

K O M M U N F U L L M Ä K T I G E

i Gislaveds kommun kallas härmed till sammanträde som börjar **måndagen den 17 juni klockan 18:30 i Sessionssalen, Kommunhuset, Gislaved** för att behandla följande ärenden:

Nr	Diarienummer	Ärendemening	
1	KS.2024.1	Fastställande av dagordning	
2	KS.2023.23	Svar på motion gällande åtgärder för att vända den negativa befolkningsutvecklingen i kommunen (-)	
3		Nya motioner	
4	KS.2024.5	Interpellationer	
5	KS.2024.6	Frågor	
6	KS.2024.3	Valärenden	
7	KS.2024.7	Information från revisionen 2024	
8	KS.2020.117	Antagande av fördjupning av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp	
9	KS.2024.1	Meddelanden	

Gislaved den 5 juni 2024

Niclas Palmgren
Ordförande

Yvonne Thelin Karlsson
Kommunsekreterare

Allmänheten hälsas välkomna som åhörare till sammanträdet. Kommunfullmäktiges handlingar finns tillgängliga i Sessionssalen, Kommunhuset, Gislaved.

Ks §115

Dnr: KS.2023.23

1.2.6

Svar på motion gällande åtgärder för att vända den negativa befolkningsutvecklingen i kommunen (-)**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen gällande åtgärder för att vända den negativa befolkningsutvecklingen i kommunen.

Ärendebeskrivning

Ärendet rör en motion lämnad av Åke Fridén (-). Motionen lyfter förslag till att vända den negativa befolkningsutvecklingen i kommunen och innehåller olika åtgärder, som förvaltningen har bedömt nedan.

Ärendet har beretts av tjänsteperson inom samhällsutvecklingsförvaltningen, med stöd av tjänstepersoner inom andra delar av kommunen. Underlag till svaren kommer från förvaltningar inom kommunen, bolag inom kommunkoncernen och genom omvärldsbevakning.

Motionären har ställt upp två förslag till åtgärder och två saker som föreslås bli genomförda.

Förslag till åtgärder 1: "Marknadsföring i form av att göra känt för mäklare och markägare att kommunen gärna ser en satsning på etablering i form av bostadsbyggande på landsbygden äger rum."

Förvaltningens bedömning: Både näringslivsbolaget Enter samt samhällsutvecklingsförvaltningens mark och exploateringsenhet arbetar på flera sätt med traktens mäklare att hålla dem informerade om möjliga byggnationer. Att fastslå och kommunicera att kommunen oaktat ser positivt på etableringar på landsbygden försätter kommunen i en utmanande roll som myndighetsutövare, där det fordras kunskap och bedömningar gällande bland annat allmänna intressen samt plan- och bygglagen. Rättslig praxis innebär att detaljplaneläggning kan komma som ett krav vid tät sammanhållen bebyggelse, samt att gränsen för tät sammanhållen bebyggelse kan vara så liten som 2-3 hus. Det är därför inte rekommenderat att marknadsföra inställningen som beskrivs i förslag till åtgärd, då det finns situationer där det skulle föregå kommunens myndighetsutövning.

Förslag till åtgärder 2: "Ha en utarbetad och samordnad strategi för rådgivning, krav och frågor kring vatten och avlopp, elförsörjning, bredband med flera områden."

Förvaltningens bedömning: Det är en rad olika ansvarsområden som räknas upp under detta förslag till åtgärd. Vad gäller exempelvis rådgivning inom VA har kommunen i VA-plan tagit beslut om att ha en VA-rådgivare, dock är ansvaret och tjänsten ännu inte på plats. Vid en mindre omvärldsbevakning kunde konstateras att flera andra kommuner löser motsvarande uppgift genom att samla information på en sida inom kommunens hemsida, med hänvisning till respektive ansvarig avdelning.

Motionären föreslår att följande blir genomförda: "Att ge någon befattning eller verksamhet i förvaltning eller kommunägt bolag i uppdrag att samordna här ovan beskrivna frågor."

Ks §115 (forts.)

Förvaltningens bedömning: Information om kontaktvägar kan samordnat publiceras på kommunens hemsida. Eftersom arbetet relaterar till försäljning av kommunala tomter kan ansvaret för innehållet och hemsidan åläggas mark- och exploateringsenheten. Att däremot samla all information till en gemensam befattning anses inte görbart utifrån att alla ansvar inte är kommunala samt att det som ligger inom kommunens verksamhet både är rådgivning respektive myndighetsutövning.

Motionären föreslår att följande blir genomförda: ”Att utarbeta tydliga och klara riktlinjer för ovan beskrivna ansvar.”

Förvaltningens bedömning: Hur ansvarsfördelningen ser ut inom kommunkoncernen beskrivs i ägardirektiv, reglementen och delegationsordningar. Det har i beredningen av motionen inte framkommit att ansvaren skulle vara ottydligt definierade. Ansvar för frågorna ligger fördelat mellan förvaltningar och kommunala bolag. I vissa delar är kommunen rådgivare och ibland är kommunen myndighetsutövare varför det är en utmaning om roller ska ändras från dagens läge.

Förvaltningen förslår med hänvisning till ovanstående att motionen ska avslås.

Kommunstyrelsens allmänna utskott har den 22 maj 2024 beslutat att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att avslå motionen gällande åtgärder för att vända den negativa befolkningsutvecklingen i kommunen.

Beslutsunderlag

Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 13 mars 2024
Motion gällande befolkningsutvecklingen, daterad den 19 februari 2023
Kommunstyrelsens allmänna utskott den 20 mars 2024, §33

Yrkanden

Anton Sjödel (M) med instämmande av Charlotte Ström (VVeP) och Ruth Johansson (MiG): Bifall till allmänna utskottets förslag.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

[Kommunens dnr: KS.2023.23]

Motion gällande: Åtgärder för att vända kurvan

Bakgrund

Befolkningsutvecklingen i vår kommun är negativ om än inte alarmerande. Men argument som ”vi måste vända kurvan äger sin giltighet”. Denna motion ska ses som förslag på ett sätt som kan bidra i betydande omfattning till att vända den aktuella kurvan.

Att vi är på väg mot en ny ”Grön Våg” är många bedömare eniga om. Frågan är hur den kommer att se ut. Po Tidholm skriver i Dagens Samhälle en mycket beskrivande artikel om att dagens medelklass vill flytta ifrån något. De vill bort från staden och dess villkor.

Pandemin och dess hemarbete för många gjorde att utvecklingen när det gäller videokonferenser och distansarbete tog ett jättesteg framåt. Det finns många exempel på att befattningshavare förväntas jobba hemifrån ett antal dagar i veckan.

Från våra storstäders omgivningar så visar flera kommuner starka plussiffror i befolkningen. Trosa toppar med 4,09% år 2020.

Efterfrågan på fastigheter med bostadshus och en lada är i dag mycket stor. Prisutvecklingen hisnande. En femdubbling av priset under 10 år är inget ovanligt. Kan de nya ägarna hålla en eller ett par hästar så är den prisutvecklingen given.

Gislaved kommuns läge

Här är det läget i förhållande till Göteborg som är av störst intresse. Faktum är att hela kommunen har en restid med bil till Göteborg som inte överstiger 2 timmar. Denna restid är inte avskräckande för en pendlare som jobbar hemifrån tre eller fyra dagar i veckan. Ett sådant upplägg har börjat bli allt mer vanligt i våra storstäder. En förutsättning är att arbetstagaren har ett bredband till sin bostad. Något som i dag är mer regel än undantag i våra bygder.

Våra medelstora städer runt oss, såsom Jönköping, Borås, Växjö och Halmstad är kanske inte i dag lika heta i detta avseende men vi ska komma ihåg att vi har redan en betydande mängd som pendlar in mot dessa städer, även från vår kommun. Att detta kommer att öka framöver med inslag av hemarbete är ingen vild gissning.

Syfte

Motionens syfte är att uppnå en fördjupad kommunal demokrati. Stärka de ambitioner som finns i Demokratiberedningens arbete med Lokalsamtal, E-tjänst för synpunkter och mycket annat.

Att frågor om vilka satsningar som kommunen ska genomföra och vilka som får vänta eller avstås ifrån diskuteras offentligt under den inledande beslutsprocessen. Då i synnerhet i tider med ansträngd ekonomi.

En fördjupad demokrati kräver att medborgarna inte bara har möjlighet att rösta, utan också att de kan påverka beslut som rör deras vardag.

Förslag utöver vad som genomförs i dag

Att skapa lättillgängliga digitala plattformar där medborgarna kan följa budgetprocessen i realtid. Plattformen kan innehålla detaljerad information om budgetförslag, pågående debatter och beslut. Det kan även finnas möjlighet för medborgarna att lämna synpunkter och förslag.

Att genom omröstningsförfarande få kunskap om kommuninnevånarnas inställning till olika frågor.

Att göra konferenser och dragningar av förslag från förvaltningar tillgängliga för i första hand alla förtroendevalda och att befolkningen ges tillfälle att ta del av desamma som åhörare.

Åke Fridén

Partilös

[Kommunens dnr: KS.2024.92]

Motion gällande: Fördjupad demokrati

Bakgrund

En öppen och inkluderande budgetprocess är avgörande för att säkerställa att alla medlemmars eller medborgares intressen och behov tillgodoses på bästa sätt. Genom att engagera fler i processen kan en bredare och mer representativ bild av vad som är viktigt och vilka prioriteringar som bör göras. Detta kommer i sin tur att stärka demokratin och öka förtroendet för våra politiska institutioner

Vid beslut i fullmäktige eller i nämnder presenteras oftast ett stort genomgripande dokument vilket är ett underlag och förslag till ett beslut. Det mest genomgripande beslutet i kommunfullmäktige och kommunen som helhet är budgeten för kommande år och processen som föregår beslutet. Det dokument som då ligger på kommunfullmäktiges bord är genomgripande och beskrivande. Kanske kunde den beslutande majoritetens viljeinriktning belysas lite mer?

I maj månad genomfördes en årlig budgetkonferens. Jag bad om att få delta. Sent innan konferensen fick jag beskedet att jag inte var inbjuden. I min värld är det inte detsamma som att vara utestängd. När jag ändå åkte dit och presenterade mig så fick jag tydligt och klart reda på att jag var utestängd. Kommunchefen förklarade vänligt men mycket tydligt att jag skulle lämna konferensen. Efter en kort eftertanke så gjorde jag så också.

Det står alltså mycket klart att förarbetet till årets viktigaste beslut, budgeten, ska stanna i en inre krets och inte diskuteras utanför densamma.

Vill här också nämna Socialnämndens initiativ med presentation av förslag om omorganisation av platser för Vård och Omsorgsboende. Där påverkades också utfallet och beslutet av synpunkter på dessa möten. Erfarenheter från dessa möten är helt klart något att ta till vara i det vidgade demokratibegreppet.

Syfte

Motionens syfte är att uppnå en fördjupad kommunal demokrati. Stärka de ambitioner som finns i Demokratiberedningens arbete med Lokalsamtal, E-tjänst för synpunkter och mycket annat.

Att frågor om vilka satsningar som kommunen ska genomföra och vilka som får vänta eller avstås ifrån diskuteras offentligt under den inledande beslutsprocessen. Då i synnerhet i tider med ansträngd ekonomi.

En fördjupad demokrati kräver att medborgarna inte bara har möjlighet att rösta, utan också att de kan påverka beslut som rör deras vardag.

Förslag utöver vad som genomförs i dag

Att skapa lättillgängliga digitala plattformar där medborgarna kan följa budgetprocessen i realtid. Plattformen kan innehålla detaljerad information om budgetförslag, pågående debatter och beslut. Det kan även finnas möjlighet för medborgarna att lämna synpunkter och förslag.

Att genom omröstningsförfarande få kunskap om kommuninnevånarnas inställning till olika frågor.

Att göra konferenser och dragningar av förslag från förvaltningar tillgängliga för i första hand alla förtroendevalda och att befolkningen ges tillfälle att ta del av desamma som åhörare.

Åke Fridén

Partilös

[Kommunens dnr: KS.2024.94]

Motion gällande: Förbättrad Demensvård i Gislaveds kommun

För Medborgarpartiet är det avgörande att vården och omsorgen av personer med demenssjukdom och andra former av kognitiv svikt präglas av närhet, personcentrering, jämlikhet och valfrihet. Vården och omsorgen ska vara tillgänglig nära personen, anpassad efter den enskildes behov och ge möjlighet till aktiva val.

Bakgrund

Demenssjukdomar påverkar livssituationen både för personen som lever med demenssjukdom och deras närstående. Det finns ett behov av att utveckla stöd för personer som nyligen har fått demenssjukdom eller kognitiv svikt och deras närstående i Gislaveds kommun. Investeringar i dagverksamhet, förebyggande insatser och stöd för personer med demenssjukdom och kognitiv svikt samt deras närstående. Dessa investeringar kan förbättra livskvaliteten samt minska långsiktiga vårdkostnader och framtida boendeplatser.

Förslag

- Utveckling av dagverksamhet och stöd för personer med demens*
 - Skapa fler dagverksamhetsplatser anpassade för personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt. Förutom Blomstervägen föreslås även en dagverksamhet i södra delen av kommunen samt utveckling av fler dagverksamheter utifrån behov.
 - Utbilda personal för att erbjuda specialiserad vård och leda stimulerande aktiviteter.
 - Samverka med ideella organisationer för att erbjuda ett varierat utbud av aktiviteter.
 - Etablera stödgrupper och regelbundna träffar för personer med demenssjukdomar
- Förebyggande insatser*
 - Implementera program för tidig upptäckt av demenssjukdom och kognitiv svikt.
 - Genomföra informationskampanjer för att öka medvetenheten om riskfaktorer för demens och informera om förebyggande åtgärder.
 - Erbjud utbildning och stöd till vård- och omsorgspersonal för att förbättra deras kompetens inom demensvård.
- Utökad stöd för närstående*
 - Etablera stödgrupper och regelbundna träffar för närstående.
 - Införa möjligheter för avlastning såsom korttidsboende eller avlastningsplatser.
 - Skapa en informationsportal med resurser och praktiska råd för närstående.

Uppföljning

- Årlig uppföljning av framsteg inom dagverksamhet, förebyggande insatser och stöd för närstående.
- Resultaten presenteras för socialnämnden med rekommendationer för förbättringar.

Slutsats

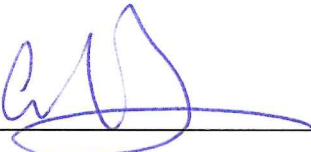
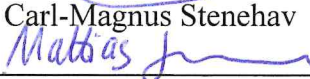
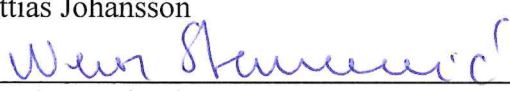
Genom dessa åtgärder kan Gislaveds kommun erbjuda bättre stöd för personer med demens och andra former av kognitiv svikt och deras närstående, vilket förbättrar livskvaliteten och bidrar till ett hållbart samhälle på lika villkor för alla invånare.

Vi yrkar därför att kommunfullmäktige beslutar att:

- Utreda och utveckla dagverksamheter för personer med demens enligt ovanstående förslag.
- Implementera förebyggande insatser för tidig upptäckt och information om demenssjukdomar.
- Utöka stödet för närstående genom stödgrupper, avlastningsmöjligheter och en informationsportal.
- Årlig uppföljning i socialnämnden för att utvärdera framstegen och föreslå förbättringar.

Lise-Lotte Jonasson

Medborgarpartiet i Gislaved

Plats och Tid	Gislaved 2024-06-17 kl 9.00-9.10 Räddningstjänsten, Mossarp. Gislaveds kommun
Beslutande	Mattias Johansson Nena Stamenkovic Marie Lackenbauer Kristina Adolfsson Inga Maj Eleholt Staffan Sjöblom Carl-Magnus Stenehav, PwC
Övriga deltagande	
Utses att justera	Nena Stamenkovic
Paragrafer	4-6
Under- skrifter	Sekreterare Ordförande Justerande Nena Stamenkovic
ANSLAG/BEVIS	
Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag	
Organ	Kommunens revisorer
Sammanträdesdatum	2024-06-17
Datum för anslags uppsättande	
Förvaringsplats för protokollet	
Underskrift	<hr/>

§ 4

Ordföranden Mattias Johansson förklarar
sammanträdet öppnat

§ 5

Till justeringsman valdes Nena Stamenkovic

§ 6

Kommunens revisorer beslutar att föreslå
kommunfullmäktige att fördela
lekmannarevisionsuppdrag enligt följande;

Gisletorp Lokaler AB, Björn Olsson som lekmannarevisor.

MJS WS

Ks §114

Dnr: KS.2020.117

4.2.1

Antagande av fördjupning av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp**Beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta "Fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp", daterad maj 2024.

Ärendebeskrivning

Enligt Plan- och bygglagen är varje kommun skyldig att ha en gällande översiktsplan som omfattar hela kommunens yta, dess mark- och vattenanvändning, hur det påverkar miljön samt beaktande av människors hälsa och säkerhet. Översiktsplanen är ett vägledande dokument för planeringen och utvecklingen av kommunen. En fördjupad plan kan göras för valda delar i kommunen och görs vid behov för att lösa mer detaljerade frågor. I Gislaved gäller den fördjupade översiktsplanen som antogs 2011 och reviderades 2015. I Anderstorp gäller den fördjupade översiktsplanen som antogs 2005. I samband med kommunfullmäktiges fastställande av Planeringsdirektiv 2020 med plan 2021-2023 den 21 november 2019 (§145) gavs kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en fördjupning av översiktsplan (FÖP) för Gislaved och Anderstorp för att möjliggöra en samplanering av orterna. Samhällsutvecklingsförvaltningen ansvarar för processen att ta fram fördjupningen.

Under hösten 2020 anordnades tidiga dialoger med bland annat föreningar och skolklasser. Synpunkterna från dialogerna och enkätsvar användes som inspiration och underlag till kommande arbete. Ett planförslag arbetades fram tillsammans med en projektgrupp under 2021.

Mellan 7 mars och 7 maj 2022 ställdes planförslaget ut på samråd.

Granskning av reviderat planförslag genomfördes mellan 27 januari och 27 mars 2023.

Planförslaget skrevs fram för antagande och hanterades av kommunstyrelsen i juni och augusti 2023, där det blev återremitterat till förvaltningen. Efter återremissen gjorde förvaltningen en omarbetning av förslaget, vilket godkändes av kommunstyrelsen för förnyad granskning (KS §36, 2024-02-28).

Mellan den 7 mars och den 18 april 2024 var det omarbetade förslaget utställt på förnyad granskning. Efter granskningen har ett nytt särskilt utlåtande upprättats och mindre samt redaktionella justeringar gjorts, primärt i förslagets planbeskrivning.

Kommunstyrelsens allmänna utskott har den 22 maj 2024 beslutat att föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anta "Fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp", daterad maj 2024.

Beslutsunderlag

FÖP Gislaved och Anderstorp, antagandehandling 2024
Miljökonsekvensbeskrivning, antagandehandling 2024
Riksintressen och andra värden, antagandehandling 2024
Utvecklingsinriktning, antagandehandling 2024

Ks §114 (forts.)

Mark- och vattenanvändning, antagandehandling 2024
Barnkonsekvensanalys, antagandehandling 2024
Barnkonsekvensanalys bilaga 1, antagandehandling 2024
Särskilt utlåtande, antagandehandling 2024
Yttrande från Länsstyrelsen i Jönköpings län gällande FÖP Gislaved Anderstorp
Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 2 maj 2024
Kommunstyrelsens allmänna utskott den 22 maj 2024, §73

Yrkanden

Anton Sjödel (M) med instämmande av Jonas Ericson (M), Maria Gullberg Lorentsson (M), Evangelos Varsamis (S), Sandy Lind (WeP), Stefan Nylén (SD), Ruth Johannesson (MiG), Gunnel Augustsson (S) och Claes Magnusson (M):
Bifall till förslaget.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp

två orter – en mötesplats

Antagandehandling
Maj 2024

Gislaved och Anderstorp två orter – en mötesplats	5
1. Inledning	6
1.1 Bakgrund	6
1.1.1 Varför en fördjupning av översiktsplanen?	6
1.1.2 Planprocessen	6
1.1.3 Syfte och avgränsning	6
1.1.4 Dialoger och samråd	6
1.2 Läsanvisning	7
1.2.1 Plankartor	7
1.2.2 Planbeskrivning	7
2. Strategier, mål och särskilda intressen	8
2.1 Beslutade mål, planer och strategier	8
2.2 Visionsområden	9
2.3 Framtidsutmaningar	10
2.3.1 Omvärldens påverkan	10
2.4 Allmänna intressen och särskild hänsyn i planering	11
2.4.1 Riksintressen och områdesskydd	11
2.5 Mellankommunala intressen	13
2.6 Miljö kvalitetsnormer	14
3. Förutsättningar	15
3.1 Ortstruktur	15
3.1.1 Gislaved och Anderstorp i regionen	15
3.1.2 Landskapskaraktär och topografi	16
3.2 Nuvarande bebyggelse	17
3.2.1 Bostadsbebyggelse	17
3.2.2 Särskilda boendeformer	17
3.2.3 Skolor och förskolor	18
3.2.4 Näringsliv och arbete	19
3.2.5 Besöksnäring	20
3.2.6 Centrum och handel	20
3.2.7 Sammanhållen bebyggelse	20
3.3 Arkitektur och sociala aspekter	21
3.3.1 Målpunkter och stråk	21
3.3.2 Gestaltad livsmiljö	22
3.3.3 Ortentréer	23
3.3.4 Tillgänglig konst	24
3.3.5 Kulturdriven samhällsutveckling	24
3.3.6 Sociala värden	24
3.3.7 Tillgänglighet och trygghet	25
3.3.8 Jämlikhet och jämställdhet	25
3.3.9 Folkhälsa och barnperspektiv	26
3.3.10 Integration och delaktighet	26
3.4 Rekreation och grönområde	27
3.4.1 Ekosystemtjänster	27
3.4.2 Rekreationstråk	28
3.5 Värdefulla naturmiljöer	31

3.5.1 Ekologiskt känsliga områden	31
3.5.2 Areella näringar	32
3.5.3 Särskilt värdefulla vatten	33
3.5.4 Grundvattenförekomst med regional betydelse	33
3.5.5 Ytvatten	33
3.6 Natur-och kulturmiljöer	34
3.6.1 Jordbrukslandskapet	35
3.6.2 Äldre historia och fornlämningar	35
3.6.3 Särskilt värdefull bebyggelse och utpekade känsliga områden	35
3.6.4 Värdefull bebyggelse och industrimiljöer	36
3.6.5 Naturmiljön runt Nissan	37
3.6.6 Allmänna kulturmiljövärden	37
3.7 Infrastruktur, transporter och resande	38
3.7.1 Gång- och cykelvägnät	38
3.7.2 Kollektivtrafik	39
3.7.4 Parkering	41
3.7.5 Laddinfrastruktur	41
3.7.6 Flygplats	41
3.8 Säkerhet, hälsa och miljö	42
3.8.1 Buller	42
3.8.2 Förorenade områden	42
3.8.3 Miljöfarlig verksamhet	42
3.8.4 Deponier	43
3.8.5 Farligt gods	43
3.8.6 Tankstationer för fordon	43
3.8.7 Markradon	43
3.8.8 Elektromagnetiska fält	43
3.9 Klimatpåverkan	44
3.9.1 Skyfall och översvämningar	44
3.9.2 Värmebölja och torka	45
3.9.3 Ras, skred, erosion	45
3.10 Energiförsörjning, avfall och VA	45
3.10.1 Energi	45
3.10.2 Avfall	45
3.10.3 Vatten och avlopp inklusive dagvattenhantering	46
4. Planförslag	47
4.1 Planeringsprinciper	47
4.1.1 Förtätning och omvandling	47
4.1.2 Blandad bebyggelse	47
4.1.3 Gröna och blå samband	47
4.1.4 Attraktiva platser	47
4.1.5 Hållbart resande	48
4.2 Kommunens ställningstaganden	48
4.3 Sammanfattning av planförslag - Grönstruktur	53
4.3.1 Stråk och kopplingar	53
4.3.2 Nya kopplingar som möjliggör förstärkta stråk	53
4.3 Utvecklingsområden	55
4.3.1 Kartindex mark- och vattenanvändning	55
4.3.2 Bebyggelseutveckling begreppsförklaring	57
4.3.3 Förtätningssområden för bostäder och centrumändamål	57

4.3.4 Långsiktiga omvandlingsområden för boende och service	65
4.3.5 Boende och service i Gislaved	66
4.3.6 Boende och service i Anderstorp	72
4.3.7 Områden för sport och fritidsanläggningar	75
4.3.8 Verksamhetsområden	77
4.3.9 Trafik och infrastruktur	84
4.3.10 Kollektivtrafik	87
4.3.11 Rekreation, livsmiljö, natur- och kulturvärden	89
4.3.12 Område för teknisk försörjning	94

Gislaved och Anderstorp två orter – en mötesplats

Vi vill vara en attraktiv kommun att verka och bo i med stolta, trygga invånare och verksamma. En hållbar kommun, nu och över tid.

Denna fördjupning av översiktsplanen pekar ut riktningen för kommande års utveckling med utgångspunkt i en samlad bedömning av Gislaveds och Anderstorps allmänna och enskilda intressen.

Planen har fem planeringsprinciper: förtätning och omvandling, blandad bebyggelse, gröna och blå samband, attraktiva platser och hållbart resande.

Dessa principer är avgörande för att vi ska utveckla Gislaved och Anderstorp i enlighet med våra uppsatta mål och gällande lagar.

Gislaveds kommun vill med genomtänkt och strategiskt arbete, sätta boendemiljöer, livsrum och utvecklingsyta för verksamma i fokus. Översiktsplanering är därför ett av våra viktigaste strategiska verktyg och utgör grunden för hur vi vill att kommunen ska utvecklas.

Kommunstyrelsens ordförande 2024
Marie Johansson

I. Inledning

I.1 Bakgrund

I.1.1 Varför en fördjupning av översiktsplanen?

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen (PBL) ha en aktuell kommunomfattande översiktsplan (ÖP) som beskriver kommunens tänkta utveckling av den fysiska miljön gällande mark, vatten och bebyggelse. I Gislaveds kommun gäller ÖP16 som antogs 2016.

Översiktsplanen kan också fördjupas för delar av kommunen, exempelvis för en tätort med hårt bebyggelsetryck och stora bevarandevärden, och kallas då fördjupning av översiktsplanen (FÖP).

I gällande översiktsplan ÖP16, antagen av kommunfullmäktige, framgår i ett ställningstagande att Anderstorp och Gislaved ska samplaneras och det konkretiseras i den här fördjupningen av översiktsplanen. I aktualitetsprövningen februari 2020 beslutade kommunfullmäktige att FÖP för Gislaved och FÖP för Anderstorp är delvis inaktuella. Den här fördjupningen för Gislaved och Anderstorp kommer att ersätta de två tidigare fördjupningarna för respektive ort.

Den fördjupade översiktsplanen är vägledande vid planläggning och bygglovsgivning men är inte juridiskt bindande. FÖP fungerar däremot också som vägledande vid prövning även för andra myndigheter.

I.1.2 Planprocessen

Denna fördjupning av översiktsplanen utformas i enlighet med plan- och bygglagen (2020:76) som trädde i kraft den 1 april 2020.

I.1.3 Syfte och avgränsning

Syftet med denna fördjupning av översiktsplanen är att peka ut en långsiktig hållbar utveckling av Gislaved och Anderstorp. En FÖP är ett viktigt underlag för kommunal planering och beslut gällande mark- och vattenanvändningen inom orterna och dess omland.

Denna fördjupning av översiktsplanen anger inriktningen för utvecklingen fram till 2035.

I.1.4 Dialoger och samråd

Planprocessen inleddes med tidiga dialoger med bland annat samhällsföreningar, näringslivet, skolor och politiker. På grund av pandemin hölls många av dialogerna digitalt.

Samrådstiden hölls mellan mars-maj 2022 och inleddes med öppna fysiska samråd i Gislaveds kommunhus och i Anderstorps Folkets hus.

Figur 1. Den geografiska avgränsningen för FÖP Gislaved och Anderstorp

Efter att planförslaget omarbetats ställdes det ut för granskning mellan januari-mars 2023. Därefter har förslaget omarbetats och ställts ut för ny granskning mars-april 2024. Efter eventuella redaktionella ändringar tas förslaget sedan upp för antagande.

Figur 2. Framtagandeskedan för den fördjupade översiktsplanen

1.2 Läsanvisning

Planen består av tre plankartor, en planbeskrivning, en miljökonsekvensbeskrivning (MKB), samrådsredogörelse och särskilt utlåtande samt en barnkonsekvensanalys.

1.2.1 Plankartor

- Utvecklingsinriktningskarta: Ger en mycket översiktlig bild av kommunens viljeinriktning för hur orterna ska utvecklas.
- Mark- och vattenanvändningskarta: Anger vilken typ av användning respektive område ska ha i framtiden.
- Riksintressen och andra värden: Presenterar olika planeringsförutsättningar till vilka hänsyn behöver tas i fortsatt planeringsarbete och lovprövning.

1.2.2 Planbeskrivning

Planbeskrivningen är uppdelad i fyra kapitel/avsnitt och två separata dokument.

Avsnitt 1 - Inledning

Avsnitt 2 - Strategier, mål och särskilda intressen: beskriver särskilda intressen (riksintressen och miljökvalitetsnormer) och riktlinjer.

Avsnitt 3 - Planförutsättningar: beskriver nuläget och lite bakgrund.

Avsnitt 4 - Planförslag: beskriver först de övergripande dragen, vad de ger för ställningstaganden samt vad de ger för utpekade utvecklingsområden. Planens ställningstaganden redovisas samlat under avsnitt 4.2, Kommunens ställningstaganden.

Barnkonsekvensanalys (BKA): beskriver konsekvenser av planen utifrån barnperspektiv, består av ett separat dokument.

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB): utgör en skriftlig redogörelse som ska identifiera och beskriva direkta och indirekta effekter på miljö och människor, består av ett separat dokument.

2. Strategier, mål och särskilda intressen

2.1 Beslutade mål, planer och strategier

Kommunövergripande översiktsplan

I gällande översiktsplan för Gislaveds kommun framgår det att Anderstorp och Gislaved ska samplaneras. Orterna ligger nära varandra och mossarpsområdet mellan orterna har delvis exploaterats. Servicenäringarna i Gislaved och Anderstorp kompletterar varandra, vilket är i linje med att orterna stärker varandra och intilliggande landsbygd. Orterna har också gemensam arbetsmarknad, bostadsmarknad och teknisk försörjning.

Strategi för hållbar utveckling

Strategin utgör den övergripande inriktningen för att skapa en hållbar kommun och är vägledande för alla aktörer som är delaktiga att utveckla Gislaveds kommun som plats att besöka, leva och verka i. Den är också vägledning för fysisk planering där strategins inriktningar i tillämpliga delar utgör grund för riktlinjer i den kommunomfattande översiktsplanen.

Regional utvecklingsstrategi i Jönköping län (RUS)

Den regionala utvecklingsstrategin syftar till att utveckla ett hållbart län med goda möjligheter till boende i attraktiva miljöer, arbete, företagande, utbildning och utveckling, bra kommunikationer och ett rikt fritids- och kulturliv som ger förutsättningar för god hälsa och ett bra liv för alla. Strategin ska leda till att Jönköpings län år 2035 är Sveriges mest hållbara, attraktiva och tillgängliga län där alla människor trivs, utvecklas och mår bra.

Agenda 2030

Hållbar utveckling är ”en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov” (Brundtlandsrapporten, 1987).

Medlemsländerna i FN har antagit en agenda för hållbar utveckling, Agenda 2030. Den består av 17 globala hållbarhetsmål som syftar till att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor, främja fred och rättvisa och att lösa klimatkrisen. Nationellt arbetar Sverige med 16 miljökvalitetsmål. Målen kan ses som preciseringar av den ekologiska dimensionen av hållbarhetsmålen.

Nationell respektive regional plan för transportinfrastrukturen

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela Sverige. Den regionala respektive den nationella transportplanen utgör ramen för de infrastruktursatsningar som planeras i länet. Region Jönköpings län avgör inriktning och innehåll i den regionala transportinfrastrukturplanen.

2.2 Visionsområden

Idé och gestaltungsprogram för Gislaved 2040 – Mötesplatsen vid Nissan

Skiss 1. Vision för Gislaved 2040-Mötesplatsen vid Nissan

Idé- och gestaltungsprogram för Gislaved 2040 – mötesplatsen vid Nissan (2019) visar hur Gislaveds tätort och dess centrala delar kan utvecklas för att bli mer attraktivt att bo och vistas i samt att tillgängliggöra Nissan. Programmet är antaget av kommunfullmäktige för att användas som underlag vid investeringar, fysiska åtgärder och i fortsatt planering.

Idé- och visionsprogram för Anderstorp - från bro till bro

Skiss 2. Vision Bro till bro i Anderstorp

Idé- och visionsprogram för Anderstorp – från bro till bro (2020) är resultatet av ett dialogprojekt med allmänheten och visar förslag till utformning av området mellan Brogatan och Kvarngatan utmed Anderstorpaån med syfte att tillgängliggöra Anderstorpaån. Programmet avses användas som underlag vid investeringar, fysiska åtgärder och fortsatt planering.

2.3 Framtidsutmaningar

2.3.1 Omvärldens påverkan

Det finns en rad faktorer som påverkar samhällsbyggandet och utvecklingen i Gislaved och Anderstorp. Några av de främsta faktorerna beskrivs här.

Klimatförändringar och hållbar utveckling

Världen står mitt uppe i vår tids största utmaning. Utsläppen av växthusgaser måste minskas rejält för att inte den globala uppvärmningen ska få allvarliga följder på levande organismer, i synnerhet i haven, vid havskuster och där naturkatastrofer drar fram. Markanvändning som påverkar klimatet riskerar inte bara att resultera i en sämre miljö utan också att stora ekonomiska värden går förlorade. De största växthusgasutsläppen från Gislaveds geografiska område kommer från transporter, jordbruk och industri.

Förlust av biologisk mångfald sker med förändrad markanvändning som främsta orsak. Biologisk mångfald ger människan gratis ekosystemtjänster. Utan biologisk mångfald kommer flera nuvarande livsmiljöer kollapsa.

Kommunen måste aktivt arbeta för att motverka klimatförändringarna och planera för ett samhälle där den enskilde kan minska sin påverkan. För en nödvändig hållbar utveckling av samhället måste gång, cykel och kollektivtrafik prioriteras. Det måste förtätas i lägen med goda förbindelser för hållbara trafikslag och planeras så att lämplig blandning av ny och befintlig bebyggelse uppstår. Vid planering, byggnation och användning av byggnader bör kommunen verka för minskade transporter, god hushållning av resurser, goda energilösningar och materialval utifrån ett livscykelperspektiv. Kommunen måste även se till att anpassa befintlig bebyggelse efter ett klimat i förändring.

Segregation

Segregation är ett begrepp som beskriver en uppdelning mellan individer i befolkningen där de lever och verkar åtskilda från varandra. Det kan vara utifrån bland annat socioekonomi, utbildningsnivå, etnicitet eller demografi. Uppdelningen kan ofta vara geografisk, där människor från olika grupper inte möts i samhället.

En form av segregation som bör lyftas fram i kommunen är den mellan utrikes- och inrikes födda. Gislaveds kommun har en högre andel utrikesfödda jämfört med genomsnittet i landet där 33 procent av invånarna i Gislaveds tätort, respektive 25 procent av invånarna i Anderstorp är utrikesfödda. Vissa bostadsområden har en betydligt högre andel utrikesfödda jämfört med resterande kommundelar, vilket under vissa förutsättningar riskerar att minska möjligheterna till att integreras i samhället.

En annan form av segregation som existerar i kommunen är av ekonomisk karaktär. Medianinkomsten mellan olika områden i Gislaveds tätort och mellan Gislaveds tätort och Anderstorp varierar. Skillnaderna mellan individers socioekonomiska resurser ser olika ut

beroende på var de bor. Likaså finns det i vissa områden en högre andel invånare med låg ekonomisk status. Det innebär att arbetet med att minska segregerad livsmiljöer behöver prioriteras. Kommunen behöver fortsätta att beakta integration i planeringen, exempelvis genom att bryta barriärer, planera gemensamma mötesplatser, förtäta med blandade bostadstyper och upplåtelseformer samt prioritera de hållbara trafikslagen (gång, cykel och kollektivtrafik), då socioekonomiskt svaga grupper i högre grad nyttjar dessa trafikslag.

Digitalisering och det smarta samhället

Digitalisering kommer alltmer förändra hur individer upplever saker, tar oss an uppgifter och att finna lösningar. Användningen av ny teknik förändrar förutsättningar och villkor för företag och offentlig sektor, för arbetsliv och utbildning och för social sammanhållning i samhället. Det smarta uppkopplade samhället kan bidra till hållbar utveckling, men också stjälpa den. Digitala tjänster frisätter kapital och tid som annars skulle gått till exempelvis pendling. Då samhället ständigt har tillgång till den globala marknaden kan det leda till att den enskilde ökar sin konsumtion. Digitaliseringen innebär att fysiska varor i hög utsträckning paketeras till digitala tjänster (till exempel pappersmedia blir e-tidningar, mat som beställs digitalt och kan hemlevereras) och att digitala plattformar effektiviserar och internationaliserar tjänster som tidigare var lokala samt att den traditionella produktionen och kommunikationen effektiviseras. Digitaliseringen kan medverka till att främja effektiva och evidensbaserade välfärdstjänster, smarta elnät, minska behov av resor och effektivisera utnyttjandet av befintlig infrastruktur samt bidra till nya klimatssmarta konsumtionsmönster.

Gislaveds kommun har som andra kommuner ett stort arbete framför sig. Kommunen verkar för en aktiv och initierande roll i att tillgängliggöra de digitala verktyg som finns, utifrån behov hos de grupper, där kommunens tjänster kan göra störst nytta.

Vid planering och byggnation bör kommunen verka för digitala lösningar inom transportsystem, el- och kommunikationsinfrastruktur liksom för att underlätta cirkulär ekonomi och delningsekonomi. Exempel på digitala lösningar kan vara digitala tjänster för att underlätta återbruk och materialåtervinning samt bokningssystem för delning av utrustning som sällan används. I sammanhanget bör kommunen ta hänsyn till digitaliseringens påverkan på den fysiska miljön: teknikens energibehov och avfallshantering, liksom behov av utbildning och beteendeförändringar.

2.4 Allmänna intressen och särskild hänsyn i planering

2.4.1 Riksintressen och områdesskydd

Nationellt betydelsefulla värden och funktioner kan klassas som riksintresse och omfattas av områdesskydd. I förhållande till allmänna och enskilda intressen väger riksintressen tyngre vid avvägning. Riksintressen och skyddade områden får inte skadas. I följande avsnitt redovisas de riksintressen och områdesskydd som berörs av denna plan. För tydligare beskrivning av riksintressens värde hänvisas till gällande kommunomfattande översiktsplan och tillhörande underlagshäfte.

Natura 2000 och naturreservat

Natura 2000-områden skyddas av EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet med skyddet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och hindra att deras livsmiljöer förstörs. Natura 2000-området Anderstorps Stormosse skyddas av båda direktiven.

Anderstorps Stormosse utgör även ett statligt naturreservat som förvaltas av Länsstyrelsen i Jönköpings län. Reservatet utgör markområden i både Gnosjö och Gislaveds kommuner och är ett av Sidsveriges största och värdefullaste myrmarksområden.

Riksintresse för naturvård

Inom planområdet finns två riksintressen för naturvård - Nissan som utgör ett levande exempel på eroderande och ackumulerande geologiska processer som formar landskapet samt Anderstorps Stormosse. Planförslaget medför att Nissan och landskapet utmed vattnet utvecklas så det blir mer tillgängligt för människan och stärker ekosystemtjänster.

Riksintresse för kommunikationer

Kommunikationer av nationell betydelse inom planområdet är väg 26 och väg 27.

Riksintresse för totalförsvaret

Planområdet omfattas i sin helhet av influensområde för Haghults övningsflygplats luftrum, ett så kallat Minimum Sector Altitude-område (MSA-område). Höga fasta installationer som är högre än den fastställda MSA-höjden får inte förekomma då det kan medföra påtaglig skada på riksintresset.

MSA-område för Jönköpings flygplats

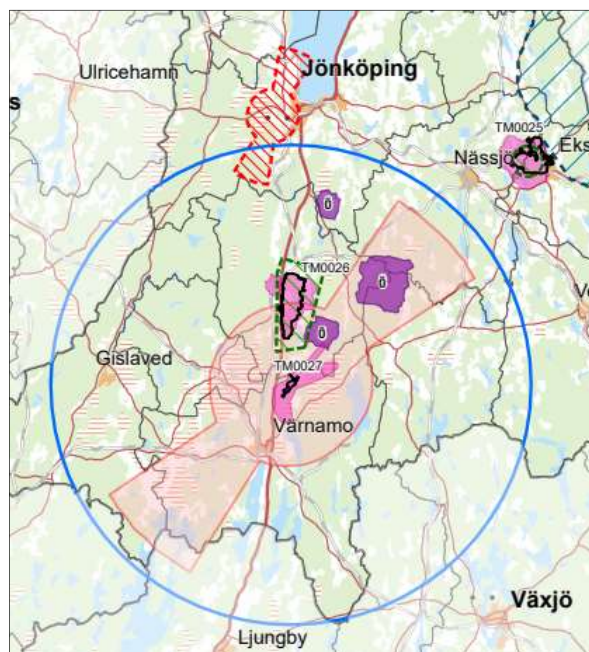
Jönköpings Airport är av regional betydelse. Flygtrafiken till och från flygplatsen är av riksintresse och höga objekt inom planområdet kan medföra påtaglig skada på riksintresset.

Vattenskyddsområde

Syftet med vattenskyddsområde är att ge grundvattentäkten bra skydd för att långsiktigt säkra råvattnets kvantitet och kvalitet. Del av vattenskyddsområde Båraryd och Slätteryd omfattas av planområdet. Vattenskyddsområdet är uppdelat i en sekundär och primär skyddszon med olika restriktioner. Vid all planering, tillsyn och prövning av mark- och vattenanvändning inom skyddsområdet ska hänsyn till rådande föreskrifter ske.

Strandskydd

Strandskydd är ett områdesskydd som omfattar 100 meter mark och 100 meter vattenområde från strandkanten. Strandskyddet är till för att trygga allmänhetens tillgång till stränder samt att

Figur 3. Källa "Riksintressen för totalförsvarets militära del Jönköpings län 2022"

bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten. Inom planområdet omfattas sex vattenförekomster av skyddet. För redan bebyggda områden utmed Nissan och Anderstorpaån anses skyddet redan vara inskränkt. Instängslade och hårdgjorda områden eller etablerad hemfridszoner anses ianspråktaga och därmed saknar betydelse för skyddets syften.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Inom planområdet finns två sedan tidigare utpekade LIS-områden (landsbygdsutveckling i strandnära lägen). Områdena återfinns söder om Anderstorp, vid Svarvaretorpasjön och Bråarpasjön. Ytterligare beskrivning av områdena finns att läsa i kommuntäckande översiktsplan.

2.5 Mellankommunala intressen

Infrastruktur

Väg 26, 27 och väg 604 mellan Anderstorp och Gnosjö har mellankommunala intressen. För Gislaved och Anderstorp är de större vägarna avgörande för transport av varor och människor till och från orterna.

Planförslaget möjliggör för fortsatt transport av varor och människor på väg 26, 27 och 604. Förslaget innebär utredning av en möjlig förlängning av väg 604, söder om Gislaved från Anderstorp till väg 26, en genare bilväg för transporter framförallt från Gnosjö och i dess förlängning till E4:an.

Anderstorps Stormosse

Inom planområdet finns ett statligt naturreservat, Anderstorps Stormosse som förvaltas av Länsstyrelsen i Jönköpings län. Reservatet utgör markområden i både Gnosjö och Gislaveds kommun.

Planförslaget pekar ut naturreservatets markområde samt utvecklingsområde intill för att tillgängliggöra mossen.

Mellankommunalt intresse	Berörd kommun förutom Gislaved	Intresseområden
Nissan	Hylte, Halmstad, Jönköping, Gnosjö	Vattenkvalitet
Anderstorpaån	Gnosjö	Vattenkvalitet
Riksväg 26	Hylte, Halmstad	Framkomlighet, säkerhet, standard
Riksväg 27	Värnamo, Tranemo, Svenljunga, Alvesta, Borås, Göteborg, Karlskrona, Växjö	Framkomlighet, säkerhet, standard
Väg 604	Gnosjö	Säkerhet, standard
Anderstorps Stormosse	Gnosjö	Friluftsliv, turism, besöksnäring

Tabell 1. Mellankommunala intressen

2.6 Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt styrmedel som sätter en bindande gräns för ett miljötillstånd som ska följas vid eller efter en viss tidpunkt. MKN finns för utomhusluft, vatten och omgivningsbuller. Översiktsplanering, detaljplanering och lovgivning får inte medverka till att MKN överskrids. Läs mer om buller och andra aspekter i avsnitt 3.8.

Luft

Inom orterna kommer utsläppen främst från transport, förbränning och industrier. Inom planområdet finns Scandinavian Raceway och en speedwaybana som bidrar till utsläpp av bl.a. finpartiklar. Gislaved har pekats ut som riskområde för överskridande av MKN av benzo(a)pyren i en kartläggning genomförd av SMHI. För att säkerställa att MKN för luft inte överskrids behöver mätningar genomföras och vid behov åtgärder genomföras.

Miljökvalitetsnormer för luft ska även aktivt beaktas i arbetet med framtagande av detaljplaner samt i den följande plan-och byggprocessen.

Vatten

Alla yt- och grundvattenförekomster ska uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten och ha god status enligt EU:s ramdirektiv för vatten. Om miljökvalitetsnormerna om god vattenstatus inte uppnås ska åtgärder genomföras.

Yt- och grundvatten utgör naturliga mellankommunala intressen. All verksamhet eller användning, liten som stor som kan påverka yt- och grundvatten, utgör en risk för de som nyttjar vattnet nedströms.

Nissan är ett sådant mellankommunalt intresse där Gislaved ligger relativt högt upp i avrinningsområdet. Anderstorpån ingår i Nissans avrinningsområde och avvattnar betydande del av Gnosjö kommun.

Gislaveds vattentäkt är reservvattentäkt för Gnosjö kommun.

Planområdet berörs av fyra ytvattenförekomster och en grundvattenförekomst.

Ytvattenförekomsterna uppnår inte god kemisk status genom att halterna av kvicksilver och benspyren är så höga i Sverige att EU:s gränsvärden generellt överskrids i hela landet.

Vattenmyndighetens bedömning redovisar statusen i de fem vattenförekomsterna enligt följande:

- Nissan uppnår inte god ekologisk status beroende på förekomst av vandringshinder.
- Töråsbäcken inklusive Bråarpasjön/Svarvaretorpasjön uppnår inte god kemisk ytvattenstatus och har förhöjda halter av kadmium och bly i sediment, förhöjda kvicksilverhalter i fisk samt förhöjda vattenhalter av PFOS och PAH'er. Orsaken till de förhöjda halterna bedöms vara påverkan från förorenad mark och sediment samt föroreningspåverkan från dagvatten. Vattendraget har måttlig ekologisk status beroende på att vattendraget är rätat, rensat och uppdämt och har förhöjda halter av koppar och zink.
- Älgeån har måttlig ekologisk status beroende på försurningspåverkan.
- Anderstorpån har tidigare varit hårt belastad av främst tungmetaller men halterna har minskat och ån bedöms numera uppnå god kemisk status när det gäller dessa ämnen.

Punktkällor i form av förorenade områden finns dock fortfarande kvar. Ån bedöms ha måttlig ekologisk status beroende på förekomsten av vandringshinder.

- Grundvattenförekomsten Gislaved-Alabo är en omfattande vattenbildning i Nissans dalgång med god grundvattenkapacitet som omfattar stora delar av planområdet. Förekomsten bedöms ha både god kemisk och kvantitativ status. Risk för påverkan på vattenkvaliteten finnas genom att väg 26 följer grundvattenförekomst längs hela dess sträckning samt att det finns förorenade områden i främst Gislaveds och Anderstorps tätorter.

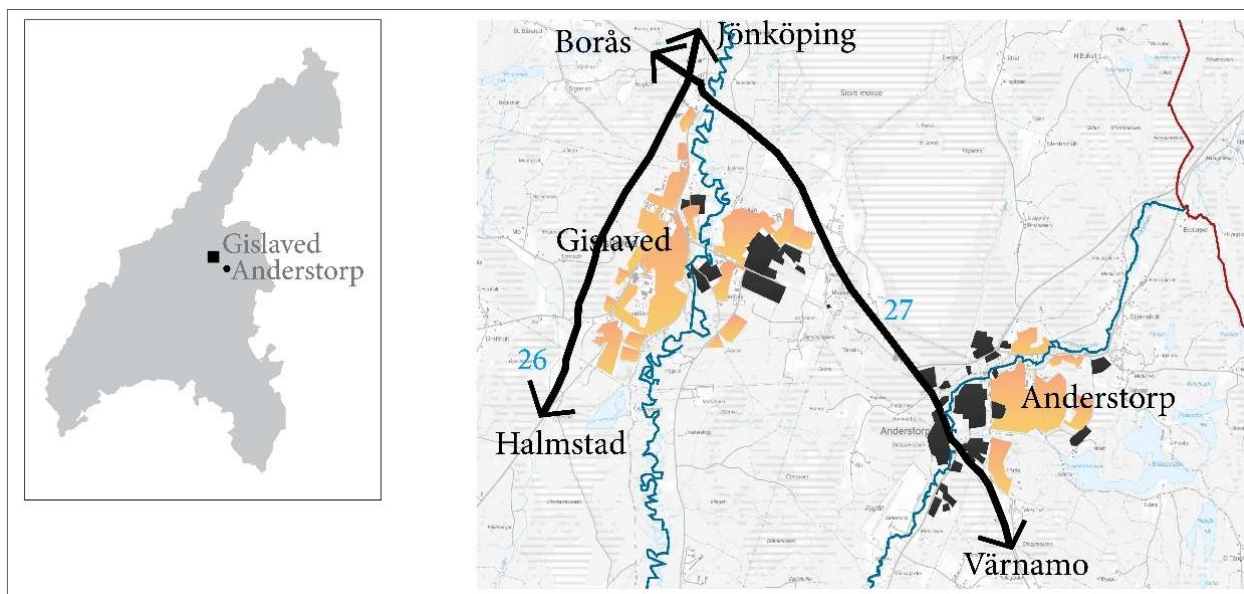
För områden i planförslaget som kan komma att påverka vattenförekomsterna hänvisas till områdesbeskrivning för respektive område.

3. Förutsättningar

3.1 Ortstruktur

3.1.1 Gislaved och Anderstorp i regionen

Gislaveds kommun utgör den sydvästra delen av Jönköpings län. Planområdet ligger centralt i kommunen. Tillsammans utgör de bägge orterna kommunens centrala område med en viktig regional knutpunkt mellan vägarna 26 och 27.

Figur 4. Lokalisering Gislaved och Anderstorp inom Gislaveds kommun

Gislaved och Anderstorp och dess omland

Gislaved och Anderstorp har flera byar och sammanhållande bebyggelsegrupper i sitt omland. Innan industrialiseringen bestod planområdet av ett antal ensamgårdar och mindre byar. Flera av de äldsta omkringliggande byarna finns kvar och vissa är sammanbyggda med tätorterna. Byarna omkring Anderstorp är Stjärnehult, Tokarp, Södra Törås, Lövås, Klo, Södra Älgarem, Fryebo, Ryd och Bråarp. Omkring Gislaved finns byarna Båraryd, Mo, Gräfhult, Henja by, Hult och Mossarp.

Gislaved och Anderstorp är tätorter stöpta och formade av tillverkningsindustrin och uppfinningsrikedomen kopplad till den. Orterna är också del av en landsbygdskommun med

månghundraåriga spår av jord- och skogsbruk, handel och resande utmed farleder. Delar av den gästfrihet och öppenhet, resande, handel och kunskap som format samhällena, präglar deras identitet än idag. Ett levnadskraftig och högpresterande föreningsliv och företagande liksom rådande mångkultur visar prov på en öppenhet för omvärlden.

Området i Gislaveds centrum består av blandad bebyggelse med olika karaktär. Det finns bebyggelse kvar från 1800-tal och 1900-talet. En viss förtätning av centrumbebyggelsen har pågått sedan 1960-talet med större byggvolymerna på 1980- och 90-talet. Köpmangatan/Torggatan är tydliga handelsstråk samt även en del av Norra Storgatan.

Området i Anderstorps centrum består av blandad service, handel och bostäder. Serviceutbudet är koncentrerat utmed Storgatan. Den har en viktig karaktär i tätorten med sin allé och sitt utbud. Bebyggelse från 1930- och 40-talet med förgårdsmark och luftiga tomter är kvar inom området. Anderstorps centrum ligger i ett attraktivt läge utifrån närheten till Anderstorpån. Området är lämpligt för bostäder, handel och icke störande verksamheter.

3.1.2 Landskapskaraktär och topografi

Gislaved och Anderstorp ligger i det småländska skogslandskapet. Barrskogen är dominerande men det finns även bestånd av lövträd. Omkringliggande landskap är måttligt kuperat med vattendrag och mindre sjöar. Skogen öppnas upp av småskalig odlings- och hagmark samt mindre och större mossområden. Anderstorps Stormosse, nordost om Anderstorp är ett värdefullt större myrmarksområde tillika naturreservat, känsligt för exploatering i och med landskapsbilden och rådande växt- och djurliv.

Bråarpasjön/Svarvaretorsjön och de större vattendragen, Nissan och Anderstorpån, har stor betydelse för orternas identitet. Vattendragen tillsammans med kringliggande grönstruktur är avgörande som stödjande element för de ekosystem som inryms i och finns utanför orterna.

Foto 1. Vy över delar av området Henja

3.2 Nuvarande bebyggelse

3.2.1 Bostadsbebyggelse

Utvecklingen av bebyggelsen i de bägge orterna har följts åt då samhällena formats av industrialiseringen. Bebyggelsen utgör mindre och större industrianläggningar, industrihistoriska eller mer sentida byggnader, placerade nära vattendrag, samlade i kluster eller insprängda bland bostadshus utmed större väg.

Den friliggande villan är den dominerande boendeformen, men det finns även rad- och parhus i grupphusområden samt flerbostadshus (både småskaliga lameller och högre punkthus).

Bebyggelsen i de bägge orterna är relativt låg med genomsnittlig byggnadshöjd som motsvarar en till två våningar. I orternas centrum motsvarar den genomsnittliga byggnadshöjden två våningar i Anderstorp respektive tre våningar i Gislaved.

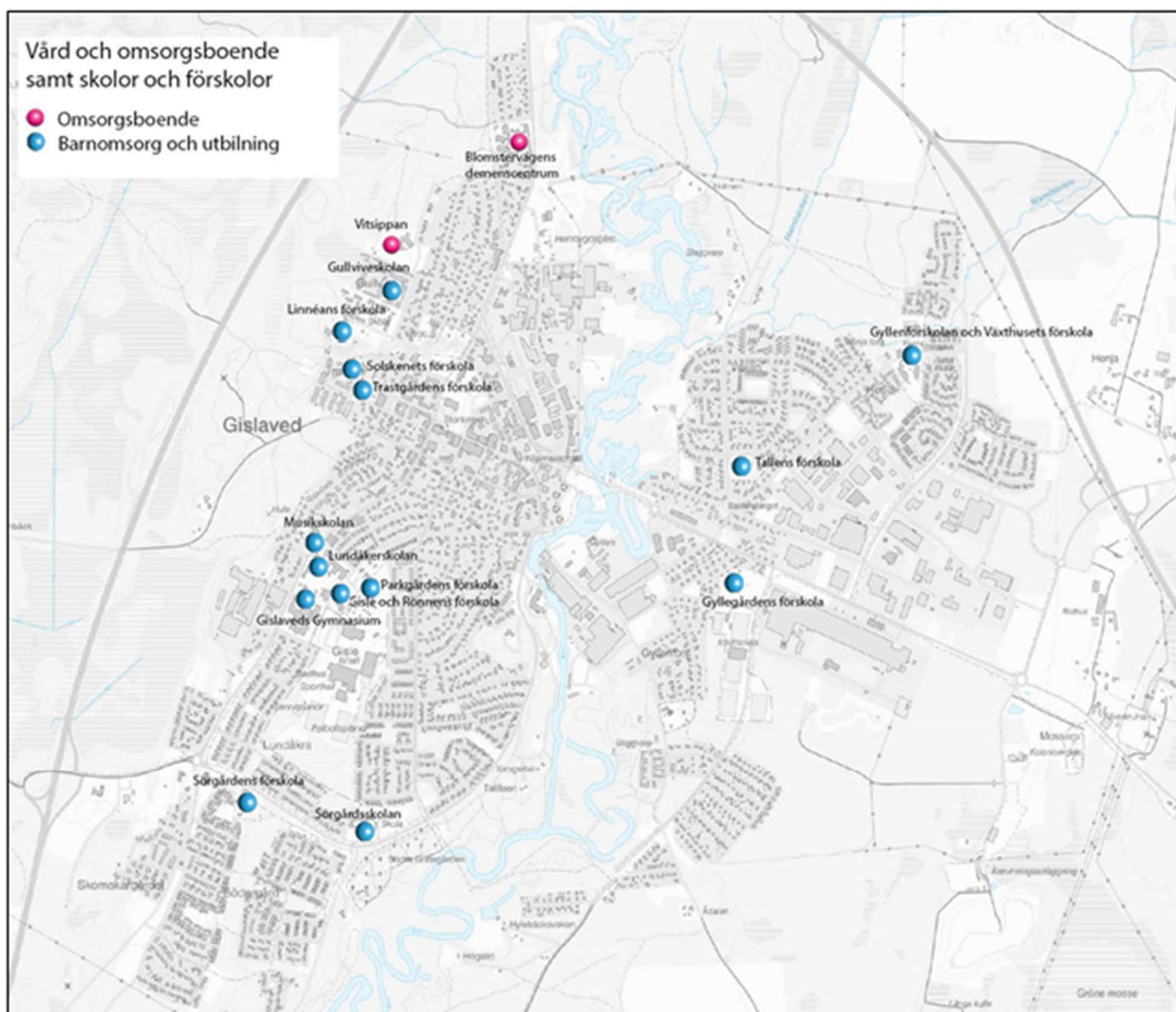
Foto 2.Vy över centrala Gislaved

3.2.2 Särskilda boendeformer

För personer med behov som inte kan tillgodoses på annat sätt ska kommunen erbjuda boende enligt gällande lagstiftning för målgruppen, så kallat särskilt boende.

Inom planområdet finns det tre vård- och omsorgsboenden för personer med omfattande vård- och omsorgsbehov. Vitsippan och Blomstervägens demenscentrum i Gislaved samt Klockaregården i Anderstorp.

Det finns flera grupp- och servicebostäder i Gislaved och Anderstorp för personer med funktionsnedsättning enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Figur 5. Vård- och omsorgsboende samt skolor och förskolor i Gislaved

3.2.3 Skolor och förskolor

Det finns elva förskolor i Gislaveds tätort och fem stycken i Anderstorp.

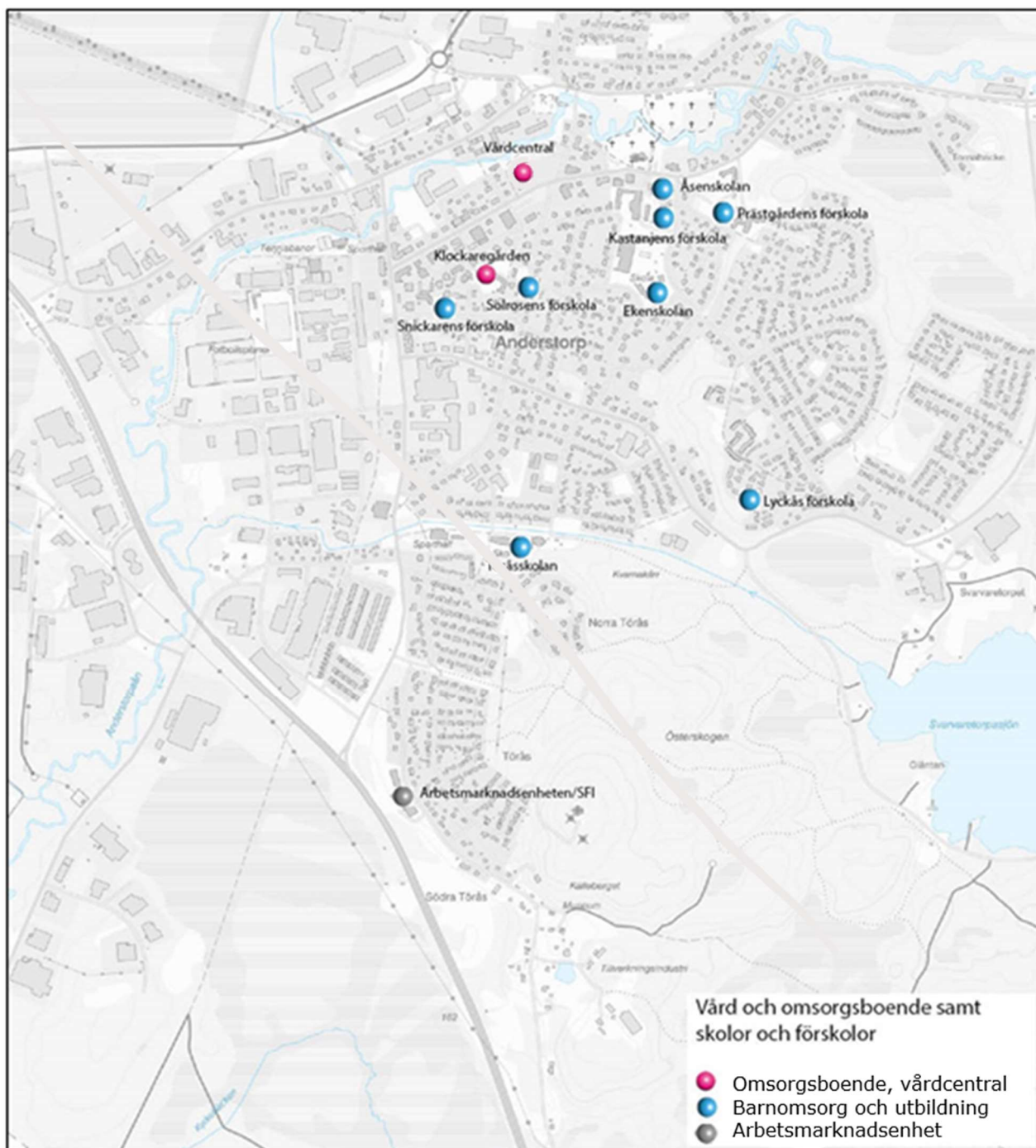
Skolororganisationen i Gislaved har under 2017 genomgått en förändring vilket innebär att orten har två stycken F-3-skolor (Sörgårdsskolan och Gyllenförsskolan) och en 4-6-skola (Gulliveskolan). I Anderstorp avses motsvarande förändringar att genomföras med tiden. Idag finns det två F-6-skolor (Ekensskolan och Töråsskolan).

Det finns en högstadieskola i respektive ort. Lundåkerskolan i Gislaved och Åsensskolan i Anderstorp.

Gislaveds gymnasium ligger inom Gisleområdet och inrymmer utöver gymnasieutbildning även vuxenutbildning, högskoleutbildning, yrkeshögskoleutbildning och uppdragsutbildning. Gymnasiet har även inresande elever bosatta utanför planområdet.

Motorsportsgymnasiet i Anderstorp är en fristående gymnasieskola som finns i motorbanans lokaler i Anderstorp.

Svenska för invandrare (SFI) finns idag på AME (Arbetsmarknadsenhet) i Anderstorp.

Figur 6. Vård- och omsorgsboende samt skolor och förskolor i Anderstorp

3.2.4 Näringsliv och arbete

Gislaved och Anderstorp har ett starkt samband mellan dem. Näringslivet i både orten är varierat mellan små och medelstora företag. Branscher som dominerar är metall, plast och gummi.

Anderstorp är en ort som präglas av ett stort antal företag inom tillverkningsindustrin.

3.2.5 Besöksnäring

Besöksnäringen stärks genom att besöksintensiva målpunkter tydligare knyts samman med hållbara trafikslag inklusive regional kollektivtrafik samt ges utrymme för stödjande verksamheter och säsongsbetonade funktioner. Besöksnäringen behöver synliggöras än mer, både fysiskt på plats och genom marknadsföring.

Naturreseptatet Anderstorps Stormosse samt natur- och friluftsområdena Holmen och området Gisle, utvecklas i harmoni med befintlig natur. Tillgängligheten och trafiksäkerheten för gc-trafiken förbättras till besöksmålen.

Området Gisle fortsätter att utvecklas till centrum för kulturutövning och mötesplats för hela kommunen med Glashuset, bibliotek, konserthuset och idrottsanläggningarna.

Scandinavian Raceway är i sin särart ett besöksmål av nationell betydelse, då denna typ av anläggning är ovanlig i landet.

Kommunen är positiv till näringsutveckling kopplad till racewaybanan. Anläggningen kan kompletteras med flera olika motorsportanknutna verksamheter och upplevelseorienterade aktiviteter. Området runt gamla remfabriken och gamla gummifabriken bör utvecklas till en blandad bebyggelse med inslag av verksamheter, kultur- och fritidsaktiviteter, föreningsverksamhet och attraktiva boendemiljöer. Gärna med koppling till Nissan och vattenburen besöksnäring.

Foto 3. Racewaybanan i Anderstorp Källa: Symbolbilder.se

3.2.6 Centrum och handel

De bägge orterna har tydligt formade handelsstråk, Köpmangatan och Södra Storgatan i Gislaved samt Storgatan i Anderstorp. Handel och service är mer centrerat till Storgatan i Anderstorp medan det är mer utspritt i Gislaved.

I Gislaved finns det ett flertal centrumbildningar såsom Gisleområdet, Smålandia, Citytorget, Stortorget, Köpmangatan och Köpmantorget, del av Södra Storgatan samt del av Järnväggsgatan.

3.2.7 Sammanhållen bebyggelse

Inom sammanhållen bebyggelse gäller bygglovsplikt. Sammanhållen bebyggelse utgörs av tio hus eller mer, där fastigheterna gränsar (avstånd mellan byggnader ca 100m) till varandra eller skiljs åt av en väg, park eller liknande ytor. Som hus räknas inte bara bostadshus utan även andra byggnader som inte utgör komplementbyggnader till bostäder, till exempel butiker och industribyggnader. Även områden med ner till tre hus på två tomter kan utgöra sammanhållen bebyggelse om det handlar om en särskilt känslig miljö som till exempel är utpekad i kommunens kulturminnesvårdsprogram. Sammanhållen bebyggelse kan även vara områden med särskilt stort bebyggelsetryck eller i särskilt behov av gemensamma anläggningar.

3.3 Arkitektur och sociala aspekter

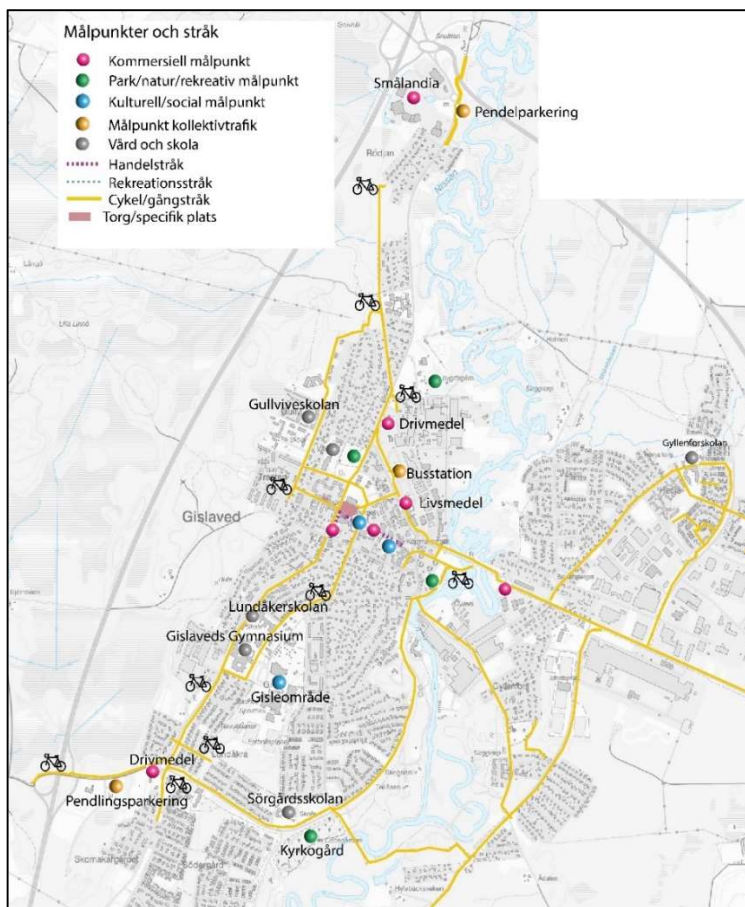
3.3.1 Målpunkter och stråk

Målpunkter avgör var och hur människor rör sig. Mellan målpunkter bildas stråk där möten, aktiviteter och händelser kan uppstå. En blandning av olika typer av målpunkter är det optimala i en ords centrum.

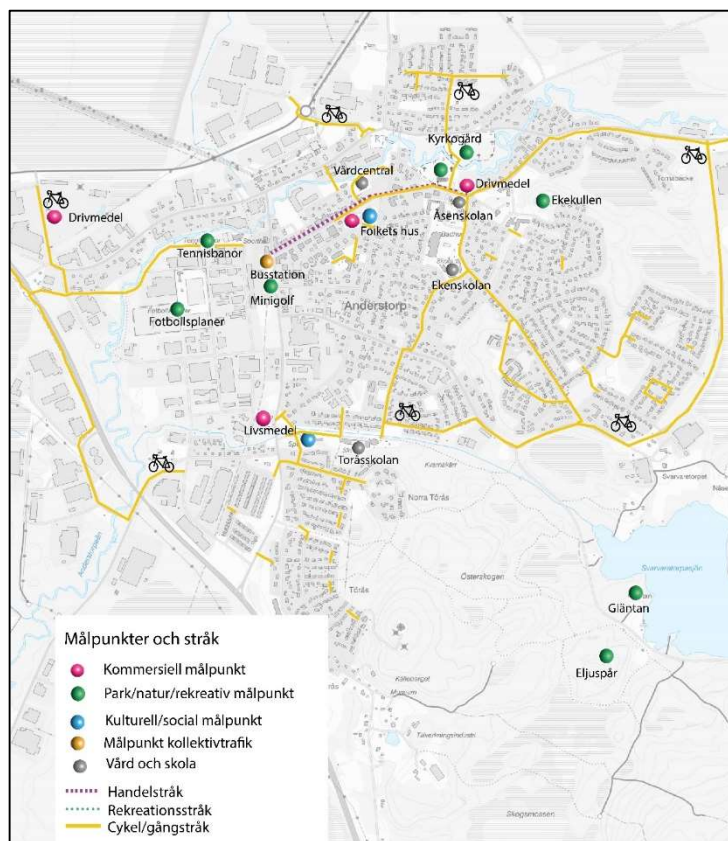
Liv och rörelse kommer av sociala, kulturella, kommersiella, officiella och inofficiella aktiviteter. Dessa aktiviteter uppstår ofta i de stråk som bildas mellan olika målpunkter.

Det är en fördel att samla viktiga målpunkter så att de inte ligger för långt ifrån varandra. I Gislaved och Anderstorp utgörs dessa målpunkter av de centrala delarna med handel och service, av större bostadsområden, skolområden, idrottsplatser, busstationer och handelsområden som till exempel Smålandia. Målet är att hellre samla dessa målpunkter men också att utveckla de stråk som finns mellan de olika målpunkterna.

Vid utveckling av allmänna platser och offentliga anläggningar och dess närmiljöer, ska de utformas så att de blir trygga och tillgängliga mötesplatser. Trygghetsskapande åtgärder kan till exempel vara funktioner som aktiverar platsen eller att platsen är allmänt synlig och väl sammankopplad genom naturliga rörelsemönster.

Figur 7. Målpunkter och stråk i Gislaved

Figur 8.. Målpoint och stråk i Anderstorp

3.3.2 Gestaltad livsmiljö

Synsättet gestaltad livsmiljö är centralt för en god bebyggd miljö och en medveten planering och gestaltning av mark och vatten. Begreppet omfattar bland annat arkitektur, form, design, konst, kulturmiljö och kulturarv. Arkitektur berör alla varje dag och bidrar direkt till hur människor mår och trivs samt hur individer samspelar och samhället fungerar. Genom placering, utformning och gestaltning av tätorterna, påverkas möjligheten till trygghet, hälsa, attraktivitet, ekosystemtjänster, fastighetsvärden och livsstil.

Arkitektur är ett viktigt verktyg som kan bidra till att möta samhällsutmaningar och bidra till förändringar och hållbar utveckling. Kommunen vill med gestaltade livsmiljöer uppnå funktionella livsmiljöer med mervärde för människan och som bidrar till ett hållbart samhälle.

När livsmiljöer planeras, byggs och förvaltas möts många olika aktörer. Skapandet av gestaltade livsmiljöer är därmed en samlande kraft för initiativ, utveckling, innovation och nytänkande som bidrar till att förena och kraftsamla. För att lyckas med detta krävs att alla hjälps åt: politiker och företagare, arkitekter och byggherrar, samhällsplanerare och invånare.

Arbetet bör ske i alla skalor och kommunen har möjlighet att visa vägen i offentliga projekt och genomföranden. Det som byggs och anläggs ska kunna utgöra en förebild för andra byggaktörer.

Orterna Gislaved och Anderstorp är präglade av sitt industriella kulturarv och har av tradition ett nyttbetonat förhållningssätt till den byggda miljön, dess struktur och byggnader. Ett karaktärsdrag är den mångfald och variation som finns vad gäller byggnaders volym, färg och form.

Byggnader representerar också många stilar från olika tidsepoker. Nya byggnader och byggnadsverk ska bidra till det genom att få vara formmässigt representativ för sin tid. Dessa förutsättningar är en kvalitet som ska handskas med och förädlas i gestaltningen av orterna.

Gislaveds och Anderstorps bebyggelsestruktur, innehåll och kvaliteter ska medverka till att skapa goda förutsättningar för vår vardag. Utformningen av de miljöer personer lever och verkar i påverkar individens välbefinnande. När den byggda miljön utformas och planeras väl, skapas hållbara värden som bidrar till ökad livskvalitet.

Andra faktorer som påverkar upplevelsen av livsmiljön kan exempelvis vara takfotslinjer, byggnadshöjder, kulörer och material på byggnader och gatubeläggningar. Träd och grönytors utformning och placering, konstnärliga inslag och evenemang, tillgänglighet och hanteringen av olika trafikslag är också viktiga ingredienser i upplevelsen av det offentliga rummet. En lyckad kombination av dessa faktorer skapar en vacker och estetiskt tilltalande bebyggd miljö som ger ökad livskvalitet och positiva upplevelser året om.

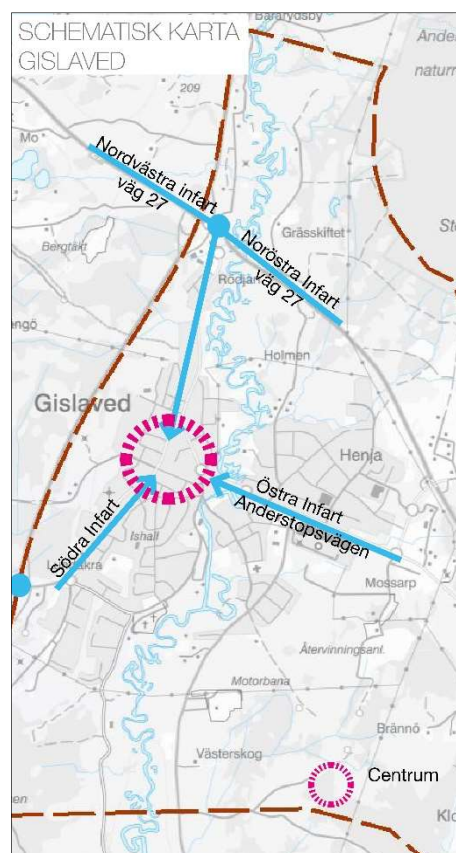
Bebyggelsens utformning är ett allmänt intresse. Det som byggs idag blir morgondagens kulturarv. Vid om- och tillbyggnad ska hänsyn tas till byggnadens karaktär och utformning. Byggnader som har kulturhistoriska eller industrihistoriska värden ska så långt det är möjligt skyddas och bevaras. Beroende på byggnadens värde och lagliga skydd ser kommunen en stor samhällsvinst i att inte skydda en byggnad på ett sätt så att det förhindrar lämplig framtida användning. Bättre att en byggnad ges möjlighet till en bred användning och att byggnadens särart och karaktär vad gäller färg, form och material skyddas. Ett visst intrång på kulturvärdena som till exempel tillägg och ändringar utifrån varsamhetssynpunkt är att föredra än att en byggnad står oanvänd.

3.3.3 Ortentréer

Vägar in och entréer till tätorterna är en viktig del av det offentliga rummet. Utformningen av entréerna påverkar upplevelse av platserna. Entrépunkterna bör bjuda in men också fördela trafikflöden. Vägar och entréer finns redan idag men kan utvecklas och förstärkas.

Vid tätorternas infarter och utmed de större vägarna ska extra omsorg läggas på den arkitektoniska kvaliteten på tillkommande bebyggelse vid både nyproduktion och ombyggnad. Aktuella infarter är norra infarten vid Smålandia, södra infarten till Gislaved och områdena runt Anderstorp trafikplats.

Gestaltningen av större handelsplatser och verksamhetsområden, synliga utmed större statliga vägar (Smålandia, Södra Industriområdet, Mossarps Industriområde, Knallabo Industriområde, Stötabo Industriområde samt Mofors Industriområde) är också av stor betydelse. Områdena utgör entréer och "skyltfönster" för förbipasserande besökare men även viktiga målpunkter för boende och verksamma. För orternas karaktär och kommunens platsbyggande marknadsföring är nämnda platser viktiga att gestalta med god helhetsverkan och identitetsskapande värden. Detta bör regleras i efterföljande detaljplaner.

Figur 9. Schematisk karta över entréer Gislaved

3.3.4 Tillgänglig konst

Konst och annan utsmyckning är viktigt i det offentliga rummet. Dessa uttryck har förmågan att skapa identitet och förvandla ytor till platser. Ett konstnärligt och estetiskt medvetet arbetssätt bör präglade hela upplevelsen av allmänna, offentliga platser och anläggningar. Konst och utsmyckning kan ha flera syften; att försköna platsen, skapa ett mervärde och skapa platsidentitet, eller för att väcka frågor och nyfikenhet eller för att avbilda sin samtid. Det offentliga rummet kan också vara en lämplig arena för tillfälliga installationer, rörlig eller interaktiv konst. Utsmyckning generellt är viktigt för att skapa platsspecifika rum och för att skapa gemensamma värden.

Offentlig konst i stadsrummet är idag oftast platsspecifik och kommer till i samband med nybyggnationer och renoveringar. Vid nybyggnation avsätts medel för konstnärlig gestaltning till offentligt finansierade byggnader.

I Gislaveds kommun finns konst placerad på olika offentliga platser. Målsättningen är att spegla dagens konstliv. Den växande skaran av konstverk och offentliga utsmyckningar utgör en konstsamling som både bildligt och bokstavligt kan ses som en utställning. Parallellt med de permanenta verken uppträder tillfälliga installationer. Konstnärliga processer och projekt skapar delaktighet och aktiverar rummet, ibland under några timmar eller dagar, ibland med spår som finns kvar i årtal.

Foto 4. Säsongsinstallation i Kyrkparken, Gislaved

3.3.5 Kulturdriven samhällsutveckling

I Gislaveds kommun ska verksamheterna arbeta tvärsektoriellt. Genom ett utvecklande arbete med deltagarinitierade verksamheter, samarbeten med olika aktörer och det transparenta arbetet med de politiska målen, skapas förutsättningar för en kulturdriven samhällsutveckling i Gislaveds kommun.

Kommunen avser använda tillfällig konst/installation som ett verktyg i fysisk planering. Kommunen är även positiv till att använda konst och utsmyckning av platser för att främja ett önskvärt beteende på allmänna, offentliga platser och anläggningar.

3.3.6 Sociala värden

Sociala värden utgår från de mänskliga rättigheterna. Olika perspektiv behöver beaktas för att säkerställa att alla människor ska få sina rättigheter tillgodosedda. Den byggda miljön kan både underlätta och försvåra för människor att utöva sina rättigheter. Därför behöver kommunen göra medvetna val i samhällsbyggandet med hänsyn till sociala värden så som tillgänglighet, trygghet, jämlikhet, jämställdhet och folkhälsa. Barn, unga och äldre samt personer med funktionsnedsättning, är särskilt viktiga grupper. En god samhällsplanering bidrar till bättre livsvillkor och att alla människor känner sig inkluderade.

Vistelse i naturmiljöer leder till att människor känner sig mindre stressade, friskare och gladare och att vår koncentrations- och prestationsförmåga förbättras.

Barns koncentrationsförmåga och motorik utvecklas bättre med tillgång till en utemiljö i trädgård

eller natur. Natur och grönområden bidrar med kulturella ekosystemtjänster i form av miljöer för fysisk hälsa, mentalt välbefinnande, kunskap, inspiration och mötesplats.

Inom planområdet finns goda möjligheter att utveckla friluftslivet och öka tillgängligheten till naturen och grönområden med olika funktioner.

3.3.7 Tillgänglighet och trygghet

För att öka tryggheten är synlighet, orienterbarhet, tillgänglighet och skötsel viktigt i utformningen av allmänna platser och kvartersbebyggelse. Det kan uppnås genom rumsbildande och jämn belysning och överblickbarhet, kontakt med omgivningen, tydlighet i vad som är privat och vad som är offentligt rum och en skötsel som är anpassad utifrån behov från besökare, verksamma och boende.

Säkerhetsaspekterna för oskyddade trafikanter ska beaktas i befintliga och nya trafiklösningar. Särskild hänsyn ska tas till barn, äldre och personer med funktionsvariation.

En annan faktor som bidrar till ökad trygghet är att det finns andra människor i rörelse. Förtätning och blandning av användningssätt är förutsättningar för ett större myller av människor men även en mer jämn spridning av dem under dygnets timmar. Utvecklingen av mötesplatser skapar sammanhang och gemenskap. Beroende på platsernas utformning och gestaltning, bidrar de till att det offentliga utrymmet får en viktig funktion för att främja trygghet, folkhälsa och attraktivitet.

Det är även viktigt att man i framtida planering beaktar arbete med suicidprevention i fysisk miljö. Genom att i den fysiska miljön skapa barriärer kan det hindra eller stoppa ett planerat självmord.

3.3.8 Jämlikhet och jämställdhet

Den fysiska planeringen ska vara utformad på så sätt att alla människor ska kunna ta del av den. Kommunen ska verka för ett inkluderande samhälle där människor har goda möjligheter att kunna nyttja det offentliga rummet oavsett ålder, härkomst, könsidentitet, sexuell läggning, religionstillhörighet, funktionsförmåga, eller socioekonomisk bakgrund. Det är särskilt viktigt att vid dialog med invånare ta hänsyn till synpunkter som pekar på diskriminering och utanförskap och att inbjudan till dialoger sker brett för en god representation.

En blandad bebyggelse och olika upplåtelseformer är viktiga förutsättningar för att motverka segregation och för att göra det enkelt för människor att välja att bo kvar i sin närmiljö genom hela livet.

Ett samhälle präglad av jämlika förutsättningar mellan olika grupper bidrar till en god samhällsutveckling. När människor möts ökar förutsättningarna för utbyte av kunskap och resurser, något som även gynnar kommande generationer. När vårdnadshavares livsvillkor och sociala förutsättningar stärks så förbättras också barns och ungas livsvillkor och framtidsutsikter.

Foto 5. Köpmangatan i Gislaved

En trygg och attraktiv livsmiljö kännetecknas av ett samhälle med närhet till god service där människor möts och kan känna sig delaktiga. Närhet till en god samhällsservice stärker orternas attraktivitet och är en viktig faktor utifrån ett jämlikhetsperspektiv.

3.3.9 Folkhälsa och barnperspektiv

För att främja folkhälsan med samhällsplaneringen och stärka samhällsutvecklingen behöver ett arbete göras för att inkorporera medvetna hälsofrämjande val i den fysiska planeringen. Det finns ett behov av att arbeta för att utveckla mötesplatser i orterna och identifiera platser som på grund av den fysiska planeringen upplevs otrygga. Hälsan kan förbättras genom att utveckla och bevara tillgången till natur och vatten, helst nära bostaden, möjliggöra för självorganiserad idrott samt bygga en struktur som gör det lätt att välja att gå och cykla.

Foto 6. Barns uppväxtvillkor har en betydande roll i individens framtidsutsikter

Det är viktigt att individer som brukar samhället kan nyttja den fysiska naturmiljön på bästa sätt. Möjligheten till fysisk aktivitet och närhet till naturområden bidrar till människors välbefinnande, dessa har även visat sig vara bidragande faktorer till att risken för suicid minskar.

Barn och unga är särskilt viktiga grupper vars rättigheter kommunen behöver beakta. Barn och unga ärver i stort sina föräldrars livsvillkor. Barns uppväxtvillkor har en betydande roll i individens framtidsutsikter. Därför ska den fortsatta planeringen och projekteringen av livsmiljöer beakta barnrättsperspektivet, barnets perspektiv, för att stärka ungas rättigheter och inflytande i samhällsplaneringen.

3.3.10 Integration och delaktighet

I ett demokratiskt och inkluderande samhälle ska alla människor ges möjlighet att delta och ha inflytande. Kommunen arbetar för att alla som vill ska kunna delta och göra sin röst hörd. Kommunen behöver därför använda olika kommunikationsätt för att möta invånare, inhämta synpunkter och sprida information. Genom en god samhällsplanering, byggt på samskapande, kan kommunen arbeta för att bygga bort segregation och öka invånarnas delaktighet och inkludering. Kommunen behöver särskilt ta hänsyn till barn och ungas röster, grupper med liten eller ingen digital vana, samt språksvaga grupper som kanske inte nås i lika stor utsträckning genom de mer sedvanliga kommunikationskanalerna och forumen. Genom samverkan med bland annat skola och civilsamhälle kan kommunen verka för att stärka invånarnas inkludering och delaktighet. Genom att sträva efter att människan i samhällen ska känna sig inkluderad och delaktig påverkar det hälsan på ett positivt sätt samt kan minska förekomsten av suicid.

Genom att verka för en blandad boendestruktur med olika upplåtelseformer, hustyper och lägenhetsstorlekar medför det att olika människor och familjekonstellationer kan blandas. En försiktig utveckling av befintliga område är avgörande för att inte riskera gentrifiering och

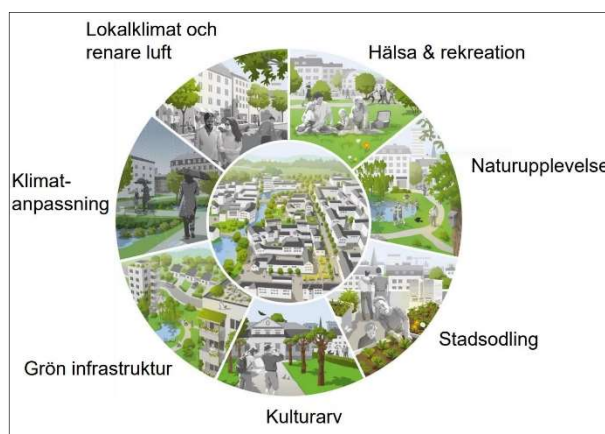
chockhöjning av boendekostnad. Även insatser i transportinfrastrukturen så som gång- och cykelvägar som binder samman avskilda tätortdelar, bidrar till ett mer integrerat samhälle.

3.4 Rekreation och grönområde

Både Gislaveds och Anderstorps tätorter har gott om grönområden och det är ofta nära till omgivande naturmarker. Båda tätorterna har också en stor andel villabebyggelse med trädgårdar som också ingår i tätorternas grönstruktur. I centrumbebyggelse, omvandlings- och förtätningsområden och i industriområden är det särskilt angeläget att utveckla och förstärka grönstrukturen.

3.4.1 Ekosystemtjänster

Då människan är beroende av ekosystemtjänster ska tjänsterna beaktas genom hela samhällsbyggnadsprocessen, från tidiga skeden i fysisk planering till genomförande och förvaltning. Utifrån den översiktliga inventeringen (2021) ska det senast i detaljplaneskedet göras en nulägesanalys och värdering av planområdets ekosystemtjänster. Den påverkan planen medför på ekosystemtjänsterna ska framgå i planbeskrivningen.

Figur 10. Ekosystemtjänster i urban miljö Källa: sverigesmiljokommuner.se

Runt Gislaveds och Anderstorps tätorter dominerar barrskogen och våtmarkerna i landskapet med alltifrån tallskogar på sandiga marker till sumpskogar, trädbevuxna mossar och öppna högmossar.

Större sammanhängande skogsområden med varierande trädsammansättning och ålder samt olika typer av relativt orörda våtmarker utgör förutsättningar för att en rad av de grundläggande stödjande ekosystemtjänsterna ska fungera. Men skogen bidrar också i stor omfattning till de försörjande och reglerande ekosystemtjänsterna. Skogen bidrar med råvaru- och energiförsörjning men också med reglering av lokalklimat i närområdet och med upptag av koldioxid. Våtmarker har också viktiga funktioner för de reglerande ekosystemtjänsterna med sina vattenhållande och renande funktioner samt upptag och lagring av koldioxid.

Sjöar, vattendrag och översvämningsmarker förser oss med en rad olika ekosystemtjänster. Vattendrag bidrar till den grundläggande gröna infrastrukturen genom att vara livsmiljöer för en rad olika arter och att utgöra spridningskorridorer mellan olika områden. För att fungera som spridningskorridorer måste också närmiljöerna till vattnet i form av sjöars strandzoner och åars svämplaner bevaras i stor utsträckning. Att bevara vattendrag, småvatten och dammar i och i anslutning till tätorter är också betydelsefullt för att alla ska kunna tillgodogöra sig en rad andra ekosystemtjänster. Vattendrag med naturliga flödesregimer och intakta svämplaner ger skydd mot översvämningsrisker. Att behålla naturliga avrinningsvägar i tätorten minskar risken för skador vid extrema skyfall. Öppet vatten i tätortsmiljöer hjälper också till att reglera lokalklimat genom att bidra med svalka i kraftigt hårdgjorda miljöer som riskerar att utgöra värmeöar. Befintliga bäckar

och småvatten utgör grunden för att bygga en mera naturbaserad dagvattenhantering med öppna dagvattenlösningar där naturliga processer fungerar som reningsmetod.

3.4.2 Rekreationstråk

Grönstruktur i tätorterna

I orterna finns en rad grönområden som utgör noder i ett nätverk av grönstruktur eller har särskild betydelse. I Gislaveds tätort utgörs det mest betydelsefulla grönstråket av Nissan med omgivning. Andra viktiga områden är Gisleområdets södra och västra delar med sina bland- och lövskogsavsnitt. Området binds samman med ett grönstråk genom villabebyggelsen söderut till Rastadamarna. Likaså så finns det grönstrukturinslag västerut från Gisleområdet som sammankopplar till Seths hage och skogsområden väster om bebyggelsen i Gislaved. Längs Södra Storgatan som leder in till centrum söderifrån, finns ett stort antal stora värdefulla träd som utgör ytterligare ett grönt stråk in mot centrum. Likaså finns kyrkogården, Kyrkparken och Torgparken med Stationsalléns träd i centrala Gislaved som utgör värdekärnor för grönstrukturen i centrum. På flera platser i tätorten finns stora träd och kvarvarande alléer, exempelvis i de norra delarna av Gislaved och på Gyllenforsområdet.

Anderstorp har i delar en glesare bebyggelse än Gislaved och in i tätorten så sträcker sig flera grönstråk in mot centrum från olika håll. Ekekullens park- och grönområde utgör en länk mellan naturområden i öster och till den grönstruktur som Anderstorpaån med strandområde utgör. Likaså är grönområdet bakom bebyggelsen längs Hantverkargatan mot nordost och bakom bebyggelsen sydväst om Svarvaretorpsvägen, ytterligare ett stråk in mot centrum. Töråsbäcken sträcker sig från skogsområden tvärs igenom ortens södra delar till Anderstorpaån. Längs Brogatan från infarten från väg 27 finns ett fragmenterat grönstråk. I centrum har allén längs Storgatan en nyckelfunktion.

I båda orternas centrumbebyggelse (särskilt i omvandlings- och förtätningssområden och i handels- och industriområden) är det angeläget att utveckla och förstärka grönstrukturen. I dessa områden finns det brister som inte tillgodoser behovet av ekosystemtjänster för dagens behov eller för framtida behov. För att möta effekter av värmeöar i hårdgjorda miljöer där människor vistas, att utöka eller avsätta grönytor för dagvattenhantering eller för att ta hand om översvämningar, måste grönstruktur förstärkas och utvecklas i både befintlig bebyggelse och vid nyetablering.

Lekplatser och lekmiljöer

I Anderstorp och Gislaved finns elva kommunala lekplatser. Idag saknas det en central lekplats. Skolgårdar och förskolegårdar kan också fungera som lekplatser för barn som bor i närheten.

Idrott-och rekreationsanläggningar

I Gislaved och i Anderstorp är det nära till naturen om det så är för hundrundan på kvällen, joggingturen, bärplockning eller jakt.

I tätorternas närhet finns fler områden som är särskilt betydelsefulla för rekreation, naturupplevelser och motion med både anlagda och spontant upptrampade stigar. Exempel på detta är Seths Hage med sin varierade löv- och barrskog, Gisleområdets stigar genom varierande natur samt skogen mellan väg 26, Våthultsvägen och Gislaveds tätort är en mycket upplevelserik skog, väl använd av såväl privatpersoner som skola och förskola. Här finns gott om upptrampade stigar för både långa och korta promenader och möjligheter till lek i många former.

Nissan och dess närområde är en varierad miljö, i några delar svårtillgänglig, medan andra delar erbjuder en rad olika miljöer med stigar för promenader, områden för ro och vila såväl som möjligheter till fiske och kanotpaddling. Längs Nissan i den norra delen av tätorten finns natur- och kulturstig Nissan som ger möjligheter att gå längs ån. Här finns också möjligheter att både i norr vid Rödjan och vid hembygdsgården ta sig över till den östra sidan av Nissan till det traditionella utflyktsmålet Holmen och till strövområden och stigar i anslutning till Henjaområdet. I de centrala delarna av tätorten vid Nissan finns Dalenparken, vilken fungerar både som utflyktsmål och mötesplats. Längre söderut längs ån finns ytterligare en etapp av natur- och kulturstig Nissan. Längs Nissan i söder finns också Södra Griftegårdens skogskyrkogård. Längst i söder finns i anslutning till Nissan elljusspårsområdet och Rastadammarna ett välbesökt område med ett rikt fågelliv. I centrala Gislaved är Kyrkparken ett populärt besöksmål.

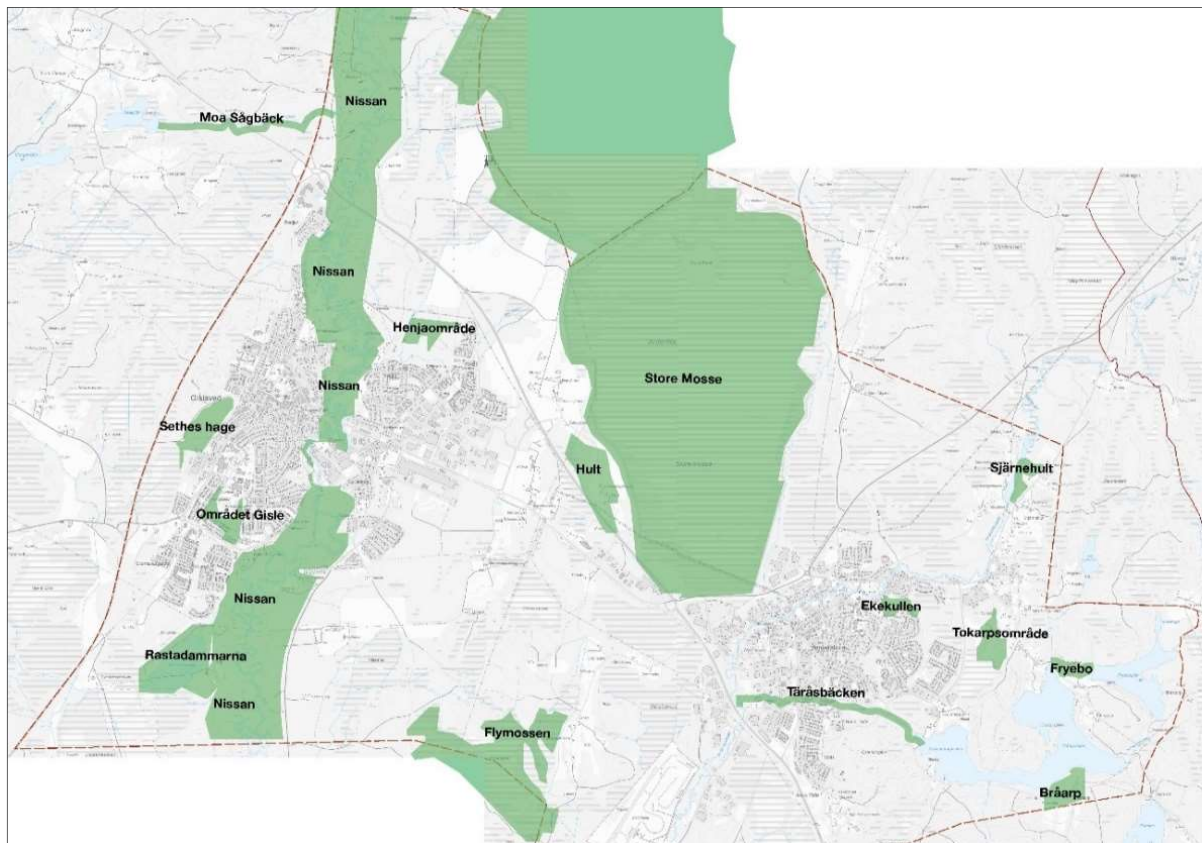
I Anderstorp finns Ekekullen nära centrum med både parkmiljö och grönområde med stigar, grillplats och pulkabacke. I anslutning till centrum ligger Anderstorpaån, kyrkogården och Moforsdammen. Längre promenader sker längs befintliga vägar genom Stjärnehult och Tokarp eller ut till det välbesökta friluftsområdet Gläntan i sydost vid Bråarpasjön/Svarvaretorsjön. Där finns det stigar, elljusspår och mountainbikebanor. Stigsystemet ansluter också mot bostadsområdena Törås och Jonsbo där det finns ett välanvänt tätortsnära skogsområde. Det finns två badplatser och fiskemöjligheter vid Gläntan och Tokarp.

I båda orterna finns grönområden som används av skolor och förskolor. I Gislaved finns exempelvis skogsområdena väster om Gullviveskolan, Gisleområdet, skog vid Malmbäcken på Henjaområdet och elljusspårsområdet. I Anderstorp är Ekekullen, Gläntan och naturområdet vid Jonsbo - Törås viktiga områden.

3.5 Värdefulla naturmiljöer

3.5.1 Ekologiskt känsliga områden

Ekologiskt känsliga områden är områden som har ekologiska funktioner som är särskilt känsliga för störningar och ingrepp och ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

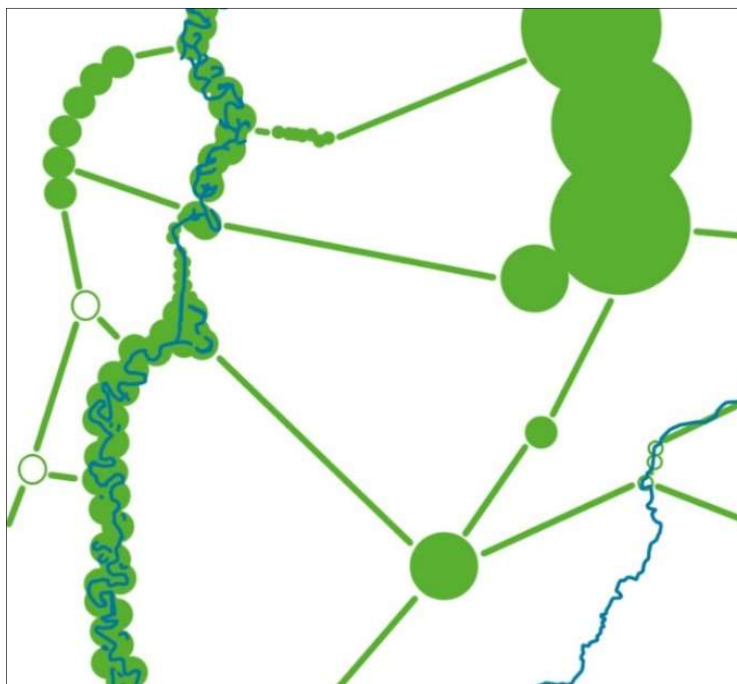
Figur 13. Ekologiskt känsliga områden i Gislaved och Anderstorp

Inom planområdet finns en rad områden som har särskilda värden eller betydelse. Två exempel är skogsområdena mellan väg 26 och Gislaveds tätort med Seths hage som kärnområde samt ett område med inslag av relativt gammal skog vid Malmbäcken på Henjaområdet. Nordost och öster om Anderstorp finns i Sjärnehult och Tokarp ett mosaikartat landskap med bland- och lövskogsområden tillsammans med jordbruksmark. Lövskogsområdena sträcker sig vidare ner mot näset mellan Fryebosjön och Bråarpasjön för att sedan mera övergå i ren barrskog längre mot sydost. Även i Bråarp och utmed Täråsbäcken finns lövskog med ädellövsinslag som också anses utgöra områden med särskilda värden eller betydelse.

Kring Nissan genom Gislaveds tätort finns ett variationsrikt blandskogslandskap med inslag av såväl öppna mader som sumpskogar. Området är präglad av att Nissans varierande vattenstånd och flöde har skapat ett formrikt landskap. En del av översvänningsområdena på Nissans östra

sida från järnvägsbron och norrut till i höjd med bebyggelsens slut vid Skogsbäcksgatan, har vid inventering visat sig innehålla höga naturvärden. Stora delar av det inventerade området skulle kunna klassas som Natura 2000-område med naturtypen lövsumpskog. Värdena motiverar att området utreds för att bli ett framtida kommunalt naturreservat.

Det mest dominerande våtmarksområdet är Anderstorps Stormosse (ett Natura 2000-område, riksintresseområde och naturreservat). Mossen är ett av de större mossekomplexen i södra Sverige. Den ligger tätortsnära både till Gislaved och till Anderstorp men tillgängligheten till detta naturområde behöver stärkas.

Figur 14 Schematiskt redovisade värdekärnor (värdefulla områden)

I den södra delen av planområdet finns Flymossen, ett våtmarkskomplex som också har klassats att ha höga naturvärden. I övrigt finns en rad mindre våtmarker, alltifrån översvämningsskogar vid Nissan till sumpskogar och alkärr.

Odlingslandskapets naturvärden är knutna till gräsbärande marker, det vill säga naturliga betesmarker och till värdefulla träd. Naturliga betesmarker finns i planområdet i liten omfattning och i små skiften. Sådana områden finns i Bråarp, Klo och Hult och utgör små värdekärnor för biologisk mångfald.

Utöver utpekade områden så finns det områden som generellt är mera viktiga för ekosystemtjänsters funktion. Områden där skogslandskapet möter andra naturtyper som jordbruksmarker, i strandzoner eller i gränsen till våtmarker har alltid större betydelse för ekologiskt samspel och mångfald i livsmiljöer.

3.5.2 Areella näringar

Areella näringar är ett samlingsbegrepp för näringar som använder biologiska och naturgeografiska resurser på land och i vatten. De näringar som är berörda är jordbruk, skogsbruk och jakt.

Skogen inom planområdet klassas som tätortsnära vilket innebär större hänsyn till friluftsliv och rekreation vid skogsskötsel.

Inom planområdet finns flera utpekade areella näringar, bland annat jordbruket i Henja by och Hult samt Klo by. Området vid Henja by och Hult behåller sin lantliga prägel och fortsätter utvecklas som jordbruksområde. Kommunen är positiv till utveckling och utökning av jordbruket. Området vid Henja by, Hult och Klo behåller sin lantliga prägel och fortsätter utvecklas som jordbruksområde.

3.5.3 Särskilt värdefulla vatten

Särskilt värdefulla vatten är sjöar och vattendrag som bedömts vara särskilt viktiga för att uppnå miljömålet "Levande sjöar och vattendrag". De utpekade vattnen har höga värden för naturvård, för fisk eller kulturmiljöer. Områdenas värden ska skyddas och vattnen är också prioriterade för restaureringsinsatser. Inom planområdet finns tre utpekade särskilt värdefulla vatten. Nissan genom planområdet är utpekad som nationellt värdefullt vatten för naturvård, Moa Sågbäck som regionalt särskilt värdefullt vatten för naturvård och delar av Anderstorpån genom Anderstorps tätort som värdefull för kulturmiljöer knutna till småindustrins framväxt.

3.5.4 Grundvattenförekomst med regional betydelse

Gislaveds och Anderstorps tätorter är till stor del beläget inom en stor grundvattenförekomst som sträcker sig längs Nissans dalgång från söder om Gislaved till norr om Öreryd i den norra delen av kommunen. I denna grundvattenförekomst finns den kommunala vattentäkten i de nordvästra delarna av planområdet som försörjer bland annat Gislaveds och Anderstorps tätorter. Hela grundvattenförekomsten pekas också ut som viktig för framtida vattenförsörjning i ett regionalt perspektiv. Tillgång på grundvatten är generellt god, men är på vissa platser kvalitetsmässigt påverkad av miljögifter från främst förorenad mark. Risker för akut förorening vid olyckor finns också i anslutning till större vägar som väg 26. Grundvattenbildning är en försörjande ekosystemtjänst vars förutsättningar måste bibehållas. Genom att bebygga och hårdgöra stora markområden försvåras grundvattenvattenbildning och riskerna för kvalitetspåverkan på grundvattnet ökar. Utöver de föreskrifter som gäller inom befintliga vattenskyddsområden bör en generell restriktivitet gälla för exploateringsåtgärder inom vattenskyddsområden samt att kommunen ska verka för att befintliga risker för påverkan av grundvattnet minskar. Generellt bör också åtgärder som gynnar grundvattenbildning stimuleras.

3.5.5 Ytvatten

Planområdet ingår i Nissans huvudavrinningsområde vars huvudfåra rinner från norr till söder genom Gislaveds tätort. Genom Anderstorp rinner Anderstorpån som är ett av de största biflödena till Nissan. Båda vattendragen är relativt lugnflytande genom de sandavlagringar som bildades efter inlandsisens avsmältning och har sedan dess bildat ett formrikt erosionslandskap med meandrar, korvsjöar, våtmarker och branta strandbrinkar som i delar också översvämmas regelbundet. Detta skapar förutsättningar för höga naturvärden i och kring vattendragen. För Nissan har detta skapat värden som bedöms som nationellt värdefulla.

I planområdet finns också mindre biflöden som Moa Sågbäck, Malmbäcken, Töråsbäcken och Älgån där särskilt Moa Sågbäck har höga naturvärden för strömmande vatten och befintlig öringstam. I planområdet finns också två större sjöar: Bråarpasjön/Svarvaretorpasjön och Fryebosjön belägna öster om Anderstorp. Fritidsfiske bedrivs särskilt i sjöarna men också till stor del i Nissan. Fungerande fiskevårdsområdesföreningar finns i de båda sjöarna samt i Moa Sågbäck.

I planområdet finns också flera anlagda dammar, småvatten och små bäckar och diken. Särskild ställning har Rastadamarna, som är anlagda våtmarksreningsdammarna till Gislaveds reningsverk söder om tätorten. Dammarna är en teknisk anläggning för att nyttja ekosystemtjänster i form av naturliga processer för att rena avloppsvatten. Området med dammarna har också utvecklat mycket höga naturvärden som fågellokal och har blivit ett mycket attraktivt närströvområde såväl som besöksmål.

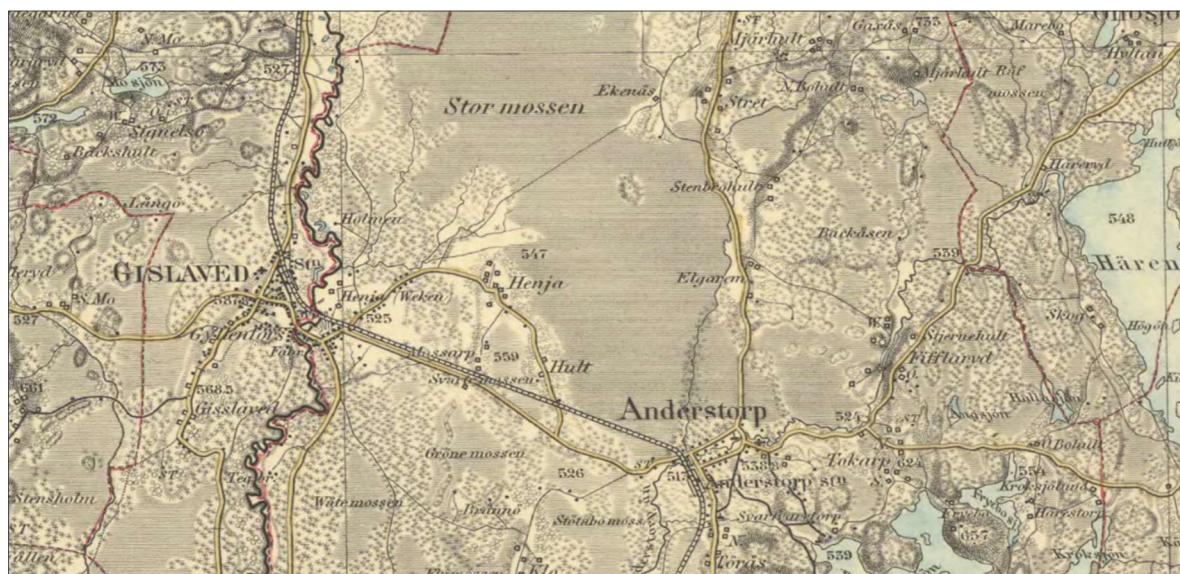
Alla vattendrag i planområdet är påverkade genom rätningar, rensningar, och fördämningar. Särskilt Töråsbäcken och Malmbäcken har lite kvar av sitt naturliga lopp men också Anderstorpaån och Nissan har i tätorternas centrala delar påverkats kraftigt. Vandringshinder finns på flera ställen i vattendragen i form av äldre fördämningar men också vid vattenkraftverken vid Gyllenfors i Nissan och vid Möllefors i Anderstorpaån. Vattenkraften är i sig en försörjande ekosystemtjänst som bidrar med förnybar energi. Men för att vattendragen ska kunna återfå sin ekologiska status behöver vandringshinder åtgärdas genom fria vandringsvägar. Vid anläggningar som inte längre är i funktion och har låga kulturhistoriska och rekreativa värden kan också utrivning vara aktuell.

Vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag i området är dels påverkad av försurningseffekter men också miljögifter, främst från förorenade markområden och sediment men också av dagvatten. Töråsbäcken, Bråarpasjön/Svarvaretorpasjön och i viss mån Anderstorpaån är särskilt utsatta vattenförekomster när det gäller miljögiftspåverkan.

Vattendrag bidrar till den grundläggande gröna infrastrukturen genom att vara livsmiljöer för en rad olika arter och utgör spridningskorridorer mellan olika områden. Närmiljöerna till vattnet i form av sjöars strandzoner och åars svämplan behöver bevaras i stor utsträckning. Att bevara vattendrag, småvatten och dammar i och i anslutning till tätorter är också betydelsefullt för att kunna tillgodogöra en rad andra ekosystemtjänster. Vattendrag med naturliga flödesregimer och intakta svämplaner ger skydd mot översvämningar. Genom att vara medveten om naturliga avrinningsvägar och arbeta med öppet vatten i tätortsmiljöer kan positiva effekter uppnås både vad det gäller riskhantering för skyfall, reglering av lokalklimat och naturlig rening av dagvatten.

3.6 Natur-och kulturmiljöer

Värdefull natur kan vara både enskilda objekt såsom enstaka jätteträd och särskilda växtplatser för ovanliga arter eller hela livsmiljöer med värdefulla strukturer för biologisk mångfald såsom Nissan, sumpskogar eller naturbetesmarker. Med kultur menas människans påverkan på naturmiljön. I landskapet runt omkring oss finns spår av oss själva och av människor som har levt och verkat före oss. Dessa omfattar såväl enskilda lämningar i skog och mark som byggnader och hela bebyggelsemiljöer med omgivande landskap.

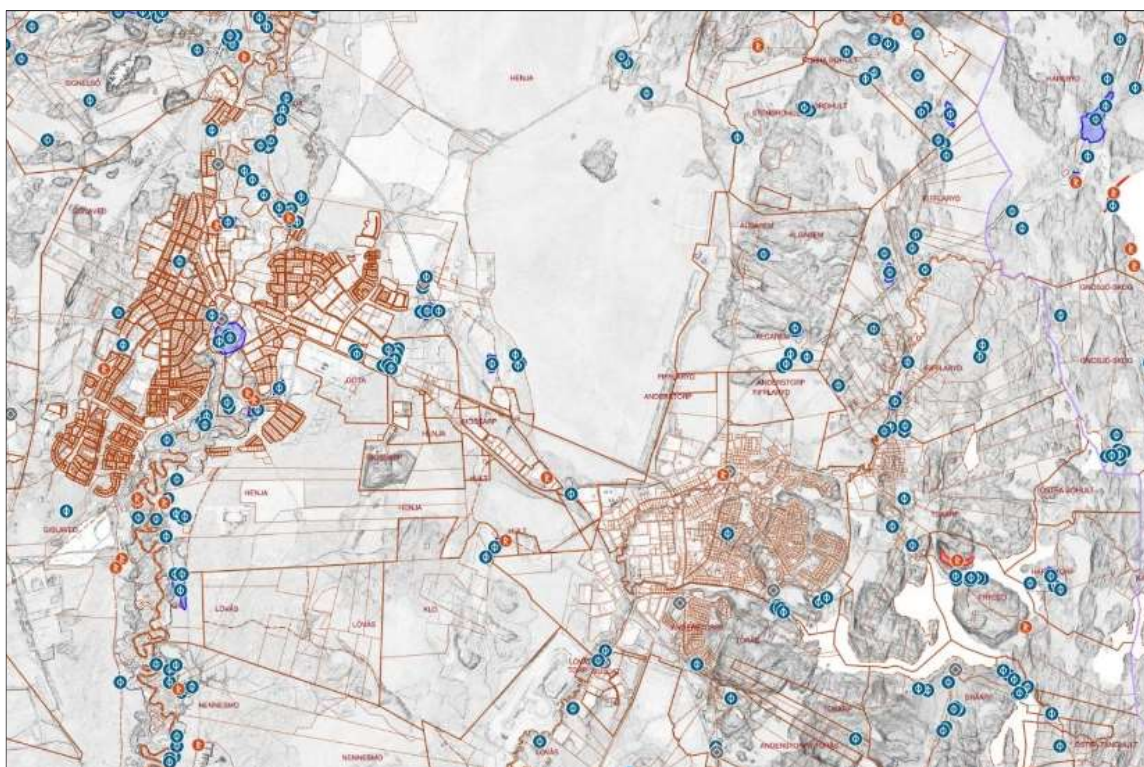
Figur 154. Generalstabskartan 1874, Gislaved och Anderstorp Källa: Lantmäteriet

3.6.1 Jordbrukslandskapet

I Gislaved finns både småskalig jordbruksmark i skogsbygd, samt fullåkersbygd, men också den, på kulturlämningar, rika skogsmarken kring de gamla järnbruken. Industrimiljöer, gamla som nya, är påtagliga inslag i landskapsbilden i kommunen.

3.6.2 Äldre historia och fornlämningar

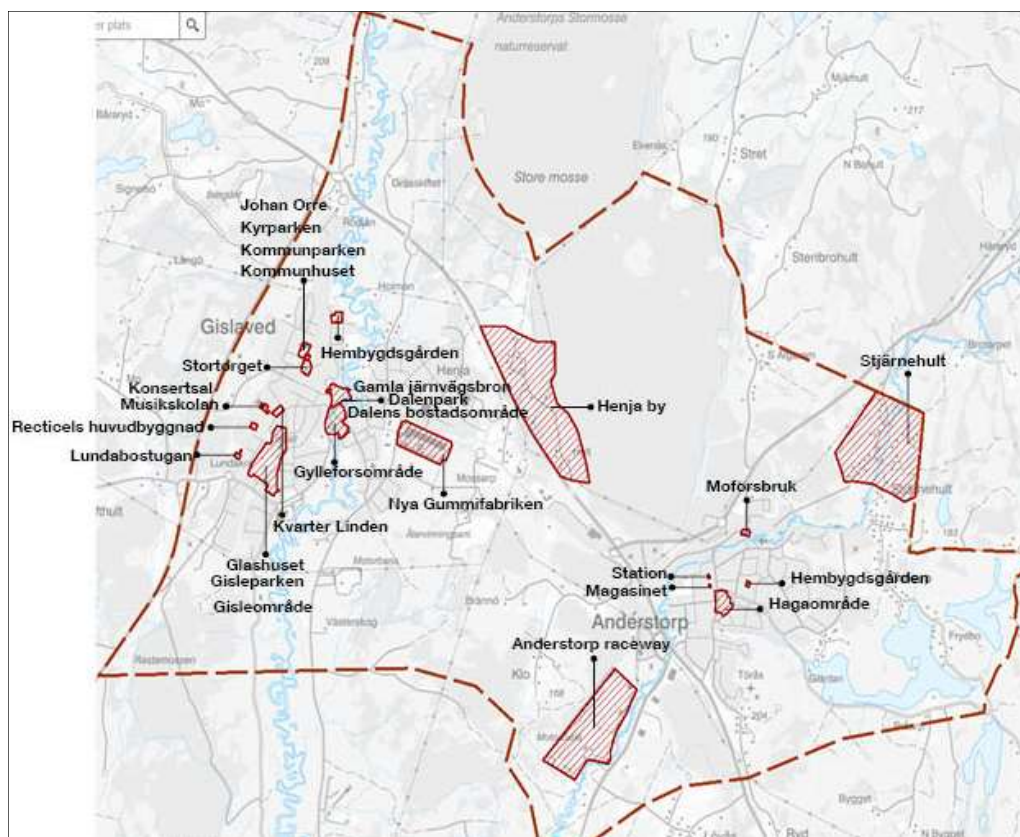
Inom planområdet finns registrerade forn-och kulturlämningar av olika typer och ålder. I Anderstorp och dess omgivning finns cirka 50 fornlämningar angivna i fornlämningsregistret framförallt bebyggelseämningar och industrilämningar. I Bråarp finns fornåkrar och odlingsterrasser. I Gislaved finns 35 forn-och kulturlämningar i fasta fornlämningar, bevakningsobjekt och övriga kulturlämningar. I samband med att större markområden tas i anspråk för exploatering kan länsstyrelsen ställa krav på arkeologiska utredningen enligt 2 kap Kulturmiljölagen.

Figur 16. Fornlämningar inom planområdet Källa Forsnäs.

3.6.3 Särskilt värdefull bebyggelse och utpekade känsliga områden

Äldre bebyggelse och kulturmiljöer skapar identitet och gör ett samhälle attraktivt. Inom Gislaved och Anderstorp finns flera avgränsade område som i sin helhet är känsliga för förändringar. Egenskaper inom dessa värdefulla miljöer är historiskt-, kulturhistoriskt, miljömässigt eller konstnärligt. I kulturmiljöinventeringen från 2020 beskrivs bebyggelsekaraktären områdesvis. Ett antal av dess områden bedöms som känsliga kulturmiljöområden.

Figur 17. Karta känsliga områden inom planområdet

3.6.4 Värdefull bebyggelse och industrimiljöer

Företagstraditioner är starka i Gislaveds kommun. Gislaved tätort har länge präglats av större industrier och Anderstorp av småindustrier. I Gislaveds kommun finns också många industrier och industrimiljöer i de mindre samhällena och på landsbygden. Redan under medeltid anlades de tidigaste kvarnarna. Dessa byggdes vanligtvis längs med mindre vattendrag. De tidigaste större industrirörelserna etablerades däremot längs med Nissan.

Nedan följer ett urval av inventerade industrimiljöer:

Anderstorp

- Levi Peterson Industri AB (klass 1)
- Stjärnehultsområdet; Möllefors fabrik (klass 2)
- Hultbergs metallduksväveri (klass 1)
- Simon Sköttes Metallvarufabrik (klass 1)
- AB Ljungvalla Metall (klass 1)
- Metallfabriken Union AB (klass 1)
- Joel Skötte & Co (klass 1)
- Aron Josefsson & Co (klass 1)
- Smide och Järn AB (klass 1)

Gislaved

- Plast Normén AB (klass 1)

3.6.5 Naturmiljön runt Nissan

Nissan och dess omgivningar är särskilt viktiga svämningsområden, raviner och utloppsområden från tillrinnande bäckar samt sandiga och torra marker som på sina håll kan ge rasbranter. Nissans värde för biologisk mångfald avspeglas i förekomsten av fridlysta, ovanliga eller hotade arter som exempelvis backsippa.

Nissans meandersystem har skapat ett levande område som ger förutsättningar för ett rikt djur- och växtliv. Nissan är betydelsefull som fågellokal och då särskilt området mellan Holmen och till vägbron för väg 27. Här breder Nissan ut sig i ett närmast sjöliknande mångformigt landskap med korvsjöar och meanderbågar.

Ån har inte bara höga ekologiska värden utan är även ett viktigt rekreationsområde, både som strövområde och kanotled.

3.6.6 Allmänna kulturmiljövärden

I den översiktliga bebyggelseinventeringen från 2020 har kommunen pekat ut allmänna respektive höga allmänna värden enligt PBL 8 kapitel, 17 §. Inventeringen har enbart omfattat byggnader som bedöms vara uppförda före år 1975. 216 byggnader har höga allmänna värden och 618 byggnader bedöms ha allmänna värden. För byggnader med höga allmänna värden gäller särskilda varsamhetskrav enligt lag. Liksom generella varsamhetskrav för allmänna värden. Vid ändring av ovan utpekade byggnader är enskild skyldig att följa varsamhetskravet. Ett varsamt utförande förutsätter att god kunskap införskaffas om såväl byggnadens värden och kvaliteter som dess brister och problem. Kommunen erbjuder viss vägledning med gjord inventering 2020 och antikvarisk kompetens.

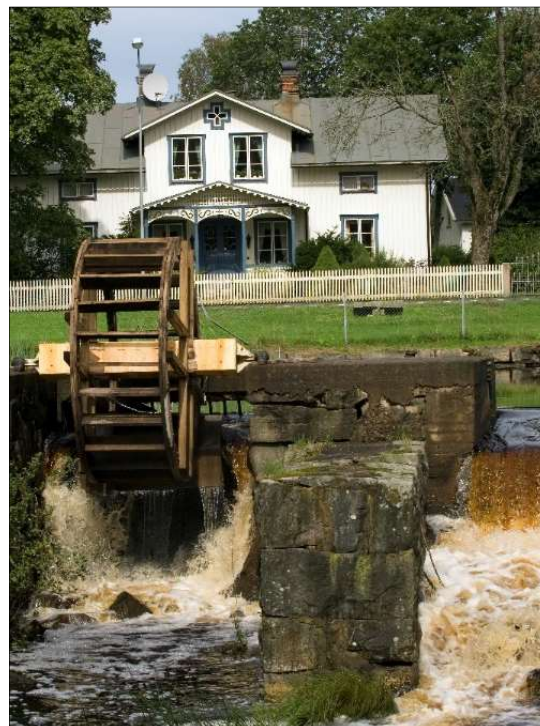

Foto 7 & 8. Rester av bruksmiljöer i tätorterna

3.7 Infrastruktur, transporter och resande

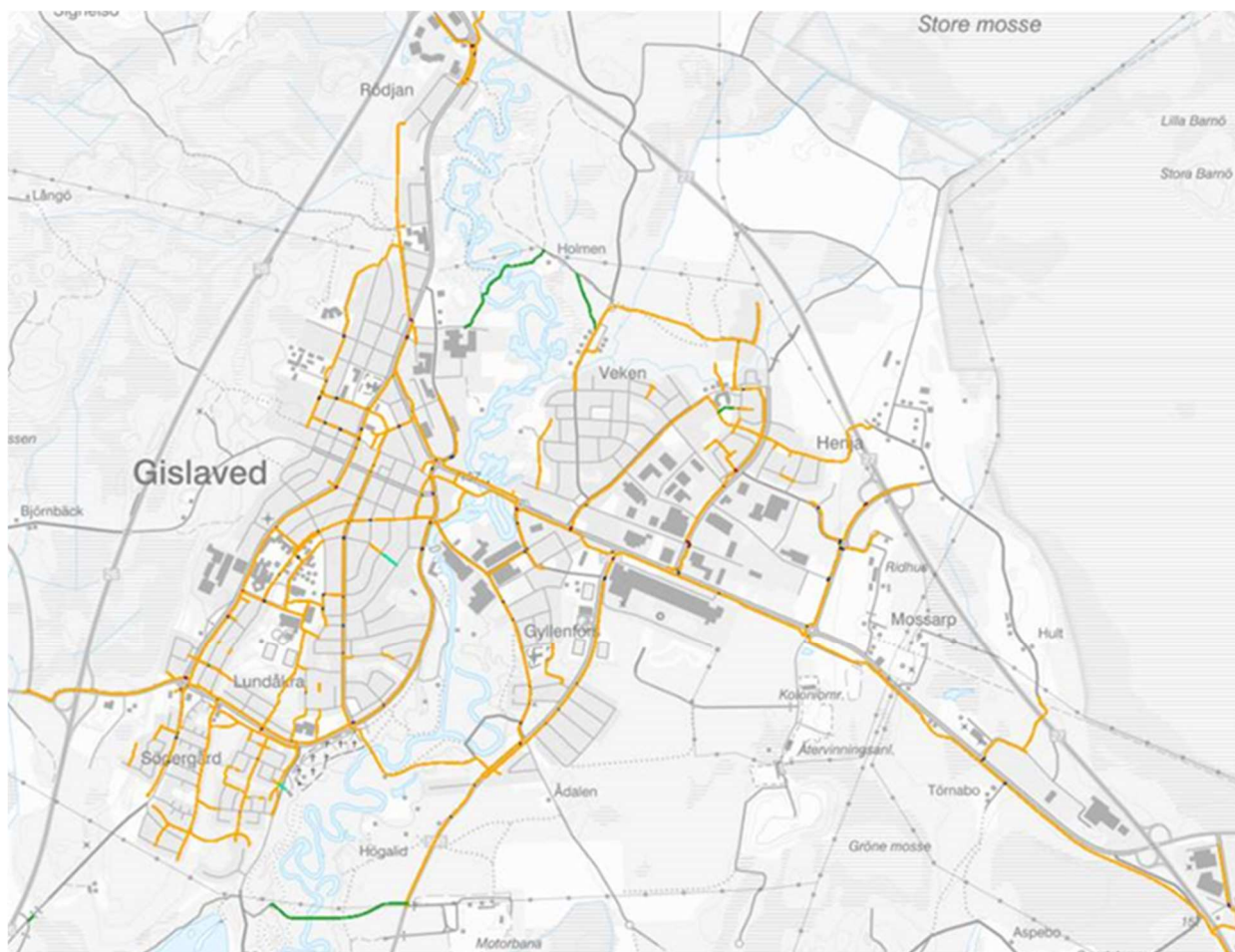
3.7.1 Gång- och cykelvägnät

I Gislaved finns det ett välutbyggt gång- och cykelvägnät som ansluter målpunkter som exempelvis bostadsområden, centrum, handelsområden samt skol- och idrottsanläggningar.

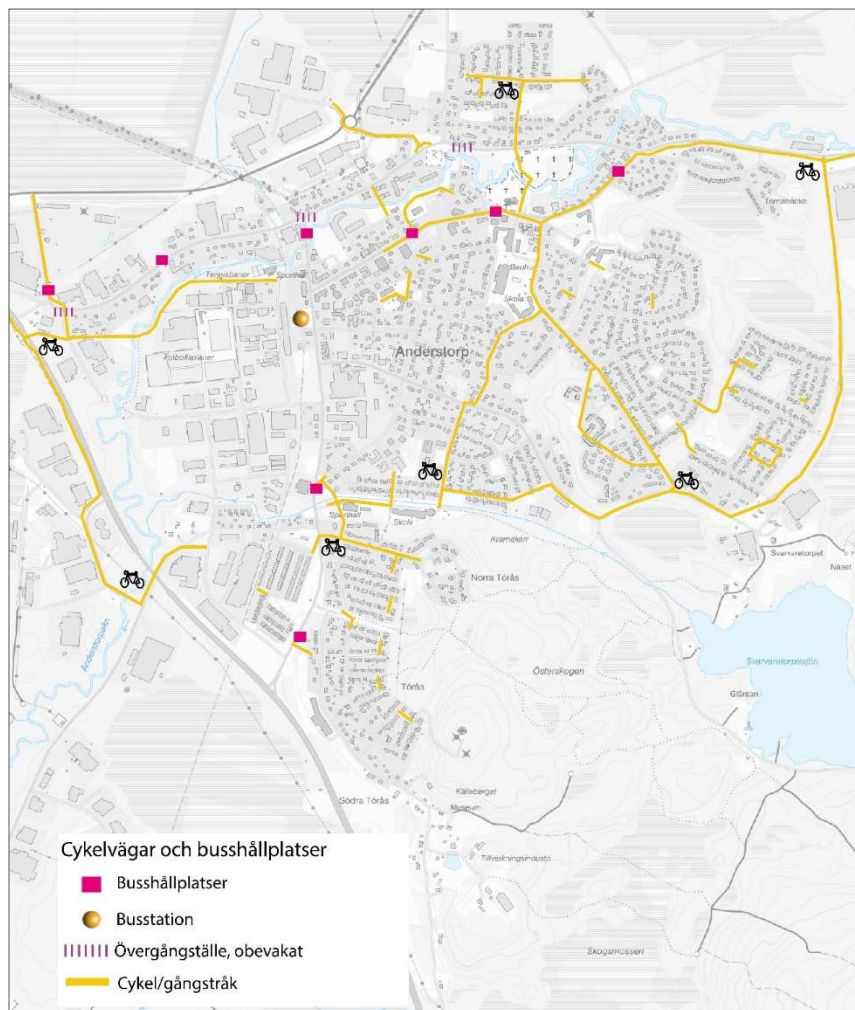
I Anderstorp finns ett antal gång- och cykelstråk. För att skapa ett sammanhängande och funktionellt gång- och cykelvägnät inom tätorten behöver de befintliga stråken bättre kopplas samman genom utbyggnad av gång- och cykelvägar samt förbättrade passager.

Mellan de två orterna finns en cykelväg som löper söder om Anderstorpsvägen och passerar under väg 27 utanför Anderstorp.

Kommunen arbetar kontinuerligt med att utveckla gång- och cykelvägnätet. I styrdokumentet Riktlinjer för utveckling av gång- och cykelvägnätet i Gislaveds kommun återfinns kriterier för prioritering av utbyggnad av gång- och cykelvägar samt hastighetssäkring av GCM-passager. Plan för utbyggnad och hastighetssäkring av gång-, cykel- och moped-passager redovisas i separata dokument som revideras utifrån ändrade prioriteringar och behov vart fjärde år.

Figur 18. Cykelvägar i Gislaved

Figur 195. Cykelvägar och busshållplatser i Anderstorp

3.7.2 Kollektivtrafik

Jönköpings länstrafik (JLT) ansvarar för all busstrafik i kommunen. Hur kollektivtrafiken i sin tur ska planeras beskrivs i det regionala trafikförsörjningsprogrammet.

Från Gislaved går det att ta sig med buss till Jönköping, Värnamo, Gnosjö, Smålandsstenar, Hyltebruk och Grimsås med mellanliggande hållplatser. I Gislaved är busshållplatserna i huvudsak placerade utmed de större kommunala gatorna, liksom exempelvis Södra och Norra Storgatan samt Anderstorpsvägen.

Från Anderstorp går det att ta sig med buss till Värnamo, Gislaved, Gnosjö, Reftele och Smålandsstenar. I Anderstorp är busshållplatserna placerade utmed Ågatan, Storgatan och Brogatan.

Inom planområdet finns inte tåg och rälsbaserad trafik. De närmsta stationerna för tågtrafik är Hestra, Smålandsstenar, Reftele samt Gnosjö. Dit kan resenärer ta sig till följande slutstationer, samt stationer liggandes längs respektive sträcka. Samtliga stationer längs respektive sträcka fyller även en viktig funktion för byten.

Tågoperatör	Sträcka
Krösatågen	Nässjö-Halmstad
SJ	Göteborg-Kalmar

Tabell 2.6. Tågoperatörer inom kommunen

3.7.3 Transporter och fordonbaserad trafik

Transportinfrastruktur och kommunikationer utgör grundförutsättningarna för att knyta ihop och bygga relationer i hela kommunen. Samtliga av kommunens invånare, näringsliv och besökare är beroende av ett säkert, tillgängligt och tryggt transportsystem.

Transportsektorn står för den största andelen av koldioxidutsläpp i Gislaveds kommun. Av den totala andelen resor inom kommunen sker 88 % av dessa med bil. I Anderstorp och Gislaved är denna andel något lägre, där drygt 80 % av resorna som startar inom respektive tätort är med bilen som färdmedel under 2023. Den stora mängden motorfordon i tätorterna bidrar dessutom till hälsoskadligt buller, luftföroreningar och oattraktiva och trafikfarliga tätortsmiljöer.

Resandet inom, mellan och från Anderstorp samt Gislaved är komplext med en stor variation. Med hjälp av Telias verktyg ”travel insight” kan resmönster studeras och de utsläpp som följer av dessa. Året som beskrivningen bygger på är senast tillgängliga helåret 2023.

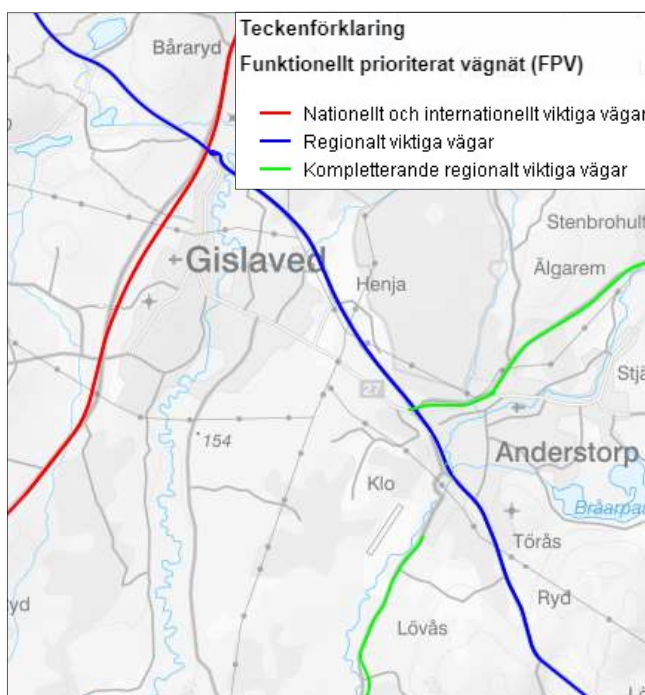
En tydlig koppling är mellan tätorterna Anderstorp och Gislaved, både via väg 27 och Anderstorpsvägen, där kommunhuset, resecentrum i respektive ort och Anderstorps kyrka är viktiga målpunkter. Övriga målpunkt inom område för den fördjupade översiktsplanen är handelsområdet Smålandia, Gisleområdet, matbutiker samt skol- och idrottsområden.

Det finns även tydliga målpunkter utanför planområdet för FÖP, både inom kommunen och till angränsade kommuner. Ett tydligt mönster som kan identifieras är att resandet mellan kommunens tätorter är av stor betydelse, men även till angränsade kommuner likt Gnosjö, Tranemo, Värnamo och Hyltebruk.

Inom, samt i anslutning till den fördjupade översiktsplanens avgränsade område finns ett antal statliga vägar. Dessa är:

Riksväg 26, Riksväg 27, Väg 621, Väg 597, Väg 582, Väg 598, Väg 604.

De två största och mest trafikerade vägarna, 26 och 27 är av ”Funktionellt prioriterat vägnät för godstransporter, Funktionellt prioriterat vägnät för långväga personresor, Rekommenderad färdväg för farligt gods, Vägar som binder samman anläggningar av riksintresse”. 27 kopplar samman Gislaveds kommun med Borås och Göteborg i nordvästlig riktning samt Värnamo och Växjö i sydöstlig. Riksväg 26 kopplar i sin tur samman Gislaveds kommun med Halmstad

Figur 20. Funktionellt prioriterat vägnät

söderut och Jönköping/riksväg 40 i nordlig riktning. Respektive väg har en total årsmedelsdyngstrafik (ÅDT) på drygt 2500 fordon inom planområdet. Båda vägarna passerar strax utanför respektive tätort, vilket skapar goda förutsättningar för orterna att utvecklas i relation till vägarna. Även väg 604 och 597 ingår i funktionellt prioriterat vägnät som kompletterande regionalt viktiga vägar.

3.7.4 Parkering

Idag används ett flertal olika kommunalt ägda ytor för parkering av personbilar i de båda orterna. Dessa har i sin tur varierande parkeringstillåttna tidsangivelser per fordon från en timme till obegränsat. Inga kommunalt ägda parkeringar har parkeringsavgifter. I Gislaved finns idag drygt 1000 kommunalt ägda parkeringsplatser, och drygt 350 platser i Anderstorp. Att fastställa ett exakt antal parkeringar är svårt. Utöver dessa finns ett hundratal parkeringsplatser på privatägd mark, parkeringar vid enskilda villor borträknade.

Det finns parkeringar vid stationslägena i Gislaved som kan nyttjas för multimodalt resande, samtidigt som förutsättningarna för detta i Anderstorp är sämre. Med multimodalt resande menas att varje resa görs med minst två olika färdstätt eller transportslag.

I Anderstorp är merparten av parkeringsplatser koncentrerade till Storgatan och den handel som finns lokaliserad där, men även i anslutning till skolområdet och omliggande industrier. I Gislaved är dessa mer utspridda, men är överlag koncentrerade till handeln i ortens centrum.

De områden med det största antalet koncentrerade parkeringsplatser är handelsområde Smålandia i planområdets nordligaste del (som har drygt 350 platser, på privat mark), samt Gisleområdet i södra Gislaved (som har drygt 300, dessa kommunala). Båda områdena är stora besöksmål inom kommunen, och har en hög rulljängs med tunga- och personfordon som ankommer samt lämnar respektive parkeringsytor vid respektive plats.

3.7.5 Laddinfrastruktur

Det finns totalt elva stycken publika, av Gislaveds energi ägda, laddplatser i kommunen. I Gislaved finns det tre laddstationer med femton laddpunkter och i Anderstorp finns det en med två laddpunkter. Det finns utöver detta ett antal privatägda laddplatser i både Gislaved och Anderstorp. Den tekniska utvecklingen inom laddinfrastruktur är snabb. Detta leder i sin tur till att behovet av laddplatser också förändras genom att exempelvis bli fler, eller färre. Samt att i framtiden kanske elfordon laddas på andra sätt.

3.7.6 Flygplats

På Scandinavian Raceway i Anderstorp finns det en privat flygplats som i första hand möjliggör att gäster till motorbanan kan komma med flyg och helikopter. Övrig flygtrafik tillåts endast genom tillstånd.

3.8 Säkerhet, hälsa och miljö

3.8.1 Buller

I planområdet är det främst buller från trafikerade vägar och närliggande verksamheter i förhållande till bostäder och skolverksamheter där störning uppstår. I fortsatt planering och lovprövning ska hänsyn tas till störningsbilden i och med buller. I förtätningsområden ska det särskilt beaktas. Bostäder och skolor bör skyddas från buller inom områdena för förtätning. Utredningar och åtgärder samt regleringar i detaljplanprocessen ska genomföras för att skydda till exempel nytillkommande bostäder och skolmiljöer. Befintliga bostadsområden bör utredas och vid behov åtgärdas från bullerproblematik.

Riksväg 26 och riksväg 27 ligger utmed Gislaveds tätort. I södra delen av Gislaved finns en speedwaybana. Anderstorpsvägen och väg 27 förbinder Gislaved och Anderstorp. Vägtrafik och verksamheter ger upphov till buller och vibrationer.

Anderstorp gränsar med riksväg 27 och väg 604 an knyter orten med Gnosjö. I Anderstorp är ljudkällor som kan uppfattas som störande vägtrafik, verksamheter och buller kring Scandinavian Raceway.

Plan- och bygglag, Miljöbalk och tillhörande förordningar ska efterföljas vid nybyggnation.

3.8.2 Förorenade områden

Förorenade områden kan vara mark, grundvatten, ytvatten, sediment samt byggnader och anläggningar som kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Uppgifter om potentiella och kända förorenade områden lagras i länsstyrelsens efterbehandlingsstöd (EBH-stöd) och benämns som EBH-objekt i områdesbeskrivningar. Vid förändring av markanvändning eller annan utveckling inom planområdet som riskerar att påverka människor och miljö ska riskreducerande åtgärder vidtas. Områden som är potentiellt förorenade och som också riskerar att översvämmas beaktas särskilt och prioriteras för eventuell åtgärd.

För nya detaljplaner inom förorenade områden krävs utredning och riskbedömning. Där markförorening konstaterats, ställs krav på de sanerings- eller skyddsåtgärder som behövs för att marken ska anses vara lämplig för ändamålet och för att förebygga olägenheter för människors hälsa eller miljön. Åtgärderna kan i vissa fall kopplas till bestämmelser med villkor för lovgivning eller startbesked.

En stor branschsektor i Gislaved och Anderstorp är plast och metall. Det gör att det finns förhållandevis många objekt i kommunen med stor risk för förorening eller där förorening konstaterats vid undersökning. Det återstår fortfarande många platser i de två orterna som behöver inventeras och riskklassas. Inom planområdet finns cirka 270 utpekade objekt som potentiellt eller redan konstaterade objekt. Kommunen bedriver exploateringsdriven sanering för att komma fram i utbyggnadsområdena Bro till broområdet och Gislaved 2040.

3.8.3 Miljöfarlig verksamhet

Olika verksamheter medför olika störningar och risker, både till sort och till omfattning. Grundläggande för miljöfarliga verksamheter är att de styrs av miljöbalken (MB). Verksamheter

som har tillstånd enligt MB, har rätt att bedriva sin verksamhet på angiven plats och omfattning enligt tillståndet.

I Gislaved och Anderstorp finns det miljöfarlig tillverkningsindustri, besöksnäring, avfallshandling, brandstation och deponier. Vissa verksamheter (tillverkningsindustri och drivmedelstation) behöver på sikt omlokaliseras, då de riskerar att hämma orternas utveckling eller riskerar att skada allmänna och enskilda intressen.

3.8.4 Deponier

Bland de förorenade områdena finns tre äldre avfallsdeponier i Anderstorp och fyra i Gislaved. Mossarpstippen kontrolleras kontinuerligt enligt kontrollprogram.

3.8.5 Farligt gods

Väg 26 och väg 27 klassas som leder för farligt gods. Det sker transporter med farligt gods till verksamheter inom orterna.

3.8.6 Tankstationer för fordon

Det finns sex tankstationer i Gislaved och två i Anderstorp för bensen och diesel. Dessutom finns det en tankstation utmed Stegvägen i Henja för biogasdrivna bilar och för elladdning.

3.8.7 Markradon

Enligt en översiktlig markradonkartering som är genomförd för hela kommunen, består kommunen av låg- respektive normalriskområden. Lågriskområdena i kommunen är våtmarker, områden med högt grundvatten samt lerjordar. Det går emellertid aldrig att helt utesluta ett bidrag av radon från berggrunden. I Gislaveds kommun har något enstaka fall med höga radonvärden i grundvattnet och i mark uppmärksammas. Senast vid planläggning bör radonhalter vara kända. För höga halter av radon krävs byggtekniska åtgärder.

3.8.8 Elektromagnetiska fält

Strålskyddsinstitutet rekommenderar att människan inte utsätts för strålning över gränsvärde 0,4 μ T. Kommunen tillämpar försiktighetsprincipen då det inte finns några krav på skyddsavstånd till objekt (så som transformatorstation och kraftledning) som ger upphov till magnetfält. Tillämpningen innebär att kommunen vid planering och exploatering undviker att lokalisera bebyggelse för stadigvarande vistelse invid magnetfält.

I planområdet finns ett större och tre mindre ställverk. Det större ligger i Mossarps industriområde. Ett av de tre mindre ligger centralt vid gamla järnvägsbron i Gislaved, den andra söder om Anderstorpsvägen inom industrikvarteret Göta och den tredje ligger söder om Moforsrondellen i Anderstorp.

3.9 Klimatpåverkan

Klimatförändringar har en allvarlig effekt på människors hälsa och ekosystemtjänster. Att utveckla en gångbar stad som är välutformad och kompakt är avgörande för att uppnå ett hållbart samhälle.

Det är angeläget att Gislaveds och Anderstorps framtida utveckling, särskilt i centrum, fokuseras på skydd mot översvämningar från Nissan respektive Anderstorpaån för att minska effekter av höga flöden och skyfall.

3.9.1 Skyfall och översvämningar

Skyfall inträffar då stora mängder regn faller på kort tid. Vid skyfall faller ett intensivt regn som överstiger ledningsnätets kapacitet och som orsakar betydande avrinning på markytan. Avrinningen måste ske kontrollerat för att minska översvämningensrisken på den bebyggda miljön. Vid utsatta områden ska fördröjningsåtgärder utföras för att vattnet ska samlas upp för en kontrollerad avrinning i ledningsnätet när plats finns. Åtgärderna ska om möjligt vara multifunktionella och anpassas utefter områdets karaktär.

Risken för höga vattenflöden och fler och större regnmängder väntas öka i och med klimatförändringar. Det innebär att översvämningensrisken längs sjöar och åar ökar.

För Nissan och Andertorpaån finns översiktliga översvämningsskarteringar gjorda som visar att det finns bebyggelse i anslutning till Nissan och Anderstorpaån som har en överhängande risk att översvämmas vid ett 100-års flöde. Ytor inom Gislaved 2040 och Bro till bro bör ha en bred funktion. De nya områdena kommer fungera som rekreation både för besökare och boende. De bör också ge förutsättningar för biologisk mångfald och bidra till att öka möjliga ekosystemtjänster, utöver funktioner som krävs för att klara klimatanpassningen.

Centrumutveckling och samhällsviktiga funktioner, behöver skyddas mot framtida översvämningar som följer av extremflöden i Nissan och Anderstorpaån. Både Bro till bro och Gislaved 2040 områdena kommer att behöva utreda vad en översvämning och skyfall hade inneburit. Vidtas det åtgärder för klimatanpassning så ska de åtgärderna också tillföra ett mervärde för området, som exempelvis mångfunktionella ytor med både funktioner för klimatanpassning men även för människors hälsa och välmående eller att skapa förutsättningar för ett rikt djur och växtliv.

I skyfallsskartering för Gislaved och Anderstorp (2021) visas områden med risk för översvämning vid olika flöden vid ett klimatanpassat 100-årsregn.

Kraftiga skyfallsregn kommer att bli vanligare. Avrinning sker på markytan vilket innebär att det är viktigt att grönytor avsätts för ändamålet. Detta är en viktig aspekt som ska väga tungt när förtätning sker eller när nya områden byggs ut på mark som idag är genomsläpplig. Grönytor behöver vara multifunktionella så att hantering av skyfallsregn kan ske på grönområden som samtidigt tillför rekreativvärden. Alla områden behöver grönområden för att kunna hantera skyfallsregnen i ett förändrat klimat, men vissa områden är mer komplexa än andra och större områden behöver avsättas för ändamålet.

Skyfalls- och översvämningshantering bör planeras in och ges utrymme i samhällets trafik- och grönstrukturer. Översvämningar och skyfall ökar också risken för skador på kulturhistoriska miljöer och tillhörande bebyggelse nära vattenförekomster.

3.9.2 Värmebölja och torka

En annan aspekt av klimatförändringarna är värmebölja som är en sammanhängande period då dygnets högsta temperatur är minst 25°C minst fem dagar i sträck. Temperaturen blir högre i de centrala delarna av orterna. Det är därför viktigt att ge utrymme för träd i gaturummet. Pågående klimatförändring innebär att värmeböljor blir allt mer förekommande och mer långvariga.

3.9.3 Ras, skred, erosion

Ras och skred är exempel på snabba massrörelser i jord och berg. Erosion är nednötning och transport av jord och berg. Skred och erosion sker främst utmed vattendrag och sjöar men även i branter. Detta kan orsaka stora skador på mark och bebyggelse och avbrott i samhällsviktiga verksamheter. Dessa händelser sker naturligt men exploatering, förändrad markanvändning och förändrat klimat kan påverka och initiera ras och skred. Översvämningar kan vara utlösande för ras, skred och erosion. Därför är det viktigt att uppmärksamma känsliga områden där det är större risk för dessa händelser att inträffa.

Statens geologiska institut (SGI) har tagit fram en översiktlig ras- och skredinventering på uppdrag av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Den visar att delar av planområdet omfattas av aktsamhetsområde för skred i finkornig jordart, finkornig jordart i strandnära lägen samt potentiell hög eroderbarhet. Det gäller områdena närmast Nissan och Anderstorpån. Detta innebär att det kan förekomma förutsättningar för ras och skred och att markens stabilitet vidare behöver undersökas vid exploatering eller ändrad markanvändning.

3.10 Energiförsörjning, avfall och VA

3.10.1 Energi

Samhället blir allt mer energiberoende. För samhällets fortlevnad krävs en trygg, klimatneutral energiförsörjning.

Planområdet är indelat i två elområden. E.ON Eldistribution AB distribuerar el i Anderstorp med omland medan Gislaveds Energi distribuerar och producerar el i Gislaved med omland. Elproduktionen från Gislaveds Energi är från sol-, vind- och vattenkraft. Sol- och vattenkraftanläggningar förekommer inom planområdet, i Nissan vid Gislaveds Industrimuseum och solanläggningar i Mossarp. Gislaveds Energi producerar även fjärrvärme i huvudsak i Mossarp. Det finns även reserveffektanläggningar placerade i båda tätorterna.

Störande energiproduktion ska fortsatt ske i Kretsloppsparken vid Mossarps återvinningscentral med undantag av anläggningen i Nissan.

Placering av vindkraft inom planområdet bedöms olämpligt i och med närhet till tätbebyggt område och förekommande restriktioner i och med totalförsvaret och flyg.

3.10.2 Avfall

Insamling och materialåtervinning av kommunalt avfall i Gislaveds kommun ansvarar kommunalförbundet SÅM för. Det sker genom fastighetsnära insamling av kommunalt avfall. I Gislaved finns en återvinningscentral där kommunalt avfall kan lämnas för sortering och bearbetning för vidare återvinning. Insamling av förpackningar och tidningar/returpapper sker

fastighetsnära, på återvinningscentralen och på återvinningsstationer. Det finns fem obemannade stationer i Anderstorp och fyra i Gislaved. Kommunen vill även driva på utvecklingen av funktioner för minskat bortskaffande av material som kan återanvändas. Det skulle till exempel kunna vara en kretsloppspark i anslutning till Mossarps återvinningscentral.

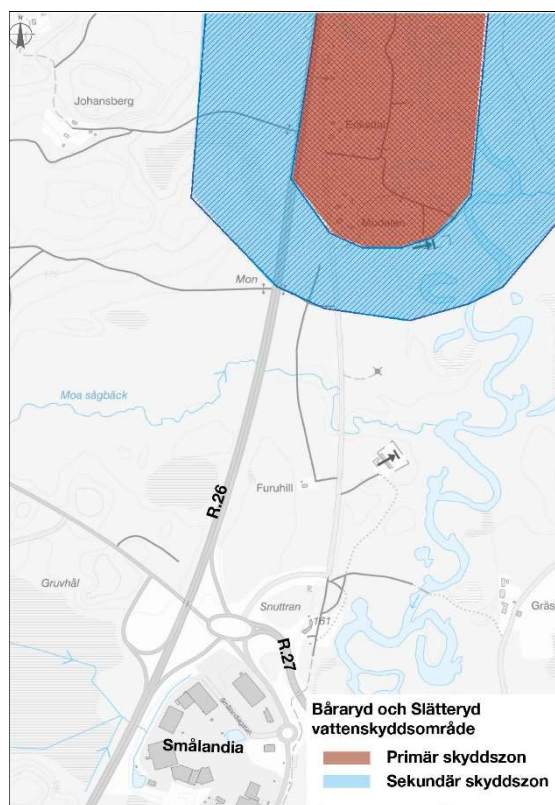
3.10.3 Vatten och avlopp inklusive dagvattenhantering

Gislaveds kommun har antagna styrdokument för dricksvatten- och avloppsförsörjning (VA-policy och VA-plan) och arbetar med ett förslag till riktlinjer för dagvattenhantering som ska följas i planering, lovgivning och VA-utveckling.

Tätorterna omfattas av kommunalt verksamhetsområde för vatten, avlopp respektive dagvatten. Det innebär att kommunens VA-huvudman ansvarar för att fastighetsägare har tillgång till dricksvatten och avloppslösningar vid sin fastighet. VA-huvudmannen har även ansvar att ta emot dagvatten för säker avledning till en vattenförekomst. Utanför ett verksamhetsområde för VA är det fastighetsägaren som ansvarar för VA-försörjning inklusive dagvattenhantering.

Oavsett om en fastighet omfattas av ett verksamhetsområde för VA (inklusive dagvatten) eller inte, har ägaren/verksamhetsutövaren ansvar att inte förorena dagvattnet och en skyldighet att dagvatten som lämnar fastigheten är rent. Kommunen är positivt inställd till lokala dagvattenlösningar som renar och fördröjer dagvatten. Vid planering av ändrad och ny markanvändning och om så omgivningen kräver det, avser kommunen reglera dagvattenhantering på enskild fastighet. Vidare så är tillgången på dricksvatten av god kvalitet avgörande för människors hälsa. Därför måste dricksvattentillgångar skyddas för att säkerställa både kvalitet och tillgång på dricksvatten nu och i framtiden. Enligt den kommunomfattande översiktsplanen ska grundvattenförekomster ges prioritet vid avvägning mot andra intressen.

I norra delen av planområde finns en del av Båraryd-Slätteryd vattentäkt som försörjer bland annat Gislaveds och Anderstorps tätorter. Området är skyddat som vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter. Täckten ingår i en större grundvattenförekomst i Nissadalen benämnd Gislaved-Alabo som pekas ut som regionalt viktig i den regionala vattenförsörjningsplanen. Behov av vatten förväntas långsiktigt öka, både för dricksvatten och för andra ändamål samtidigt som tillgången till vatten befaras periodvis minska på grund av klimatförändringar. Därför är åtgärder för hushållning med vattenresurser angelägna.

Figur 21. Båraryd och Slätteryd vattenskyddsområde

4. Planförslag

4.1 Planeringsprinciper

De fem följande planeringsprinciperna ger en målbild som visar hur Gislaved och Anderstorp avses utvecklas mot 2035. De ska genomsyra arbetet, från den strategiska planeringen till genomförande.

4.1.1 Förtätning och omvandling

Förtätning är ett kraftfullt verktyg som hjälper att bygga ett kompakt, hållbart och funktionellt samhälle. Förtätning minskar bilåkning och uppmuntrar samtidigt användning av andra transportmedel. Därför ska ny byggnation ske i närhet av befintliga bebyggelsenoder och infrastrukturnätverk. Framförallt ska förtätning ske på befintliga hårdgjorda ytor. Vid planering av tät bebyggelse ska särskild hänsyn tas till barnperspektivet och klimatförändringar.

Genom att utreda en långsiktig ändring av markanvändningen, som till exempel vid verksamheter med omgivningspåverkan, kan omvandling ske. På sikt kan då attraktiva ytor inom orterna frigöras och prioriteras för bostäder och ge utrymme för grönområde och parker med hög kvalitet. Risk för ras, skred och erosion finns i en större utsträckning inom vissa utvecklingsområden som angränsar till vattendrag och detta är ett hänsynstagande som fortsatt behöver beaktas vid eventuell planläggning och lovgivning

4.1.2 Blandad bebyggelse

Förtätning, omvandling och komplettering av redan bebyggda områden skapar en tät och blandad bebyggelse. En blandad bebyggelse motverkar segregation då det skapas en blandning av upplåtelseformer, varierat utbud av service och arbetsplatser. En blandning medför liv och rörelse i och mellan tätorterna, vilket leder till hållbara och trygga livsmiljöer.

4.1.3 Gröna och blå samband

Ett tätt, kompakt och funktionellt samhälle innebär också att inkludera de blå och gröna strukturerna i en tät miljö. En tät miljö innebär också en högre befolkningsdensitet och därför är det angeläget att bevara och utveckla både inre och yttre gröna och blåa strukturer i samförstånd mellan olika föreslagna markanvändningar.

De gröna och blå sambanden måste stärkas, naturligt genom allmänna grönområden men även i mer ovanliga platser som i gaturummen. Grönska och vattenmiljöer i sammanhängande stråk ska synliggöras, tillgängliggöras och användas mer, särskilt Nissan och Anderstorpån med angränsande markområden. En grönstruktur som stärker gröna och blå samband och gynnar ekosystemtjänster ska främjas.

4.1.4 Attraktiva platser

Gislaveds och Anderstorps allmänna platser ska bli mer attraktiva, tillgängliga och trygga för alla åldrar samt för både boende och besökare. Detta ska uppnås genom att tillskapa mötesplatser för alla åldrar, utveckla mer bostäder och vända centrum i Gislaved mot Nissan. I Anderstorp handlar det om att förstärka befintligt centrum genom att bland annat utveckla Bro till bro projektet. Det

handlar också om att skapa närhet mellan orterna, bland annat genom att etablera mötesplatser, verksamheter och nya arbetsplatser där boende från båda orterna möts.

4.1.5 Hållbart resande

Klimatkrisen har lett till förändringar i hela samhället, och Gislaveds kommun måste bemöta förändringarna genom att minska utsläpp från transporter. Hållbart resande ska därav prioriteras, och en ökad prioritet av hållbara transportslag likt gång-, cykel och kollektivtrafik är därav av stor vikt. Detta leder i sin tur till att transportinfrastrukturen för dessa färdmedel kommer att utvecklas och prioriteras både genom fysiska och beteendepåverkande åtgärder i olika former. Det skapar även förändrade förutsättningar för bebyggelsen i stort, genom exempelvis förtätning.

Multimodalt resande, resande som involverar flera färdmedel för varje resa, ska underlättas och utvecklas. Bytespunkter för kollektivtrafik, cykel och gemensamt resande ska lokaliseras på lämpliga, strategiska platser inom de båda tätorterna. Tank- och laddningsmöjligheter ska vara tillgängligt likaså. Transportinfrastrukturen ska möjliggöra att olika teknikformer, så som ”Mobility as a service-tjänster” (MaaS-tjänster) kan användas, som leder till en förändrad mobilitet och ett förändrat nyttjande av transportsystemet.

4.2 Kommunens ställningstaganden

En fördjupad översiktsplan kräver många avväganden mellan olika intressen. Utifrån målbilden i kapitel 4.1 har följande ställningstaganden tillkommit, med syftet att konkretisera målbilden något och underlätta vid myndighetsbedömningar.

Förtätning och omvandling

Inom riksintresset Nissan får inte exploatering genom bebyggelse, schaktning, utfyllnad eller andra åtgärder medföra påtaglig skada på riksintressets värden.

Nissans och Moa Sågbäcks värde för naturvård samt Anderstorpaans kulturmiljövärde ska särskilt beaktas i planering och vid exploateringsåtgärder.

Vid förtätning och omvandling av bebyggelse i centrala lägen och som omfattas av strandskydd, ställer kommunen sig bakom hållbara samhällsutvecklingsprojekt som bidrar till flera bostäder, ökad tillgänglighet till stranden och stärker biologisk mångfald samt ger plats för skyddsåtgärder.

Förtätning bör ske främst på redan hårdgjorda ytor som bedöms lämpliga.

Om förtätning sker på grönytor ska grönytans ekologiska systemfunktion ändå bevaras och kommunen i följande ordning arbeta för att undvika, minimera, återställa eller kompensera för övriga värden.

Vid förtätning eftersträvas byggnation på höjden, med en blandning av upplåtelseformer och bostadsstorlekar, utifrån platsens lämplighet.

Vid förtätning eftersträvas att skapa kvalitativa mötesplatser vid stora stråk. Möjlighet till kommersiell verksamhet i bottenvåning ska prioriteras till utpekade stråk för kommersiell service. Offentlig verksamhet tillåts även utanför stråken utifrån platsens lämplighet som målpunkt för verksamheten.

Vid förslag om väsentlig ändring eller rivning av en kulturhistoriskt intressant byggnad ska en kulturhistorisk utredning genomföras.

Nya bostäder bör gynna rörelse och ett aktivt liv.

Kommunen ska tillgodose behovet av ändamålsenliga lokaler för omsorg i väl lämpade lägen utifrån tillgång till transportinfrastruktur och närhet till bostäder, primärvård, kollektivtrafik och grönområden.

Kommunen ska tillgodose behovet av ändamålsenliga lokaler för fritid och kultur i väl lämpade lägen utifrån tillgång till transportinfrastruktur och närhet till bostäder, kommersiell service, kollektivtrafik och friluftsliv.

Kommunen ska tillgodose behovet av ändamålsenliga lokaler för utbildning i väl lämpade lägen utifrån tillgång till transportinfrastruktur och närhet till bostäder, kollektivtrafik och grönområden.

Kommunen strävar efter kvalitativa utemiljöer för nya förskolor och grundskolor i linje med Boverkets generella riktlinjer.

Kommunen ser med fördel på att samordna funktioner som innebär synergier vid drift mellan olika verksamheter.

Kommunen ska ha planberedskap för nya företagsetableringar samt för eventuell utökning av befintliga företag, där det bedöms lämpligt.

Kommunen verkar för att flytta verksamheter som inte är förenliga med blandad bebyggelse till annat verksamhetsområde.

Förorenade eller misstänkt förorenade områden ska utredas innan detaljplan antas eller bygglov ges, riskbedömning ska även göras av angränsande område utanför aktuell fastighet.

Kommunen hänvisar sällanköpshandel med inriktning skrymmande varor till handelsområde Smålandia eller i anslutning till handelsverksamheter i Mossarp.

Större handelsplatser och verksamhetsområden utmed större vägar är av stor betydelse för orternas karaktär och platsbyggande marknadsföring. Kommunen verkar för att ny/ändrad bebyggelse inom platserna säkras med höga arkitektoniska värden.

Lokalisering av tillkommande kommersiella verksamheter centralt, ska endast tillåtas inom följande stråk:

- centrumbildning utmed Storgatan/Brogatan i Anderstorp,
- tillkommande centrumbildning i kommande förlängning av Stationsallén
- inom och intill Vision 2040 området
- centrumbildning utmed Södra Storgatan,
- centrumbildning kring Citytorget,
- centrumbildning utmed Köpmansgatan samt
- centrumbildning utmed Anderstorpsvägen (Bruksmagasinet)

Blandad bebyggelse

Kommunen verkar för bostadsbyggande av olika typer, storlekar och upplåtelseformer. Bostadsutvecklingen ska ske främst genom förtätning och omvandling av områdena Vision Gislaved 2040 - mötesplatsen vid Nissan i Gislaved och Bro till Broområdet i Anderstorp.

Kommunen ska verka för bebyggelseförtätning i orternas centrala utbyggnadsområden och i möjligaste mån inom 400 meter från kollektivtrafikstråk samt att tillse att cykelmöjligheter finns i närområdet.

Nybyggnation ska utformas så att den både tillåts spegla sin tids arkitektur men också värnar omgivande kulturhistoriska intressen. Kulturhistoriskt värdefull och intressant bebyggelse utvärderas genom inventeringar och ställningstagande hanteras framförallt inom detaljplanering.

Inom utpekade känsliga kulturmiljöområden ska ny byggnation och anläggning komplettera befintlig bebyggelse och kulturmiljö på ett välanpassat sätt.

I framtagande av detaljplan ska fornlämningar och byggnadsminnen skyddas med särskilda skyddsbestämmelser och om behov finns, ska krav ställas på förhöjd lovplikt.

Förorenade eller misstänkt förorenade områden ska utredas innan detaljplan antas eller bygglov ges, riskbedömning ska även göras av angränsande område utanför aktuell fastighet.

På avgränsade platser i mark- och vattenanvändningskartan där strandskydd anses inskränkt, kommer strandskyddat område att prövas för att minskas till att omfatta ett område med ett betydligt kortare avstånd från strandlinjen. Kommunen kommer därmed verka för att upphäva och reducera strandskyddat område vid detaljplanering som ligger i linje med intentioner och utpekande i denna plan.

Utformningen av bebyggelse och friytor utmed vägar sker med hänsyn till att vägarna utgör entréer till orterna.

Större handelsplatser och verksamhetsområden utmed större vägar är av stor betydelse för orternas karaktär och platsbyggande marknadsföring. Kommunen verkar för att ny/ändrad bebyggelse inom platserna säkras med höga arkitektoniska värden.

Östra och sydöstra Tokarp, Stjärnehult, Södra Törås, Fryebo, Bråarp, Henja by och Hult ska behålla sin bystruktur och landsbygdskaraktär genom begränsad småskalig komplettering.

Gröna och blå samband

Anderstorps Stormosse ska fortsatt bevaras. Viss hänsynsfull exploatering direkt utanför reservatsgräns ställer sig kommunen positiv till, utifrån platsens lämplighet.

Kommunen verkar för att undvika nya etableringar inom Båraryd och Slätteryd vattenskyddsområden.

Kommunen ska värna om befintliga våtmarker. Där exploatering ändå förväntas ske ska kommunen verka för att harmonisera våtmarkers naturvärden genom att upprätthålla viktiga systemvärden.

Kommunen ska arbeta för att förbättra statusen på de vattenförekomster som inte uppfyller målen god ekologisk eller kemisk status. Töråsbäcken är ett särskilt fokusområde.

Kommunen ska ta hänsyn till grundvattenförekomster med regional betydelse. Grundvattenförekomsterna ska ges prioritet vid avvägning mot andra intressen.

Områden som är viktiga för dricksvattenförsörjning ska säkerställas.

Klimatanpassningsarbetet och åtgärder som berör centrumutveckling fokuseras på skydd mot översvämningar från vattendrag samt utformning av centrum för att minska effekter av höga temperaturer och skyfall.

Vid planering och projektering ska effekter av ett 100-årsregn med klimatfaktor och 100-års flöde beaktas.

Kommunen tillämpar förebyggande reglering på kvartersmark i detaljplaneläggning om så bedöms nödvändigt på grund av översvänningsproblematik nedströms aktuellt planområde.

Kommunen ska verka för ett framtagande av risk- och konsekvensanalyser som bland annat tar hänsyn till en kombinerad effekt av skyfall och höga flöden.

Kommunen ska prioritera genomförande av skyddsåtgärder i översvänningsområden där det förekommer omfattande risk av förstörelse av samhällsviktig verksamhet och infrastruktur, stabilitetsproblem för befintlig bebyggelse eller där markförorening förekommer, samt vid annan verksamhet som i lagstiftning eller förordning åläggs kommunen att skydda.

Regnvatten vid skyfall ska renas och fördröjas så långt det är möjligt till rimlig kostnad.

Kommunen kommer i fortsatt planering, projektering och skötsel verka för att utveckla och säkerställa ytor för viktiga samband vad det gäller strukturer för biologisk mångfald, dagvattenrening, skyfallshantering, undvikande att bilda värmeöar, luftrening, att dämpa buller samt för ökad rekreation.

Kommunen verkar för hållbar VA-infrastruktur. Detta innebär förnyelse av befintlig VA-infrastruktur, separering av avlopps- och dagvattenavledning samt att dagvattenhanteringen samordnas och samnyttjar avledningsvägar för skyfallsvatten och översvänningsåtgärder.

Riskområden för markföroreningar som berörs av planförslagets utvecklingsförslag ska utöver risk ur miljö- och hälsosynpunkt, utgöra en prioriteringsgrund för vidare undersökning och vid behov sanering.

Äldre avfallsdeponier ska undersökas och vid behov åtgärdas enligt gällande avfallsplan.

Kommunen är positiv till utökning av jordbruket på landsbygden och vill värna kommunens självförsörjning. Vid exploatering av produktiv jordbruksmark ska annan jordbruksmark tillskapas.

Det tätortsnära kommunägda skogsbruket ska bedrivas med särskild hänsyn till rekreation, kulturmiljövärden, friluftsliv och biologisk mångfald.

Attraktiva platser

I samband med förvaltning av kommunal mark, detaljplanering, lovprövning samt genomförande ska kommunen agera för att motverka värmeöar, i synnerhet i miljöer som berör särskilt utsatta riskgrupper.

Vid utformning av grönytor ska multifunktionella ytor eftersträvas utifrån platsens och ekosystemets behov.

Grönytor i tätortsnära områden bör stärkas för ökad pollinering och biologisk mångfald. Kommunen verkar för att utveckla grönytor i tätortsnära områden i samband med projektering och skötsel av allmän plats.

Kommunen vill säkerställa och utveckla friluftsområden så att också kultur- och naturvärden samt biologisk mångfald bibehålls eller förstärks.

Hållbart resande

Vid planläggning i anslutning till led med farligt gods ska en riskbedömning göras.

Eftersom transporter av drivmedel utgör en av de mer vanligt förekommande transporterna med farligt gods, verkar kommunen för att utlokalisera de centralt belägna tankstationerna, för drivmedel som kräver transport, till områden i närheten av väg 26 och 27.

Kommunen verkar för en klimatneutral, trygg och hållbar energiförsörjning. Kommunen verkar för att förnyelsebara drivmedel ersätter användningen av fossilbaserade drivmedel.

Kommunen verkar för en ökad användning av förnyelsebar och/ eller fossilfri energi.

Kommunen ska sträva efter att laddinfrastruktur utvecklas i anslutning till handel- och besöksnäring i orterna.

Kommunen verkar för att alla invånare i Gislaved och Anderstorp har en internetuppkoppling som möjliggör nyttjandet av digitala välfärdstjänster.

Kommunen ställer sig positiv till initiativ och åtgärder som möjliggör en smidig omställning till hållbart resande för den enskilde. Satsningar som gör hållbara trafikslag konkurrenskraftiga i förhållande till bilen ska uppmuntras.

Kommunen ska arbeta för att skapa trafiksäkra miljöer. Prioritet i arbetet är att skapa gena, trafiksäkra förutsättningar för gång- och cykeltrafik. Miljöer där barn rör sig i stor utsträckning bör prioriteras.

Kommunen ska vara restriktiv till kapacitetshöjande åtgärder för bilinfrastruktur inom tätorterna.

Kommunen ska verka för en starkare koppling mellan kollektivtrafik och övriga hållbara trafikslag i orterna. Kommunen verkar för att stärka samarbetet med Jönköpings länstrafik med målsättningen att öka användning av linjetrafiken.

4.3 Sammanfattning av planförslag - Grönstruktur

4.3.1 Stråk och kopplingar

I ett hållbart samhälle är de gröna och blåa stråken integrerade med varandra och dessa utgör trygga och attraktiva platser. För att skogen ska bibehålla sina ekosystemtjänster behöver skogsbruket bedrivas ståndortsanpassat med variation i trädslagets sammansättning och ålder. Större sammanhängande skogsområden behöver bevaras. Våtmarker har också viktiga funktioner för de reglerande ekosystemtjänsterna med sina vattenhållande och renande funktioner samt upptag och lagring av koldioxid. Därför behövs hänsyn tas till naturliga våtmarker, samt om möjligt att våtmarker återskapas.

Nissan och Anderstorpåån skapar förutsättningar för höga naturvärden men de är också barriärer som begränsar möjligheterna att ha ett mer sammankopplat och koncentrerat samhälle.

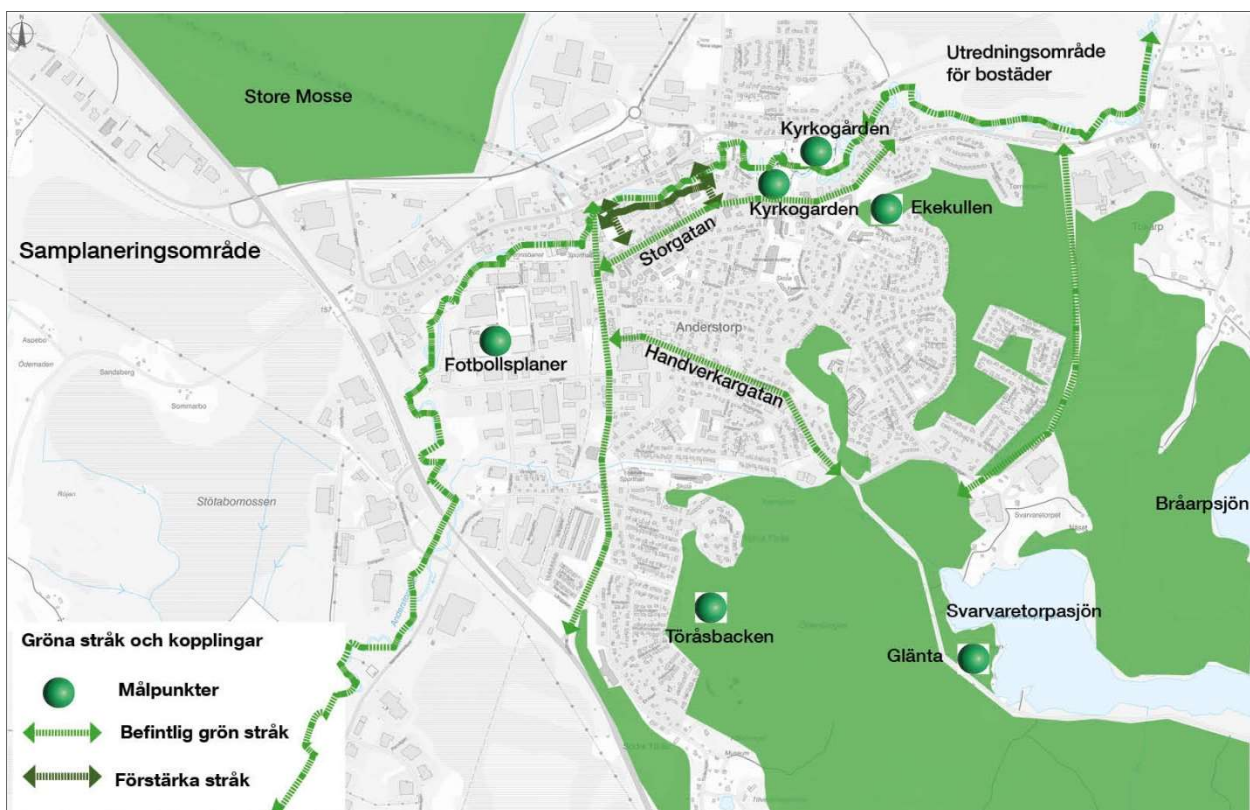
Det är en fördel att samla viktiga målpunkter så att de inte ligger för långt ifrån varandra. I Gislaved och Anderstorp utgörs dessa målpunkter av de centrala delarna med handel och service, större bostadsområden, skolområden, idrottsplatser, busstationer och externa handelsområden. Målet är att samla dessa målpunkter men också att utveckla de stråk som redan finns mellan de olika målpunkterna.

Vid utveckling av allmänna platser och offentliga anläggningar och dess närmiljöer, ska de utformas så att de blir trygga och tillgängliga mötesplatser. Trygghetsskapande åtgärder kan till exempel vara funktioner som aktivera platsen eller att platsen är allmänt synlig och väl sammankopplad med naturliga rörelsemönster.

4.3.2 Nya kopplingar som möjliggör förstärkta stråk

För att en grönstruktur ska fungera krävs inte bara multifunktionella platser som parker, närnatur och större sammanhängande områden. Mellan dessa behövs grönstråk som binder samman de gröna miljöerna och skapar ett funktionellt grönt nätverk för en mängd olika ekosystemtjänster, från en regional till en lokal nivå.

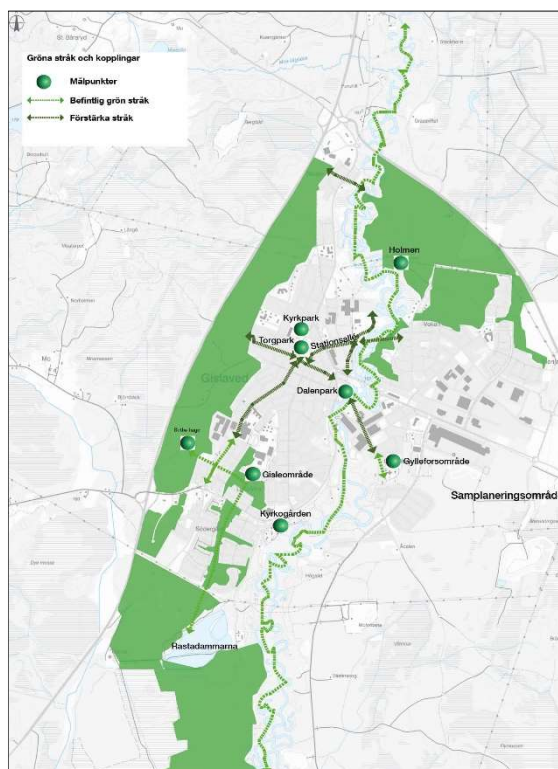
I Anderstorp är det särskilt viktigt att utveckla grönstrukturen i omvandlingsområdet Bro till bro som idag utgörs av gammal industrimark längs Anderstorpåån i anslutning till centrum. Samt att utveckla områdets tillgänglighet och attraktivitet för rekreation och vistelse för allmänheten. Ekekullens park- och grönområde utgör en länk mellan naturområden i öster och till den grönstruktur som Anderstorpåns strandområde utgör. Likaså är grönområdet bakom bebyggelsen längs Hantverkargatan mot nordost och bakom bebyggelsen sydväst om Svarvaretorpsvägen, ytterligare ett stråk in mot centrum. Töråsbäcken sträcker sig från skogsområden tvärs igenom ortens södra delar till Anderstorpåån. Längs Brogatan från infarten från väg 27 finns i delar ett grönstråk. I centrum har allén längs Storgatan en nyckelfunktion.

Figur 22. Grönstruktur i Anderstorp

I Gislaved är det särskilt angeläget att utveckla grönstrukturen i det omvandlingsområde som omfattas av vision Gislaved 2040 och som till stor del är ett industriområde samt att utveckla områdets tillgänglighet och attraktivitet för rekreation och vistelse för allmänheten. Detta skulle stärka kopplingen mellan parkområden i centrum och Nissan. Att utveckla gatugrönkan längs Köpmangatan och stärka kopplingen till Dalenparken är också angeläget. Andra viktiga områden är Gisleområdets södra och västra delar med sina bland- och lövskogsavsnitt. Området binds samman med ett grönstråk genom villabebyggelsen söderut till Rastadammarna.

Likasa så finns det grönstrukturinslag västerut från Gisleområdet som sammankopplar till Seths hage och skogsområden väster om bebyggelsen i Gislaved. Längs Södra Storgatan som leder in till centrum söderifrån, finns ett stort antal stora värdefulla träd som utgör ytterligare ett grönt stråk in mot centrum. Likasa finns kyrkogården, Kyrkparken och Torgparken med Stationsalléns träd i centrala Gislaved som utgör värdekärnor för grönstrukturen i centrum. På flera platser i tätorten finns stora träd och kvarvarande alléer, exempelvis i de norra delarna av Gislaved och på Gyllenforsområdet.

Figur 7. Grönstruktur i Gislaved

Parkmiljön i centrala Gislaved bör kopplas samman med Nissans naturmiljö genom att förstärka grönskan på Köpmangatan, Stationsallén och dess tänkta förlängning enligt Idé- och gestaltningsprogram för Gislaved 2040. Områdena Gläntan, Ekekullen, Holmen, Dalenparken, området Gisle och Rastadammarna ska utifrån sina egna förutsättningar fortsätta att utvecklas som målpunkter och besöksplatser för olika typer av rekreation.

4.3 Utvecklingsområden

Indelningen av mark- och vattenområdena är en sammanvägning och överväganden av de olika förutsättningarna, mål och strategier som finns för utveckling av mark- och vattenanvändningen i Gislaved och Anderstorp. Planförslaget föreslår omvandling av utbyggnadsområden och förtätning av bebyggelse utmed huvudcykelvägar och i närheten av busshållplats inom nuvarande tätortsutbredningar.

Områdena som tas upp under planförslag är: centrumutveckling, boende och service, verksamhetsområden, trafik och infrastruktur, kollektivtrafik, rekreation, livsmiljö, natur- och kulturvärden, grönstruktur, klimatanpassning, stråk och kopplingar, entréer, kulturmiljövärden, risker och störningar, areell näring, teknisk försörjning och dricksvattenförsörjning.

4.3.1 Kartindex mark- och vattenanvändning

Färgerna i kartan är kopplade till kategorier. De områden som är avgränsade med en streckad linje är områden där kategorierna är nya och inte följer nuvarande användning. Alla dessa områden är markerade med en bokstav och siffra för att det ska vara enkelt att hitta beskrivningar som hör ihop med mark- och vattenanvändningskartan.

Vissa områden benämns som utredningsområde. Det innebär att området fortsatt behöver studeras och utredas för den föreslagna förändrade markanvändningen. Ytterligare och mer detaljerade förutsättningar för utveckling av respektive område kan framkomma under ett detaljplaneskede. Områdets slutliga användning, utformning och omfattning prövas genom detaljpanelläggning.

I mark- och vattenanvändningskartan finns det följande kategorier:

- Mångfunktionell bebyggelse
- Sammanhängande bostadsbebyggelse
- Verksamhet och industri
- Transportinfrastruktur
- Tekniska anläggning
- Areell näring
- Grönområde och park
- Natur och friluftsliv
- Vatten

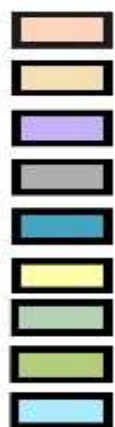
Under varje kategori finns det underkategorier som illustreras enligt nedan:

Utvecklad (gråstreckad ram):

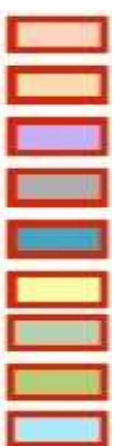
Utvecklas och förstärks utifrån den användning som redan finns på platsen, till exempel förtätas ett område med fler bostäder eller får ett större utbud av servicefunktioner.

Pågående (grå tunn ram):

Inga större förändringar planeras utan fortsatt pågående användning gäller.

Ändrad användning (röd ram):

Ny exploatering av ett område eller omvandling av ett bebyggt område, till exempel från industri till bostäder.

Utredningsområde för fordonstrafik.

Utredningsområde för eventuell expansion av reningsverket och vattendammar.

4.3.2 Bebyggelseutveckling begreppsförklaring

I områden för bebyggelseutveckling är huvudsyftet att utveckla och utöka bebyggelsen. Det rör kategori för ”mångfunktionell bebyggelse och sammanhängande bostadsbebyggelse”.

Mångfunktionell bebyggelse

Bebyggelsestrukturen ska vara flerfunktionell och blandad (om inget annat står preciserat i specifikt ställningstagande i mark- och vattenanvändningskartan).

Sammanhängande bostadsbebyggelse

Tätortsområden, fritidshusområden och bybildningar utanför tätorterna som huvudsakligen består av bostäder, men där en eller ett fåtal service- och handelsfunktioner kan förekomma (t.ex. skola, vård och verksamhet med begränsad omgivningspåverkan). Områdena karaktäriseras av en övervägande andel nattbefolkning och fler utpendlare än inpendlare. Här ingår även områden utan detaljplan som klassas som sammanhållen bebyggelse och LIS-områden för bostadsbebyggelse. Trafik- och parkeringsytor parker kan ingå.

4.3.3 Förtätningsområden för bostäder och centrumändamål

En tätare bostadsbebyggelse gör att fler kan bo centralt med närhet till kommunikationer, arbetsplatser, mötesplatser och service. Närhet och täthet ger förutsättningar för mer klimatsmart resande och mer underlag till handel, service och mötesplatser och boende nära arbetsplatser.

Centrum ska vara tillgänglig för alla invånare och besökare. Därför är det viktigt att ha kringsservice, möjlighet för parkering och busshållplatser. En helhetssyn krävs kring parkeringar då det också påverkar val av färdstätt och tar yta i anspråk. Behov av parkeringsmöjlighet behöver knytas till kommunens ambitioner om ett hållbart resande.

I centrala Gislaved och Anderstorp finns goda möjligheter att förtäta bebyggelsen och bygga på höjden. Ny bebyggelse inom området kan ha en blandning av service, handel, kontor och bostäder.

Syftet är att öka antalet flerbostadshus och samtidigt möjliggöra ytterligare handel och service i bottenplan längs med handelsstråket eller i anslutning till handelsstråket.

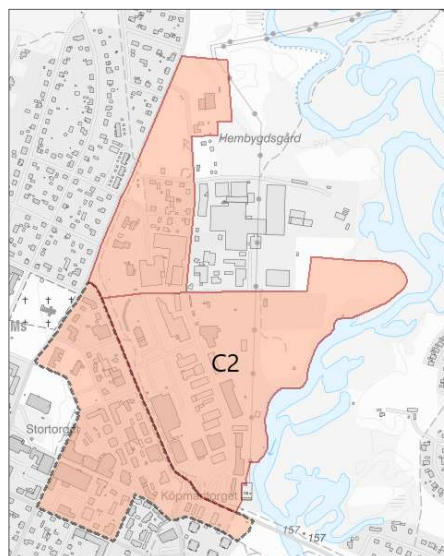
I en tätare bebyggelse är det särskilt viktigt att ny bebyggelse kompletterar befintlig bebyggelse med hänsyn till kulturmiljövärde och ortens bebyggelsestruktur. Förtätning med anpassning till befintlig bebyggelse i skala, färg, placering, byggnadsmaterial och kultur ger en positiv utveckling för stadsbilden.

C2- Förtättningsområde för bostäder och centrumändamål i Gislaved

Utveckling enligt vision Gislaved 2040

Skiss 3. Nytt område i centrum C2

Figur 26. Område C2

Områdets användning ändras från industri till centrum. Miljöstörande verksamhet bör på sikt inte vara lokaliserat inom samhället. En omvandling av området förutsätter att befintlig verksamhet i förlängningen omlokaliseras. Området är till stor del privatägt och en omvandling förutsätter samplanering med fastighetsägare och verksamhetsutövare.

Området sträcker sig mellan Mårtensgatan och Filargatan och korsningen Järnvägsgatan/Norra Storgatan mot Nissan. Inom området möjliggörs ny bostadsbebyggelse i form av flerbostadshus, i kombination med offentlig service och grönområden. Gislaveds centrum expanderar ner mot Nissan och görs tillgängligt. Möjligheter till färdmedel som cykel är särskilt viktigt för att binda ihop Henja och centrum. En ny koppling till Henja skapas över Nissan. Huvudstråken för cykel- och gångtrafik ska gå in mot centrum och till stationsläge för kollektivtrafik. Syftet med den nya sträckningen är att knyta samman tätortens olika delar och därmed öka tillgängligheten för gående och cyklister.

Markanvändning

Området är idag planlagt framförallt för industri, handel, busstation, område för transformator och idrott. Inom området finns en handelsbutik för trädgård och lantbruk, mataffär, Gislaveds kommuns tekniska förråd, Gislaveds energi AB, Gislaveds busstation, småindustri och ställverk.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Sydöstra delen är lågt beläget och risk finns för översvämning vid skyfallsregn och vid beräknade högsta flöden i Nissan. Området är också ett avrinningsområde för stora delar av centrala Gislaved. En exploatering av området förutsätter att området klimatsäkras mot översvämningar. Vid exploatering behöver morfologiska och hydrologiska förhållanden i Nissan beaktas. Området ska utformas dels för att bidra till en minskad påverkan på klimatet, men ska även utformas robust och förberedas för att möta framtida klimatförändringar. Förutsättningar för hur C2

området kan klimatanpassas behöver vara utredda för att områdets storlek ska kunna anpassas. Det är viktigt att klimatanpassningsåtgärder blir multifunktionella ytor.

Både branschklassade och riskklassade EBH-objekt finns identifierade inom området. Varken eventuella saneringsåtgärder eller anläggningsåtgärder får öka risken för negativ påverkan på kemiska kvalitetsfaktorer för yt- och grundvattenstatus. Att ta hand om EBH-objekt i samband med förändrad markanvändning bör dock vara en prioriterad fråga.

Vid exploatering av C2 bör trafikflöden och parkeringsmöjligheter studeras närmare.

Inom området finns särskilt värdefull bebyggelse. Kulturinventeringen kan förtydliga förutsättningar och begränsningar som utveckling av kvarter inom området bör ha.

Området som gränsar till Nissan är identifierat som aktsamhetsområde för ras, skred och erosion. Utredning av stabilitetsförhållanden och vidare bedömning i kombination med översvämningensrisken bör göras. Erosionsrisk bör utredas och beaktas utmed strandkanten.

Området ingår till viss del i riksintresse för naturvård Nissan. Inför eventuell exploatering av området bör exploaterings påverkan på Nissan utredas och beaktas i detaljplaneprocessen.

Förtätning och utveckling av området ska bidra till en levande stadsmiljö bland annat genom att skapa möjligheter till goda livsmiljöer, med rekreation och mötesplatser för alla. Det bidrar till stärkt identitet, mångfald, integration och kreativitet. Gaturummet ska vara trafiksäkert, tryggt och tillgängligt. Detsamma med stråk utmed Nissan.

Vid förtätning och omvandling av bebyggelse i centrala lägen och som omfattas av strandskydd, ställer kommunen sig positiv till hållbara samhällsutvecklingsprojekt. Där nya bostäder och service kombineras med ökad tillgänglighet till Nissan, stärker biologisk mångfald samt ger plats för skyddsåtgärder (översvämningsskydd).

På avgränsade platser i mark- och vattenanvändningskartan där strandskydd anses inskränkt, kommer strandskyddat område att prövas för att minskas till att omfatta ett område med ett betydligt kortare avstånd från strandlinjen. Kommunen kommer därmed verka för att upphäva och reducera strandskyddat område vid detaljplanering som ligger i linje med intentioner och utpekande i denna plan.

C3- Förtätningsområde för bostäder och centrumändamål i Gislaved

Området ändras från användning för industri till centrum

Markanvändning

Området är idag planlagt för allmänt ändamål, handel, små industri och bostadsändamål. Inom området finns industrier, två bensinstationer, en hembygdsgård, ställplats och bostäder. Området är beläget i centrala Gislaved och avgränsas av Norra Storgatan i väst, av befintlig industri och natur i öst och i söder av industri samt med naturområde i norr. Strandskydd finns i östra delen av området.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

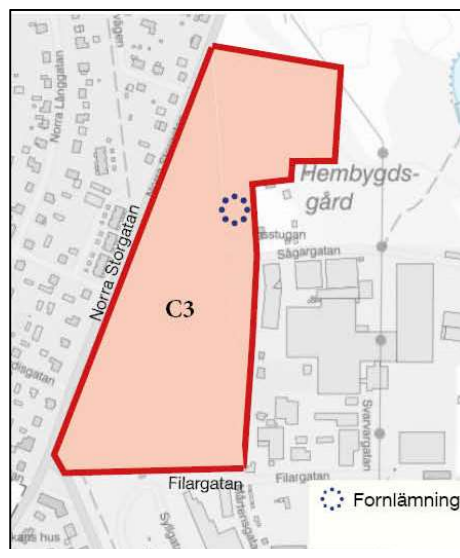
En stort del av området är privatägt och en omvandling förutsätter samplanering med fastighetsägare och verksamhetsutövare.

Sydvästra delen av området är lågt beläget och risk för översvämning finns vid skyfallsregn och vid beräknade högsta flöden i Nissan. En exploatering av området förutsätter att sydvästra delen klimatsäkras mot översvämningar. Förutsättningar för hur området kan klimatanpassas behöver vara klarlagda för att området ska kunna anpassas efter detta. Inom området finns flera EBH-objekt identifierade. Vid exploatering inom området bör en riskbedömning genomföras innan eller i samband med att en detaljplan tas fram. Efterbehandlingsåtgärder bör prioriteras, då området riskerar att översvämmas.

Det finns också särskilt värdefull bebyggelse att ta hänsyn till. Kulturinventeringen kan ge och förtydliga vilka förutsättningar respektive begränsningar en utveckling av området bör ha.

Vid förtätning och omvandling av bebyggelse i centrala lägen och som omfattas av strandskydd, ställer kommunen sig bakom hållbara samhällsutvecklingsprojekt som bidrar till flera bostäder och service, ökad tillgänglighet till stranden och stärker biologisk mångfald samt ger plats för klimatanpassningsåtgärder.

På avgränsade platser i mark- och vattenanvändningskartan där strandskydd anses inskränkt, kommer strandskyddat område att prövas för att minskas till att omfatta ett område med ett betydligt kortare avstånd från strandlinjen. Kommunen kommer därmed verka för att upphäva och reducera strandskyddat område vid detaljplanering som ligger i linje med intentioner och utpekande i denna plan.

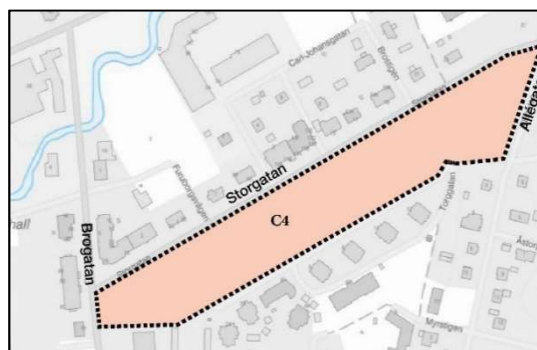
Figur 97. Område C3

C4- Förtättningsområde för bostäder och centrumändamål i Anderstorp

Markanvändning

Området är idag planlagt för bostäder och handelsändamål. Det finns kontor, handel, service, torgplats och samlingslokal. Området utgör en central och viktigt plats i Anderstorps centrum.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling
Inom området finns det två EBH-objekt identifierade. Risk för översvämning finns i västra delen av området.

Figur 2810. Område C4

Storgatans karaktär med trädrader ska värnas och utvecklas. Säkra gångpassager över gatan behöver säkerställas samtidigt som det fortsatt ska möjliggöras för bostäder och handel längs gatan.

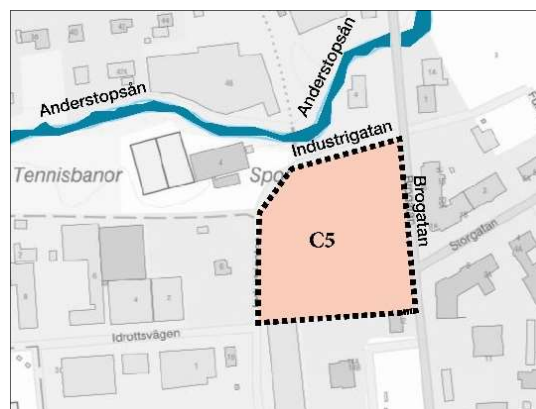
C5- Förtättningsområde för bostäder och centrumändamål i Anderstorp

Markanvändning

Området är planlagt för bostäder, handel och parkering. Används idag i enlighet med planen.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Inom och i direkt anslutning till området finns ett antal förorenade objekt att ta hänsyn till vid utveckling av området. På grund av förorenade områden inom området finns också risk för påverkan på kemiska kvalitetsfaktorer för både ekologisk och kemisk ytvattenstatus och för kemisk grundvattenstatus. Utformning av dagvattenhantering bör beaktas vid utveckling av området. Delar av området betraktas som aktsamhetsområde för skred i strandnära lägen och bör också utredas vid eventuell utveckling.

Figur 29. Område C5

C6- Förtätningsområde för bostäder och centrumändamål i Anderstorp

Utveckling enligt Vision Bro till bro

Områdets användning ändras från industri till mångfunktionell bebyggelse. Området möjliggörs för ny bostadsbebyggelse i form av flerbostadshus, punkthus, radhus och loftgångshus i kombination med offentlig service och grönområden. Anderstorpåån öppnas upp mot Anderstorps centrum och görs tillgänglig.

Skiss 4. Vision Bro till bro

Nya kopplingar skapas för att tillgängliggöra även andra sidan av Anderstorpåån genom gång- och cykelvägsbroar. Anderstorpåån uppnår inte god ekologisk status på grund av vandringshinder i vattendraget. Eventuella nya passager över vattendraget får inte skapa ytterligare vandringshinder.

Markanvändning

Området är planlagt för bostad, småindustri och handelsändamål. Området består av ett antal byggnader med kulturvärde och industrimiljövärde. Inom området finns idag handel och bostäder samt folkvandvård och vårdcentral.

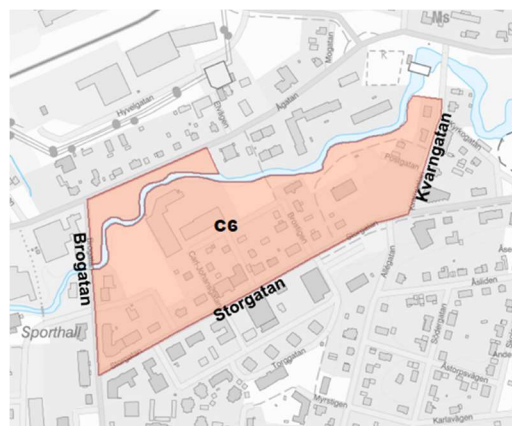
Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Området löper utmed Storgatan.

Området är utpekad som värdefullt för kulturmiljön. Hänsyn till kulturmiljö bör tas i samband med utveckling av området. Ny bebyggelse ska kompletteras och anpassas till de kulturhistoriska värden som finns.

Området utmed Anderstorpåån innebär risk för översvämning vid beräknade högsta flöden och 100 års flöden. En exploatering av området förutsätter att området klimatsäkras mot översvämningar.

Området är ett viktigt blågrönt stråk genom centrala Anderstorp och det är viktigt att det utvecklas ett attraktivt, tillgängligt grönstråk för allmänheten utmed Anderstorpåån. Parken bör stimulera olika typer av aktiviteter samt tillskapa grönska för att ge skugga och rumsbildningar.

Figur30. Område C6

Inom området finns identifierade förorenade objekt. På grund av förorenad mark finns också risk för påverkan på kemiska kvalitetsfaktorer för både ekologisk och kemisk ytvattenstatus och för kemisk grundvattenstatus. Dagvattenhantering bör därför säkerställa att risk för negativ påverkan på kemiska kvalitetsfaktorer undviks. Ytor för klimatanpassningsåtgärder och dagvattenhantering behöver utvecklas till att vara multifunktionella ytor.

Området betraktas som aktsamhetsområde för skred i strandnära lägen och förutsättningarna för ras, skred och erosion bör därför utredas.

Förtätning och utveckling av området ska bidra till en levande stadsmiljö genom att skapa möjligheter till goda livsmiljöer med rekreation och mötesplatser för alla. Det bidrar till stärkt identitet, mångfald, integration och kreativitet. Gaturummet ska vara trafiksäkert, tryggt och tillgängligt för alla.

Höjdskalan i Anderstorps centrum bör vara varierande. Höga byggnader kan bidra till att markera vissa platser, skapa identitet och fungera som orienteringspunkter i samhället. Där olika funktioner samlas, exempelvis service, samlingslokal och handel, skapas en viktig nod i samhällets struktur.

Vid planering för exploatering bör EBH-objekt som är identifierade/identifieras inom området prioriteras för eventuella åtgärder.

C7- Förtätningssområde för bostäder och centrumändamål i Anderstorp

Område med potential att utvecklas för bostäder, handel och service

Markanvändning

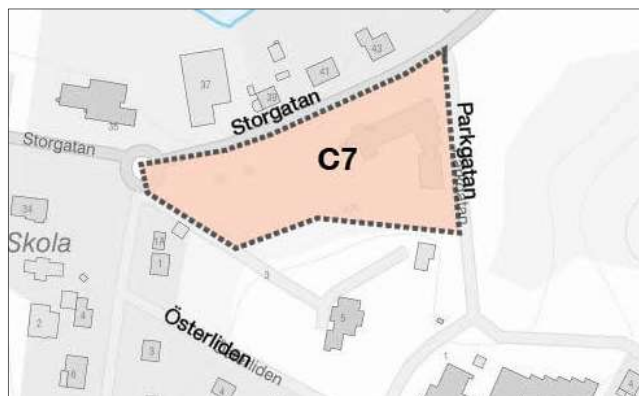
Området är planlagt för centrum och bostadsändamål. Området ligger i direkt anslutning till Storgatan och skolområde samt naturmark.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Områdets lokalisering ger möjlighet att förstärka Storgatans stråk. Inom området finns en byggnad med högt allmänt bebyggelsevärde. Risk för översvämning vid skyfall finns inom området och det ligger inom strandskyddsområdet. Översvämningensrisken bör beaktas vid planläggning av området.

Ny bebyggelse ska kompletteras och anpassas till kulturhistoriska värden som finns och kräver en god anpassning till omgivningen i skala och uttryckssätt.

Vid utveckling av området behöver förändrade trafikflöden utredas och vid behov åtgärder planeras.

Figur 31..Område C7

4.3.4 Långsiktiga omvandlingsområden för boende och service

Utvecklingsområde bostäder och service ger förutsättning för bostäder och offentlig service som restauranger, skola och äldreomsorg. Områdena möjliggör omvandling.

O- Omvandlingsområden

Områden som betecknas med "O" har potential att på längre sikt utvecklas till en attraktiv blandad bostadsbebyggelse.

- Områden tillgängliggörs genom ändring av användning för industriändamål till bostäder och/eller centrumändamål. Miljöstörande verksamhet bör på sikt inte vara lokaliserad inom samhället.
- Omvandling förutsätter samplanering med fastighetsägare och verksamhetsutövare.

Markanvändning

Områdena ligger i attraktiva lägen, som är mycket centralt och/eller i närhet av befintliga bostadsområden. Inom dessa områden finns idag verksamheter som på sikt behöver flyttas i syfte att möjliggöra för fortsatt bostadsutveckling inom tätorterna. På grund av den tidigare eller pågående industriverksamheten förekommer föroreningar inom eller omkring området.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

På sikt omlokaliseras verksamhet som är oförenliga med tätorternas utveckling till annan lämplig plats. Omlokaliseringen bör ske i samplanering tillsammans med fastighetsägare och verksamhetsutövare.

Flera äldre byggnader är de som ger området karaktär och identitet, vilket kommer beaktas vid framtida planering.

För att minska risken för påverkan på de ekologiska och kemiska kvalitetsfaktorerna bör exploatering av omvandlingsområden i anslutning till Töråsbäcken, Svarvaretorpasjön och Bråarpasjön särskilt beakta hanteringen av förorenade områden och utformning av dagvattenhantering.

Vid behov ska områden kopplas samman till befintligt gång- och cykelvägnät.

O I- Gamla gummifabriken/Bruket i Gislaved

Områdets användning ändras från industri till besöksanläggning såsom föreningsverksamhet, samlings-salar, träningslokaler, konsthallar och restauranger. Området kan också inrymma bostäder. Området är privatägt och en omvandling förutsätter samplanering med fastighetsägare och verksamhetsutövare.

Markanvändning

Området mellan Nissan och Åbjörnsgratan är idag planlagt för industri och ingår i riksintresset Nissan.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Inom området finns det tre EBH objekt och ligger i direkt anslutning till andra identifierade objekt. Området angränsar till Nissan, som inte uppnår god kemisk ytvattenstatus. På grund av föroreningar inom området finns också risk för påverkan på kemiska kvalitetsfaktorer för både

ekologisk och kemisk ytvattenstatus och för kemisk grundvattenstatus. Föroreningar ska undersökas och dagvattenhantering utformas för att säkerställa att risker undviks vad det gäller kemiska kvalitetsfaktorer.

Inom området finns en byggnad med högt allmänt bebyggelsevärde och området är en del av en kulturhistoriskt värdefull industrimiljö. Att eventuell ny bebyggelse harmoniserar med omgivningen och tar hänsyn till den kulturhistoriska miljön ska beaktas i detaljplan- och bygglovsskede.

Området är utpekad som aktsamhetsområde för ras, skred och erosion samt ingår i riksintresset Nissan. Vid eventuell exploatering kan en övergripande riskbedömning komma att behövas, som sträcker sig utanför eventuella detaljplanegränser (för B1 och O1).

Figur 3211. Område O1

4.3.5 Boende och service i Gislaved

Område för bostäder och service såsom skola och vård.

B1- Gyllenfors industriområde och Bruksvillan i Gislaved

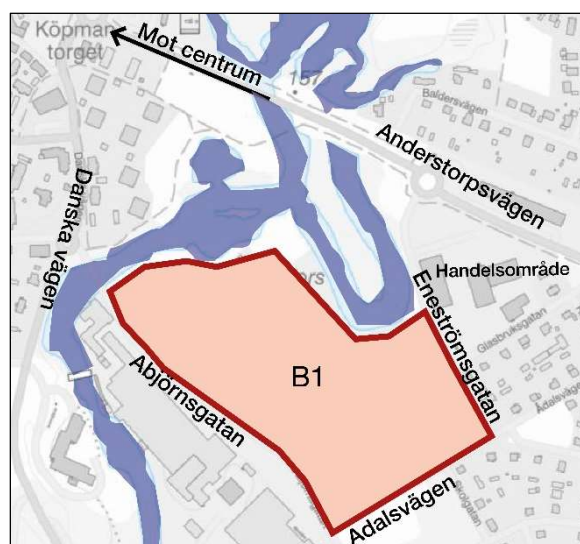
Utveckling enligt planförslag

Områdets användning ändras från industri till bostäder, service, grönytor, rekreation och i viss mån handel. Området är privatägt och en omvandling förutsätter samplanering med fastighetsägare och verksamhetsutövare

Markanvändning

Området är planlagt för industri (icke störande verksamhet och kontor). Området ligger i närheten av riksintresset Nissan och ligger cirka 500 meter från det närmaste handelsområdet och cirka 1 km från Gislaveds centrum. Inom området finns möjlighet till förtätning och omvandling av befintligt industriverksamhet.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling
Nordöstra delen av området är lågt beläget och risk finns för översvämning vid beräknade högsta flöden av Nissan. Vid en eventuell exploatering av området förutsätts att området klimatsäkras mot översvämningar. Det är viktigt att få till en effektiv och säker ytavrinning som leder bort dagvattnet från bebyggelsen på ett tryggt sätt. Dagvattenhantering bör också säkerställa att risk för påverkan på kemiska kvalitetsfaktorer för

Figur 3312. Område B1

både ekologisk och kemisk ytvattenstatus samt kemisk grundvattenstatus undviks. Vid eventuell exploatering kan en övergripande riskbedömning komma att behövas, som sträcker sig utanför eventuella detaljplanegränser (för B1 och O1). Eventuella åtgärder bör prioriteras, då området riskeras att översvämmas.

Området ligger i närheten av flera EBH-objekt.

Området är utpekad akksamhetsområde för ras, skred och erosion, vilket måste utredas vid en ev exploatering.

Inom området finns kulturhistoriskt värdefull industrimiljö att ta hänsyn till. Eventuell ny bebyggelse ska harmonisera med omgivningen och ta hänsyn till de kulturhistoriska miljöerna i området.

Blandning av upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar uppmanas.

B2- Nytt område för bostäder, Rödjan området i Gislaved

Nytt område för villor, parhus och flerbostadshus med närhet till handelsområdet Smålandia.

Markanvändning

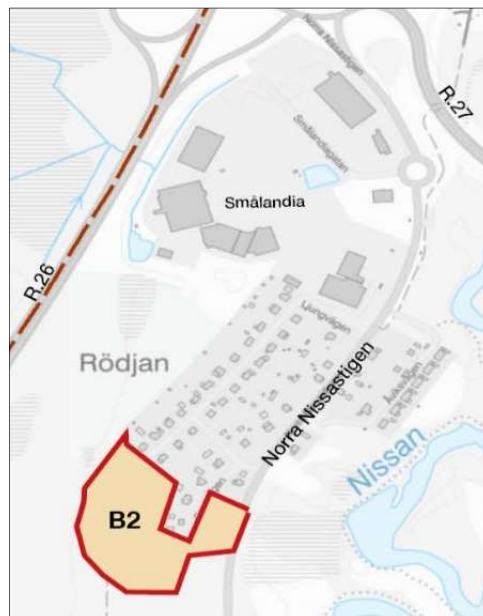
Området är ett oexploaterat skogsområde. Det ligger i anslutning till ett befintligt bostadsområde i norr.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Områdets sydöstra del är lågt beläget och risk finns för översvämning vid skyfall.

Området bedöms kunna inrymma både lägenheter och villatomter.

Uppförandet av en ny gata i anslutning till Norra Nissastigen kan komma att innebära en ny trafiklösning.

Figur 34. Område B2

B3- Nytt område för villor, parhus och flerbostadshus

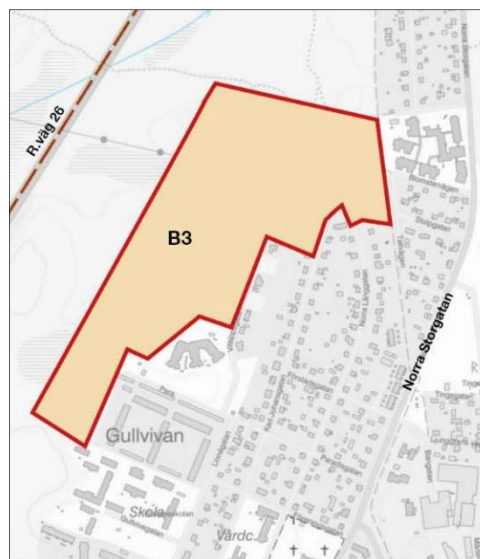
Nytt område för villor, parhus och flerbostadshus

Markanvändning

Området består av senvuxen tallskog på torvmark. Södra delen av område består av tallskog med en del äldre granar, mosse med tall, ung blandskog och äldre granskog. Idag används en del av området för rekreation. Området är delvis planlagt för bostäder och ligger i direkt anslutning till naturområde vilket ger goda förutsättningar för vardagsrekreation. B3 ligger i närhet av riksväg 26.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

En naturvärdesinventering bör tas fram inför eventuellt detaljplanearbete.

Figur 35. Område B3

B4- Nytt område för villor, parhus och flerbostadshus

Område för blandad bostadsbebyggelse. Bebyggelsen ska utformas med hänsyn till befintliga naturvärden och generösa områden med skog och befintlig vegetation ska sparas mellan bebyggelse.

Markanvändning

Området är oexploaterat, delvis småkuperat och bevuxen med produktionsskog av framförallt tall och gran. Området används för rekreation och angränsar till befintligt bostadsområde Trästen.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Inom området finns ett potentiellt förorenat område, en äldre avfallsdeponi. Området närmast Våhultsvägen är lågt beläget och risk finns för översvämning vid skyfall.

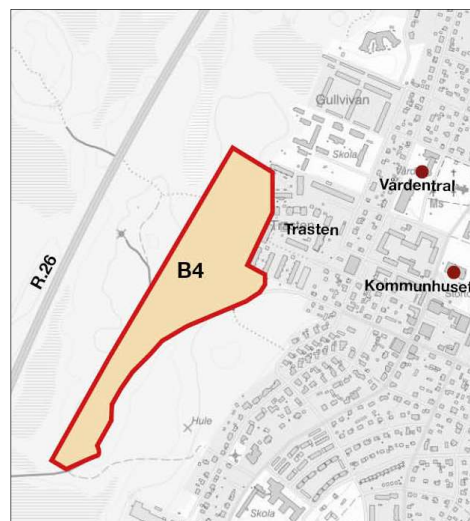
Blandning av upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar och byggnadshöjd kan vara lämpligt inom området.

Området bör kopplas ihop med befintligt gång- och cykelvägnät.

Vid en eventuell exploatering av området förutsätter att området klimatsäkras mot översvämningar.

Vid en eventuell exploatering bör inventering och riskbedömning för avfallsdeponin genomföras.

En naturvärdesinventering bör tas fram inför detaljplanearbete.

Figur 36. Område B4

B5 - Nytt område för villor och flerbostadshus, Södra Skomakargärdet i Gislaved

Område för villor och flerbostadshus.

Markanvändning

Området är oexploaterat och består av blandskog, främst gran och tall. Området angränsar till befintligt bostadsområde och natur. Det är cirka elva minuters promenad till närmsta förskola (Sörgårdens förskola). Den närmsta busshållplatsen ligger cirka 900 meter från området.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Området ligger i närhet av kraftledning och i närhet av riksväg 26. Planering bör ta i beaktande de befintliga stigarna som finns i området.

Behov av ny förskola bör utredas inför detaljplaneskede.

En naturvärdesinventering bör tas fram inför detaljplanearbete.

Området bör kopplas ihop med befintligt gång- och cykelvägnät.

Figur 37. Område B5

B6- Nytt område för flerbostadshus och villor, Henja i Gislaved

Området ska utvecklas som ett nytt bostadsområde med en blandning av flerbostadshus och villor.

Markanvändning

Området är ett oexploaterat skogsområde. I närhet till södra delen av området finns ett befintligt vattendrag som löper genom en yngre blandskog.

Området gränsar till bostäder och natur. Det ligger på cirka fem minuters gångavstånd till Gyllenforsskolan.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Blandning av upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar uppmanas.

En naturvärdesinventering bör tas fram inför detaljplanearbete.

Framkomlighet ska skapas genom att förbinda området med befintligt gång- och cykelvägnät.

Figur 3813. Område B6

B7 – Nytt område för bostäder, Handelsträdgården i Gislaved

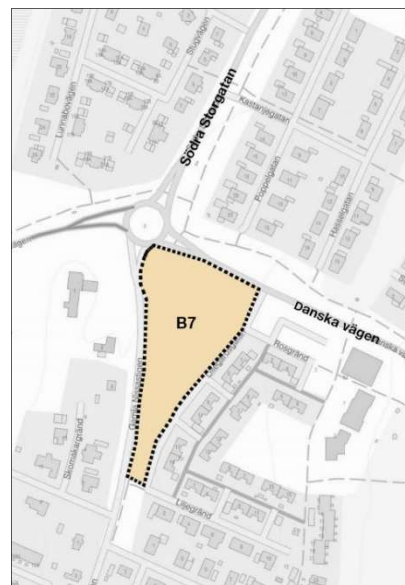
Område för bostäder, handel och service. En del av södra området kan utformas för villabebyggelse.

Markanvändning

Området är idag planlagt för handelsträdsgård. Området ligger strategiskt vid Gislaveds södra infart och cirka en minut promenad till den närmsta busshållplats, tre minuter till Sörgårdens förskola. Området omges främst av villabebyggelse. I anslutning till området finns också en tankstation.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Riskbedömning med anledning av tankstation bör genomföras i eller inför detaljplaneskede.

Figur 39. Område B7

B8 – Nytt område för villor eller flerbostadshus, Gyllenfors

Området användning ändras från park/plantering till bostadsändamål

Markanvändning

Området är oexploaterad skogsmark som idag till stor del används främst för rekreation.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Risk för översvämning vid skyfall finns inom området. Vid en eventuell exploatering av området förutsätter det att området klimatsäkras mot översvämningar.

Figur 4014. Område B8

B 16 – Mångfunktionell bebyggelse vid gamla bruksmagasinet i Gislaved

Område kan utvecklas för mångfunktionell bebyggelse, exempelvis bostäder.

Markanvändning

Området är planlagt för handel och lager.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Inom området finns det en kulturhistoriskt betydelsefull byggnad att ta hänsyn till. Ny bebyggelse ska komplettera och anpassas till kulturhistoriska värden som finns och kräver en god anpassning till omgivningen i skala och uttryckssätt.

Områdets västra spets omfattas av strandskydd.

Det förekommer risk för översvämning vid skyfall och höga flöden i Nissan. I anslutning till området finns ett tidigare identifierat förorenat område.

Vid utveckling av området behöver förändrade trafikflöden utredas och vid behov åtgärder planeras.

Identifierade EBH-objekt i närområdet ska beaktas vid exploatering.

Figur 41. Område B16.

4.3.6 Boende och service i Anderstorp

Område för bostäder och service såsom skola och vård

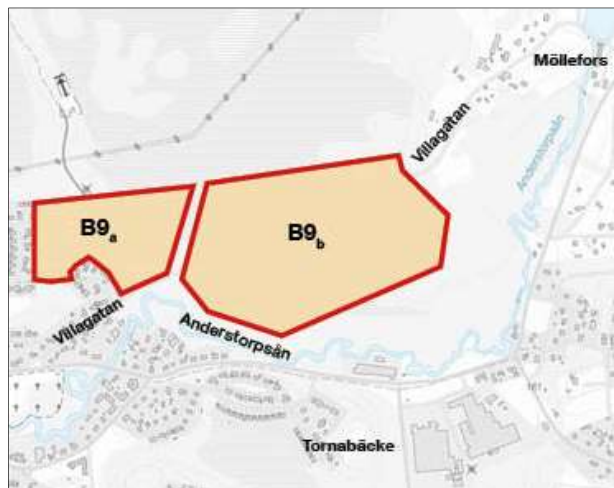
B9 - Nytt område samt utredningsområde för flerbostadshus och villor, Kvarnberget i Anderstorp

Markanvändning

Området är oexploaterat och består av naturmark samt våtmark. B9_a gränsar mot befintligt villaområde (Moenområdet), och är planlagt som park eller plantering. B9_b angränsar till sammanhållen bebyggelse Möllefors och Anderstorpån. Inom området finns en befintlig anslutning mellan villaområdena (Villagatan).

Område B9_a är utpekad för utveckling för bostadsändamål.

Område B9_b är utpekad som utredningsområde för bostadsändamål.

Figur 42. Område B9

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Delar av området består av våtmark med vissa naturvärden. Områdets naturvärden behöver identifieras inför eller i samband med detaljplanläggning. I norra delen av området finns också värdefull barrskog. Vid en eventuell exploatering skulle ett samordnat lokalt omhändertagande av dagvatten kunna utredas. Dagvattenhantering bör säkerställa att risk för påverkan på kemiska kvalitetsfaktorer för både ekologisk och kemisk ytvattenstatus samt kemisk grundvattenstatus undviks.

Behov av ny förskola bör utredas inför detaljplaneskede. Området bör kopplas ihop med befintligt gång- och cykelvägnät. Blandning av upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar uppmanas.

B10 – Nytt område för villor, Tornabäcke

En eventuell utveckling för ett nytt bostadsområde.

Markanvändning

Området är planlagt för samlingslokal och används idag för aktivitet för Equmenia scout och ägs av Equmeniakyrkan i Anderstorp.

Området är väl kuperat och består av en gräsklädd platå på höjden. Området omringas av skog.

Figur 43. Område B10

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

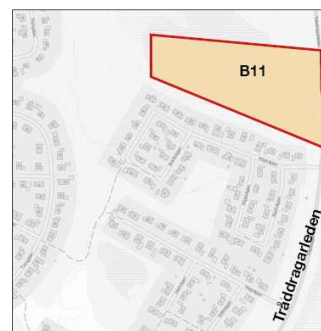
Området bör kopplas ihop med befintligt gång- och cykelvägnät.

B11 – Nytt område för bostäder, Tråddragarledens område i Anderstorp

Området är inte planlagt och gränsar mot befintligt bostadsområde, naturmark och Tråddragarleden. Inom området dominerar tall och glasbjörk.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Inom området finns våtmark med naturvärden som behöver identifieras inför eller i samband med detaljplanläggning.

Figur 44. Område B11

B12 – Nytt området för bostäder, Studentboende Östergården

Markanvändning

Området är planlagt för allmänt ändamål och består idag av en befintlig byggnad. Byggnaden är av allmänt bebyggelsevärde. Idag används byggnaden som studentboende för Motorsportsgymnasiets elever.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

En framtida utveckling av området kommer troligtvis innebära att en ny detaljplan behöver tas fram.

Figur 45. Område B12

B13 - Nya områden för enstaka fritidshus och villor i Tokarp

Markanvändning

Området består av triviällövskog med inslag av ädellöv.

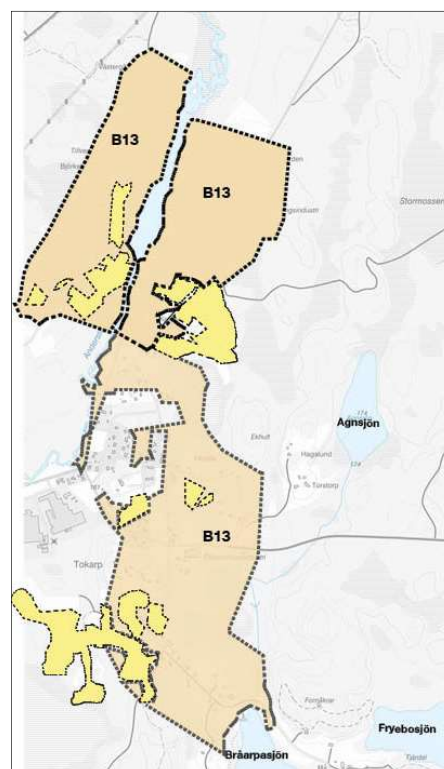
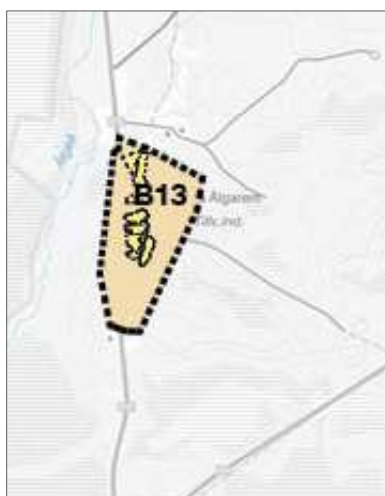
Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Eventuell exploatering ska inte försämra vattenstatus i Anderstorpaån.

Områdets befintliga landskapskaraktär ska bibehållas vid eventuell exploatering.

Jordbruksmarken ska beaktas.

Delar av området omfattas av kommunalt verksamhetsområde för VA.

Figur 46 & 47. Område B13

B14 - Nytt område för enstaka fritidshus och villor i Fryebo

Komplettering av bostäder.

Markanvändning

Området består av skogs- och jordbruksmark samt enstaka bostads- och fritidshus. Terrängen är kuperad, i norr ansluter området till ett område med högt naturvärde som skyddas genom naturvårdsavtal. Områdets västra del är strandlinjen till Bråarpasjön.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Det är viktigt att bibehålla områdets befintliga landskapskaraktär vid en eventuell exploatering. Jordbruksmarken ska beaktas.

Området kommer i kommande översiktsplaneprocess prövas mot LIS-områdets kriterierna.

Vid eventuell ny bebyggelse ska hänsyn tas till naturvärden. Inför lovgivning eller detaljplanering är det viktigt att tidigt studera vilka alternativ på lösningar för VA-försörjningen som står till buds. Eventuell exploatering ska inte försämra vattenstatus i Bråarpasjön.

Figur 48. Område B14

B15 - Bostadsbebyggelse vid Tokarpsbadet

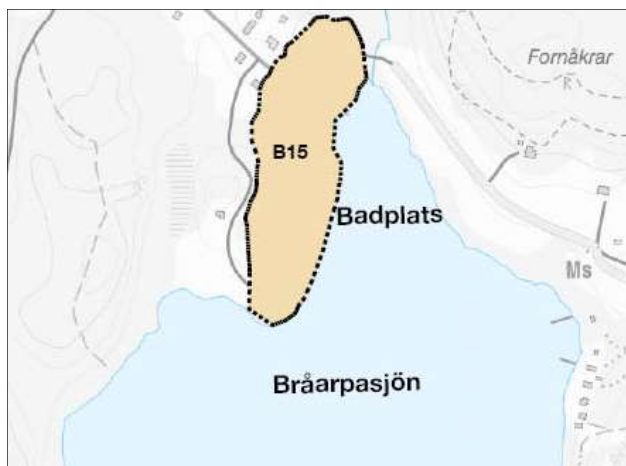
Markanvändning

Området består av ett öppet område kring en befintlig badplats samt med en del jordbruksmark. Södra delen av området är barrskogsbevuxet eller hyggen. Det är även ett populärt promenadstråk. Enligt gällande LIS-plan finns inga särskilda naturvärden dokumenterade. Området omfattas av gällande LIS-plan.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Områdets norra del betraktas som aktsamhetsområde för ras, skred och erosion och bör utredas vid eventuell exploatering.

Eventuell exploatering ska inte försämra vattenstatus i Bråarpasjön.

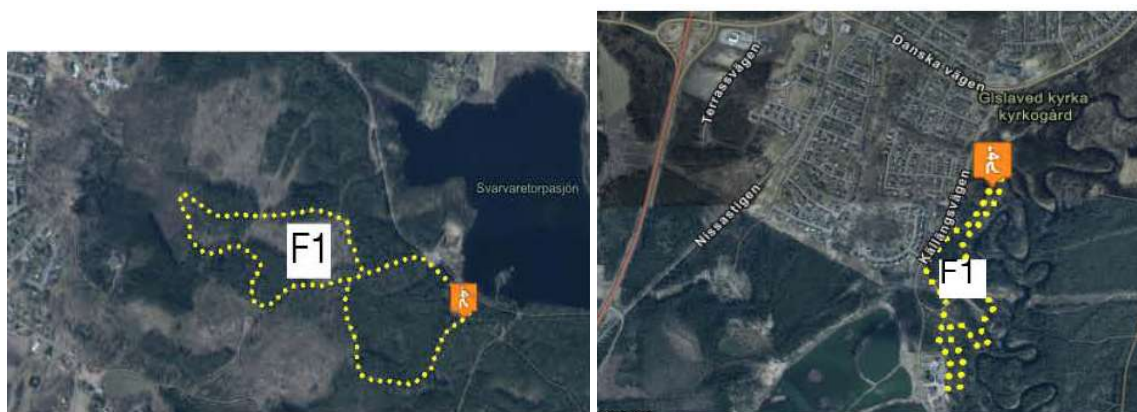
Figur 49. Område B15

4.3.7 Områden för sport och fritidsanläggningar

Gislaved och Anderstorp har goda förutsättningar för ett givande och aktivt fritidsliv. Orterna bjuder invånarna till fysisk aktivitet genom cykelleder, grönytor, strövområden, motionsspår, elljusspår och idrottsplatser.

F1- Elljusspår i Gislaved och i Anderstorp

Båda områdena fortsätter utvecklas som rekreations- och sportområde. Ett ökat utbud av aktiviteter i områdena kan stärka orterna samt öka möjligheter för aktiviteter och rekreation både för besökare och boende.

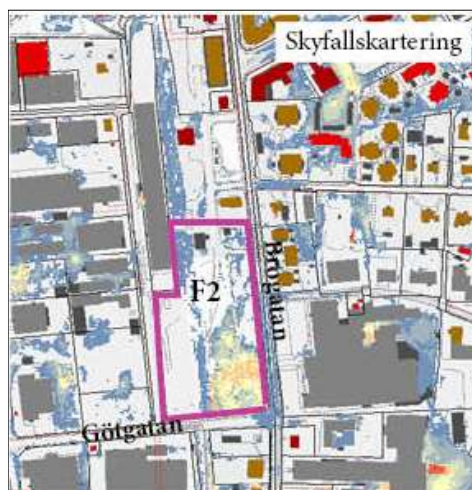

Figur 50 & 51. Elljusspår i Anderstorp och Gislaved

F2 - Utredningsområde för en publikhall vid resecentrum i Anderstorp

Figur 52. Utredningsområde för en publikhall

Figur 53. Skyfall inom F2 området

En ny publikhall behövs för föreningslivet och skolverksamheten i Anderstorp. I mark- och vattenanvändningskartan finns en lokalisering för ny publikhall och hänsyn till detta måste tas vid fortsatt planering.

Mellan Brogatan, Industrigatan, Götgatan och Anderstorps station föreslås ett utredningsområde för en publikhall. Området ligger i centrala Anderstorp med cirka 15 minuter gångavstånd från Åsensskolan, tolv minuter från Ekensskolan och elva minuter från Töråsskolan. En ny bro föreslås för att koppla ihop Götgatan med syfte att skapa en gen väg för trafik in till Anderstorp. Den nya kopplingen kan med fördel också förse publikhallens bilburna besökare. På sikt kommer åtgärderna att öka trafiksäkerheten i centrala Anderstorp och avlasta både Ågatan och Brogatan. Detta kommer att påverka området positivt. Området bedöms inrymma totalt cirka 1,3 hektar för hall och parkering.

Markanvändning

Delar av området har tidigare varit upplåtet för upplag och miljöstation. Resterande område är obebyggt skogsområde. Området angränsar till industriområde, bostäder och busstation. Inom området finns två byggnader som är särskilt värdefull bebyggelse.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Vid en eventuell exploatering av området förutsätts att området klimatsäkras mot översvämningar. Det är viktigt att få till en effektiv och säker ytavrinning som leder bort vattnet från bebyggelsen på ett tryggt sätt.

Ett EBH-objekt är identifierat inom det utpekade området. Vid en exploatering bör området prioriteras för saneringsåtgärder, då området riskeras att översvämmas.

Underlagsmaterial

Redovisning ny sporthall med publikkapacitet i Anderstorp, 2018.

F3 - Lokalisering av en ny simhall i Gislaved

Gislaveds kommun har behov av en ny simhallsanläggning för skolverksamhet och allmänheten. I mark- och vattenanvändningskartan är området Gisle utpekad som tänkbar plats. Val av lokalisering utgår från en lokaliseringsutredning som Gislaveds kommun har tagit fram.

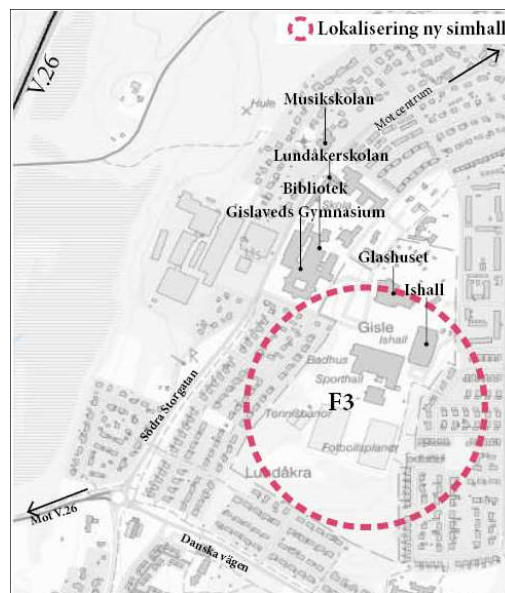
I den nya simhallen ska inrymmas utrymme för både tävling, undervisning, lek, rehab och funktionsvariationsverksamhet. Den nya simhallen stärker Gisleområdet som besöksmål eftersom simhallen riktar sig till kommunens alla invånare och externa besökare till området. Området Gisle som kultur- och fritidscenter för kommunen ska stärkas genom insatser för ökad tillgänglighet och känsla av trygghet.

Markanvändning

Området är idag planlagt för besöksanläggning och tillfällig vistelse, skola samt park.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Området lokalisering är strategisk utifrån närhet till kollektivtrafik, cykelvägar och skolor.

Figur 54. Område F3. Lokalisering av en ny simhall

Underlagsmaterial

Lokaliseringsanalys bad- och sportanläggning, 2017.

F4 - Möjlig utökning av idrottsplatsen i Gislaved

Ändrad markanvändning.

Markanvändning

Området är planlagt för industriändamål och är delvis oexploaterad skog och gräsmatta.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Området möjliggör en utökning av befintlig idrottsplats.

Vid en eventuell utökning bör trafiksäkerhetskänsliga åtgärder vid Reftelevägen övervägas.

Figur 55. Område F4

4.3.8 Verksamhetsområden

Verksamhet:

Bebyggelsestrukturen ska vara flerfunktionell och blandad (om inget annat står preciserat i specifikt ställningstagande i mark- och vattenanvändningskartan). Område för verksamheter som industri och annan ytkrävande verksamhet.

Områden utpekade för verksamheter och industri i mark- och vattenanvändningskartan lämpar sig främst för verksamheter som bedöms kunna ha så stor omgivningspåverkan att de inte är lämpliga att integreras med bostäder, med hänsyn till användningssättet, storlek, utformning och trafikalstring.

VI - Utredningsområde för verksamhet mellan Gislaved och Anderstorp

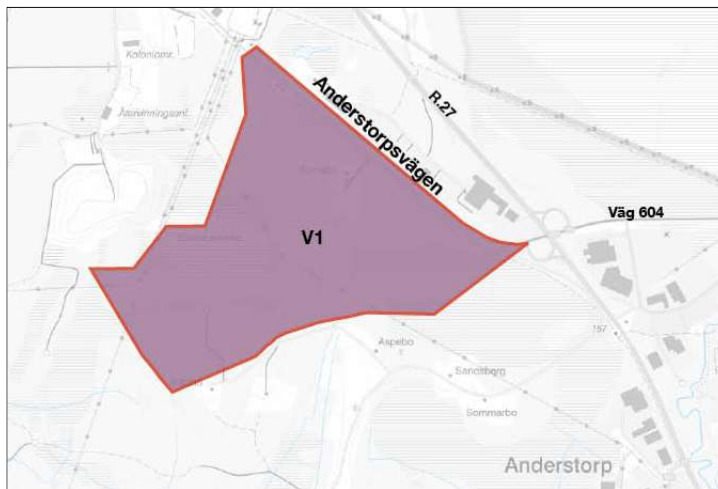
Området VI omfattar cirka 116 hektar och möjliggör fortsatt verksamhetexpansion för såväl lättare som tyngre industri (Törnabo-Gröna Mosse). Detta område kan eventuellt komma att ansluta till riksväg 26 via en anslutningsväg (se LI).

Markanvändning

Området består idag av skogsområde, våtmark och åkermark och är inte planlagt. Inom området finns enstaka bostäder.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Området ligger i direkt anslutning till Anderstorpsvägen. En exploatering av VI innebär en förändring av trafikflöden från och till området. Förändringen gäller både det kommunala vägnätet inom orterna men också det statliga funktionellt prioriterade vägnätet. Effekterna av en sådan förändring bör utredas och en riskanalys bör tas fram. En utveckling av området får inte påverka menligt på riksintresset för kommunikation. Området tillgängliggörs för andra trafiksätt med hjälp av befintligt gc-vägnät som finns utmed Anderstorpsvägen.

Figur 56. Område VI

Inom VI finns identifierad våtmark och det finns risk för översvämning vid skyfall. En exploatering av området förutsätter att hela området klimatsäkras mot skyfallsöversvämningar. En hållbar lösning för omhändertagande av dagvatten måste anordnas. Säkerställ att det gröna sambandet mellan Anderstorps Stormosse och Flymossen bibehålls. På grund av områdets komplexitet rekommenderas att ta fram ett planprogram.

Området ska planeras och utredas i ett sammanhang som beskriver hela områdets indelning och gestaltning med vägnät, gång- och cykelvägnät, grönstruktur, lokalisering av bebyggelse och förslag på lämplig utformning, innan detaljplanering påbörjas.

Det ska finnas en buffertzoon mot Kloområde vilken utgörs av naturmark, eller motsvarande. Buffertzonen ska fungera som skyddszon, bullerdämpande och minska visuell påverkan av verksamheter för omkringliggande bostäder.

Studier gällande kulturlämningar och naturvärden behöver genomföras i samband med att planering för hela området utförs.

Vid en eventuell exploatering av området förutsätts att området klimatsäkras mot översvämningar. Det viktigt att få till en effektiv och säker ytavrinning som leder bort vattnet från bebyggelse på ett tryggt sätt.

V2 - Område för verksamhet mellan Gislaved och Anderstorp

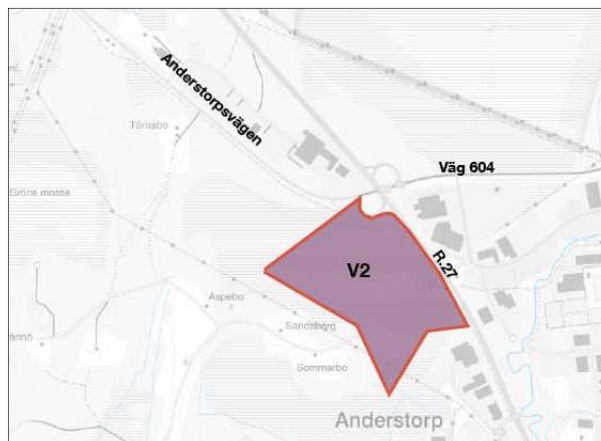
Markanvändning

Hela området består av skogsmark och terrängen är relativt plan.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Fortsatta studier gällande naturvärden behöver genomföras i samband med att planering för hela området utförs. Verksamhetsområdet kräver både utbyggnad av kommunikationer samt teknisk infrastruktur. Framkomlighet ska prioriteras inom området, genom gaturum för flera olika trafikslag där cykelvägar ska ingå. Området ska kopplas samman till det kommunala vägnätet, utred möjlig koppling mellan Depågatan och Anderstorpsvägen.

En dagvattenutredning bör genomföras för att säkerställa behov av fördröjning och rening samt möjlighet att omhänderta förorenat släckvatten. I genomförandet ska öppna dagvattenlösningar prioriteras.

Figur 57. Område V2. Utredningsområde för verksamhet

Området ligger i direkt anslutning till riksväg 27 som är primär väg för farligt gods och en riskanalys bör tas fram inför detaljplanläggning. För ny bebyggelse gäller ett hänsynsavstånd från riksväg 27. Exakt avgränsning och hänsynsavstånd till trafikplats Anderstorp ska ske i samråd med Trafikverket för att säkerställa framtida anpassningar till ökat trafikarbete och en eventuell förlängning av väg 604. Det nya området får inte påverka riksintresset för kommunikation menligt.

Vid en exploatering måste en buffertzona bibehållas mot Kloområde i form av naturmark, eller motsvarande. Buffertzonen ska fungera som skyddszon, bullerdämpande och minska visuell påverkan av verksamheter för omkringliggande bostäder.

V3 - Verksamhetsområde intill Smålandia

Området kan möjliggöra för verksamhet som externhandel, restauranger och hotell.

Markanvändning

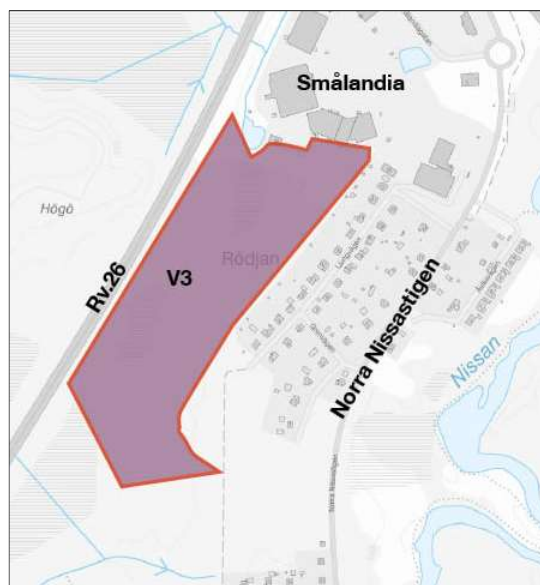
Hela området består av skogsmark och terrängen är relativt plan. Området gränsar till riksväg 26 i väst, befintlig bostadsområde i öst, befintligt handelsområde i norr och naturmark i söder.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Verksamhetsområdet kräver en utbyggnad av både kommunikationer samt teknisk infrastruktur. Det ska vara möjligt att angöra området med olika transportslag samtidigt som området ska säkerställa en del av en sammanhängande cykelbana mellan Gislaved och Hestra.

En dagvattenutredning bör genomföras för att säkerställa behov av fördröjning och rening samt möjlighet att omhänderta förorenat släckvatten.

Området ligger i direkt anslutning till riksväg 26 som är primär väg för farligt gods. Förändrade trafikflöden till och från området samt bullernivåer bör utredas.

Figur 58. Område V3

V4 - Verksamhetsområde i Anderstorp

Området kan möjliggöra för fortsatt expansion av industri.

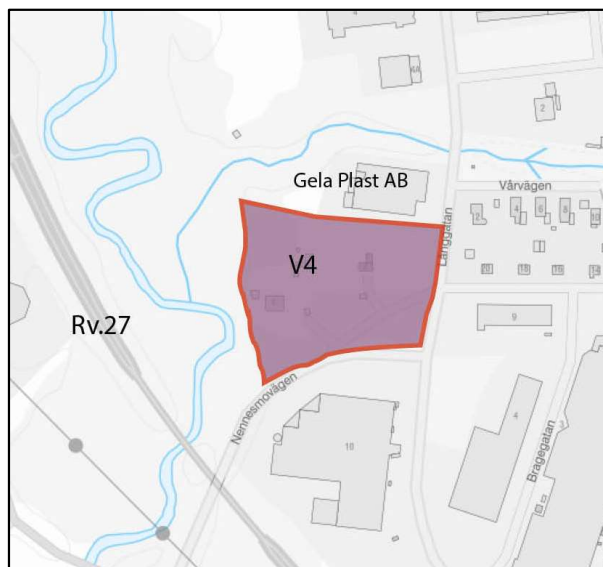
Markanvändning

V4 är inte planlagt. Inom området finns enstaka bostadsbebyggelse och det avgränsar till planlagd industrimark. Området möjliggör genom detaljplaneläggning en fortsatt expansion av industriverksamhet. Stora del av området ägs av Gislaveds kommun.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Området ligger i direkt anslutning till Långgatan, Nennesmovägen och Anderstorpaån och Töråsbäcken. Intill området finns ett EBH-objekt identifierat. Hänsyn bör tas i samband med planering av området.

Området ligger inom riskhanteringszon för farligt gods och bör beaktas i framtida planering.

Figur 59. Område V4

Inom V4 finns risk för översvämning vid skyfall vid beräknade maximalt flöde. En exploatering av området förutsätter att hela området klimatsäkras mot översvämningar. Ett lokalt omhändertagande av dagvatten är att föredra. Erosion vid vattendragens strandkant bör utredas och beaktas.

En byggnad med ”högt allmänt bebyggelsevärde” finns identifierad. Hänsyn till värdet bör tas i samband med en ny utveckling inom området.

V5 - Lövås industriområde

Markanvändning

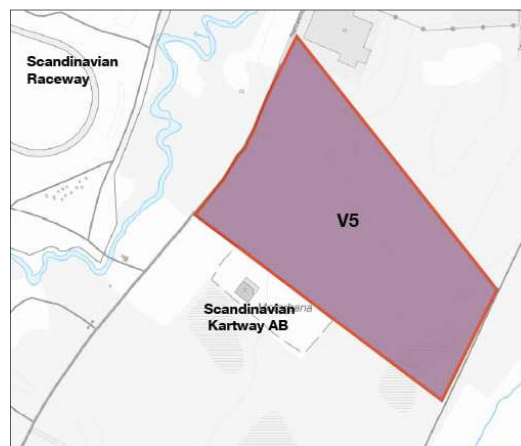
Området är inte planlagt och består av skogsmark. Området har tidigare inrymt skjutbana.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Motorbanornas tillståndsgivna verksamheter ska inte urholkas, vilket innebär att ny känslig markanvändning inte kan etableras inom störningsavstånd till verksamheterna.

På grund av förorenade områden i anslutning till området finns också risk för påverkan på kemiska kvalitetsfaktorer för både ekologisk och kemisk ytvattenstatus och för kemisk grundvattenstatus.

Området ligger i direkt anslutning till väg 597 som är en regionalt viktig väg. Vid utveckling av området ska förändrade trafikflöden studeras och hänsyn tas till framkomlighet på vägen.

Figur 60. Område V5

V6 - Område söder om Scandinavian Raceway området

Södra delen av motorbanan ges möjlighet för en fortsatt expansion. Området ska planeras utifrån ett helhetsperspektiv och behålla grönstrukturer, samt behålla ytor för framtida öppen dagvattenhantering.

Markanvändning

Hela området består av skogsmark och terrängen är relativt plan.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Fortsatta studier gällande kulturmiljö och naturvärden behöver genomföras i samband med att planering för hela området utförs. Verksamhetsområdet kräver utbyggnad av både kommunikationer och teknisk infrastruktur. Hänsyn ska tas till framkomlighet på väg 597.

Figur 61. Område V6

En dagvattenutredning bör genomföras för att säkerställa behov av fördröjning och rening samt möjlighet att omhänderta förorenat släckvatten.

På grund av förorenade områden i anslutning till området finns också risk för påverkan på kemiska kvalitetsfaktorer för både ekologisk och kemisk ytvattenstatus och för kemisk grundvattenstatus. I samband med detaljplaneläggning ska en särskild riskutredning göras. Riskutredningen bör tas fram i tidigt skede i utvecklingen av området. Eventuellt tillkommande verksamheter ska vara förenliga med motorbanan.

Det är viktigt att området planeras och utreds i ett sammanhang som beskriver hela områdets indelning och gestaltning med vägnät, grönstruktur, lokalisering av bebyggelse och förslag på lämplig utformning, innan byggnation påbörjas.

Dagvattenhantering bör ske i öppna lösningar samtidigt som hanteringen ska säkerställa att risker undviks, risker för försämrade kemiska kvalitetsfaktorer.

V7 - Verksamhetsområde i Gislaved

I verksamhetsområdet möjliggörs fortsatt expansion söderut mot tidigare idrottsplats. Störande verksamheter ska undvikas eftersom det ligger nära befintliga bostäder. Avskärmade vegetation ska planeras för omgivande bostäder. En hållbar lösning för omhändertagande av dagvatten bör samordnas inom området.

Markanvändning

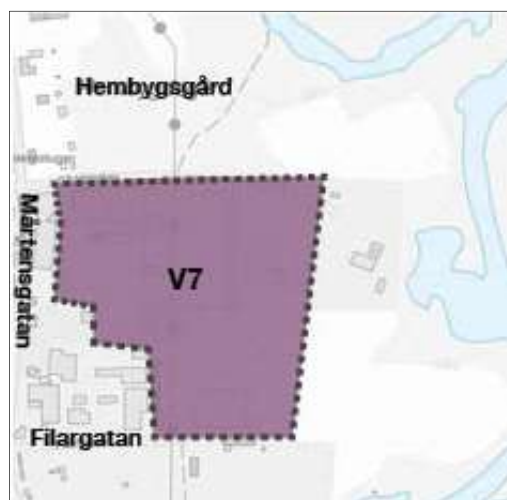
Området är planlagt för industri och idrottsändamål.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Inom området finns ett antal förorenade objekt. Risk för översvämning vid beräknade högsta flöde i Nissan och vid skyfall. Området omfattas av strandskydd.

Området kan utvecklas på redan ianspråktagen mark. Området kompletteras lämpligast med verksamheter som inte utgör störningar för omkringliggande bostäder och framtida rekreationsområden.

Buffertzonen bör planeras utifrån nivå av omgivningspåverkan. Det kan utgöras av naturmark. Buffertzonen ska fungera som skyddszon, bullerdämpande och minska påverkan för omkringliggande bostadstäder.

Figur 62. Område V7

V8 - Scandinavian Raceway

Motorbanan är en viktig verksamhet inom Gislaveds kommun. Motorbanornas tillståndsgivna verksamheter ska inte urholkas, vilket innebär att ny känslig markanvändning inte kan etableras inom störningsavstånd till verksamheterna.

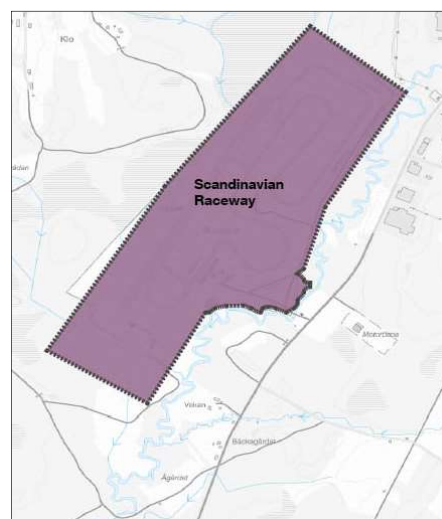
Markanvändning

Området används idag helt till motorbanans verksamhet. Motorsportsgymnasium och flygplats inryms inom området.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Motorbanan är av kulturmiljövärde. Risk för översvämning vid höga flöden i Anderstorpaån och vid skyfall. Området omfattas av strandskydd. Förutsättningar för ras, skred och erosion bör utredas vid vidareutveckling av område.

Tillkommande verksamheter ska vara förenliga med Scandinavian Raceway.

Figur 63. Område V8

V9 - Scandinavian Kartway

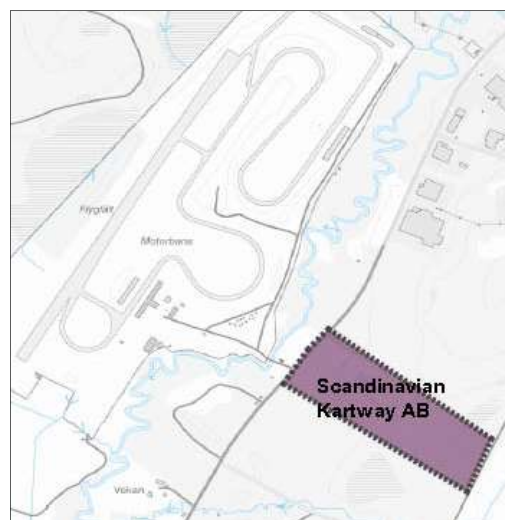
Markanvändning

Området är inte planlagt och används för gokart verksamhet. Befintlig verksamhet möjliggörs utveckling inom området.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Risk för översvämning vid skyfall och vid höga flöden. Området omfattas av strandskydd.

Tillkommande verksamheter ska vara förenliga med Scandinavian Kartway.

Figur 64. Område V9

V10 - Utredningsområde för verksamhet

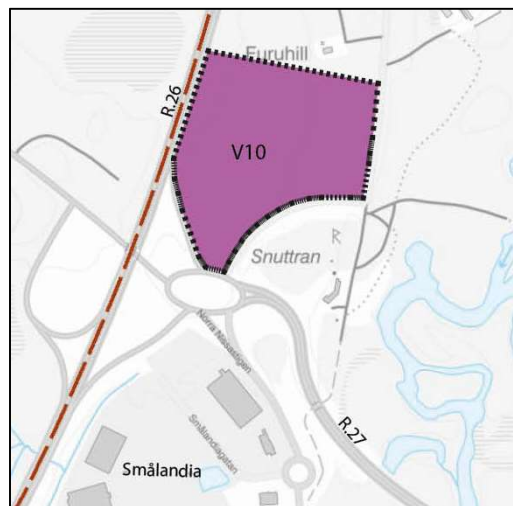
Markanvändning

Området är oexploaterat och inte planlagt. V10 består av skog och ligger strategisk vid korsningen av väg 26 och väg 27.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Hänsynsavstånd till riksväg 27 och riksväg 26 ska säkerställas vid planering. Identifierade fornlämningar bör beaktas. I närhet av områdets norra del finns enstaka befintlig bostadsbebyggelse och närhet till vattenskyddsområde. Förutsättningar för ras, skred och erosion bör utredas inför detaljplaneläggning. Området ligger i anslutning till vattenverk. Riskbedömning bör genomföras vid eventuell exploatering.

Dagvattenhantering inom området bör säkerställa att risk för påverkan på kemiska kvalitetsfaktorer för både ekologisk och kemisk ytvattenstatus samt kemisk grundvattenstatus undviks.

Figur 65. Område V10

4.3.9 Trafik och infrastruktur

Transportinfrastruktur

Kategorin med tillhörande underkategorier redovisar den fysiska utbredningen av det övergripande transportsystemet som är viktigt för att åstadkomma en hållbar och ändamålsenlig bebyggelsestruktur. Mindre vatten- och grönområden och teknisk infrastruktur för el, telekommunikation, VA och grönska kan ingå. Kategorin är uppdelad i underkategorier som gatunät, cykel och kollektivtrafik. Transportinfrastruktur och kommunikationer utgör grundförutsättningarna för att knyta ihop och bygga relationer i hela kommunen. Både enskilda invånare och näringslivet är beroende av ett säkert, tillgängligt och tryggt transportsystem. I kommunen ska alla kunna ta sig dit de vill, så enkelt, säkert, miljövänligt och effektivt som möjligt. Kommunen ska ta fram en trafikstrategi som mer detaljerat beskriver kommunens mål kopplade till trafik, infrastruktur och mobilitet.

Gång- och cykelvägar

Kommunen verkar för ökad användning av gång och cykel som transportmedel inom tätort. Detta bidrar till ökad fysisk aktivitet, attraktivare tätorter med renare luft och mindre buller samt ökad jämlikhet och jämställdhet. Inom planområdet finns det goda möjligheter för cykeln att konkurrera med bilen då resor upp till fem kilometer anses vara rimlig att göra med cykel. Detta är ett avstånd som inrymmer stora delar av respektive tätort. En tätare struktur ger bra förutsättningar för fler att röra sig till fots. Det ger mer liv inom samhället.

Kommunen utvecklar aktivt cykelvägnät genom att binda ihop länkar som saknas i det befintliga nätet. Gång- och cykelvägnätet ska därför i första hand kopplas till målpunkter så som skola och idrottsanläggningar. Trots att gång- och cykelvägnätet är väl utbyggt i stråk mot skolor är det

många föräldrar som skjutsar sina barn i bil till skolan. I många fall skapar detta en trafikfarlig situation i skolornas närområde för de barn som går, cyklar eller vistas där.

Trafiksäkerhetshöjande åtgärder för barn och unga som går och cyklar samt hastighets- eller framkomlighetsbegränsande åtgärder i dessa områden bör utredas.

Cykelväg Gislaved-Smålandsstenar

En del av Trafikverkets pågående vägplaner för riksväg 26 mellan Gislaved och Smålandsstenar är en sommarcykelväg mellan de båda orterna, en grusad väg utan vinterunderhållning. Detta är tänkt genom nyttjande av befintligt, parallellt vägnät samt byggnation av en ny GC-väg. Planen är att detta från Gislaveds södra del ska ske via Burserydsvägen (582), via den enskilda vägen från Gräfhult i sydlig riktning innan resenären kommer ut till riksväg 26.

En viktig del för att öka cykelns attraktivitet är att minimera restider och avstånd för befintliga och framtida resenärer. En dragning av cykelvägen längs riksväg 26 från Trafikplats Gislaved Södra (där befintligt kommunal cykelväg slutar) skulle öka genheten för potentiella resenärer mellan de båda orterna, och sänka avståndet med ungefär 2,2 km jämfört med att cykla via Granhult. Därför föreslås en dragning längs riksväg 26 i den fördjupade översiktsplanen som en del av kommunens ambition.

Ny bro förbindelse för gång- och cykeltrafik

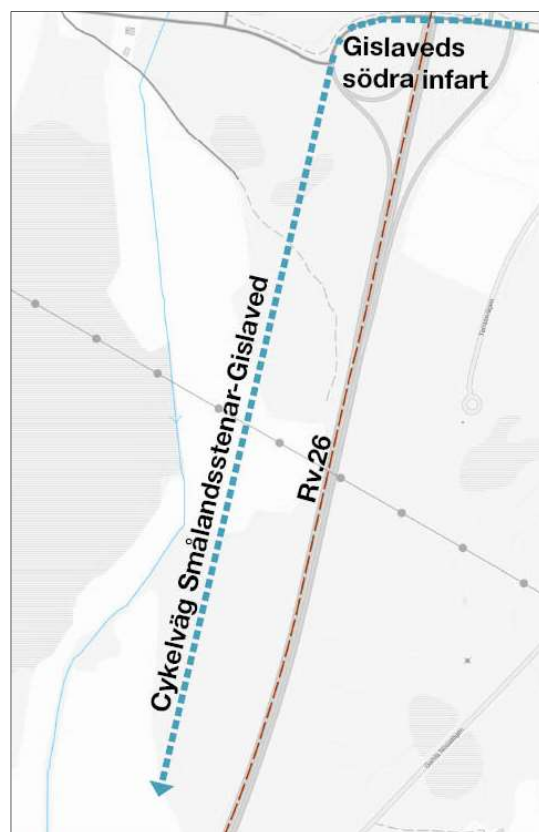
En ny gång- och cykelförbindelse föreslås över Nissan för en direkt och gen anslutning mellan centrum och Henja. Ytterligare en förbindelse föreslås från Henja till Norra Gislaved. Inom området finns risk för översvämning vid skyfall och högsta flöden i Nissan.

Vid eventuell byggnation av en ny bro bör hänsyn tas till naturvärden inom området.

Nissan uppnår inte god ekologisk status på grund av vandringshinder i vattendraget. Eventuella nya passager över vattendraget får inte skapa ytterligare vandringshinder.

Utredningsområde för fordonstrafik

Transportinfrastruktur och kommunikationer utgör grundförutsättningarna för att knyta ihop och bygga relationer inom och utanför kommunen. Både enskilda invånare och näringslivet är

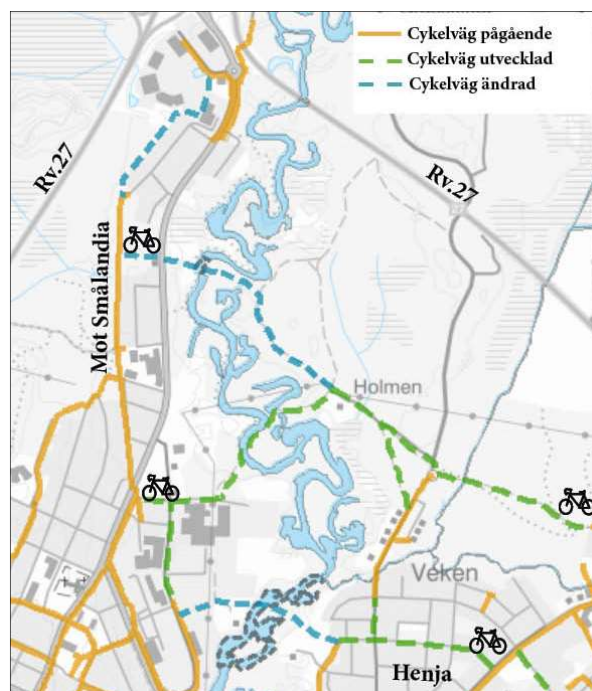

Figur 66. Önskvärd schematisk dragning av cykelväg mellan Gislaved och Smålandsstenar

beroende av ett säkert, tillgängligt och tryggt transportsystem. I kommunen ska alla kunna ta sig dit de vill, så enkelt, säkert, miljövänligt och effektivt som möjligt.

Kommunen ska ta fram en trafikstrategi som mer detaljerat beskriver kommunens mål och strategiska inriktning för att skapa ett hållbart trafiksystem.

För att kommunen ska kunna erbjuda en effektiv trafikinfrastruktur finns ett framtaget huvudvägnät för motorfordon. Det är viktigt i den fortsatta planeringen, projekteringen och förvaltningen att ta hänsyn till framkomligheten på befintliga och planerade vägar i huvudvägnätet.

Figur 67. Nya cykelvägar över Nissan illustreras med blåstreckad linje

LI - Utredningsområde för en eventuell förlängning av väg 604

Syftet med utredningsområdet är att utreda möjlighet att förstärka vägnätet mellan väg 604 och riksväg 26. Området ska inte betraktas som definitivt. Faktiskt utredningsområde kan komma att förändras i takt med att andra allmänna intressen behöver tillgodoses. En ny sträckning kan ge god tillgänglighet för tung trafik till det nya föreslagna området för verksamhet (VI-V2) runt Anderstorpsvägen och kan underlätta kontakten mellan orterna Smålandsstenar, Gislaved, Anderstorp och Gnosjö.

Markanvändning

Området består av skogsmark, våtmarker och viss jordbruksmark samt torvtäkt. Viss befintlig bebyggelse finns inom utpekat utredningsområde så som enstaka bostäder.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Inom området finns fornlämningar och ravinformation i närhet till vattendrag identifierat. Området passerar riksintresse för naturvård Nissan. Nissan uppnår inte god ekologisk status på grund av vandringshinder i vattendraget. Eventuella nya passager över vattendraget får inte skapa ytterligare vandringshinder eller försämra möjligheten att uppnå framtida miljö kvalitetsnorm. Delar av området omfattas av strandskydd.

I första hand behöver behovet av vägen utredas. Kommunens behov av vägen behöver förankras hos Trafikverket och pekas ut i den regionala planen för transportinfrastruktur. I eventuell fortsatt planering behöver lämplig dragning av ny väg och anslutningar till riksväg 26 och 27 utredas. Hänsynstagande och hantering av natur- och kulturvärden i området samt framtida bullerpåverkan vid närliggande bostadsområden i Klo behöver i förlängningen också utredas. Hänsyn behöver också tas till reningsverkets nuvarande utbredning samt kommande behov av

utveckling. Barriäreffekter av en potentiell förlängning av väg 604 behöver utredas likväl som Gislaveds möjlighet att expandera som tätort söderut.

Uppförandet av en eventuell anslutning till riksväg 26 kan komma att innebära en ny trafiklösning.

Ny bro i västra Anderstorp

En ny bro föreslås binda samman Götgatan över Anderstorpån. Syftet med Götgatsbron är att avlasta Anderstorps centrum från tung trafik till verksamhetsområde i västra delen av samhället. För att på sikt kunna förändra karaktären och trafiksäkerheten i centrala Anderstorp behöver den tunga trafiken ledas om från framförallt Ågatan och Brogatan. Med en ny anslutning tillgängliggörs industrin utan att belasta centrala Anderstorp. Anderstorpån uppnår inte god ekologisk status på grund av vandringshinder i vattendraget. Eventuella nya passager över vattendraget får inte skapa ytterligare vandringshinder. Broförbindelsen har stöd i gällande detaljplaner.

Figur 68. Ny bro i Anderstorp

4.3.10 Kollektivtrafik

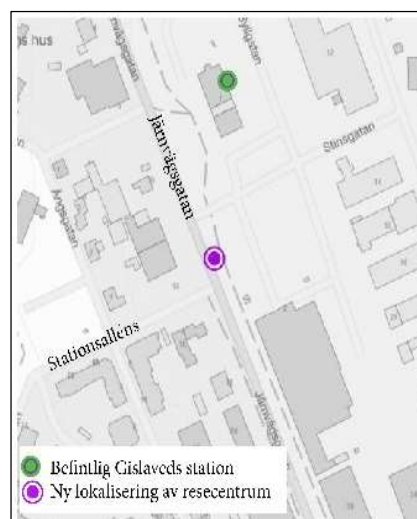
Utveckling enligt Vision Gislaved 2040

För centralortens utveckling och attraktivitet är konkurrenskraftig kollektivtrafik en avgörande faktor. För att kollektivtrafik ska ses som ett attraktivt alternativ, krävs det att infrastrukturen möjliggör att resan kan göras med en kombination av flera färdmedel.

RI - Omlokalisering av resecentrum

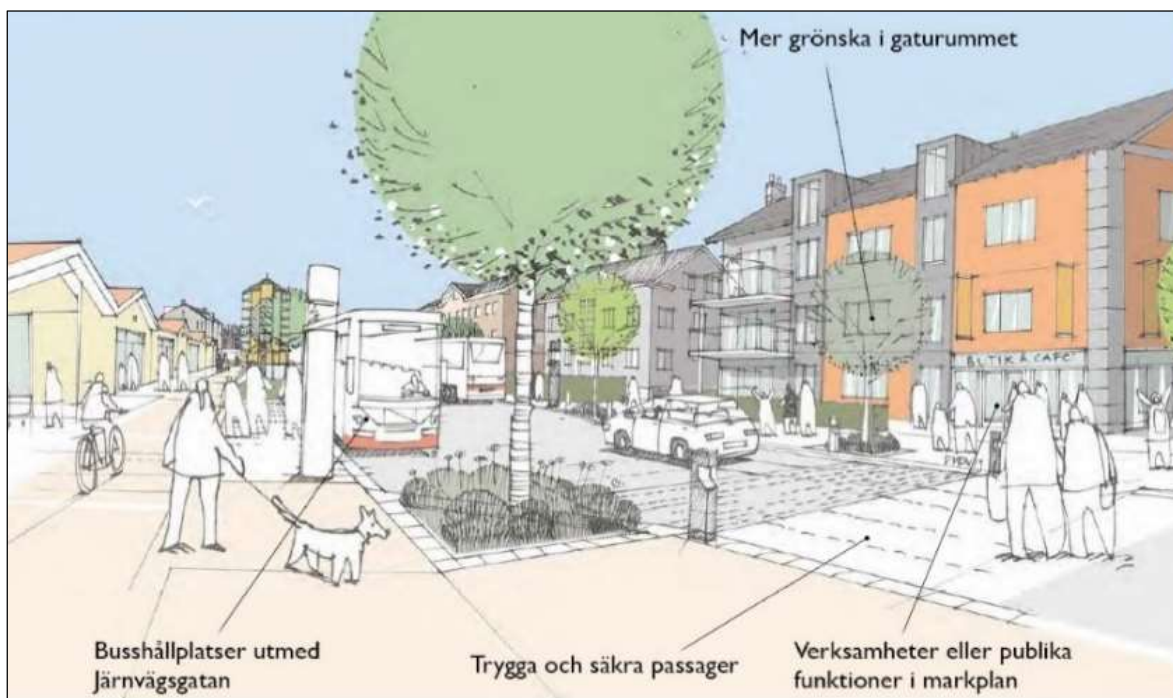
Gislaveds station är en viktig nod för kollektivtrafiken som kopplar Gislaveds kommun med omgivande kommuner och län.

En omvandling av Järnvägsgatan till kombinerat busstorg och nytt resecentrum föreslås, vilket innebär en mer gen trafikföring och central plats i och med kommande centrumbildning i Stationsalléns förlängning. Därför är det angeläget med en omsorgsfull utformning av områdets nya offentliga platser som dessutom ska formas, definieras och integreras med befintlig infrastruktur. Kontor och service och pendlingsparkering ska prioriteras i dess närhet eller i direkt anslutning till stationen.

Figur 69. Område RI

Kommunen arbetar för en nära och fortlöpande dialog med Jönköpings länstrafik i arbetet med att utveckla den regionala linjetrafiken i orterna. Fokus i arbetet ligger på ett utvecklat turutbud, en ökad turtäthet och matchande byten. Kommunen arbetar också för att förse Gislaved och Anderstorp med lokaltrafik.

Skiss 5. Illustration utformning av Järnvägsgatan

Parkering

Gislaved och Anderstorp ska båda vara tillgängliga orter att röra sig inom för både person och kommersiella transporter. Det ska vara enkelt för samtliga trafikslag att röra sig och stanna i de båda orterna, vilket ställer krav på de parkeringsmöjligheterna inom desamma. Parkering i olika former ska ligga vid platser som är målpunkter och besöksmål i respektive ort. Parkering är dock inte särskilt skilt från övrig infrastruktur, och måste alltid ses i relation till exempelvis orternas struktur, vägnätet i stort, busshållplatser och andra trafikfunktioner.

Gislaved är en kommun där bilen är den främsta reseformen. Det långsiktiga målet är att öka användandet av hållbara transportslag och resandeformer. Behovet av att parkera med bilen kommer inte försvinna, och att samtliga trafikformer får utrymme och kan samexistera i båda orterna är av stor vikt.

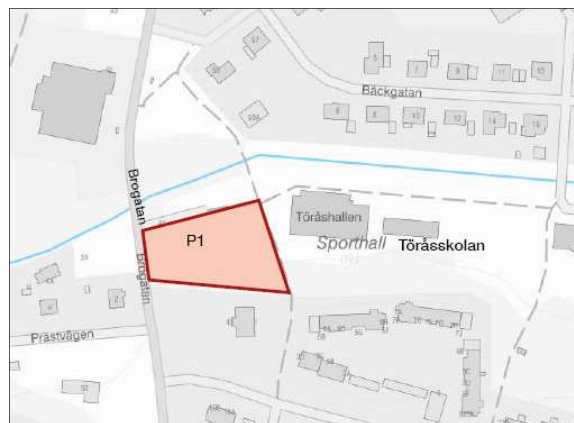
Mobilitet är mer än parkering, och för att stärka miljöer för boende och verksamma i de båda orterna krävs en variation av mobilitetslösningar. Detta kan ske genom etablering eller utvidgning av exempelvis bilpooler, elsparkcyklar, laddplatser för cyklar/bilar samt pendlarparkeringar vid särskilt utpekade busshållplatser för att underlätta multimodalt resande osv. Här är det viktigt att kommunen axlar en aktiv och drivande roll i arbetet med en hållbar utveckling för att skapa goda livsmiljöer.

Vid framtida förändringar och byggnation kommer parkeringsfrågan beröras närmare. Detta genom att utgå från parkeringsnormen och de bestämmelser som berörs i dokumentet i samband med detaljplanearbete och bygglovsprocessen. Den nuvarande parkeringsnormen är dock gammal och det finns ett behov av ett uppdaterat styrdokument som berör parkering och mobilitet. Dess innehåll, utformning samt en framtida process för detta kommer att diskuteras i arbetet med den kommande trafikstrategin. En uppdaterad, framtida mobilitetsnorm är ett viktigt styrdokument för att skapa förutsättningar och möjligheter för människor att förändra sitt resande.

P 1 - Pendlingsparkering

Markanvändning

Området består av skog och ligger i direkt anslutning till Brogatan och Töråsskolan.

Figur 70. Område P1

4.3.11 Rekreation, livsmiljö, natur- och kulturvärden

Berörda kategorier:

Grön och park

I denna kategori ingår större parker, grönområden eller anlagda områden för fritidsaktiviteter i eller i nära anslutning till tätorter. Kategorin avser grönområde som på grund av dess stora betydelse för ett stort omland bör skiljas ut från övrig bebyggelsemiljö. Det kan vara parker, parkliknande miljöer, naturmark i tätortsmiljö, när rekreatiomsområden, större lekplatser samt mindre byggnader och anlagda områden för fritidsaktiviteter som främst äger rum utomhus. Trafik- och parkeringsytor samt mindre vattenområden kan ingå.

Natur och friluftsliv

I denna kategori innefattar större sammanhängande områden där värden för friluftsliv, natur- och kulturmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster är prioriterade och förvaltas med hänsyn till friluftslivet. Områdena ska vara allmänt tillgängliga och kan innehålla övernattningsmöjligheter för det rörliga friluftslivet, skidspår, vandringsleder, motionsslingor med mera. Områden kan ha olika karaktär och användning beroende på årstid. Trafik- och parkeringsytor samt mindre vattenområden kan ingå. Mindre grönområden ingår i andra kategorier. Tätorternas parker, grönområden, trädgårdar, innergårdar, lekplatser, vattendrag, dammar, alléer, trädgångar med mera utgör grönsstrukturen i en tätort och försörjer oss med en rad olika ekosystemtjänster. Pollinering, temperaturreglering, naturbaserad dagvattenhantering, luftrening, bullerdämpning, och skydd mot extremväder är alla ekosystemtjänster som behöver säkerställas och utvecklas.

Både Gislaveds och Anderstorps tätorter har gott om grönområden och det är ofta nära till omgivande naturmarker. Båda tätorterna har också en stor andel villabebyggelse med trädgårdar som också ingår i tätorternas grönsstruktur. I centrumbebyggelse, omvandlings- och förtättningsområden och i industriområden är det särskilt angeläget att utveckla och förstärka grönsstrukturen.

Grönstruktur i tätorterna

I orterna finns en rad grönområden som utgör noder i ett nätverk av grönstruktur eller har särskild betydelse. I båda orternas centrumbebyggelse (särskilt i omvandlings- och förtätningsområden och i handels- och industriområden) är det angeläget att utveckla och förstärka grönstrukturen. För att möta effekter av värmeöar i hårdgjorda miljöer där människor vistas, att utöka eller avsätta grönytor för dagvattenhantering eller för att ta hand om översvämningar, måste grönstruktur förstärkas och utvecklas i både befintlig bebyggelse och vid nyetablering.

För att de grundläggande funktionerna i naturlandskapet ska fungera så att människor kan tillgodogöra sig ekosystemtjänsterna så behövs en fungerande grönstruktur där värdekärnor har gröna förbindelser mellan varandra eller inom korta avstånd. Viktiga stråk och förbindelser inom planområdet är Nissan och Anderstorpaån men även mindre vattendrag som Moa Sågbäck, Töråsbäcken och Malmbäcken har stor betydelse. För att Gislaved och Anderstorp ska kunna bli en hållbar mötesplats har de gröna och blå sambanden en viktig roll.

Vid exploaterigs- och förtättningsprojekt behöver hänsyn tas till att grönstråk och gröna samband inte går förlorade.

För att skogen ska bibehålla sina ekosystemtjänster behöver skogsbruket bedrivas ståndortsanpassat med variation i trädslagets sammansättning och ålder. Större sammanhängande skogsområden behöver bevaras. Våtmarker har också viktiga funktioner för de reglerande ekosystemtjänsterna med sina vattenhållande och renande funktioner samt upptag och lagring av koldioxid. Därför behövs hänsyn tas till naturliga våtmarker, samt om möjligt att våtmarker återskapas.

Fortsatt utveckling av Gislaveds och Anderstorps centrum bör utformas på ett sätt som främjar gång, cykel och kollektivtrafik. Detta ger ett samhälle med mer rörelse och liv, vilket stärker centrumbildningen.

Mot 2035 bör sammanhängande stråk och kopplingar planeras som bryter synliga och osynliga barriärer som idag finns inom samhällena. Nya broar binder samman stråk och skapar nya rörelsemönster samt öppnar upp olika delar av samhället och tillgängliggör olika områden. Mot 2035 bör stråken förbättras längs både Nissan och Anderstorpaån, på båda sidor, för att skapa mer kontinuerliga rekreationstråk.

I Gislaved är det särskilt angeläget att utveckla grönstrukturen i det omvandlingsområde som omfattas av vision Gislaved 2040 och som till stor del är ett industriområde. I området är det också viktigt att utveckla områdets tillgänglighet och attraktivitet för rekreation och vistelse för allmänheten.

I Anderstorp är det särskilt viktigt att utveckla grönstrukturen i omvandlingsområdet Bro till bro som idag utgörs av gammal industrimark längs Anderstorpaån i anslutning till centrum. Samt att utveckla områdets tillgänglighet och attraktivitet för rekreation och vistelse för allmänheten.

G1 - Utveckling av Holmenområdet

Markanvändning

Området är planlagt som friluftsområde för föreningsverksamhet och golfbana samt ingår i riksintresset Nissan. Det finns goda förutsättningar för att fortsätta utvecklas som friluftsområde.

Områdets utveckling ska ta fasta på dess kvaliteter och fortsätta med verksamheter och bebyggelse som stärker områdets karaktär. Området ska hållas öppet för allmänheten och föreningar.

Figur 71. Område G1

G2 - Utveckling av befintliga grönytor i centrum

Markanvändning

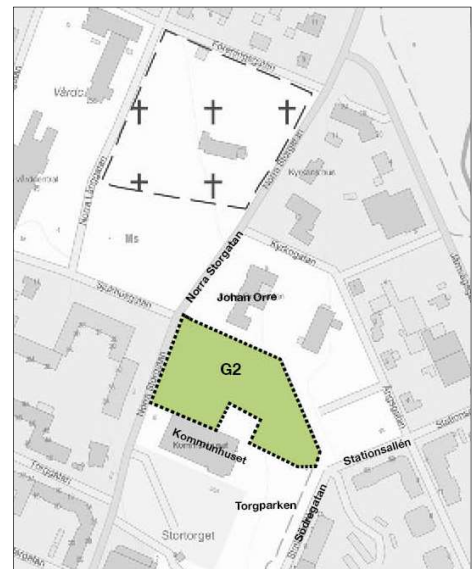
Området är idag obebyggt samt planlagt för park och torg. Området omsluts av bebyggelse för offentlig service (kommunhuset) och bostäder. Befintlig grönyta mellan kommunhuset och Johan Orre används för utomhusaktivitet av skolor.

Området ligger i direkt anslutning till byggnader med kulturvärden. Idag har området en otydlig karaktär inom samhället.

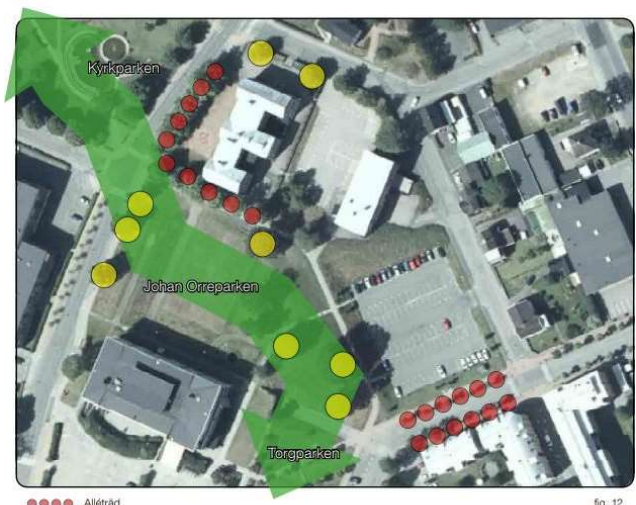
Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Området behöver planeras för att få en tydligare karaktär med rekreativ grönstruktur och förstärka stråket från Kyrkparken mot Torgparken. Inom området skulle det också vara möjligt att lägga en lekplats för stadskärnan, vilket skulle uppmuntra till rörelse för både närboende och besökande.

Viss risk för översvämning vid skyfall. Parken måste därför klara av att leda vatten vidare. Åtgärder för att göra detta bör utformas som multifunktionella och anpassas till områdets karaktär.

Figur 72. Område G2

Figur 73. Grönstråk genom område G2

G3 - Utredningsområde för att tillgängliggöra Anderstorp Stormosse

Markanvändning

Området består idag främst av skog.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Området är belagt mellan väg 604, Anderstorp Stormosse och riksväg 27. Områdets lokalisering ger förutsättningar för att möjliggöra en välkomnande entré och angöring till mossen.

Det kan förstärka mossens kulturella ekosystemtjänst och göra den tillgänglig för allmänheten.

Figur 7415. Område G3

G4 -Ny grönyta utmed Nissan

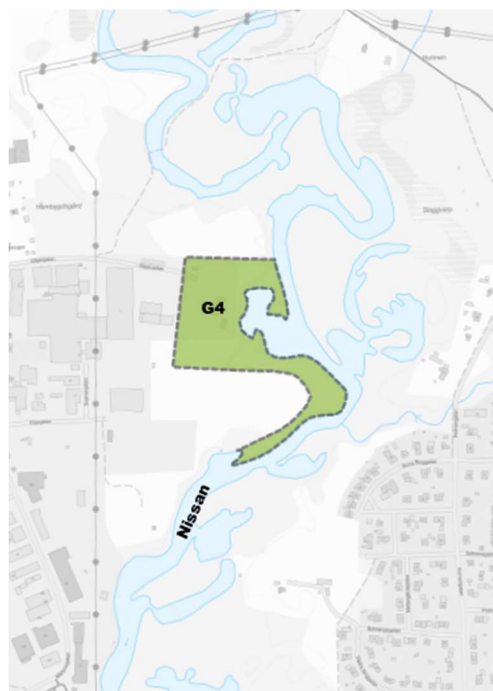
Utveckling enligt Idé- och gestaltningsprogram för Gislaved 2040

Området användning ändras från industri till multifunktionellt ändamål och parkändamål.

Nissan utgör det mest betydelsefulla grönstråket i Gislaveds tätort. Med sin omgivning är det en del av kulturstråk Nissan. Därför är det viktigt att tillgängliggöra och omvandla grönytor för att förstärka befintliga förutsättningar. I Gislaved är det särskilt angeläget att utveckla grönstrukturen i det omvandlingsområde som omfattas av vision Gislaved 2040 och som till stor del idag är ett industriområde. Detta stärker kopplingen mellan parkområden i centrum och gör årummet utmed Nissan mer tillgängligt. Området ingår delvis i riksintresset för naturvård Nissan. Riksintressets värde är meandersystemet mellan Södra Gussjön och sammanflödet med Anderstorpaån.

Markanvändning

Området är planlagt för industri- och parkändamål. Inom området finns idag industri, natur och föreningsverksamhet. I områdets norra del finns ett markområde som genomgått miljötekniska undersökningar efter tidigare avfallshantering. Fortsatt utredning syftar till att kartlägga föroreningens utbredning och eventuellt ta fram lämpliga åtgärder för återställning.

Figur 7516. Område G4

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Inom området finns risk för översvämning vid beräknade högsta flöden i Nissan. Multifunktionella åtgärder som hanterar klimatanpassning, skapar möjlighet till rening av dagvattnet och förstärkning av ekosystemtjänster uppmanas. Exempelvis parker och grönområden som kan fördröja skyfallsvatten och rena dagvatten.

Området ligger i närhet av förorenade områden och inom strandskydd. Nissan uppnår inte god kemisk ytvattenstatus. På grund av förorenade områden inom området finns också risk för påverkan på kemiska kvalitetsfaktorer för både ekologisk och kemisk ytvattenstatus och för kemisk grundvattenstatus. En utveckling av området måste hantera markföroreningarna så att de inte utgör en betydande risk för miljön och människors hälsa. Saneringsåtgärder måste ta i beaktande att de inte får öka risken för en försämring av kemiska kvalitetsfaktorer i Nissan. Området är utpekad som aktsamhetsområde för ras, skred och erosion. Förutsättningar för ras, skred och erosion bör därför utredas.

Inom området finns naturvärden att beakta.

G5 – Grönområde Bruket

Markanvändning

Området är idag ett skogsområde som är planlagt för industriändamål. Inom området finns det spår av tidigare industriverksamhet i form av byggnadsrester, som kan ha visst kulturhistoriskt värde för industrimiljön. Inom området finns det också ett konstaterat förorenat objekt. Det pågår ett arbete med riskbedömning och kommande åtgärder utreds. Området gränsar till Nissan. I norr ligger befintligt industriområde. Söder om området fortsätter skogsområdet som rekreationsområde där delar av Kulturstigen södra finns.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Området ska tillgängliggöras för allmänheten och stärka det gröna stråket utmed Nissan. Den förorenade marken ska åtgärdas så att området kan användas för rekreation. Eventuella åtgärder ska inte öka risken för påverkan på kemiska kvalitetsfaktorer för yt- och grundvattenstatus. Om möjligt sparas kulturhistoriskt värdefulla byggnader och byggnadsgrunder för att bibehålla koppling till områdets identitet.

Figur 7617. Område G5

4.3.12 Område för teknisk försörjning

T1 – Teknisk försörjning

Markanvändning

Området är planlagt för icke störande industri, lager, handel kontor och bilservice. Det består idag av skogsmark.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

Hänsynsavstånd till riksväg 27 ska beaktas vid planering. Störande energiproduktion ska fortsatt ske i Kretsloppsparken vid Mossarps återvinningscentral med undantag av anläggningen i Nissan.

Figur 77. Område T1

T2 - Utredningsområde för en eventuell expansion av reningsverket och vattendammar i Gislaved

Ändrad användning

I takt med att samhället utvecklas med både bostäder och industrier kommer även behovet av rening av avloppsvatten att öka. Det innebär att reningsverkets kapacitet kommer behöva ses över. I samband med det kan även de tillhörande biologiska dammarnas areal behöva anpassas.

Markanvändning

Området är inte planlagt.

Förutsättningar och hänsynstaganden inför utveckling

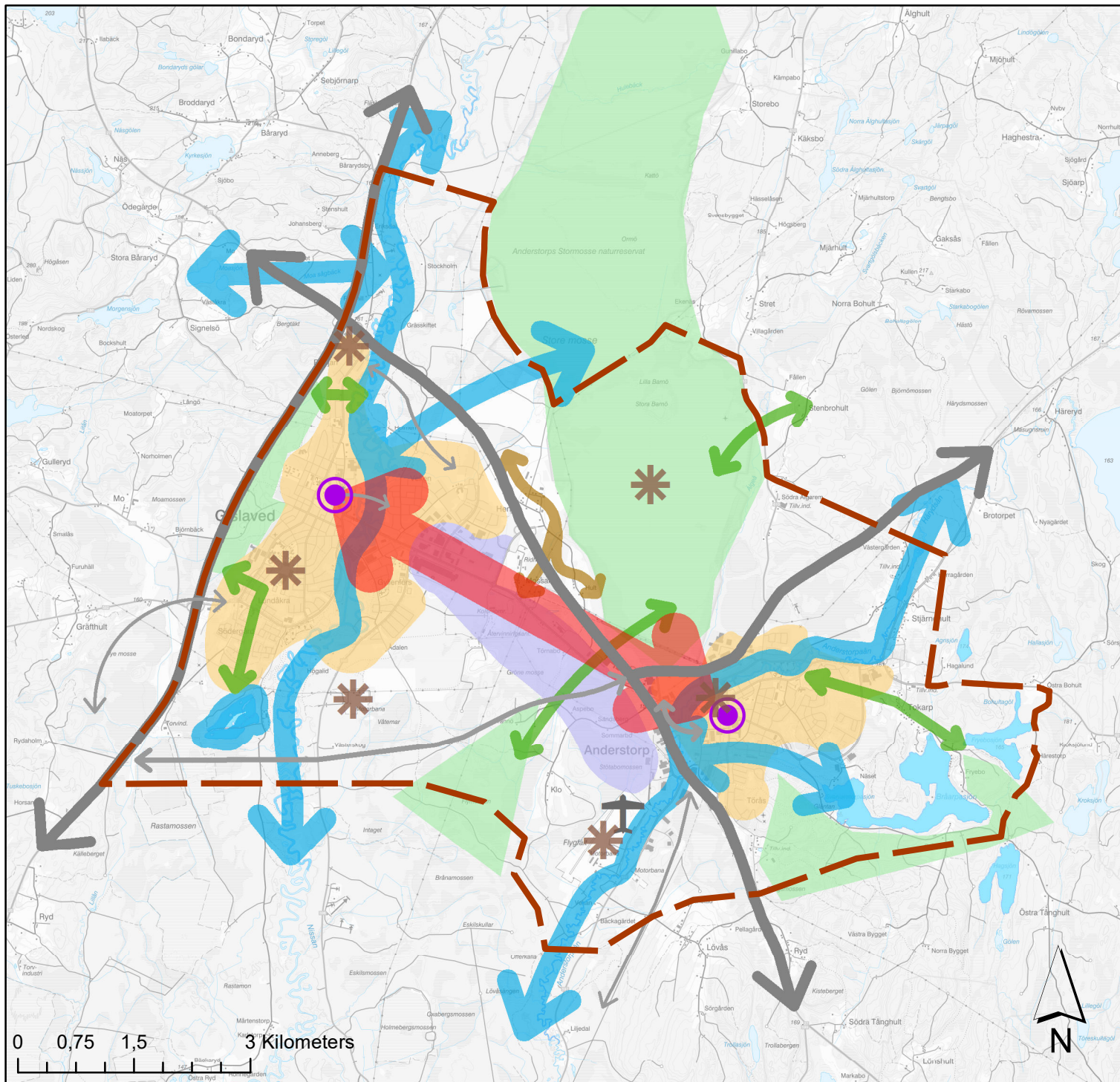
Figur 78. Rastadammarna i Gislaved, 2021.

Expansion av reningsverket bör ske söder om den befintliga placeringen och bör undvika expansion österut på grund av närhet till Nissan. Risk för översvämning finns vid beräknade högsta flöden och vid skyfall. Området är utpekad som aktsamhetsområde för ras, skred och erosion samt så finns det slänter med skarp lutning i anslutning till vattendrag inom området. Vid en eventuell expansion av de biologiska dammarna bör hänsyn tas till våtmark. Inom området finns identifierade fornlämningar att ta hänsyn till.

Expansion av dagvattendammar bör förstärka friluftsliv och biologisk mångfald.

GISLAVEDS
KOMMUN

Teckenförklaring

- Planområde
- Större besöksmål
- Flygplats
- Bytespunkt för kollektivtrafik
- Förbindelse för person- och godstrafik
- Ny förbindelse för person- och godstrafik
- Ny förbindelse för cykeltrafik
- Utbyggnadsriktning
- Viktigt samband för natur, kultur och friluftsliv
- Sammanhängande område för natur, kultur och friluftsliv
- Annan utvecklingsinriktning - jordbruksmark
- Utbyggnadsområde - verksamheter
- Utbyggnadsområde - centrala delar
- Sammanhängande område för natur, kultur och friluftsliv
- Vatten

Fördjupning av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp

Utvecklingsinriktning

Antagandehandling januari 2024

BKA

FÖP Gislaved Anderstorp

Rapport

oktober 2021

AFRY

BKA FÖP Gislaved Anderstorp

Oktober 2021

Uppdragsgivare:

Gislaved kommun

Konsult:

Anna Sundin, arkitekt
Hannah Wadman, samhällsplanerare
AFRY Samhällsplanering

Referensgrupp:

Susanne Härenstam, projektledare/utvecklingsledare
Yasmin Yassin, utvecklingsledare
Gislaved kommun

Innehåll

1. Bakgrund	Sid 5
2. Relevanta mål	Sid 6
3. Metod och material	Sid 9
4. Nuläge	Sid 10
5. FÖP Gislaved Anderstorp	Sid 12
6. Analys	Sid 14
7. Rekommendationer	Sid 18

1. BAKGRUND

INLEDNING

Barn är personer under 18 år och utgör ca en femtedel av befolkningen. Som grupp är barn heterogen, deras behov och förutsättningar skiljer sig åt exempelvis beroende på ålder, socioekonomisk bakgrund och funktionsvariation. Gemensamt för gruppen är att de jämfört med övriga befolkningen i stor utsträckning rör sig till fots eller på cykel. Barn är därmed en viktig användargrupp av städernas gångnät och gångnätets utformning har stor påverkan på barns rörelsefrihet. För att säkerställa alla invånarens tillgång till staden behöver gator, trottoarer, parker, torg och övriga gemensamma platser återspegla alla olika människor som lever i samhället.

Att garantera goda uppväxtvillkor för barn är avgörande för att utveckla en jämlik och attraktiv stad. Idag blir allt fler barn stillasittande vilket påverkar folkhälsan negativt. Att kunna leka och röra sig fritt utan att utsättas för fara från trafik, buller eller luftföroreningar är en grundförutsättning för att kunna leva ett hälsosamt och gott liv. Barn upplever platser som erbjuder gemenskap, roliga aktiviteter och positiva känslor som hälsofrämjande¹. För att främja hälsa och rörelse för såväl barn som vuxna är det angeläget att utgå från barns behov i utformandet av trafik- och stadsmiljöer.

Forskning tyder på att miljöer som utformas för våra mest utsatta invånare – där barn ingår – gynnar betydligt fler grupper². Grunden för hur vi rör oss och tar del av vår omgivning läggs under barndomen. Att anlägga ett barnperspektiv på planeringen är ett sätt att skapa en mer jämlik, trygg och jämställd stad som är tillgänglig för alla.

DETTA ÄR EN BKA

En stor del av vår befolkning är barn och de har rätt att vara delaktiga och ha inflytande i utvecklingen av samhället. Syftet med en barnkonsekvensanalys är att säkerställa att barns rättigheter finns med i planering och beslut.

Barnkonsekvensanalyser (BKA) används inom samhällsplanering för att kartlägga barns och ungas rörelser, behov och uppfattningar om närområdet. Syftet med en barnkonsekvensanalys är att undersöka hur barn påverkas av en planerad utveckling samt att säkerställa att det tas hänsyn till barns rättigheter i planering och beslut.

En viktig aspekt att ha med sig i arbetet är att barn inte är en homogen grupp. Barn har olika förutsättningar och behov beroende på bland annat kön, ålder, socioekonomiska förhållanden, kulturell och etnisk bakgrund och eventuella funktionsvariationer.

SYFTE OCH AVGRÄNSNING

Barnkonsekvensanalysen har genomförts i ett tidigt skede av framtagandet av fördjupningen av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp. Analysen tar avstamp i planens fem planeringsprinciper och utvecklingsinriktningskarta. Syftet med barnkonsekvensanalysen är att:

- visa hur fördjupningen av översiktsplanens intentioner påverkar barn,
- ge vägledning och inspiration i framtagandet av FÖP:en och i det kommande genomförandet av planen,
- beskriva hur ett barnrättsperspektiv kan integreras i kommunens arbete med genomförandet av FÖP:en.

Målet med analysen är att på både kort och lång sikt förbättra barns och ungas levnadsvillkor.

De flesta perspektiv som presenteras i analysen är avgränsade till aspekter som fördjupningen av översiktsplanen kan påverka och förändra, men några av dem hamnar utanför FÖP:ens ramar och bör tas med till andra skeden av planering och kräver att flera delar av kommunens förvaltningar engageras. Detta presenteras närmare i kapitel 7 under kapitlet "Rekommendationer".

¹ Eriksson & Dahlbom, 2018

² 8-80 staden, <http://www.movium.slu.se/8-80-city-stad-med-plats-alla>

2. RELEVANTA MÅL

BARNKONVENTIONEN

FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, antogs av FN den 20 november 1989 och ratificerades av Sverige ett år senare. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag. Barnkonventionen är ett rättsligt bindande internationellt avtal som slår fast att barn är individer med egna rättigheter och syftar till att ge barn oavsett bakgrund rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som tillsammans utgör en helhet och utgår från fyra grundläggande principer som ska vara styrande för tolkningen av konventionens övriga artiklar:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde (artikel 2)
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn (artikel 3)
- Barn har rätt till liv och utveckling (artikel 6)
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad (artikel 12)

Barnkonsekvensanalys är ett verktyg för att omsätta barnkonventionen i handling och synliggöra barnets bästa genom att se över vilka konsekvenser planering, utformning eller förvaltning får för barn. En barnkonsekvensanalys ska belysa både ett barnperspektiv och barnets perspektiv (se definitioner här bredvid) för att garantera att ett barnrättsperspektiv beaktas.

Definitioner

FN:s konvention om barnets rättigheter definierar barn som varje människa under 18 år.

- **Barnperspektiv:** Barnet är objekt. En företrädare för barnet formulerar sitt perspektiv på barnets bästa utifrån sin kompetens, erfarenhet och roll.
- **Barnets perspektiv:** Barnet är subjekt. Barnet uttrycker själv sin åsikt i en fråga.
- **Barnrättsperspektiv:** Att säkerställa barnets rättigheter enligt barnkonventionen i åtgärder eller beslut som rör barn.

DE TRANSPORTPOLITISKA MÅLEN

Utformningen av Sveriges transportsystem styrs av de transportpolitiska målen. Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Målen är uppdelade i ett funktionsmål (tillgänglighet) och ett hänsynsmål (säkerhet, miljö och hälsa). Funktionsmålet innebär att:

”transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, dvs. likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.”

Hänsynsmålet innebär att:

”transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt, bidra till att det övergripande generationsmålet för miljö och miljö kvalitetsmålen nås samt bidra till ökad hälsa.”

För att uppfylla målet om tillgänglighet är ett kriterium att ”barns möjligheter att själva på ett säkert sätt använda transportsystemet, och vistas i trafikmiljöer, ökar”.

JÄMSTÄLLDHETSPOLITISKA MÅL

Sveriges jämställdhetspolitik utgår från det övergripande målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sitt eget liv.¹ Det övergripande målet har sex delmål. Två av dessa är extra relevanta i utformningen av en fysisk miljö som stödjer jämställdhet mellan flickor och pojkar.

Delmål 3: Jämställd utbildning

”Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.”

Delmål 5: Jämställd hälsa

“Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.”

¹ Berg & Medrich, 1980; Gaster, 1991; Roberts & Coggan, 1994

Minskad rörelsefrihet för barn

Barns minskade rörelsefrihet beror främst på föräldrars uppfattning om den fara deras barn utsätts för i trafikmiljön. Det blir allt vanligare att barn skjutsas till skolan i bil, vilket skapar otrygga miljöer runt skolan och minskar barns möjlighet att på egen hand ta sig fram säkert till fots. En brittisk studie visar att ca 80 procent av alla sju- till nioåriga barn gick ensam till skolan 1971. 20 år senare hade den siffran fallit till 15 procent.

När bilen väljs som transportmedel även för kortare sträckor finns en risk att det sker en negativ anpassning till miljöer som i det långa loppet är skadliga. Dåliga livsvillkor riskerar att försämra livskvaliteten för både barn och vuxna.

Skjutsandet i bil minskar barns möjligheter att rutinemässigt bibehålla sin fysiska kondition och begränsar möjligheten att utveckla ett oberoende. Barns minskade rörelsefrihet innebär således ett hot mot deras livskvalitet.¹ Det är därför viktigt att planera stads- och trafikmiljöer på ett sätt som ger barn möjlighet att återerövra sin förlorade frihet.²

¹ Berg & Medrich, 1980; Gaster, 1991; Roberts & Coggan, 1994
² Berg & Medrich, 1980; Gaster, 1991; Roberts & Coggan, 1994

Hur rör barn sig inom och mellan områdena idag? Vilka viktiga målpunkter för barn finns inom och i anslutning till områdena?

sociala & rumsliga sammanhang/ kopplingar och stråk/ variation och blandning/ lokalisering av målpunkter/ trygghet

Var finns trygga och stimulerande miljöer som barn kan upptäcka på egen hand eller i sällskap med vuxna? I vilka miljöer möts barn från olika områden och bakgrunder?

samspel & integration/ möten och kontakter/ platser för alla/ privata & offentliga miljöer/ orienterbarhet och trygghet

Hur är tillgången till viktiga vardagsfunktioner såsom skola & förskola, fritidsaktiviteter, mataffär, kollektivtrafik och vårdcentral?

användning/ olika behov & livssituationer/ utbud & variation/ service & aktiviteter/ tillgänglighet & närhet/ hälsa & trygghet

Vilka identiteter finns inom områdena idag?

karaktär & identitet/ värdering & tolkning/ historiskt djup & berättelser/ erfarenheter & minnen/ tillhörighet & delaktighet/ attraktivitet

Finns det platser där barn är utsatta för buller, luftföroreningar eller osäkra trafiksituationer? Finns det platser som upplevs som otrygga?

trafikmognad/ utvecklande risker/ luftkvalitet/ buller/ lokal- & mikroklimat/ vind

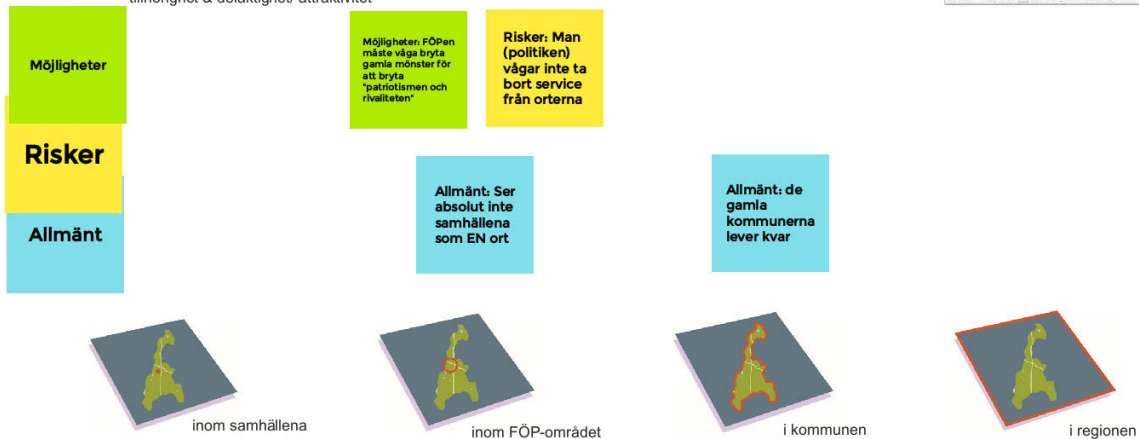
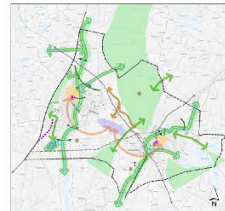
Figur 2. Parametrar

Grupp 2

Identitet

Hur kan FÖP:en stärka planområdets identiteter för att skapa mer trygga och tillgängliga miljöer?

karaktär & identitet/ värdering & tolkning/ historiskt djup & berättelser/ erfarenheter & minnen/ tillhörighet & delaktighet/ attraktivitet

Figur 3. Material från workshop

3. METOD OCH MATERIAL

METOD

Analysen har gjorts i tre olika nivåer enligt nedan:

- En översiktlig analys av målbilden, se sidan 12.
- En översiktlig analys av kartmaterial som visar FÖP:ens utvecklingsinriktning, se sidan 12.
- Analys av huvudprinciperna för FÖP Gislaved Anderstorp utifrån de fem parametrarna, se figur 2, sidan 8

I arbetet har AFRY utgått från parametrarna i Göteborgs stads matriser för analyser av sociala konsekvenser och barnkonsekvenser.¹ De geografiska nivåerna anpassades för att fungera specifikt till FÖP Gislaved Anderstorp. Till varje parameter hör påverkansfaktorer, vilka framgår av bild 3. Med påverkansfaktorer menas förutsättningar och utformningar som påverkar parametern på något sätt. Vissa påverkansfaktorer har effekter på flera parametrar.

UNDERLAG

Nedan redovisas den analysmetod och det underlag som AFRY tagit del av inför arbetet. Huvuddelen av analysarbetet har skett parallellt med framtagandet av samrådsförslaget av FÖP Gislaved Anderstorp. Samrådsförslaget har tillhandahållits som arbetsmaterial enligt nedan:

- Målbild för projektplan för FÖP Gislaved Anderstorp, april 2021
- Utkast planeringsprinciper för FÖP Gislaved Anderstorp, maj 2021
- Utvecklingsinriktningskarta, maj 2021

Övrigt underlag som ligger till grund för analysen:

- Sammanställning av resultat från tidiga dialoger, Gislaveds kommun, april 2021
- Statistikuppgifter från Gislaveds kommun, september 2021
- Idé- och gestaltningsprogram för Gislaved 2040 – mötesplatsen vid Nissan, Gislaveds kommun, 2019-12-12
- Hur är läget, Gislaveds kommun?, rev 2021-05-28
- Idé- och visionsprogram för Anderstorp – från bro till bro, Gislaveds kommun, juni 2020
- Strategi för hållbar utveckling, 2021-05-26

WORKSHOP

Inventeringsarbetet bestod även i en workshop som AFRY genomförde tillsammans med representanter för Gislaveds kommun i september 2021.

Workshopens första del handlade om nuläget inom FÖP-området och de olika medverkande aktörernas synpunkter och tankar i de frågor som barnkonsekvensanalysen adresserar.

På workshopens andra del utvärderades planeringsprinciperna och den framtagna utvecklingsinriktningskartan.

Som ett resultat av workshopen sammanställdes ett antal konklusioner för olika aspekter av både nuläge och utveckling, se kapitel 7.

¹ Barnkonsekvensanalys barn och unga i fokus, Göteborgs stad

4. NULÄGE

DEMOGRAFI

Förutsättningarna i den fysiska miljön och hos befolkningen skiljer sig åt inom Gislaveds kommun. Befolkningsstätheten är högre i Gislaved jämfört med Anderstorp. Det mest tätbefolkade området finns i Trasten i västra Gislaved. Samma område har även en stor andel barn. Inom Anderstorp är andelen barn i befolkningen geografiskt jämt fördelade i samhället. Det är en hög andel barn i FÖP-området jämfört med kommunen i stort.

SOCIOEKONOMI

Förvärvsgraden är generellt hög inom FÖP-området men låg i västra Gislaved. I området mellan Gislaved och Anderstorp är förvärvsgraden hög men medelinkomsten låg. Medleminkomsten är generellt högre i Anderstorp än i Gislaved. Högst inkomster har invånarna i FÖP-områdets norra del samt centrala Anderstorp. Lägst inkomster har invånarna i västra Gislaved. Andelen elever som är behöriga till gymnasiet är högst i FÖP-områdets södra del och i centrala Anderstorp. I västra Gislaved där barn utgör en stor del av befolkning är förvärvsgraden och medelinkomst lägst inom FÖP-området och samma område har störst andel elever som inte är behöriga till gymnasiet.

BOENDE OCH INFRASTRUKTUR

Vanligaste boendetyper i kommunen är småhus. Inom FÖP-området finns det en större andel flerbostadshus än i kommunen i stort. Västra FÖP-området har störst andel flerbostadshus. Det finns tydlig cykelvägskoppling mellan samhällena men cykelvägsnätverket är mer finmaskigt i Gislaved än i Anderstorp. Det finns få cykelvägskopplingar vidare ut i kommunen.

MÖTESPLATSER

Mötesplatser som är viktiga för barn såsom sporthallar, fritidsgårdar, bibliotek och lekplatser är geografiskt relativt utspridda i Gislaved medan de i Anderstorp är mer koncentrerade i centrum. I kommunal regi finns en större mötesplats - Glashuset i Gislaved. Västra Gislaved har en hög befolkningsstäthet och stor andel barn men inte fler mötesplatser. Skolor och förskolor är relativt jämt fördelade inom samhällena. Kommunen står också för två stycken fritidsgårdar i Gislaved och Anderstorp vars verksamhet riktar sig till ungdomar 13-18 år. Flera anläggningar för spontanidrott finns runt om i kommunen. Genom olika dialoger har det framkommit att ungas aktivitets- och nöjesbehov inte är tillgodosedda. ¹

Det finns två gymnasier inom FÖP-området, ett i Gislaved och ett i Anderstorp. Motorgymnasiet i Anderstorp är perifert lokaliserat och saknar cykelkoppling.

I bilaga 1 finns kartunderlag som visar:

- Befolkningsstäthet inom FÖP-området
- Hur stor andel av befolkningen som utgörs av barn i olika delar av kommunen
- Förvärvsgraden i olika områden inom FÖP-området
- Medleminkomsten i olika områden inom FÖP-området
- Andelen elever som är behöriga till gymnasiet i olika områden inom FÖP-området
- Fördelningen av olika boendetyper inom olika delar av kommunen

¹ Hur är läget Gislaveds kommun? Kartläggning 2020, Gislaveds kommun

- Cykelvägsnätverket inom FÖP-området
- Placeringen av olika mötesplatser som är viktiga för barn i samhällena Gislaved och Anderstorp
- Placeringen av förskolor, skolor och gymnasium inom FÖP-området

SAMMANHÅLLET SAMHÄLLE

Samhällena är i nuläget till stor del bilberoende, men många barn och unga tycks cykla inom sina närområden och till närliggande målpunkter. Mellan orterna finns gång- och cykelväg, men den största andelen resor mellan orterna sker med bil, dock är det fler unga som cyklar än vuxna. Många ungdomar cyklar till och från skolan. Det finns kollektivtrafik mellan Anderstorp och Gislaved, men få hållplatslägen.

Det är även svårt att nå vissa målpunkter för barn med kollektivtrafik. Ett problem sägs också vara att det saknas målpunkter mellan samhällena idag samt brister i utformningen av till exempel gång- och cykelvägar.

SAMSPEL, LEK OCH LÄRANDE

De mötesplatser barn och unga besöker idag är fritidsgårdar, rekreationsområden, skolor och sportanläggningar. Ett gott utbud av traditionella mötesplatser finns, och ett rikt föreningsliv, men mötesplatser behöver bli mer anpassade för barn. Många mötesplatser tycks också behöva utvecklas vad gäller kvalitet och anpassning till barn och unga.

Det finns en tydlig socioekonomisk segregation av bostadsområdena i tätorterna. Ungdomar i socioekonomiskt utsatta områden i tätorterna upplever sig inte som en del av kommunen i samma utsträckning som de i socioekonomiskt starka områden i tätorterna.²

VARDAGSLIV

Inom området tycks fritidsaktiviteter för barn och unga finnas relativt jämnt utspridda. Ishallen nämns som en arena som samlar unga från hela området. Samtidigt är mötesplatserna för barn och unga utspridda och ibland saknas god tillgång till kollektivtrafik till målpunkterna.

Tjejer verkar må sämre än killar i Gislaveds kommun. Tjejer rapporterar i markant högre grad psykisk ohälsa och stress relaterat till skolsituationen än killar, både bland elever på högstadiet och på gymnasiet.³

IDENTITET

Historiskt har det funnits en konkurrens och tävlingsinstinkt mellan de olika samhällena, som eventuellt minskar genom en omorganisering av skolorna. Gislaved är något större och centralort i kommunen. Motorsport är ett signum för båda orterna. I Anderstorp är företagsamheten en tydlig och stark identitet.

HÄLSA OCH SÄKERHET

Tung trafik i de båda samhällena påverkar miljön negativt eftersom industrierna ligger centralt placerade inom respektive ort. Det medför både buller och luftföroreningar. Även Anderstorpsvägen som går mellan orterna upplevs otrygg på grund av mycket tung trafik och mycket biltrafik. Säkerhetsrisker nämns också i samband med oskyddade plankorsningar. Recticel anläggning invid gymnasieskolan är också en stor riskfaktor.

² Hur är läget Gislaveds kommun? Kartläggning 2020, Gislaveds kommun

³ Hur är läget Gislaveds kommun? Kartläggning 2020, Gislaveds kommun

5. FÖP GISLAVED ANDERSTORP

MÅLBILD

I projektplanen till FÖP Gislaved - Anderstorp presenteras ett övergripande syfte för FÖP:ens innehåll:

”Syftet med projektet är att samplanera Gislaveds kommuns två största tätorter; Gislaved och Anderstorp. FÖP:ens syfte är att peka ut en långsiktigt hållbar utveckling av dessa två orter. FÖP:en är ett viktigt underlag för kommande planering och beslut gällande mark- och vattenanvändning.”

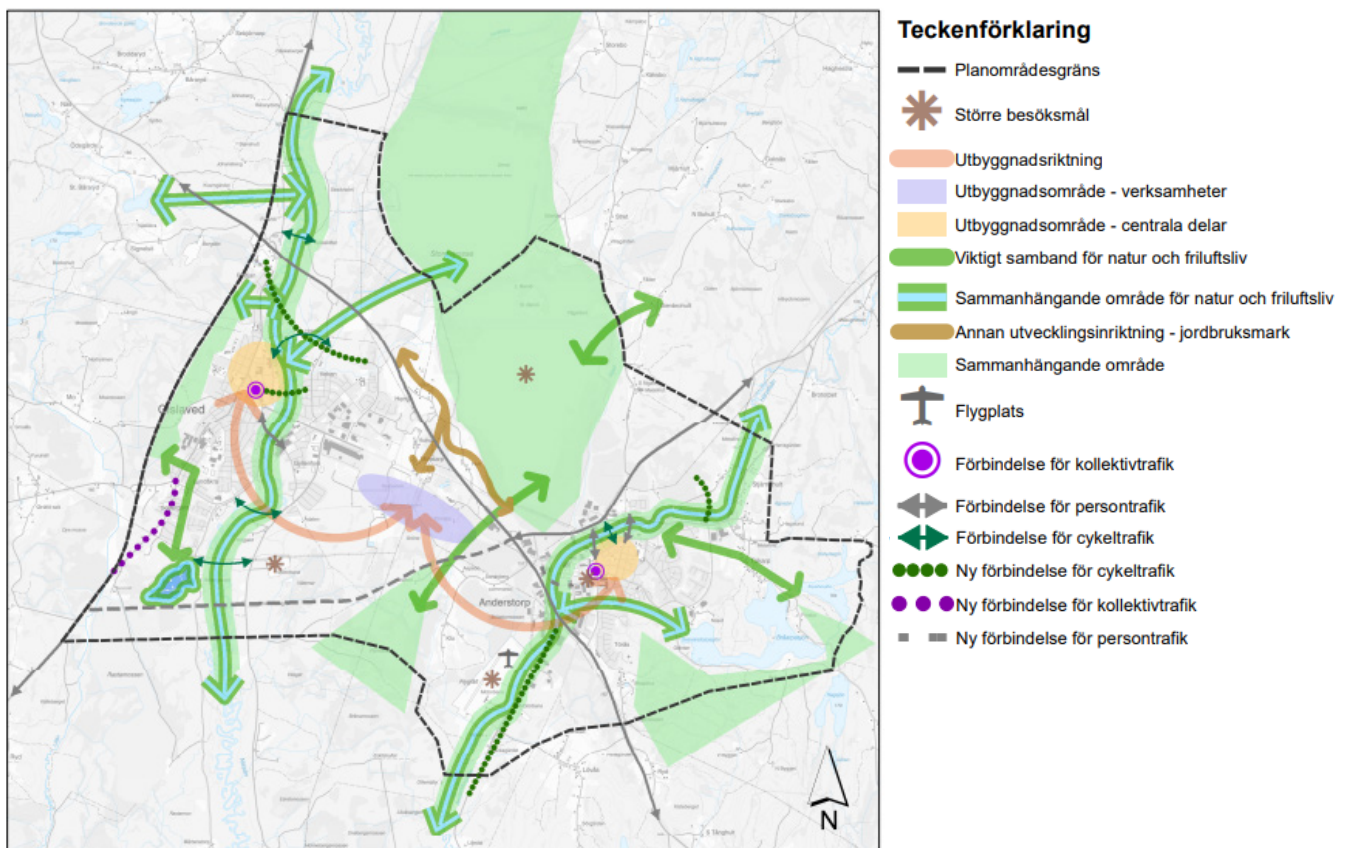
PLANERINGSPRINCIPER

I förslaget för FÖP Gislaved - Anderstorp finns fem planeringsprinciper som visar hur den långsiktiga utvecklingen av Gislaved och Anderstorp ska ske. I planeringsprinciperna presenteras målbilder för olika teman av samplaneringen av Anderstorp och Gislaved. De innehåller visioner för utvecklingen inom olika delområden. Här nedan beskrivs

principerna tillsammans med kommunens egna utkast på beskrivningar av respektive princip:

1. Förtätning och omvandling – utvecklingen ska ske främst kring orternas befintliga samhällsstruktur. Nya områden ska placeras i närheten av kollektivtrafik och GC-vägar. Förtätning av bostäder kan möjliggöras då verksamheter i centrum flyttas till lämpligare lokalisering i utkanten av centrum, i anslutning till infrastruktur som lämpar sig för tyngre transporter. Utmaningarna bostäder v.s. industrier och förorenad mark.

2. Blandad bebyggelse – en stad för alla (socialt blandad stad), olika bostadstyper, upplåtelseformer och verksamheter. Varierat utbud av service och kulturella verksamheter. Vi vill ha en levande stad där människor rör sig både under dag- och kvällstid, året om. Trygghet. Mötesplatser året runt, där alla kan träffas/mötas och där ingen exkluderas. Mångkultur, barn, ungdomar, vuxna och äldre. Människor med funktionshinder, tillgänglighet.

3. Gröna och blå samband – klimatanpassning, dagvattenhantering, bevara natur- och kulturmiljöer (jordbruksmark), ekosystemtjänster, naturbaserade lösningar, hälsosam livsstil, närhet till grönområden och friluftsliv, tillgängliggör Nissans och Anderstorpsåns kvaliteter bättre än idag.

4. Attraktiva platser – väcker nyfikenhet, spännande platser, estetiskt tilltalande miljöer. Turister/besökare. Gör att fler vill flytta hit och stanna kvar på orten. Bilfria miljöer. Plats för möten och samhörighet.

5. Hållbart resande – vi måste få fler att ställa bilen och istället använda GC och kollektivtrafik. Bilpooler, samåkning, pendelparkeringar, laddningsinfrastruktur. Attitydförändringar.

UTVECKLINGSSINRIKTNINGSKARTA

Till de fem planeringsprinciperna kopplas en karta (se figur 4, sid. 12) som visar den långsiktiga utvecklingen av samhällena.

Utvecklingskartan visar att de båda orterna ska byggas samman genom att ett verksamhetsområde utvecklas mellan dagens bebyggelsestrukturer.

Utvecklingsstrategin visar tydligt att bevarandet av de två orternas båda befintliga samhällscentrum är utgångspunkten från vilken orterna ska utvecklas med en samtidig och tydlig vilja att växa samman (rosa bågformade pilar på kartan).

Ett centralt utbyggnadsområde med verksamheter ligger mellan de båda samhällena (lila i kartan).

De gula runda cirklarna är viktiga då de anger var huvuddelen av den önskade framtida bebyggelseutvecklingen av bostäder

avses ske. Nya bostäder avses att ske genom förtätning i de båda orternas centrala delar.

Öster om Gislaveds centrum och det planerade utbyggnadsområdet för verksamheter planeras för ett sammanhängande natur- och rekreationsområde.

Till utvecklingsstrategin har de fem planeringsprinciperna knutits:

- Förtätning och omvandling
- Gröna och blå samband
- Blandad bebyggelse
- Attraktiva platser
- Hållbart resande

De två första huvudprinciperna visas i utvecklingsstrategins karta, medan de tre sista planeringsprinciperna handlar mer om önskade framtida kvalitéer för samhället.

I utvecklingsstrategin ingår i nuläget ingen övergripande prioriteringsordning, som anger om utbyggnad i de centrala kärnorna eller en sammanhängande bebyggelse ska prioriteras högst.

6. ANALYS

Analysen av hur FÖP-områdets utveckling kan påverka barn tar utgångspunkt i resultaten av den workshop som genomförts med medarbetare på kommunens förvaltningar samt de dialoger som genomförts med elever på mellanstadie-, högstadie- och gymnasieskolor i Gislaved och Anderstorp.

SAMMANHÅLLET SAMHÄLLE

En av FÖP:ens inriktningar är att koppla samman Gislaved och Anderstorp. För att främja samplaneringen av orterna kan allmännyttiga funktioner som gymnasieskola, serviceboende och vårdcentral planeras i området mellan de två orterna. Samhällena skulle även kunna knytas samman med ett gemensamt handels- och bostadsområde alternativt ett rekreationsområde mellan orterna.

En sådan planeringsinriktning skulle skapa större utbud av service, mötesplatser och fritidsaktiviteter för båda samhällena. För att skapa större sammanhållning mellan orterna är det viktigt att det finns målpunkter i både Gislaved och Anderstorp som attraherar boende i den andra orten. Gislaved och Anderstorp ska inte konkurrera utan komplettera varandra. Avgörande för att koppla ihop de två samhällena är att utveckla kollektivtrafiken med fler hållplatser utspridda strategiskt i orterna. I utvecklingen av FÖP-området blir det viktigt att skapa en mångfald och variation av boendemiljöer, som exempelvis gör det möjligt att bo kvar i samma område även om man byter boendeform.

Skolor genererar många rörelser, främst under skoldagar. Det finns även barn som använder skolans friytor på kvällar och helger. För att skapa ett mer sammanhållet och integrerat samhälle samt tryggare vägar till skolor är det önskvärt att skolor planeras på gränsen mellan istället för mitt i stadsdelar och bostadsområden.

Skolomorganisationen i Gislaved har inneburit att en del barn har längre väg till skolan. En effekt av detta kan bli att fler föräldrar väljer att köra sina barn till skolan då bilen upplevs som ett säkrare färdmedel. En utveckling som skapar mer biltrafik och bidrar till mer osäkra miljöer.

Idag finns de många cyklande barn i Gislaved. Ett bra utbyggt gång- och cykelnätverk leder till att fler cyklar. Barn har idag utpekade mötesplatser, exempelvis Gisleområdet, och tar

sig till dessa platser huvudsakligen med cykel. Gång- och cykelvägen som enligt visionen binder samman Henja med Centrum erbjuder säkrare skolväg för barn.

SAMSPEL, LEK OCH LÄRANDE

Barn utvecklas när de lär sig nya saker. Det sker bl.a. genom lek och när de på egen hand utforskar sin närmiljö. I leken utvecklar barn sina sensoriska, motoriska, emotionella, sociala och kognitiva färdigheter. Leken är också ett sätt att utmana sig själv och ger en känsla av att kunna behärska sin omgivning både fysiskt och mentalt.¹

Idag finns många mötesplatser för barn inom FÖP-området som bör värnas och utvecklas. Genom att utveckla gång- och cykelvägar samt kollektivtrafiken mellan Gislaved och Anderstorp kan barn enklare röra sig mellan orterna och utbudet av fritidsaktiviteter och lekmiljöer ökar. För att gång- och cykelnätverket mellan orterna ska användas behöver det finnas fler målpunkter för barn i området. Risken är annars att barn stannar i sin egen ort då avståndet mellan orterna känns för långt.

Idag vänder sig många mötesplatser, exempelvis caféer, till vuxna och det finns efterfrågan på fler mötesplatser för unga. De barn som är för stora för att gå på fritids har brist på naturliga mötesplatser både i Gislaved och Anderstorp.

¹ Erikson, 1969; Piaget 1962; Vygotsky, 1978

Barns lekmiljöer

Barn leker överallt, oavsett om utemiljön är planerad för lek eller inte.¹ I en studie finansierad av UNICEF fick barn i 5-10 årsåldern vara med och påverka sin omgivning. Barnen valde att öka kvaliteten och säkerheten i den urbana miljön framför att exempelvis anlägga nya lekplatser. Deras främsta behov var att kunna röra sig fritt ute på egen hand med möjlighet att leka där de ville.² När trafik leds in i barns miljöer krymper deras lek- och levnadsrevir och påverkar deras aktivitetsmönster.³

¹ Björklid, 1982
² Vercesi & Fortini (1996)
³ Berg & Medrich, 1980; Björklid, 1992, Hart, 1979

Mötesplatser som vänder sig till både barn och vuxna främjar integration och trygghet, vilket bidrar till barns utveckling. Det är särskilt viktigt i segregerade områden för att föra samman människor från olika områden och bakgrund. Johan Orreparcken är en strategisk plats att utveckla för lek och aktiviteter som riktar sig till alla åldrar, exempelvis med lekplats och café. Parkens centrala läge bjuder in barn och vuxna från olika områden att mötas på en ”neutral” plats som är allas. Gisleområdet, kommande multisportarena i Anderstorp och skolorna är platser som barn upptäcker på egen hand vilket bör värnas och utvecklas.

Den egna trädgården eller den gemensamma gården är en viktig närmiljö. Skogsområden mellan byggnader och kvarter är viktiga att bevara då dessa är viktiga lägen för barn att upptäcka och lära. Gröna ytor mellan hus, kvarter och områden bör inte exploateras utan istället vara öppna för barn.

En risk som framhålls i workshopen är att många invånare är bilburna och att handlare vill ha parkeringar nära sina butiker, vilket gör det svårt att skapa miljöer som är anpassade för barn.

vardagsliv

Målpunkter som är viktiga för barn är exempelvis förskola, skola, gymnasium, bibliotek, lekplatser, aktivitetshus, fritidsgårdar, idrottsplatser och grönområden. Barn rör sig främst till fots, på cykel eller med kollektivtrafik varför ett sammanhängande gång- och cykelnät samt goda kollektivtrafikförbindelser är viktigt för att främja barns vardagsliv.

God orienterbarhet är viktigt för att gång- och cykelnätet ska upplevas som attraktivt och användarvänligt. Barn rör sig långsammare än vuxna och har en annan ögonhöjd vilket påverkar hur de förstår sin omgivning. Trafikseparering ger ökad trafiksäkerhet, speciellt för barn, men att gång- och cykelnätet skiljer sig från det övriga trafiknätet kan göra det svårt att orientera sig när man rör sig till fots eller på cykel.

I de dialoger som genomförts med barn framhålls utbudet av fritidsaktiviteter som en av de stora styrkorna i Gislaved och Anderstorp. Det finns många idrottsföreningar och platser för barn att utöva sport. Fritidsgården samt restauranger och caféer är omtyckta mötesplatser. Fler av de intervjuade barnen uppskattar event som matmarknad och Gislelagarna. Platser som erbjuder flera olika funktioner underlättar vardagslivet och blir naturliga mötesplatser. Blandad bebyggelse ökar

På frågan om du skulle kunna tänka dig att bo i Gislaved eller Anderstorp i framtiden svarar en mellanstadieelev:

”Ja, det skulle jag, men helst hade jag nog velat flytta till en större stad, men om man hade lagt ihop Anderstorp och Gislaved med bara ett litet mellanrum, så de kan vara egna städer, så hade jag nog bott kvar”

tillgången till fler vardagsfunktioner vilket leder till minskade resor.

Flera barn framhåller den lugna trafikmiljön samt att det är nära till allt som en stor kvalitet. Att alla barn i Gislaved går i samma skola från årskurs fyra uppfattas som positivt då man får möjlighet att lära känna nya vänner.

Utvecklingen av samplaneringsområdet har potential att knyta ihop Gislaved och Anderstorp med ett sammanhängande cykel- och gångnät. Tillsammans med en mer tillgänglig kollektivtrafik skapar det ett större utbud av fritidsaktiviteter och service som främjar integrering och utbyte mellan samhällena, vilket även bidrar till större trygghet.

Idag är många miljöer i kommunen planerade för bilen, exempelvis ICA Kvantums utemiljö har brister utifrån ett barnperspektiv. Viktiga målpunkter bör lokaliseras vid kollektivtrafikens huvudstråk för att bidra till ökad tillgänglighet och minskat bilåkande. De utvecklingsmöjligheter som barnen framhåller för Gislaved och Anderstorp är bättre kollektivtrafik, fler utomhusaktiviteter och mötesplatser för unga samt ett bättre utbud av butiker. Några föreslår ett nytt shoppingcentrum.

En risk som framhålls i workshopen är att större handelsetableringar såsom Smålandia kan tvinga mindre centrala butiker i orterna att stänga. Externa köpcentrum som nås med bil är mindre tillgängliga för barn. En möjlig inriktning kan vara att förlägga service och handel i samplaneringsområdet som kan serva båda orterna. Många går och cyklar från Gislaved till Smålandiaområdet som har flera stora parkeringsplatser. Här behöver genomtänkta gång- och cykelvägar utvecklas.

Idag präglas samplaneringsområdet av småskalig industri som genererar tung trafik vilket utgör en barriär för att bygga ihop orterna. En förutsättning för att bebygga området är att dagens verksamhet förflyttas. Om samplaneringsområdet utvecklas med blandad bostadsbebyggelse och mötesplatser för unga skapas även ett underlag för en förbättrad kollektivtrafik och utökad service.

IDENTITET

Hur vi uppfattar och nyttjar en plats beror i stor utsträckning på berättelsen om den.² För att skapa trygga och inbjudande miljöer som uppmuntrar till aktiv användning är det därför viktigt att ta fasta på människors befintliga relationer till platsen. Eftersom grunden för hur vi rör oss och tar del av vår omgivning läggs under barndomen, är det extra angeläget att lyssna in barns reflektioner om sin närmiljö. Inflytande och självbestämmande är några av de viktigaste bestämningsfaktorerna för hälsa.

Forskning visar att sociala och fysiska faktorer samspelar kring vad som utgör en hälsofrämjande miljö. Barn upplever platser som erbjuder gemenskap, roliga aktiviteter och positiva känslor som hälsofrämjande.³ Attraktiva mötesplatser samt trygga och promenadvänliga grönområden som ökar den sociala interaktionen, är andra faktorer som verkar positivt på hälsan.

I de äldre generationerna i Gislaveds kommun lever föreställningen om två kommuner kvar och det finns en konkurrens mellan Gislaved och Anderstorp. Idag ses Gislaved och Anderstorp som två separata samhällen med varsin egen identitet. Platser och byggnader i de båda orterna har en rik historia som många känner stolthet över. Dessa identiteter kan komplettera varandra.

² Högdahl & Petersen, 2019
³ Eriksson & Dahlbom, 2018

För att stärka barns identifiering med sina livsmiljöer behöver centrala platser och byggnader bli mer tillgängliga för barn och mer integrerade i stadsmiljön. Lättillgängliga och säkra platser med lekfull och kreativ arkitektur bidrar till barns lärande. Exempelvis skulle motorbanan kunna göras mer tillgänglig och lekplatser och andra miljöer där barn rör sig skulle kunna utformas med teman som anknyter till orternas identitet. Platser med stark identitet skulle kunna göras mer tillgängliga genom exempelvis information på platsen eller QR-kod.

FÖP:en har potential att utveckla de nuvarande identiteterna och samtidigt att koppla samman de två samhällena. Samplaneringsområdet kan bidra med en ny gemensam identitet som kan komplettera de redan befintliga. För att samhällena ska upplevas mer som en enhet behöver de i större utveckling dela resurser, exempelvis i form av gemensamma mötesplatser och utbud av service.

Genom att underhålla och nyttja befintliga grönområden samt utveckla bilfria zoner kan nya kontaktytor skapas mellan barn och vuxna. Detta kan särskilt gynna de områden som idag präglas av negativa föreställningar. Omorganisationen av skolorna i Gislaved är ett gott exempel på hur en ärvd mentalitet kan omformas.

De dialoger som genomförts visar att många barn har en positiv bild av Gislaved och Anderstorp. Samhällena beskrivs som trevliga småstäder där man har sin familj och där det händer roliga saker. Men många barn, särskilt i de äldre åldersgrupperna, beskriver också samhällena som händelsefattiga och dystra. En tydlig identitet för samplaneringsområdet som inkluderar barn och unga kan bidra till att stärka en positiv bild av FÖP-området såväl som de två kärnorna.

HÄLSA OCH SÄKERHET

Många olyckor med barn som oskyddade trafikanter orsakas av uppmärksamhet, impulsivitet eller oförmåga till en adekvat riskbedömning. Barn distraheras lätt och felbedömer bilars hastighet. Upp till nio års ålder har barn svårt att göra adekvata riskbedömningar av trafiksituationer och först i 12-års åldern har den kognitiva förmågan utvecklats tillräckligt för att kunna göra en liknande bedömning som en vuxen.

Barns rörelsefrihet påverkar deras hälsa i stor utsträckning. Att barn blir mer beroende av sina föräldrar för att ta sig till skola, fritidsaktiviteter och vänner kan skapa oro och stress hos både föräldrar och barn. Studier visar att barn i trafikerade miljöer kan få svårare att bibehålla sina sociala nätverk då de inte på egen hand kan nå sina kamrater. Samma sak gäller för vuxna.⁴

För att öka säkerheten och rörelsefriheten för barn inom FÖP-området bör tung trafik ledas bort från centrum. Ett exempel är den trafikerade Götgatsbron i Anderstorp. Idag planeras en industrigata i samplaneringsområdet som riskerar att generera höga trafikflöden med tung trafik. En möjlighet är att istället utforma gatan som en stadsgata. Genom att minska framkomligheten för bil och skapa större utrymme för oskyddade trafikanter inom och i kopplingen mellan samhällena skulle barns säkerhet och rörelsefrihet stärkas. Alléer vid vägar bidrar med kvaliteter som grönska och minskat buller för gångtrafikanter och cyklister.

Det är inte eftersträvanvärt att skapa helt säkra miljöer för barn då det begränsar deras möjlighet utveckla en god trafikmedvetenhet och säkerhetstänkande. Målet är att skapa god balans mellan trygghet och utmaning som stimulerar barns utveckling.

Idag finns flera tunga industrier i samhällena. Genom att lokalisera dessa mer perifert skulle både säkerheten öka och andelen tung trafik genom samhällena minska. Storgatan i Anderstorp är ett naturligt cykelstråk inom samhället som kan kopplas ihop med ett cykelstråk mellan Gislaved och Anderstorp.

Olika grupper är olika utsatta

Det finns stora skillnader i risken att utsättas för trafikolyckor. I åldersgruppen 0-14 år löper 6-9-åringar störst risk att drabbas och pojkar är mer utsatta än flickor. Även socioekonomi och vilken geografi barn växer upp i påverkar olyckstalen. Socioekonomiskt utsatta barn löper 20-30 procent högre risk att utsättas jämfört med mer välbeställda¹ och barn som bor i flerfamiljshus har 5,5 gånger större risk att råka ut för en fotgängarolycka jämfört med dem som bor i villa.² Tätbefolkade bostäder med lite utrymme för lek, mindre tillgång till bil och högtrafikerad miljö tros vara orsaker till skillnaderna.

1

Hasselberg, 2004

2

Mueller, 1 m.fl. 1990

De dialoger som genomförts med barn visar på att det finns flera områden i Gislaved och Anderstorp som upplevs otrygga. Det är under dygnets mörka timmar som platserna upplevs som otrygga. Otrygghet överförs ofta från förälder till barn varför det är viktigt att jobba med åtgärder gentemot båda grupperna.

Med fördjupningen av översiktsplanen finns möjlighet att öka tryggheten för barn i Gislaved och Anderstorp.

Ett förslag från workshopen är utveckla Gislaveds centrumbild samt omvandla Anderstorpsvägen till stadsgata, där minskade hastigheter skulle bidra till en trevligare miljö. Idag är ICA en viktig mötesplats för unga. En gemensam mötesplats i samplaneringsområdet som lockar personer i alla generationer har potential att bidra till ökad trygghet.

7. REKOMMENDATIONER

KONKLUSIONER

Idag har Gislaved och Anderstorp egna starka identiteter och det finns en konkurrens mellan de två samhällena. FÖP-en har potential att utveckla de nuvarande identiteterna samtidigt som de två orterna knyts närmare varandra. Samplaneringsområdet kan få en ny gemensam identitet som kan komplettera de redan befintliga. För att samhällena ska upplevas mer som en enhet behöver de i större utsträckning dela resurser, exempelvis i form av gemensamma mötesplatser och utbud av service. Placeras dessa i samplaneringsområdet får båda samhällena tillgång till funktionerna.

Generellt vänder sig många mötesplatser till vuxna och det finns efterfrågan på fler mötesplatser för unga inom FÖP-området. Barns mötesplatser inom FÖP-området bör värnas och utvecklas. Mötesplatser som vänder sig till både barn och vuxna främjar integration och trygghet. Johan Orreparcken är en strategisk plats att utveckla för lek och aktiviteter som riktar sig till alla åldrar, exempelvis med lekplats och café.

Barns identifiering med sina livsmiljöer kan stärkas genom att centrala platser och byggnader görs mer tillgängliga för barn. Exempelvis skulle motortemat kunna plockas upp i utformningen av lekplatser och andra ytor för barn.

Idag finns flera tunga industrier i samhällena. Genom att lokalisera dessa mer perifert skulle säkerheten öka och andelen tung trafik genom samhällena minska. Den planerade industrigatan i samplaneringsområdet riskerar att generera höga trafikflöden med tung trafik och skulle istället kunna utformas som en stadsgata. Genom att minska framkomligheten för bil och skapa större utrymme för oskyddade trafikanter inom och i kopplingen mellan samhällena skulle barns säkerhet och rörelsefrihet stärkas.

Avgörande för att koppla ihop de två samhällena är att utveckla kollektivtrafiken med fler hållplatser utspridda strategiskt i orterna. Genom att utveckla gång- och cykelvägar samt kollektivtrafiken mellan Gislaved och Anderstorp kan barn enklare röra sig mellan orterna och utbudet av fritidsaktiviteter och lekmiljöer ökar. För att gång- och cykelnätverket mellan orterna ska användas behöver det finnas fler målpunkter för barn i området. Risken är annars att barn stannar i sin egen ort, då avståndet mellan samhällena känns för långt.

Ofta diskuteras problem i så kallade utanförskapsområden, men så kallade innanförskapsområden är ett lika stort problem. Det är ofta relativt enkelt att göra åtgärder och förtäta i utanförskapsområden för att locka dit socioekonomiskt starkare grupper. Medan innanförskapsområden sällan adresseras som problematiska även om brist på mötesplatser och en hållbar utveckling även finns inom dessa områden. Om verksamheter för socioekonomiskt svagare grupper planeras i ett innanförskapsområde blir protesterna oftast starka.

FORTSATT ARBETE

Rekommendationer för fortsatt arbete:

- Arbeta strategiskt så att det skapas en ny gemensam identitet och attraktivitet genom samplaneringsområdet. Skapa funktioner och platser som gör att människor möts. Mötesplatser behövs även för att minska den rådande segregationen och tidigt bemöta orternas utmaningar med social hållbarhet. Åtgärder bör ske i både socioekonomiskt starka områden och områden som är mer socioekonomiskt utsatta.
- Arbeta med att utjämna social ojämlikhet inom FÖP-området. Alla delar i samhället bör kopplas till varandra eftersom en naturlig genomströmning av människor som rör sig mellan bostadsområden och orternas olika delar ökar den upplevda tryggheten. Ett bostadsområdes isolering kan t. ex. brytas genom tillskott av kompletterande bebyggelse utefter kommunikationsstråk.
- Rättvisa möjligheter att nyttja samhällets utemiljöer är mycket viktig utifrån barnperspektiv. Trafiken är den största faktorn som begränsar barnens möjlighet till att självständigt röra sig i sin närmiljö. AFRY:s bedömning är att den framtida planeringen tydligt måste ha inriktningen begränsa biltrafik till förmån för barns möjligheter att ta del av hela FÖP-området. Samtidigt behöver kommunen titta på hur gator och platser inom dagens verksamhetsområden kan utvecklas till att bli tryggare och attraktivare samtidigt som det ska vara funktionella för verksamheterna?
- En annan aspekt som berör rättvis tillgång till samhällets utemiljöer för barn är att det skapas aktivitetsytor och verksamheter som riktar sig till barn och unga, liksom att de platser som är riktade mot barn och unga inte endast vänder sig till vissa inom gruppen (exempelvis idrottsintresserade pojkar).

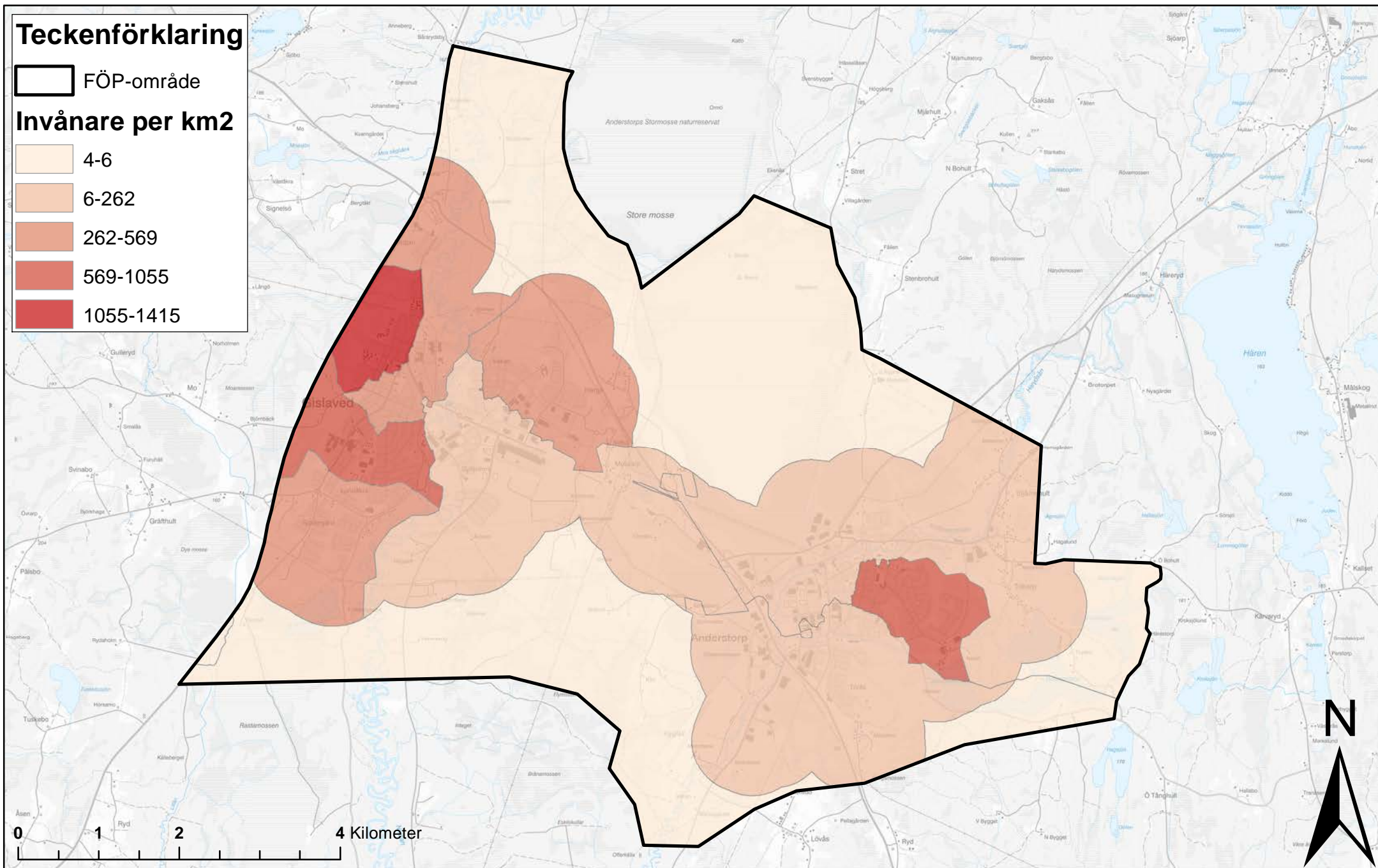
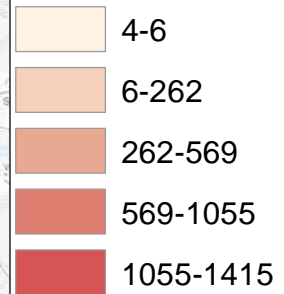

Befolkningstäthet

Teckenförklaring

 FÖP-område

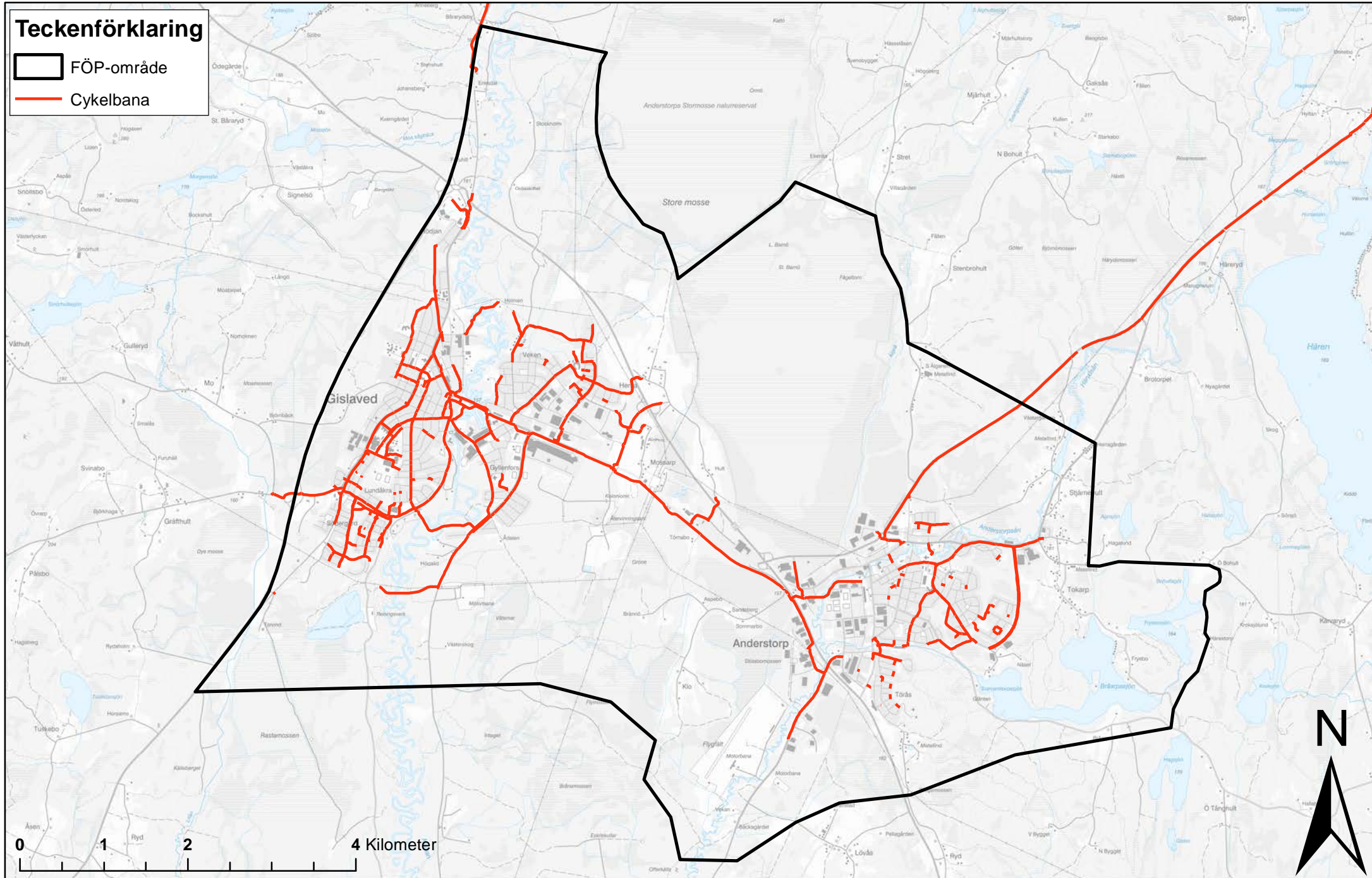
Invånare per km²

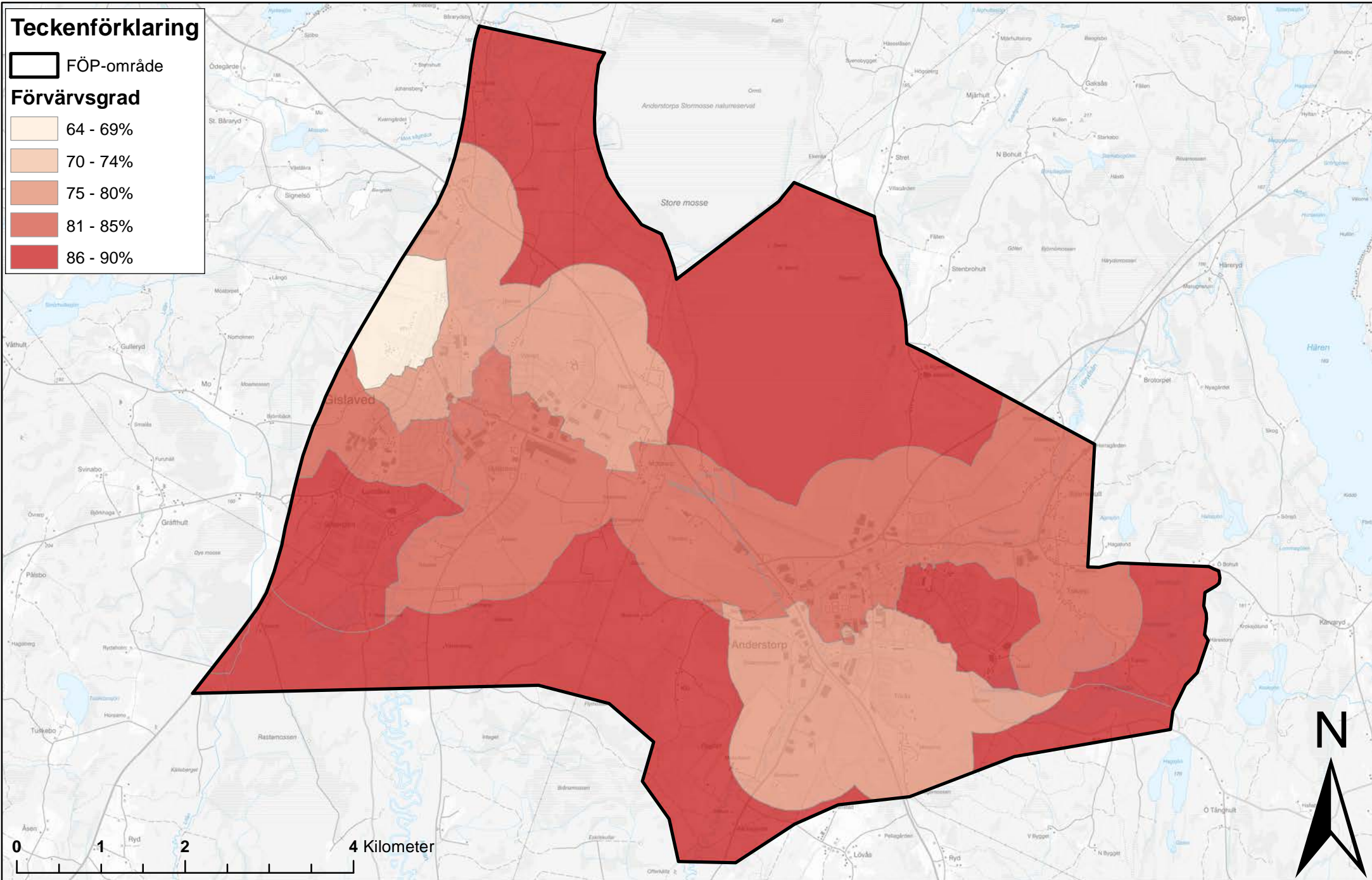
Cykelbanor

Teckenförklaring

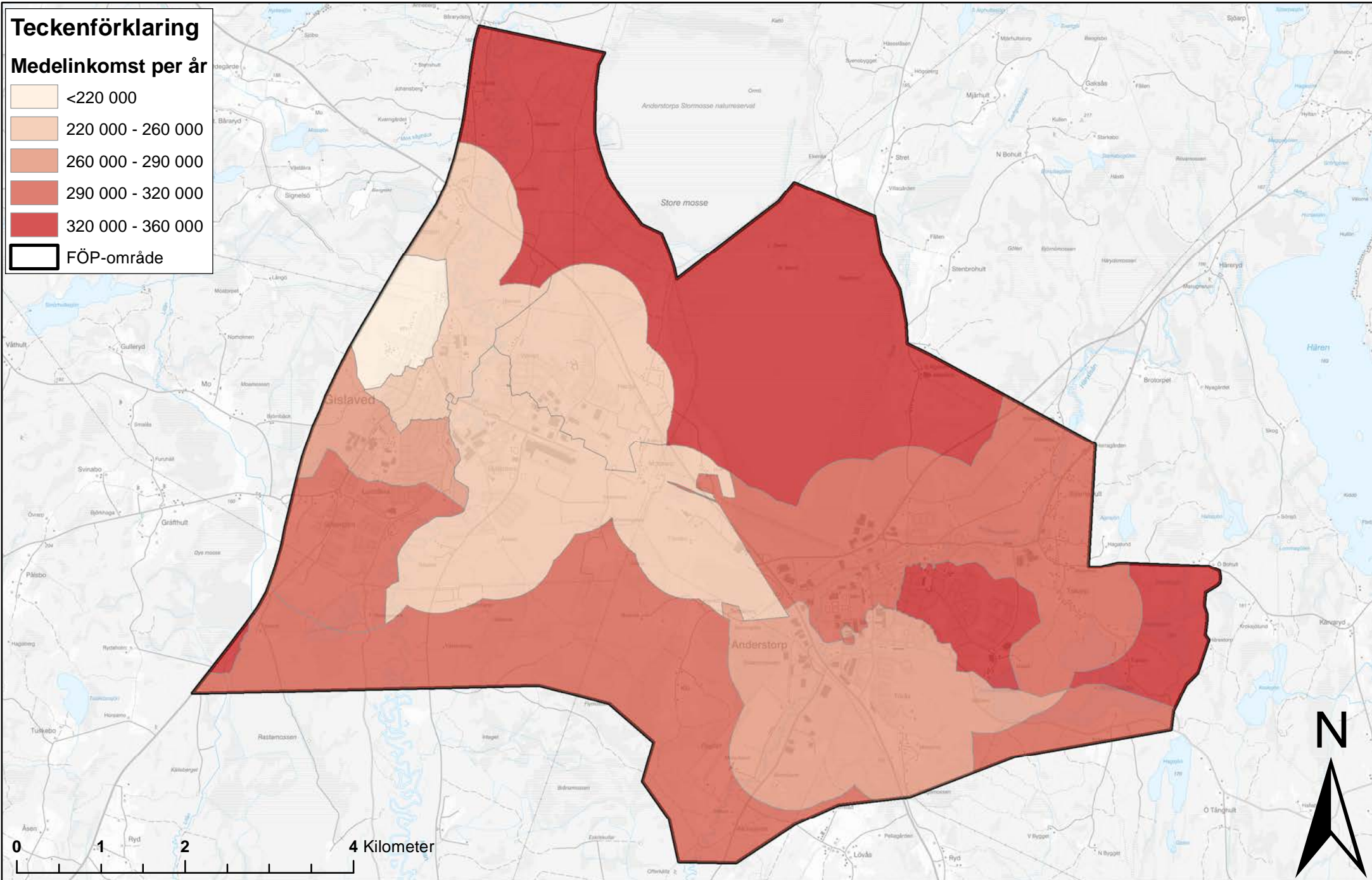
- FÖP-område
- Cykelbana

Förvärvsgrad

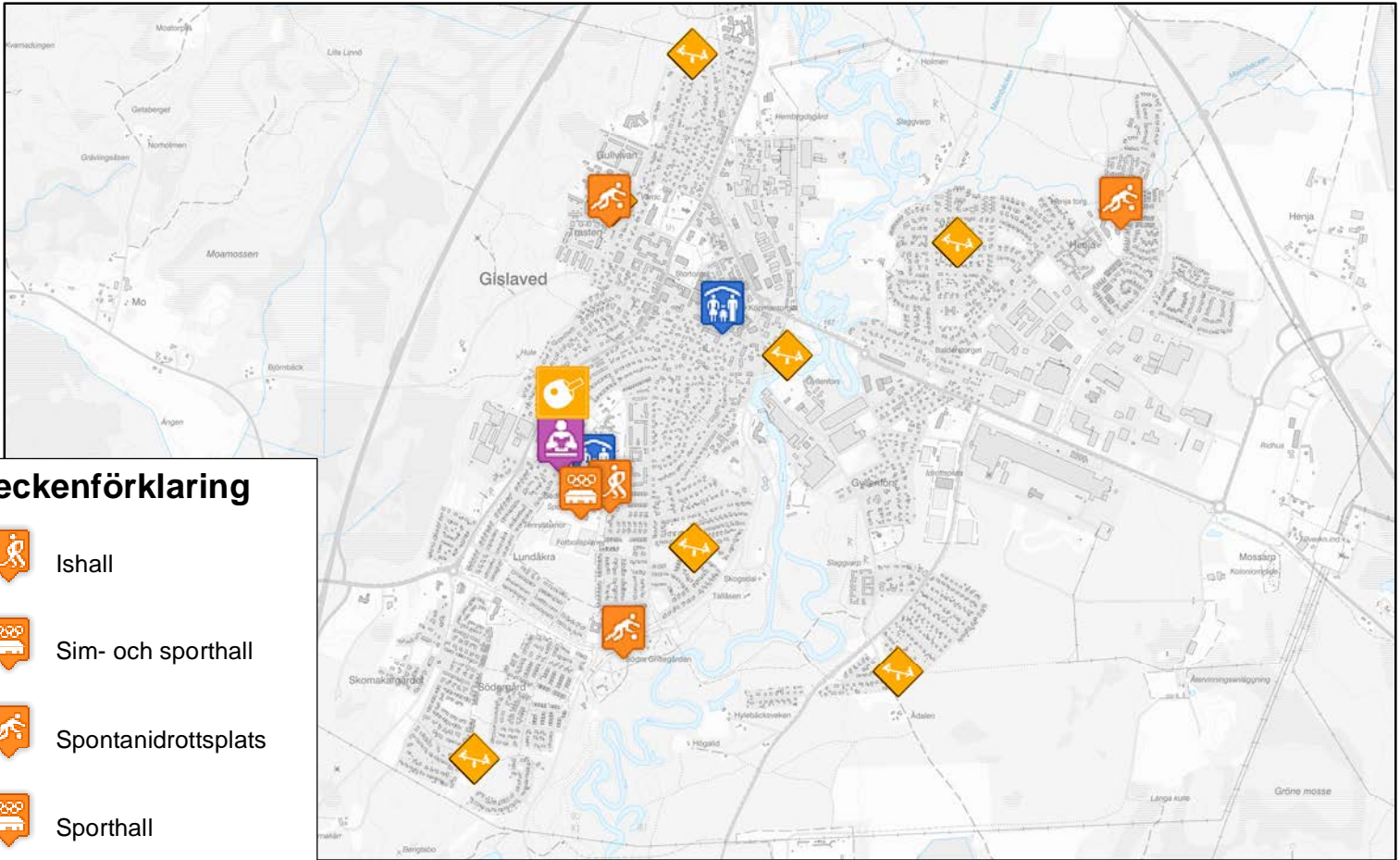

Medelinkomst

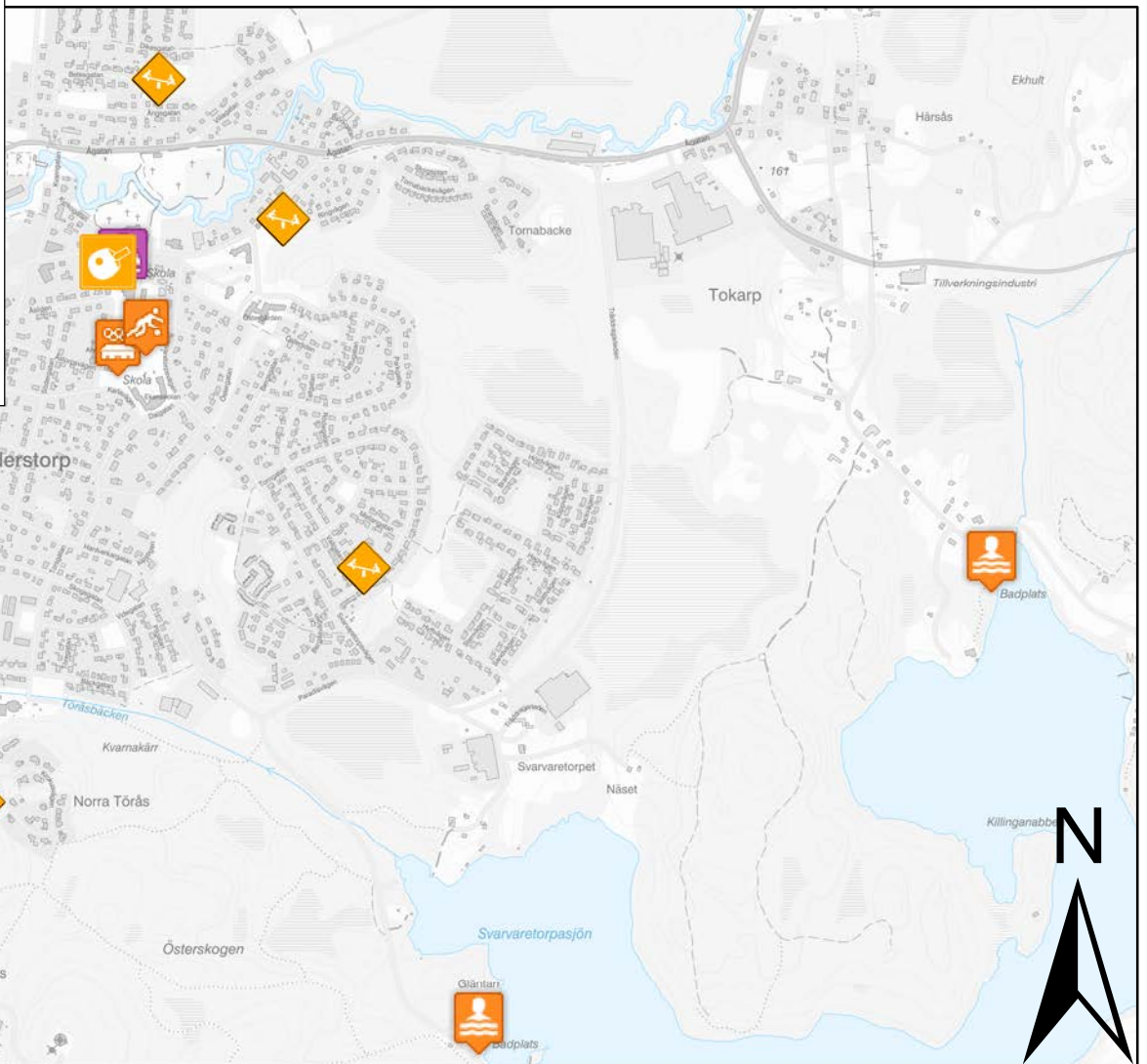

Mötesplatser

Gislaved

Anderstorp

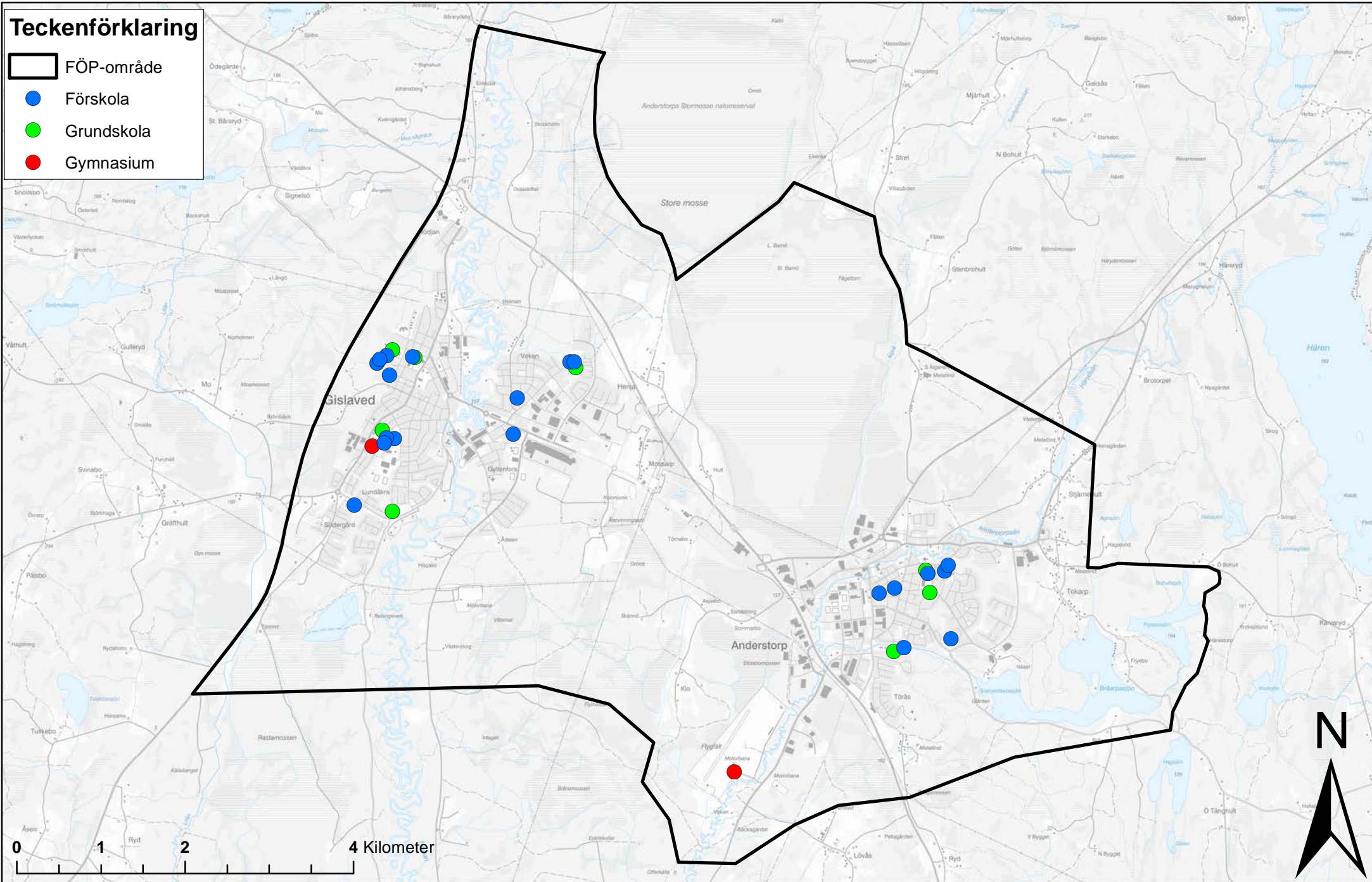
Teckenförklaring

- Ishall
- Sim- och sporthall
- Spontanidrottsplats
- Sporthall
- Friluftsbad
- Fritidsgård
- Bibliotek
- Lekplats
- Kultur och aktivitetshus

Skolor och förskolor

Teckenförklaring

- FÖP-område
- Förskola
- Grundskola
- Gymnasium

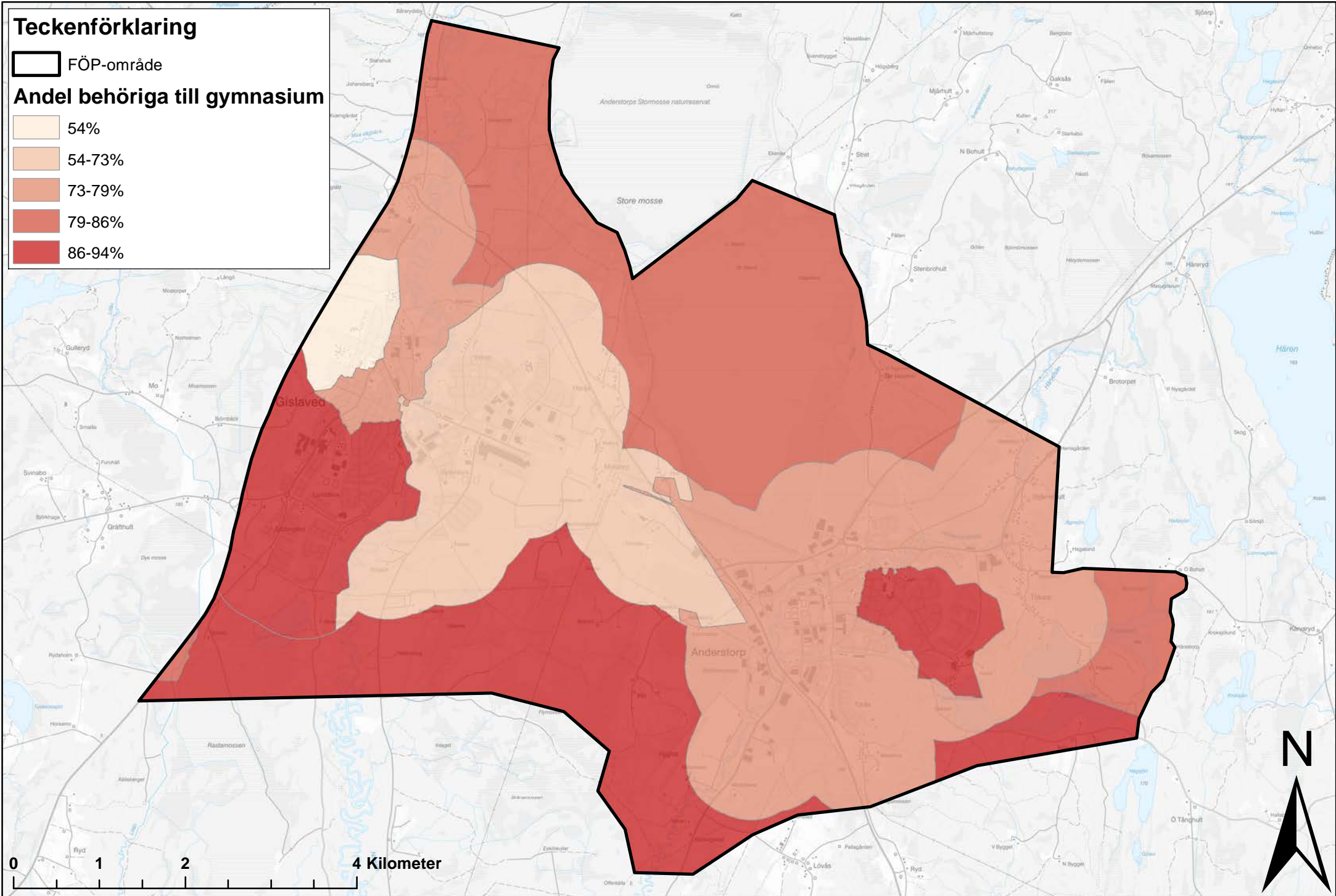
Skolresultat

Teckenförklaring

 FÖP-område

Andel behöriga till gymnasium

- 54%
- 54-73%
- 73-79%
- 79-86%
- 86-94%

Miljökonsekvensbeskrivning

Fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp

Antagandehandling upprättad januari 2024

områden som tas i anspråk riskerar att påverka höga naturvärden. Genomförande av skyddsåtgärder kan dock minska de negativa effekterna. För aspekterna *Vattenmiljö, Riksintressen, Strandskydd* samt *Risk och säkerhet* bedöms konsekvenserna bli måttligt negativa jämfört med nollalternativet. Effekten av genomförandet av planförslaget anses visserligen vara liten jämfört med nollalternativet, men då dessa aspekter bedöms innehålla höga värden blir den samlade konsekvensen måttlig. Konsekvenser som bedömts som måttliga är begränsade till lokal nivå, med undantag för *Risk och säkerhet*, där det bedöms att en regional påverkan kan finnas.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer (MKN) för buller, vatten och luft har beaktats i denna bedömning. Planförslaget bedöms inte medföra något överskridande av miljö kvalitetsnormer under förutsättning att åtgärder utreds och vidtas i detaljplaneskedet.

Miljö kvalitetsmål

I de flesta fall är planens påverkan på möjligheten att uppfylla miljö kvalitetsmålen mycket liten, men viss påverkan finns, både negativ och positiv. Sammanfattningsvis är dock bedömningen att planens genomförande med förslagna åtgärder kan bidra positivt till måluppfyllnad.

Slutsatser

Under förutsättning att de rekommenderade åtgärderna som anges i denna bedömning och i *Hållbarhetsanalys* och *Barnkonsekvensanalys* vidtas, samt att de planeringsprinciper och ställningstaganden som anges i planförslaget följs, anses risken för allvarliga konsekvenser på människa och miljö vara mycket liten. Planområdet är huvudsakligen redan i dagsläget påverkat av mänskliga aktiviteter och huvuddelen av de aktiviteter som planeras återfinns även i nollalternativet.

Planförslaget innebär stor negativ påverkan på naturmiljön, men denna påverkan kan begränsas med användandet av förebyggande och korrigerande åtgärder i den fortsatta planprocessen, särskilt i detaljplanering av de utpekade områdena.

Planförslaget bedöms vidare även bidra med positiva konsekvenser, främst ur sociala och ekonomiska perspektiv. Aspekterna *Hälsa och livskvalitet, Kulturmiljö, Markmiljö* samt *Sociala och samhällskonsekvenser* bedöms påverkas positivt av planförslaget genom möjligheten till att vidhålla en god samhällsutveckling.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Innehållsförteckning	4
Läsanvisning	5
1. Inledning	6
Samrådsprocess.....	8
Planförslagets planeringsprinciper.....	9
Planförslagets utvecklingsinriktning.....	10
Planförslagets mark- och vattenanvändningskarta.....	11
Trafik och transporter	12
Miljöbedömning	12
Avgränsning	14
Alternativ till planförslaget.....	15
2. Effekter och konsekvenser	16
Riksintressen och skyddade områden.....	16
Ekosystemtjänster	22
Naturmiljö	27
Vattenmiljö (inklusive yt- och grundvatten).....	34
Markmiljö	40
Kulturmiljö	45
Hushållning med naturresurser.....	48
Buller	50
Luft.....	52
Risk och säkerhet.....	55
Rekreation, friluftsliv samt stads- och landskapsbild.....	58
Människors hälsa och livskvalitet.....	61
Sociala och samhällsekonomiska aspekter	63
3. Kumulativa effekter	65
4. Uppföljning och övervakning	66
5. Hållbarhetsmål och Miljökvalitetsmål	67
Globala hållbarhetsmål	67
Nationella miljökvalitetsmål.....	67
Gislaveds kommuns miljömål.....	70
6. Sammanfattande slutsatser och bedömning	70
Referenser	72

Läsanvisning

Kapitel 1

Inledning

I det här kapitlet görs en förklaring av processen med ett framtagande av en fördjupad översiktsplan samt varför en miljökonsekvensbedömning tas fram. Det görs en inledande presentation till planområdet, planförhållande och planeringsprinciper samt en beskrivning av bedömningsmetoden, miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och nollalternativet som planförslaget jämförs med.

Kapitel 2

Effekter och konsekvenser

Beskrivning görs av samtliga relevanta miljöfaktorer och aspekter, såsom vattenmiljö och kulturmiljö. För varje aspekt redovisas även befintliga förutsättningar, samt de effekter och konsekvenser som ett genomförande av planförslaget kan medföra.

Kapitel 3

Kumulativa effekter

Redovisning görs av möjliga kumulativa effekter som kan uppstå i samband med ett genomförande av planförslaget och övrig miljöpåverkan, som till exempel befintliga verksamheter.

Kapitel 4

Uppföljning och övervakning

I det här kapitlet framgår de aspekter som Gislaveds kommun särskilt ska bevaka som en del av fortsatt miljöarbete, miljöövervakning och framtida planarbete.

Kapitel 5

Hållbarhetsmål och Miljökvalitetsmål

Beskrivning görs av planförslagets påverkan på globala och lokala hållbarhetsmål. En redovisning görs även för hur de nationella miljökvalitetsmålen påverkas av planförslaget.

Kapitel 6

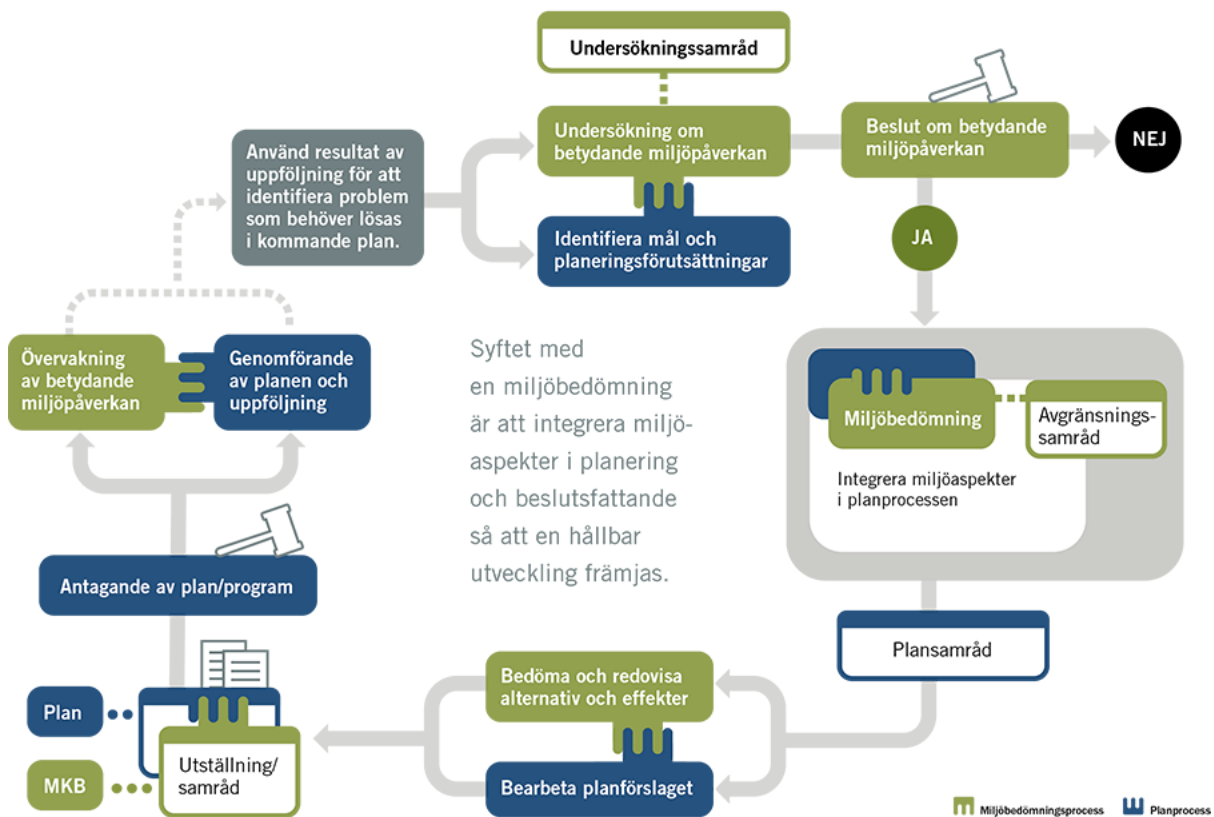
Sammanfattande slutsatser och bedömning

En övergripande redovisning och sammanfattning görs av planförslagets konsekvenser på samtliga behandlade miljöaspekter.

1. Inledning

Det här dokumentet utgör miljökonsekvensbeskrivningen av den fördjupade översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp. Miljökonsekvensbeskrivningens syfte är att integrera miljöaspekter i planeringen så att en hållbar utveckling främjas.

Miljökonsekvensbeskrivningen har tagits fram av AFRY (ÅF-Infrastructure AB) mellan 2021 och 2023. Under 2023 och 2024 har en revidering av miljökonsekvensbeskrivningen gjorts av tjänstepersoner på samhällsutvecklingsförvaltningen i Gislaveds kommun.

Figur 2. Översikt över strategisk miljöbedömning för planer och program (Naturvårdsverket, 2022).

I enlighet med miljöbalken (1998:808) bedöms en fördjupning av en översiktsplan alltid medföra en betydande miljöpåverkan och därför krävs en strategisk miljöbedömning av planen. Framtagen miljökonsekvensbeskrivning är en skriftlig redogörelse som ska identifiera och beskriva direkta och indirekta effekter på miljö och människor. Miljöbalken 6 kap. 3 § första stycket anger att:

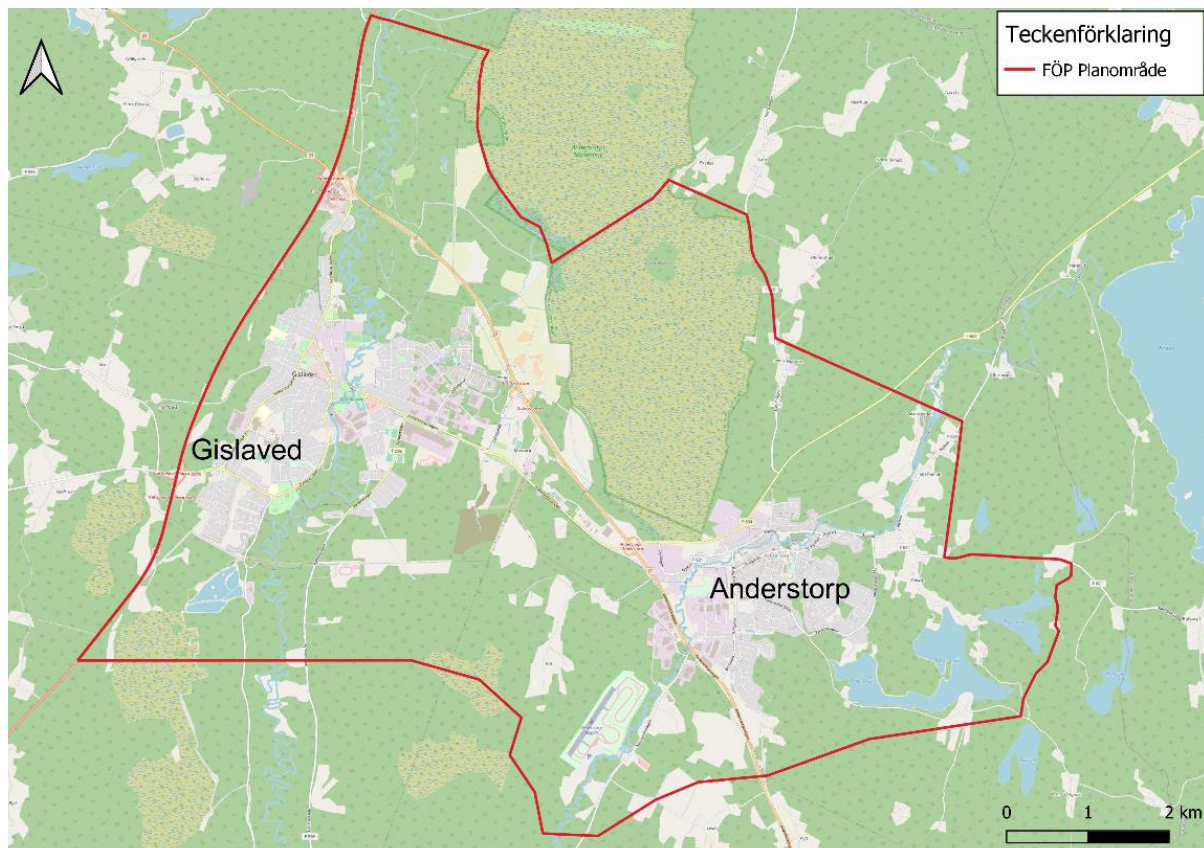
En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Arbetet med ovanstående dokumenteras i det här kapitlet. Miljökonsekvensbeskrivningen ska identifiera och beskriva den betydande miljöpåverkan som planen kan antas medföra. Utifrån detta ska en bedömning av miljöpåverkan sedan göras. Även alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd ska beskrivas och bedömas om så är möjligt. Detta omfattar även ett så kallat nollalternativ som beskriver påverkan om planen inte förverkligas.

Denna miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram i samband med planförslaget och kan behöva omarbetas efter slutlig utformning av planen.

Bakgrund och syfte

Under aktualitetsprövningen av gällande översiktsplan, antagen 2016 (ÖP16), konstaterades att ett flertal av de gällande fördjupningarna av översiktsplanen är föråldrade och behöver uppdateras. Dessutom föreslogs att de dåvarande åtta fördjupningarna av översiktsplanen skulle minskas till två, varav den för Gislaved och Anderstorp är en av dessa. Därför förklarades delar av dessa planer som inaktuella och arbete med en ny gemensam fördjupning inleddes för Gislaved och Anderstorp. Centralorterna Gislaved och Anderstorp ligger mycket nära varandra och en samplanering behövs, varför Gislaveds kommun har valt att ta fram en gemensam fördjupning av översiktsplanen. Inom Gislaveds kommun bodde, vid utgången av 2020, 29 635 invånare. Detta är en ökning med cirka 500 personer jämfört med 2010, men cirka 800 färre än toppnoteringen 1999.

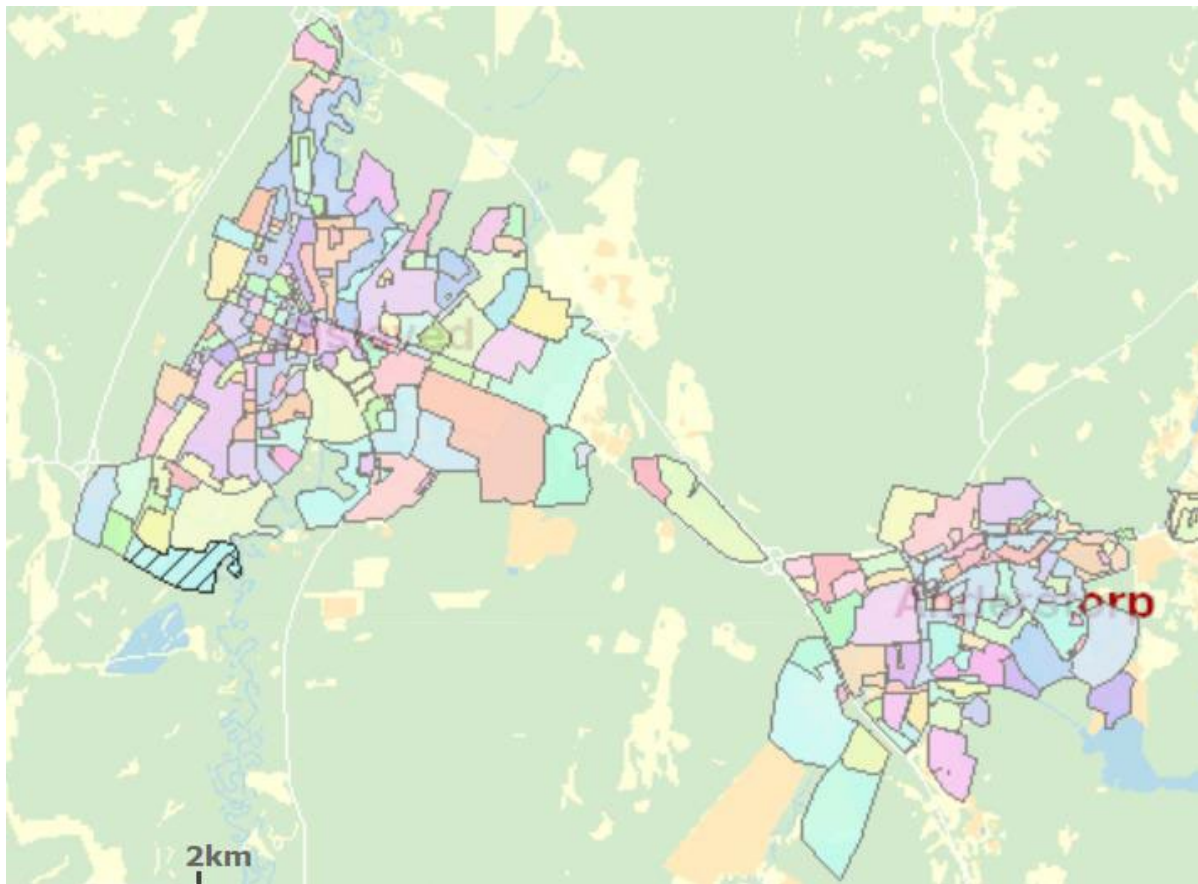

Figur 3. Översiktskarta med rött markerat planområde (Bakgrund OpenStreetMap ©).

Planområdet utgörs av Gislaveds kommuns två största orter, Gislaved och Anderstorp samt dess närområden. Planområdet är något större jämfört med avgränsningarna i gällande fördjupningar. Inom detta planområde inkluderas delar av Anderstorps Store Mosse, i mån av att säkra bevarandet av dess värden. Planområdet är sedan något större i söder, för att säkra en grön kil in mot orterna samt för att innefatta motorbanan.

Övriga planförhållanden

Gällande detaljplaner inom eller i anslutning till planområdet framgår i översikten nedan, se Figur 4.

Figur 4. Översikt över gällande detaljplaner inom planområdet.

Det finns ingen detaljerad genomgång av hur fördjupningen av översiktsplanen kan hamna i konflikt med fastslagna detaljplaner framtagen. En sådan genomgång rekommenderas.

Samrådsprocess

Ett avgränsningssamråd hölls den 20 maj 2021 med Länsstyrelsen i Jönköpings län. Under samrådet diskuterades miljökonsekvensbeskrivningens omfattning, avgränsning, betydande miljöaspekter och alternativ. Länsstyrelsen framhöll vikten av att det tas tillräcklig hänsyn till förekomsten av förorenad mark. Detta även i förhållande till exempelvis översvämningssproblematiken. Särskild hänsyn bör tas till att verksamheter i Anderstorp historiskt har använt klorerade lösningsmedel och många gånger i väldigt stor omfattning. Vidare kommenterade Länsstyrelsen att:

- Det ska framgå tydligt var skyddade områden hanteras i miljökonsekvensbeskrivningen.
- Även om kulturmiljö inte bedöms som en betydande aspekt bör den hanteras i bedömningen.
- Risk, säkerhet och klimatanpassning är viktiga områden och det är väsentligt att det är tydligt hur dessa hänger ihop/avgränsas.

Under rubriken hushållning med naturresurser beskrivs att främst skog och våtmark tas i anspråk medan jordbruksmark fredas och att detta är i linje med befintliga planer. Beskrivningen av dessa konsekvenser riskerar att missas i och med att jämförelse görs med nollalternativet i stället för med nuläget. Att våtmark tas i anspråk kan få konsekvenser för hur väl samhället står emot översvämningar och det är därför viktigt att beskriva konsekvenserna av den valda inriktningen.

Planförslagets planeringsprinciper

Planeringsprinciperna för Gislaved och Anderstorp utgörs av följande fem avsnitt.

Förtätning och omvandling

Förtätning är ett kraftfullt verktyg som hjälper att bygga ett kompakt, hållbart och funktionellt samhälle. Förtätning minskar bilåkning och uppmuntrar samtidigt användning av andra transportmedel. Därför ska ny byggnation ske i närhet av befintliga bebyggelsenoder och infrastrukturnätverk. Framförallt ska förtätning ske på befintliga hårdgjorda ytor. Vid planering av tät bebyggelse ska särskild hänsyn tas till barnperspektivet och klimatförändringar.

Genom att utreda en långsiktig ändring av markanvändningen, som till exempel vid verksamheter med omgivningspåverkan, kan omvandling ske. På sikt kan då attraktiva ytor inom orterna frigöras och prioriteras för bostäder och ge utrymme för grönområde och parker med hög kvalitet.

Blandad bebyggelse

Förtätning, omvandling och komplettering av redan bebyggda områden skapar en tät och blandad bebyggelse. En blandad bebyggelse motverkar segregation då det skapas en blandning av upplåtelseformer, varierat utbud av service och arbetsplatser. En blandning medför liv och rörelse i och mellan tätorterna, vilket leder till hållbara och trygga livsmiljöer.

Gröna och blå samband

Ett tätt, kompakt och funktionellt samhälle innebär också att skapa en gräns mellan en tät miljö och de blåa och gröna strukturerna. En tät miljö innebär också en högre befolkningsdensitet och därför är det angeläget att bevara och utveckla både inre och yttre gröna och blåa strukturer i samförstånd.

De gröna och blå sambanden måste stärkas, naturligt genom allmänna grönområden men även i mer ovanliga platser som i gaturummen. Grönska och vattenmiljöer i sammanhängande stråk ska synliggöras, tillgängliggöras och användas mer, särskilt Nissan och Anderstorpån med angränsande markområden. En grönstruktur som stärker gröna och blå samband och gynnar ekosystemtjänster ska främjas.

Attraktiva platser

Gislaveds och Anderstorps allmänna platser ska bli mer attraktiva, tillgängliga och trygga för alla åldrar samt för både boende och besökare. Detta ska uppnås genom att tillskapa mötesplatser för alla åldrar, utveckla mer bostäder och vända centrum i Gislaved mot Nissan. I Anderstorp handlar det om att förstärka befintligt centrum genom att bland annat utveckla Bro till bro projektet. Det handlar också om att skapa närhet mellan orterna, bland annat genom att etablera mötesplatser, verksamheter och nya arbetsplatser där boende från båda orterna möts.

Hållbart resande

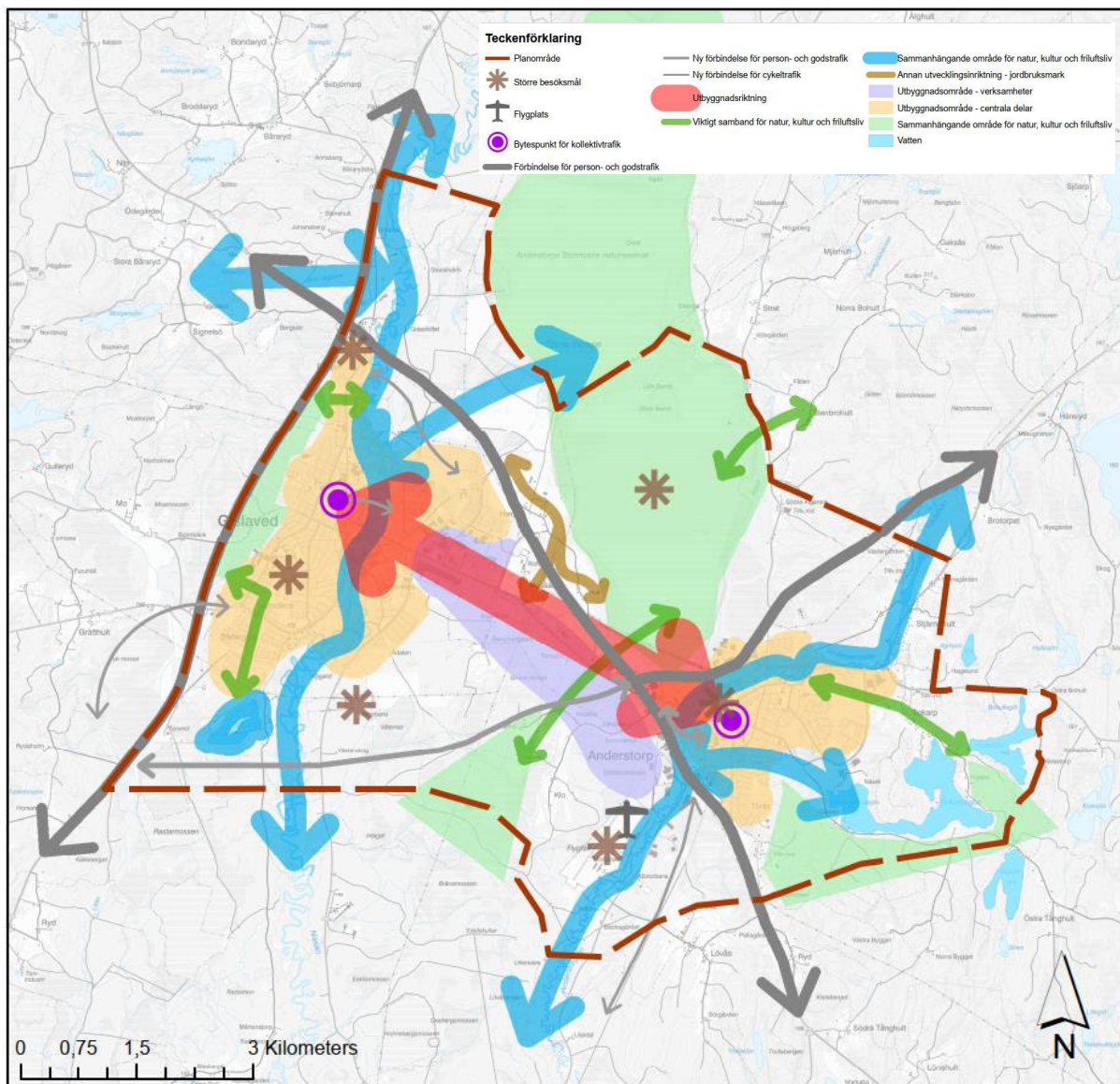
Klimatkrisen har lett till förändringar i hela samhället, och Gislaveds kommun måste bemöta förändringarna genom att minska utsläpp från transporter. Hållbart resande ska därav prioriteras, och en ökad prioritet av hållbara transportslag likt gång-, cykel och kollektivtrafik är därav av stor vikt. Detta leder i sin tur till att transportinfrastrukturen för dessa färdmedel kommer att utvecklas och prioriteras både genom fysiska och beteendepåverkande åtgärder i olika former. Det skapar även förändrade förutsättningar för bebyggelsen i stort, genom exempelvis förtätning.

Multimodalt resande, som involverar flera färd sätt för varje resa, ska underlättas och utvecklas. Bytespunkter för kollektivtrafik, cykel och gemensamt resande ska lokaliseras på lämpliga, strategiska platser inom de båda orterna. Tank- och laddningsmöjligheter ska vara tillgängligt likaså.

Transportinfrastrukturen ska möjliggöra att olika teknikformer, så kallade "MAAS-tjänster" kan användas, som leder till en förändrad mobilitet och ett förändrat nyttjande av transportsystemet.

Planförslagets utvecklingsinriktning

Syftet med planförslagets utvecklingsinriktning är att redovisa en målbild för utvecklingen av Gislaved och Anderstorp. Utvecklingsinriktningen hanterar aspekterna *Natur, Kultur och friluftsliv, Bebyggelse* samt *Kommunikationer*.

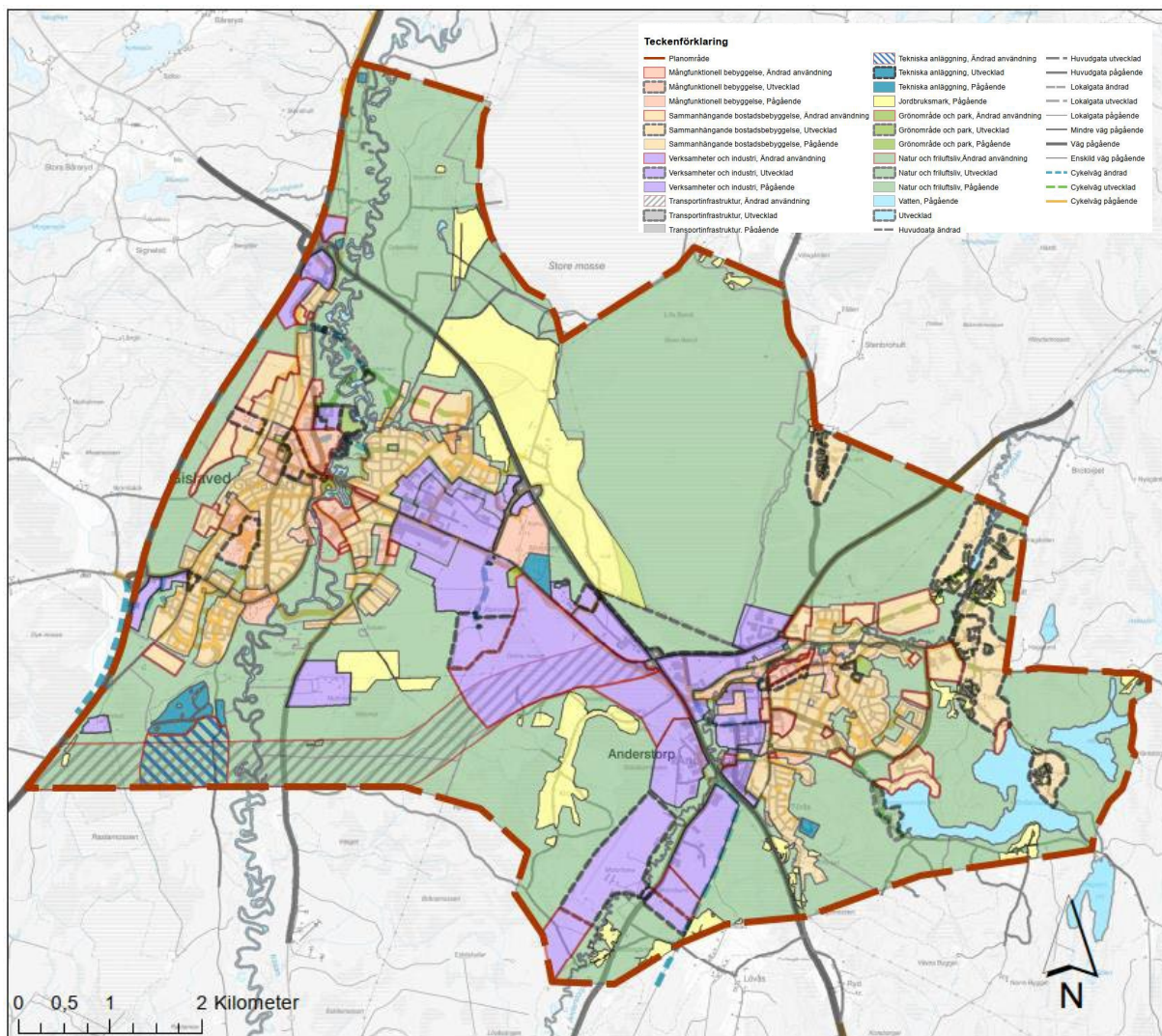

Figur 5. Utvecklingsinriktningskarta för fördjupning av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp.

För natur-, kultur- och friluftsliv är gröna och blå sammanhängande områden, så kallade gröna kilar, av stor betydelse. Bevarandet av samband och konnektivitet mellan sammanhängande områden ska säkerställas i den fördjupade översiktsplanen. De gröna kilarna innefattar det som är viktigt för den biologiska mångfalden, rekreation- och friluftsområden, grönområden för skolverksamheter samt kulturliv och kulturmiljöer. Avseende bebyggelse anges i planförslaget en utvecklingsinriktning för verksamhets- och bostadsändamål med koppling till befintliga orter samt bytespunkter för kollektivtrafik. Dessutom förekommer en särskilt utvecklingsinriktning för jordbruksmark, där annan exploatering inte ska förekomma samt inom vilket område ytterligare jordbruksverksamhet bör

expandera. Utvecklingsinriktningen behandlar även större besöksmål som Anderstorps Store Mosse och Anderstorps motorbana som genererar omfattande trafik och utgör regionala målpunkter under hela eller delar av året. För kommunikationer tas hänsyn till befintliga huvudstråk för infrastruktur samt framtida utveckling av väginfrastruktur såsom förlängning av väg 604 med en nordlig koppling till Gislaved, nya anknötningar för kollektivtrafiken (söder om Gislaved) och ny cykelväg (söder om Anderstorp mot Reftele). Hänsyn tas även till befintlig privatflygplats på Anderstorps motorbana.

Planförslagets mark- och vattenanvändningskarta

Figur 6. Mark- och vattenanvändningskartan för fördjupning av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp.

Markanspråken skiljer sig inte i någon större grad jämfört med tidigare gällande fördjupning av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp. Den största skillnaden är att områden för omvandling pekats ut i både Gislaved och Anderstorp samt att ett utvecklingsområde mellan Gislaved och Anderstorp, som i gällande fördjupning är utpekade för bostads- och verksamhetsändamål, numera endast pekats ut för verksamheter. Omvandlingsområden utgörs enbart av verksamhetsområden belägna inom orterna, vilka på lång sikt föreslås omlokalisera till nya utpekade verksamhetsområden mellan Gislaved och Anderstorp. Detta för att minska andelen industriverksamhet som finns inom orterna, då dessa är förknippade med stora risker för människors hälsa och miljön. På så sätt uppnås en bättre levnadsmiljö för människorna i orterna och skapar möjligheter för en mer hållbar livsstil.

Trafik och transporter

De centrala vägförbindelserna är dels riksväg 26 i nord-sydlig dragning som passerar väster om Gislaved och som utgör planområdets västra gräns, dels även riksväg 27 som passerar i nord-sydlig dragning mellan Gislaved och Anderstorp. Riksväg 26 är utpekad av Trafikverket som riksintresse eftersom det är en viktig regional länk och pendlingsväg mellan bland annat Gislaved - Jönköping och Mullsjö - Habo - Jönköping. Vägen är dessutom viktig för långväga persontransporter och har stor strategisk betydelse för utvecklingen av handeln.

Gislaveds kommun har en gällande parkeringsnorm som är antagen 1991. Parkeringsnormen reglerar att det ska finnas 11 parkeringar per 1 000 m² bruttoarea bostad. För kontor och butiker är antalet parkeringar fler.

Planförslagets utvecklingsinriktning beskriver, på en översiktlig nivå, befintliga samt nya förbindelser för kollektiv-, person- och cykeltrafik. I den fördjupade översiktsplanen föreslås en gång- och cykelväg från Henja till Gislaveds centrum samt från Henja till Smålandia. Kopplingarna bidrar även till att tillgängliggöra vattendragen för allmänheten. Vidare föreslås en gång- och cykelväg på den gamla banvallen från Anderstorp till Reftele.

Miljöbedömning

Miljökonsekvensbeskrivningens syfte är att integrera miljöaspekter i planeringen så att en hållbar utveckling främjas. Därtill syftar miljöbedömningen till att möjliggöra en samlad bedömning av den inverkan de olika alternativen till markanvändning får på miljön, människors hälsa och hushållning med mark, vatten och andra resurser.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska belysa direkta och indirekta effekter som planens genomförande medför på människor, djur, växter, mark, vatten, luft, klimat, landskap och kulturmiljö samt på hushållningen med mark, vatten och andra resurser och på den fysiska miljön i övrigt. Den ska även föreslå åtgärder, exempelvis skademinskande eller miljöförbättrande sådana, och utgör ett beslutsunderlag för Gislaveds kommuns politiker inför antagande av den fördjupade översiktsplanen. Miljökonsekvensbeskrivningen syftar också till att ge en samlad bild av planens miljökonsekvenser.

Miljökonsekvensbeskrivningen har tagits fram av AFRY (ÅF-Infrastructure AB) mellan 2021 och 2023 och miljöbedömningarna har då genomförts av personer med miljövetenskaplig examen samt yrkeserfarenhet av miljökonsekvensbeskrivningar och kompetens inom specifika ämnesområden som är aktuella i bedömningen. Under 2023 och 2024 har en revidering av miljökonsekvensbeskrivningen gjorts av tjänstepersoner på samhällsutvecklingsförvaltningen i Gislaveds kommun, med kunskap inom miljö- och hållbarhetsbedömningar.

Bedömningsgrunder

De bedömningar av miljöpåverkan som redovisas är baserade på resultatet från standardiserade inventeringar, beräkningar och utredningar som har genomförts inom projektet. I arbetet med konsekvensbedömning vägs *värdet* på berörda intressen samman med *påverkan* och *effekt* för att ge en *konsekvens*. Konsekvensbedömningen sker i tre steg: påverkan, effekt och konsekvens.

Värdet	Beskriver de värden och känslighet som finns inom planområdet och inom influensområdet som kan komma att påverkas av åtgärderna. Värdena inom respektive miljöaspekt och miljöintresse kategoriseras enligt skalan högt värde, måttligt värde eller lågt värde.
---------------	---

Påverkan	Är den förändring av fysiska eller beteendemässiga förhållanden som planförslagets genomförande medför.
Effekt	Beskriver den förändring i miljön som påverkan medför för omgivningen. Det kan handla om förlust av värdefulla naturmiljöer, buller eller luftföroreningar. Effekter delas vanligen in i tre olika kategorier: direkta effekter, indirekta effekter och kumulativa effekter. Direkta effekter uppkommer som en omedelbar följd av till exempel fysiskt intrång, buller eller påverkan på yt- och/eller grundvatten. Indirekta effekter uppkommer sekundärt till följd av en åtgärd. Till exempel kan utbyggnaden medföra restriktioner gällande byggnationer vid sidan av planområdet. Kumulativa effekter är de samlade effekterna från flera aktiviteter eller från olika miljöeffekter från en och samma aktivitet. Effekter beskrivs vanligen med utgångspunkt i dess utbredning och varaktighet, det vill säga om de är lokala, regionala eller globala, kortvariga/tillfälliga (månader), långvariga men reversibla (år) eller permanenta/irreversibla. Andra faktorer som spelar roll är om effekten är direkt eller indirekt, jämnt flödande eller varierande över tid samt om det är en kumulativ effekt av flera planerade eller pågående verksamheter. Värderingen av effekten görs med hänsyn till relevanta bestämmelser, exempelvis miljöbalkens hushållningsbestämmelser, vedertagna rikt- eller gränsvärden och gällande miljö kvalitetsnormer.
Konsekvens	Är en värdering av vad miljöeffekterna medför för de intressen som berörs, till exempel klimatet, människors hälsa eller biologisk mångfald. Vid värderingen av konsekvenserna utgår bedömningen ifrån hur många som är berörda, miljövårdets betydelse samt hur stor förändringen bedöms bli. Vid värderingen av miljökonsekvenser görs bedömningen mot ett jämförelsealternativ (ett så kallat nollalternativ). Nollalternativet beskriver den framtida utvecklingen om planen inte genomförs. För att uppnå en enhetlig bedömning av alla aspekter har konsekvenserna värderats enligt följande skala: <i>stor negativ konsekvens, måttlig negativ konsekvens, liten negativ konsekvens, obetydlig konsekvens</i> eller <i>positiv konsekvens</i> . En lokal konsekvens blir generellt lägre värderad jämfört med om planförslaget medför regionala eller nationella konsekvenser för miljöaspekten, om så är fallet anges detta vid bedömningen.

Bedömningen görs utifrån ett scenario där de åtgärdsförslag och ställningstaganden som fastställs i den fördjupade översiktsplanen genomförs. Detta gäller för de förslag och ställningstaganden där det finns ett tydligt åtagande, i motsats till förslag som beskriver ett önskat tillstånd eller en ambition.

Aspektens värde/känslighet	Miljöeffekt, ingreppets/störningens omfattning			
	<i>Stor negativ påverkan/effekt</i>	<i>Måttlig negativ påverkan/effekt</i>	<i>Liten negativ påverkan/effekt</i>	<i>Ingen eller positiv påverkan/effekt</i>
Högt värde	Stor negativ konsekvens	Stor negativ konsekvens	Måttlig negativ konsekvens	Ingen eller positiv konsekvens
Måttligt värde	Stor negativ konsekvens	Måttlig negativ konsekvens	Måttlig negativ konsekvens	Ingen eller positiv konsekvens
Lågt värde	Måttlig negativ konsekvens	Liten negativ konsekvens	Liten negativ konsekvens	Ingen eller positiv konsekvens

Figur 7. Matris som illustrerar bedömningsmetodik i miljökonsekvensbeskrivningen.

Avgränsning

Miljökonsekvensbeskrivningen beskriver de huvudsakliga miljökonsekvenser som markanvändningen i planområdet ger upphov till, både inom och utanför området, positiva såväl som negativa enligt bedömningsgrunderna som redovisades i föregående avsnitt. Miljökonsekvensbeskrivningen har tagits fram parallellt och i samverkan med förslaget till fördjupningen av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp. Bedömningarna görs på det underlag som är framtaget för Gislaveds kommun och fördjupningen av översiktsplanen samt utifrån det avgränsningssamråd som gjorts i samråd med Länsstyrelsen avseende betydande miljökonsekvenser.

Nivåavgränsning

Bedömningarna har gjorts med utgångspunkt från nationella, regionala och lokala mål avseende miljö och hälsa, i de fall dessa finns. Miljökonsekvenserna bedöms utifrån olika nivåer: tätort, kommunal och regional nivå.

Tidsmässig avgränsning

I miljöbedömningen ska den långsiktiga hållbarheten och miljöpåverkan vara huvudfokus. Kortvarig miljöpåverkan inkluderas om den bedöms ge betydande konsekvenser i ett större sammanhang. Konsekvensbeskrivningen avgränsas i tid till planförslagets tidshorisont på tio år. Det innebär att planering görs mot år 2035, med utblick mot år 2050.

Geografisk avgränsning

Den geografiska avgränsningen för planområdet följer riksväg 26 i väster och i norr avgränsas det av Gislaveds vattentäkt samt gång- och cykelvägen genom Anderstorp Stormosse fram till Ekenäs. Det avgränsas sedan i öst av Tokarp, Stjärnehult och Fryebo och i söder av Bråarp, Törås, Scandinavian Raceway samt reningsverksdammarna.

Tematisk avgränsning

Planförslagets påverkan på miljö kvalitetsnormer för luft, buller och vatten beskrivs i avsnitt *Effekter och konsekvenser* under respektive miljöaspekt. I största möjliga mån bygger bedömningarna på befintliga riktvärden, normer, skyddsvärden etcetera. I de fall det finns osäkerheter kopplade till bedömningarna, till exempel om tillräckliga underlag saknas, anges detta i samband med bedömning.

Planförslagets bedömda konsekvens för miljöförhållandena beskrivs parallellt med motsvarande konsekvenser av nollalternativet. Bedömningarna har gjorts utifrån förutsättningen att fördjupningen av översiktsplanen genomförs fullt ut samt att åtaganden i form av åtgärdsförslag genomförs.

Kopplat till bedömningen av effekter görs en sammanställning av åtgärdsförslag. Dessa kan komma från planförslaget, från andra styrdokument eller har tagits fram i miljökonsekvensbeskrivningen.

Förslagen kan innefatta konkreta åtgärder, men även förslag till kompletterande utredningar eller framtagande av ytterligare planer och program.

I denna miljökonsekvensbeskrivning finns även ett översiktligt avsnitt om sociala och ekonomiska aspekter av planen samt beröringspunkter med miljökonsekvenserna. Miljökonsekvensbeskrivningen fokuserar på de effekter och konsekvenser som bedöms vara väsentliga och som kan uppstå till följd av planförslagets genomförande. Bedömningarnas fokus ligger på de aspekter som i samband med avgränsningssamrådet bedömdes som betydande. Därutöver har ytterligare relevanta aspekter inarbetats i miljökonsekvensbeskrivningen. Dessa markeras med * i listan nedanför. De miljöfaktorer som bedömts vara relevanta att behandla i miljökonsekvensbeskrivningen är följande:

- Kulturmiljö
- Rekreation och friluftsliv
- Sociala och samhällsekonomiska konsekvenser
- Riksintressen och skyddade områden
- Naturmiljö
- Vattenmiljö (ytvatten, grundvatten, dagvatten)
- Markmiljö (inklusive förorenade områden)
- Kulturmiljö*
- Luftmiljö*
- Hushållning med naturresurser
- Rekreation och friluftsliv*
- Landskapsbild/stadsbild
- Buller
- Klimatförändringar (skyfall, översvämningar och torka)
- Ekosystemtjänster
- Risk och säkerhet (klimatförändringar/översvämning, skred, farliga verksamheter såsom flyg, motorsport, miljöfarlig verksamhet och farligt gods)
- Människors hälsa
- Sociala och samhällsekonomiska aspekter*

Alternativ till planförslaget

Processen att upprätta en översiktsplan styrs av plan- och bygglagen (2010:900) 3 kap. och när ett förslag till ny översiktsplan eller fördjupning har upprättats hålls samråd med medborgare, myndigheter och andra berörda. Förslaget tillgängliggörs genom att allt material finns utställt på offentliga platser som bibliotek, i kommunhus och på kommunens hemsida. Efter samrådet tar kommunen ställning till de inkomna synpunkterna och bemöter dem i en samrådsredogörelse. Planförslaget arbetas om och ställs ut på nytt under minst sex veckor. Synpunkter som kommer in under granskningen sammanfattas och bemöts i ett särskilt utlåtande. Efter granskningen kan mindre justeringar göras innan fördjupningen för Gislaved och Anderstorp antas av kommunfullmäktige.

Nollalternativ

Enligt miljöbalken (1998:808) 6 kap. ska planförslaget i miljökonsekvensbeskrivningen jämföras med ett nollalternativ, vilket ska innehålla en beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs. Övriga alternativ ska kunna jämföras gentemot nollalternativet för att på så sätt kunna jämföra konsekvenserna av respektive alternativ. Konsekvenser av omnämnt nollalternativ redovisas under varje delavsnitt i Kapitel 2, *Effekter och konsekvenser*.

Nollalternativet i en miljökonsekvensbeskrivning redogör planområdets sannolika utveckling i det fall den fördjupade översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp inte genomförs och den befintliga översiktsplanen ÖP16 samt fördjupningarna av översiktsplanen för Gislaved respektive Anderstorp därmed fortsätter att gälla. I bedömningen av nollalternativet tas hänsyn dels till att övriga beslutade planer genomförs, dels även till övrig utveckling av betydelse för planområdet.

För jämförelsen med nollalternativet i miljökonsekvensbeskrivningen förutsätts att följande förändringar genomförs både i planförslaget och nollalternativet.

- Vägförbindelse mellan Anderstorp och riksväg 26 tillkommer genom utbyggnad av väg 604.
- Nytt utbyggnadsområde tillkommer mellan Gislaved och Anderstorp.
- Genomförande av antagna planer för närliggande kommuner när sådana har påverkan på planområdet.
- Utbyggnad av handelsområdet Smålandia 2.0.
- Visionerna *Gislaved 2040 – mötesplatsen vid Nissan* samt *Bro till bro* i Anderstorp är vägledande.

Följande innebär förändringar gentemot nuläget:

- Ny vägförbindelse mellan Anderstorp och riksväg 26 genom väg 604.
- Nytt utbyggnadsområde/verksamhetsområde mellan Anderstorp/Gislaved.
- Smålandia byggs ut.
- Visionerna *Gislaved 2040 – mötesplatsen vid Nissan* samt *Bro till bro* i Anderstorp.

2. Effekter och konsekvenser

Riksintressen och skyddade områden

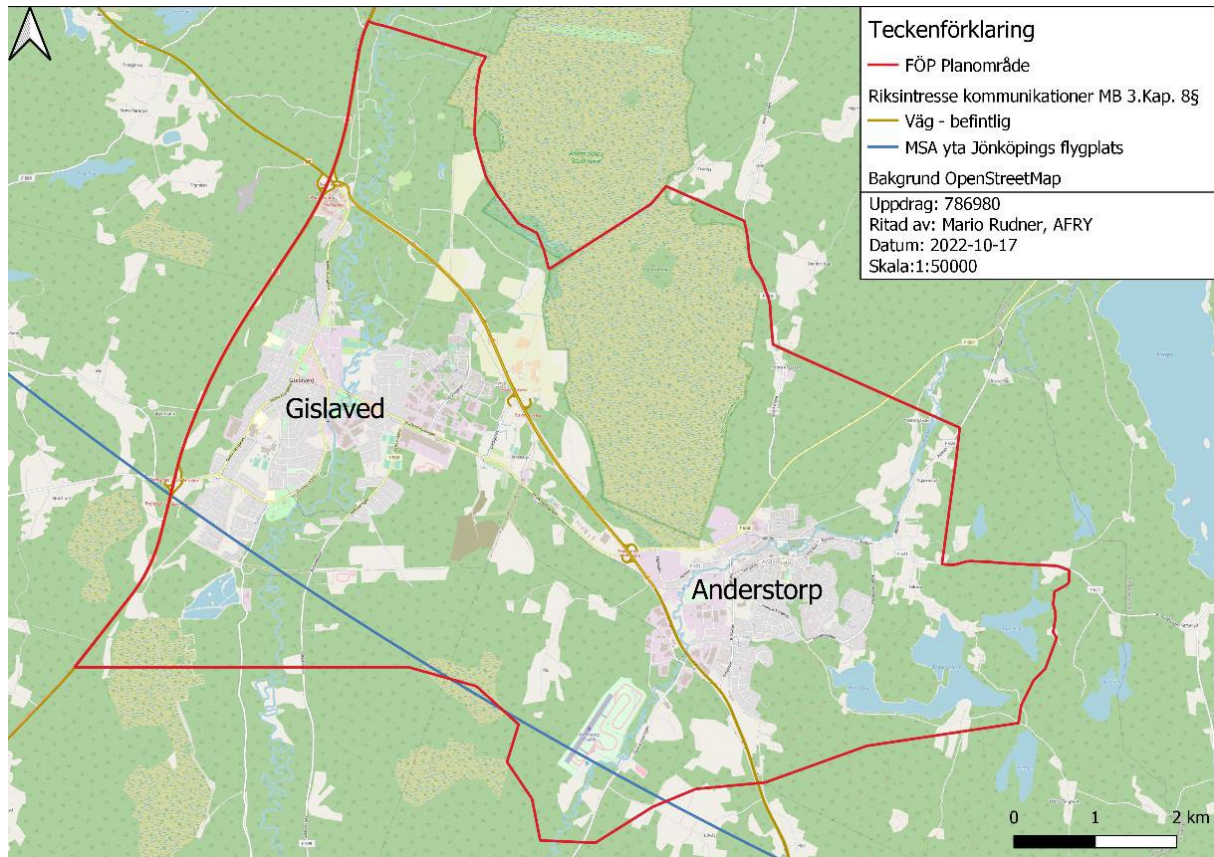
Ett område som har pekats ut som riksintresse ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dess värden, sådana värden som ur allmän synpunkt har betydelse och som inte kan återskapas om de förstörs. Hänsyn ska tas till ett riksintresse oavsett om en planerad verksamhet sker inom eller utanför det redovisade utvecklingsområdets gränser. Fördjupningen av översiktsplanen ska redovisa hur Gislaveds kommun avser att tillgodose riksintressena.

Riksintressen för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård samt Natura 2000

Enligt miljöbalken (1998:808) ska områden av riksintresse för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljöer.

Inom planområdet finns riksintressen för naturvård avseende Nissan och Anderstorps Store Mosse enligt miljöbalken (1998:808) 3 kap. 6 § andra stycket. Planområdet omfattar inga riksintressen för friluftsliv och kulturmiljövård. Närmaste riksintresse för friluftsliv, Store Mosse Nationalpark, är lokaliserat cirka tio kilometer öster om planområdet. Närmaste riksintressen för kulturmiljövård befinner sig söder om planområdet vid Reftele, Finnvedens folkland, samt sydväst om planområdet, Villstad.

Planområdet omfattar del av Natura 2000-område för Anderstorps Store Mosse som är utpekad i enlighet med både art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Nordväst om planområdet finns Natura 2000-området Stenbrohult som är utpekad enligt art- och habitatdirektivet.

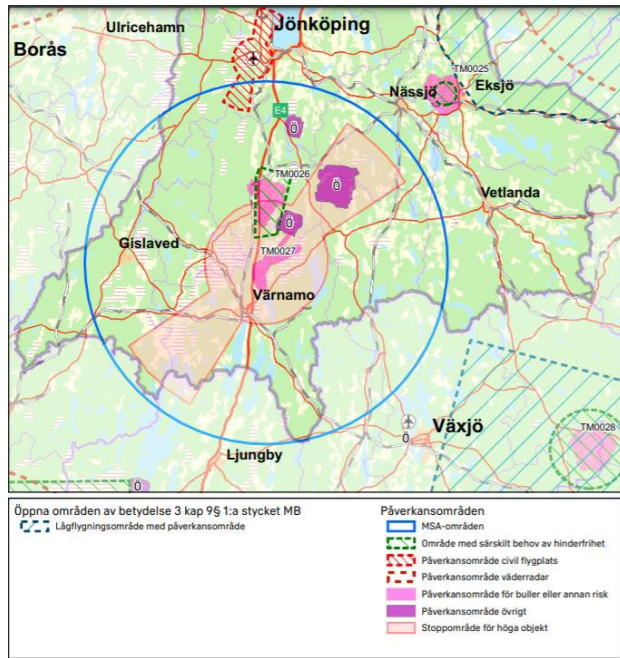
Figur 8. Riksintresse för kommunikationer.

Riksintresse för kommunikationer

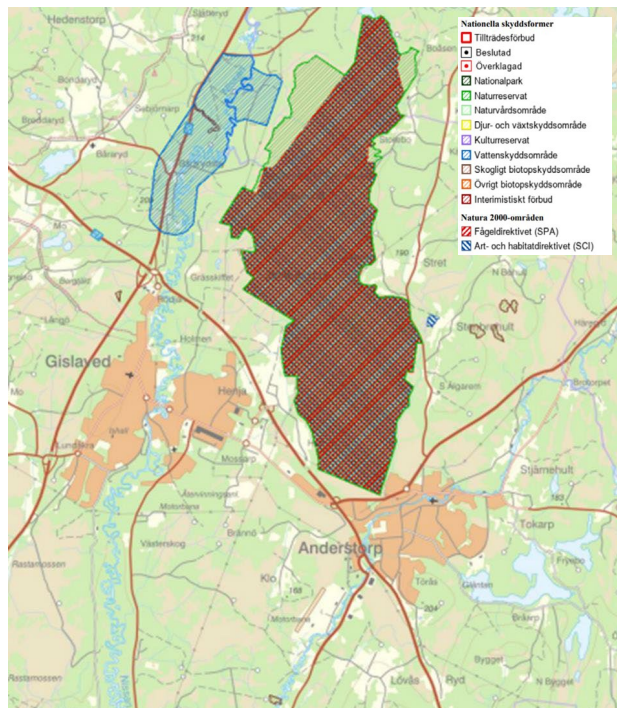
Ett riksintresseutpekande för kommunikationer innebär i enlighet med miljöbalken (1998:808) att riksintresset ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Därmed ska transportsystemets funktion säkerställas. Tillkommande bebyggelse får ingen negativ påverkan på nuvarande eller framtida nyttjande av kommunikationsanläggningen. Hänsyn till riksintresse för kommunikationer behandlas i planförslaget.

Riksväg 26 ingår i det nationella stamvägnätet och är utpekad som en särskilt betydelsefull väg för regional och interregional trafik. Riksväg 27 är av särskild regional betydelse och utgör en viktig tvärförbindelse mellan västra och sydöstra Sverige. Den ingår i SEB Trans Link mellan Karlskrona, Borås och Göteborg. Båda vägarna ingår i rekommenderat vägnät för transport av farlig gods.

Planområdet ligger även inom MSA-område (Minimum Sector Altitude) för Jönköpings flygplats. Ett MSA-område utgörs av en cirkel med radien 55 kilometer räknat från flygplatsens landningshjälpmedel, inom den områdesytan finns fastställda höjder för högsta tillåtna objekt som kan tillkomma runt en flygplats. Inom dessa områdesytor kan nya hinder ha inverkan på flygtrafiken.

Figur 9. Karta över berört riksintresse för totalförsvaret.

Figur 10. Skyddade områden runt Gislaved och Anderstorp.
(Källa: Naturvårdsverket, Lantmäteriet, Geodatasamverkan).

Riksintresse totalförsvaret

Planområdet befinner sig inom MSA-område (Minimum Sector Altitude) för Hagshult flygplats. MSA anger den minimihöjd kring en militär flygplats inom vilken det är säkert att genomföra in- och utflygningar. Militärt MSA-områdes utbredning utgörs av en radie om 46 km från berörd flygbanas mittpunkt. Inom MSA-område ska alla höga objekt remitteras Forsvarsmakten för bedömning av påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del. Höga objekt definieras som högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse och högre än 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. I övrigt berörs inga riksintressen för totalförsvaret.

Skyddad natur

Naturreservatet Anderstorps Store Mosse, som är lokaliserad inom den norra delen av planområdet, är ett myrkomplex som även är utpekad som Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv. För mer information, finns en mer detaljerad beskrivning i avsnittet *Naturmiljö*.

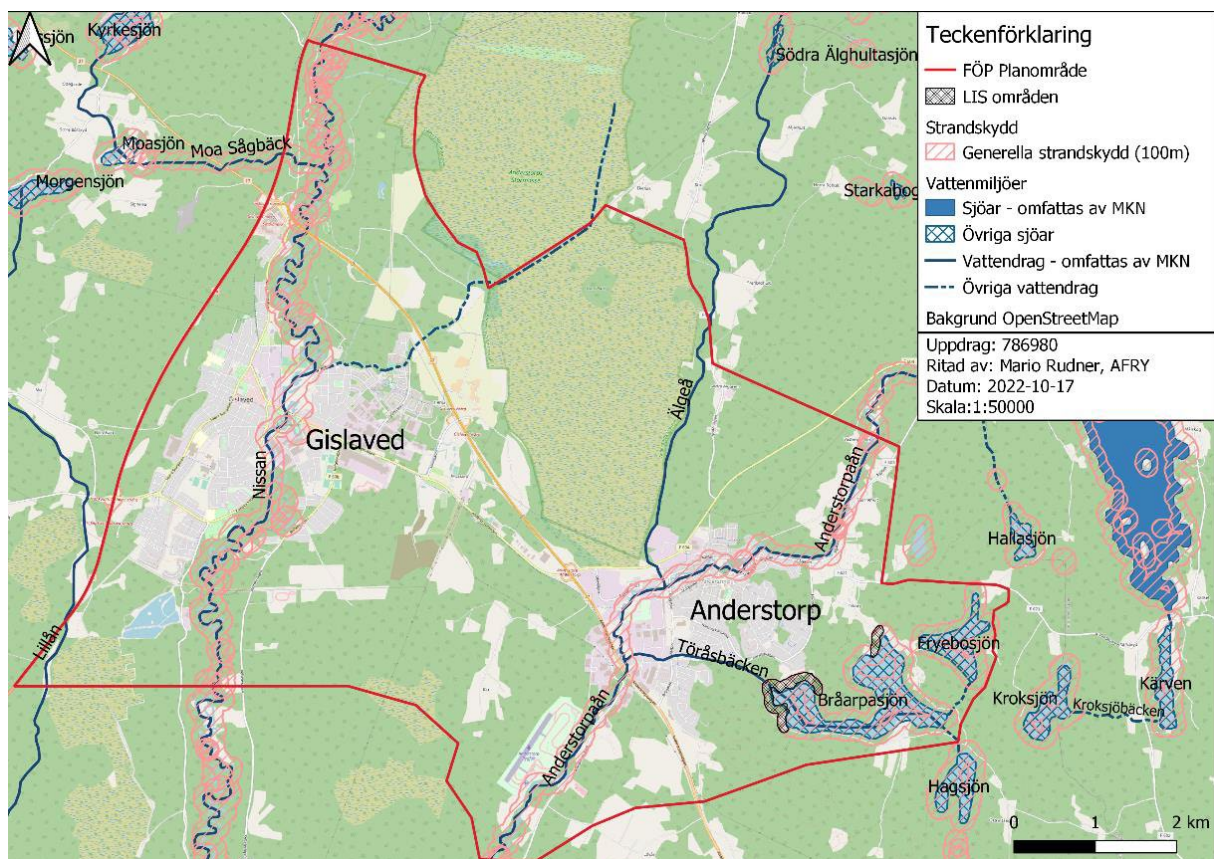
Strax norr om planområdet, i höjd med Stenbrohult, finns mindre skogliga biotopskyddsområden. Även söder om planområdet finns ett skogligt biotopskyddsområde. Dessutom har Gislaveds kommun identifierat ett flertal lokala biotopskyddade objekt såsom alléer eller stenmurar och småvatten i jordbruksmark, som inte visas i tillhörande kartöversikt. Utöver dessa kan ett flertal mindre biotopskyddade objekt förekomma inom planområdet. Vid åtgärder inom biotopskyddade områden eller objekt kan ansökan om dispens från biotopskydd sökas hos Länsstyrelsen enligt 7 kap. 11§ miljöbalken (1998:808).

Vattenskyddsområdet Båraryd och Slätteryd befinner sig inom den norra delen av planområdet. För mer information, finns en mer detaljerad redogörelse i avsnittet *Vattenmiljö*. Vattenskyddsområde för Bäckshult ligger cirka 1,4 kilometer norr om planområdet i anslutning till vattenskyddsområde för Båraryd och Slätteryd.

Strandskydd

Strandskyddet regleras i miljöbalken (1998:808) 7 kap. 13 § och syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens tillgång till strandområden samt bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Strandskyddet omfattar generellt land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen vid medelvattenstånd.

Inom planområdet ligger Moa Sågbäck, Nissan, Anderstorpsån, Bråarpasjön och Fryebosjön som omfattas av det generella strandskyddet. Det förekommer även två tidigare utpekade områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS-områden) sydöst om Anderstorp dikt an Bråarpasjön, vilka är utpekade som bostadsområden. Se Figur 6, planförslagets mark- och vattenanvändningskarta, och Figur 11 för mer information.

Figur 11. Strandskydd inom planområdet.

Konsekvenser

Riksintressen

Riksintressen för naturvård och Natura 2000 (Anderstorps Store Mosse och Nissan) finns inom planområdet och bedöms hysa stora värden. Exploatering bör undvikas intill Anderstorps Store Mosse och befintligt jordbruks- och skogslandskap i direkt anslutning till mossen ska bevaras. Det finns däremot en avsikt i att utveckla ett område söder om mossen för att öka dess tillgänglighet. En befintlig barriär finns i form av riksväg 27 och länsväg 604 som omger anslutande jordbruks- och skogsmark samt den södra änden av mossen.

Planförslaget medför utveckling av Nissans närområden för att kunna öka tillgängligheten till Nissan för människor, samt för att bevara grönstråket genom centrala Gislaved. Väg 604 och riksväg 27 har i dagsläget en barriärskapande effekter, både gentemot Anderstorps Stormosse och Nissan. Detta kommer kvarstå vid ett genomförande av planförslaget, främst i och med utvecklingsområdet för

verksamhetsändamål mellan Gislaved och Anderstorp. Det här kan medföra effekter i form av en förstärkt barriäreffekt samt ökade störningar genom trafikbuller, vilket bedöms innebära små till måttliga effekter.

Utveckling av Nissans närområden kan, beroende på hänsynstagande, medföra störningar av de befintliga naturvärdena samt påverka viktiga översvämningssytor och bedöms medföra små till stora effekter. Planerat utvecklingsområde styrs dock av Gislaveds vision för 2040 (Gislaved 2040 – mötesplats vid Nissan) och ska ske med stor hänsyn till riksintressen och övriga befintliga värden.

Jämfört med nollalternativet medför planförslaget därmed ingen till mycket liten ytterligare påverkan på riksintressen för naturvård i form av Nissan och Natura 2000, Anderstorps Store Mosse, varför bedömningen är att planförslaget medför ringa till obetydliga konsekvenser för de områden som omfattas av riksintresse för naturvård och Natura 2000. Gislaveds kommun har i planförslaget gjort följande ställningstaganden:

- Anderstorps Stormosse ska fortsatt bevaras. Viss hänsynfull exploatering direkt utanför reservatsgräns är möjlig.
- Inom riksintresset Nissan får inte exploatering genom bebyggelse, schaktning, utfyllnad eller andra åtgärder medföra påtaglig skada på riksintressets värden.

Upprättande av ett kommunalt naturreservat skulle kunna medföra positiva konsekvenser genom ett långsiktigt lokalt förankrat skydd av Nissan. En omprövning av riksintressets omfattning skulle kunna medföra negativa alternativt positiva konsekvenser beroende på förändringens omfattning och syfte.

Riksintresse för kommunikation omfattar riksväg 26 och riksväg 27 samt MSA-yta för Jönköpings flygplats, vilka bedöms vara av högt värde på grund av deras lokala, regionala och nationella betydelse. Riksväg 26 och 27 är tydligt inkluderat i planförslaget och utöver en ökad trafikering av vissa delsträckor, som kan uppstå i samband med utvecklingsområdena för verksamhets- och industriändamål, förväntas ingen påverkan på riksintressena för kommunikationer i form av riksväg 26 och 27. Likväl förväntas inte MSA-området för Jönköpings flygplats påverkas av planförslaget. Däremot medför områdesytan en begränsning av byggnadshöjderna samt ett samrådskrav med berörd flygplats vid uppförande av höga byggnader. Planförslaget bedöms medföra obetydliga konsekvenser för riksintresset.

Riksintresset för totalförsvaret antas inte påverkas av planförslaget. Dock medför även detta MSA-område en begränsning av byggnadshöjder, vilket fortsatt bevakas i detaljplaner och lovgivningar. Planförslaget medför därmed ingen eller en obetydlig konsekvens för riksintresset för totalförsvaret.

Det som omfattas av riksintressen för friluftsliv befinner sig på så pass stort avstånd till planområdet att ingen påverkan bedöms uppstå.

Skyddad natur

Utöver naturreservat och Natura 2000-området Anderstorps Store mosse och vattenskyddsområde Båraryd och Slätteryd, finns inga skyddade områden utpekade inom planområdet. Anderstorps Store Mosse bedöms inneha höga värden. Mossen har inkluderats i planförslaget och hänsyn tas till befintliga värden och avser att bevara intilliggande jordbruksmark samt de gröna korridorerna som förbinder mossen med övriga grönområden. Trots att planförslaget tar hänsyn till viktiga samband och sammanhängande områden för natur, kultur och friluftsliv, så pekas utvecklingsområden för verksamhetsändamål ut söder om Anderstorps Store Mosse. Det här gör att utvecklingsinriktningen om främst viktiga samband hamnar i konflikt med ett föreslaget utvecklingsområde. Detta kan medföra viss negativ påverkan på konnektiviteten mellan Anderstorps Store Mosse och övriga

grönområden och våtmarker. Bland annat kan berörda utvecklingsområden medföra en ökad trafikering av riksväg 27, vilket ökar barriäreffekten och kan påverka konnektiviteten negativt. Jämfört med nollalternativet bedöms planförslaget medföra en ringa till obetydlig konsekvens. Genom de tydliga målen att bibehålla befintliga gröna stråk, utöka de grönbåa sambanden samt att långsiktig skydda jordbruksmarken, är även positiva konsekvenser tänkbara. Det är viktigt att de viktiga sambanden och sammanhängande områdena fortsatt beaktas i en detaljplaneprocess.

Vattenskyddsområdet innehar sedan ett högt värde på grund av dess lokala betydelse för dricksvattenförsörjning. Det är tydligt skyddat genom de fastställda föreskrifter som fortsätter att gälla och i planförslaget är det utpekats som område för natur- och friluftsliv. Det här innebär att planförslaget inte medför någon påverkan på vattenskyddsområdet. Detta framgår även av Gislaveds kommuns ställningstagande:

- Kommunen verkar för att undvika nya etableringar inom Båraryd och Slätteryd vattenskyddsområden.

Konsekvenserna för vattenskyddsområdet bedöms därmed som obetydliga.

Strandskydd

Strandskyddet medför ett långsiktigt skydd av viktiga livsmiljöer längs ytvatten samt säkrar allmänhetens tillträde till ytvatten och bedöms därför ha högt värde. I planförslaget har LIS-områden utpekats, vilket medför exploatering för bostadsändamål intill Bråarpasjön sydöst om Anderstorp.

Exploatering och övriga ingrepp inom strandskyddet kräver dispens från skyddet enligt 7 kap. 18 § miljöbalken (1998:808) och bedöms medföra negativa konsekvenser genom möjlig förlust av de livsmiljöerna. Vidare inkluderar planförslaget nya gång- och cykelförbindelser som kan medföra ingrepp i strandskyddsområden längs med Nissan och Anderstorpsån, vilket kan innebära lokal negativ påverkan på strandmiljön. Dessutom finns bebyggelseytor intill både Nissan och Anderstorpsån utpekade i planförslaget. Jämfört med nollalternativet är LIS-områden utpekade i tidigare planförslag, varför exploatering av dessa områden inte skiljer sig åt mellan planförslaget och nollalternativet. I planförslaget har dock utpekade LIS-områden anpassats mot identifierade naturvärden vilket medför en förbättring jämfört med nollalternativet. De utpekade mångfunktionella bebyggelseytorna längs med Nissan i Gislaved och Anderstorpsån i Anderstorp är redan exploaterade och planförslaget medför därmed ingen ytterligare påverkan på dessa livsmiljöer, så länge befintliga strandkanter bevaras i högsta mån. I övrigt pekas Nissan och Anderstorpsån ut som viktiga gröna stråk och grön- och friluftslivsområden som måste bevaras. Gislaveds kommun gör följande ställningstaganden avseende strandskydd:

- Vid förtätning och omvandling av bebyggelse i centrala lägen och som omfattas av strandskydd, ställer kommunen sig bakom hållbara samhällsutvecklingsprojekt som bidrar till flera bostäder, ökad tillgänglighet till stranden och stärker biologisk mångfald samt ger plats för skyddsåtgärder.
- På avgränsade platser i mark- och vattenanvändningskartan där strandskydd anses inskränkt, kommer strandskyddat område att prövas för att minskas till att omfatta ett område med ett betydligt kortare avstånd från strandlinjen. Kommunen kommer därmed verka för att upphäva och reducera strandskyddat område vid detaljplanering som ligger i linje med intentioner och utpekande i denna plan.

Konsekvensen bedöms som obetydlig till måttlig baserat på de planerade förtätningar och anläggningar av nya gång- och cykelpassager inom strandskyddet, samt ovanstående ställningstaganden som förtydligar avsikten att minska strandskyddade områden.

Vid åtgärder inom strandskyddat område kan dispens behöva sökas hos Länsstyrelsen enligt miljöbalken (1998:808) 7 kap. 18 §. Det här behöver utredas vidare i en detaljplaneprocess.

Sammanfattande konsekvensbedömning
<p><u>Riksintressen</u> Värde: Högt Effekt: Obetydlig till liten negativ Konsekvens: Obetydlig till måttligt negativ</p>
<p><u>Skyddad natur</u> Värde: Högt Effekt: Obetydlig för särskilt utpekade områden Konsekvens: Obetydlig</p>
<p><u>Strandskydd</u> Värde: Högt Effekt: Obetydlig till liten negativ Konsekvens: Obetydlig till måttligt negativ</p>

Åtgärdsförslag

Genom att undvika exploatering av strandskyddsområden i största möjliga mån, kan allmänhetens tillgång till vattenområden och viktiga livsmiljöer bevaras. Undantag gäller för utpekade LIS-områden, där enskilda prövningar mellan nytta för landsbygdsutveckling och strandskyddets syfte har avvägts.

Detsamma gäller byggnation och exploatering inom och i direkt anslutning till skyddade eller särskilt värdefulla områden som naturreservat och natura 2000-området Anderstorps Store Mosse. Genom att undvika exploatering av den typen kan viktiga miljöer samt spridningskorridorer bevaras och i förlängningen bidra till långsiktigt bevarande av biologisk mångfald.

Vid ökad tillgänglighet av de befintliga grönområdena, vilket Gislaveds kommun planerar för bland annat Anderstorps Store Mosse, måste en särskild avvägning göras mellan samhällsnyttan och bevarandet av känsliga miljöer. Vid ett tillgängliggörande går det däremot att styra den mänskliga rörelsen inom Anderstorps Store Mosse och i förlängningen kan det möjliggöra sociotoper för kort- respektive långvarig aktivitet, avkoppling och rörelse. Viktigt att beakta och framhäva rekreationella värden som med stor sannolikhet finns inom Anderstorps Store Mosse, men inte på bekostnad av de allra känsligaste miljöerna.

Ekosystemtjänster

Avsnittet innehåller information om ekosystemtjänster. I följande konsekvensavsnitt finns en samlad översikt av miljöbedömningarna och påverkan på ekosystemtjänsterna samt hänvisning till de avsnitt där dessa beskrivs närmare.

Förutsättningar

Ekosystemtjänster beskriver hur naturen, ekosystemet omkring oss, levererar sådana tjänster som är värdefulla för människor. En ofta använd definition på ekosystemtjänster är att de är ekosystemens direkta och indirekta bidrag till människors välbefinnande. Ekosystemtjänster delas ofta upp i fyra kategorier enligt tabellen nedan.

Tabell 1. Ekosystemtjänster uppdelade i fyra kategorier.

Försörjande/Producerande tjänster	Till de försörjande/producerande ekosystemtjänsterna räknas bland annat produktion av livsmedel och medicinalväxter, bioenergi, skogsråvaror som virke, pappersmassa och bioenergi samt produktion av dricksvatten.
Reglerande tjänster	Till de reglerande ekosystemtjänsterna räknas bland annat pollinering genom insekter, skadedjursreglering, fröspridning, omsättning av avfall och avlopp med återföring av närsalter, rening av vatten, flödesutjämning av regn- och smältvatten, luftrening och luftväxling av stadsluft ("stadsbris").
Kulturella tjänster	Till de kulturella brukar räknas bland annat hälsoaspekter från naturrekreation, fritidsupplevelser, estetiska värden, undervisning och kunskap samt tysta områden.
Understödjande tjänster	De understödjande tjänsterna fungerar som grund för att de andra ekosystemtjänsterna ska kunna fungera. Till de understödjande tjänsterna räknas bland annat biologisk mångfald, storskaliga vatten- och näringscykler, jordformation och fotosyntes.

Under 2021 genomförde Gislaveds kommun en ekosystemtjänstkartering. Denna ligger till grund för ett antal ställningstaganden som ingår i planförslaget:

- Kommunen kommer i fortsatt planering, projektering och skötsel verka för att utveckla och säkerställa ytor för viktiga samband vad det gäller strukturer för biologisk mångfald, dagvattenrening, skyfallshantering, undvikande att bilda värmeöar, luftrening, att dämpa buller samt för ökad rekreation.
- Det tätortsnära kommunägda skogsbruket ska bedrivas med särskild hänsyn till rekreation, kulturmiljövärden, friluftsliv och biologisk mångfald.
- Grönytor i tätortsnära områden bör stärkas för ökad pollinering och biologisk mångfald. Kommunen verkar för att utveckla grönytor i tätortsnära områden i samband med projektering och skötsel av allmän plats.
- Kommunen vill säkerställa och utveckla friluftsområden så att också kultur- och naturvärden samt biologisk mångfald bibehålls eller förstärks.

Konsekvenser

Konsekvenser kopplade till olika ekosystemtjänster redovisas sammanfattande i tabellen nedan. Utöver denna sammanställning hanteras ämnen som relaterade till ekosystemtjänsterna i olika avsnitt i kapitel 2, Effekter och konsekvenser, vilket också anges i tabellen.

Tabell 2. Sammanfattning av ekosystemtjänster, miljöbedömning samt hänvisning till avsnitt där ekosystemtjänsterna behandlas vidare.

Ekosystemtjänster	Behandlas i avsnitt	Miljöbedömning/påverkan
<i>Försörjande</i>		
Dricksvatten	Vattenmiljö	Dricksvattenförsörjning från såväl ytvattentäkter som grundvattenmagasin möjliggörs genom en rad ekosystemtjänster, där vatten bland annat fördröjs, infiltreras och renas. Detta sker i olika ekosystem och är ett tydligt exempel på hur betydelsefulla

		<p>ekosystemtjänsterna är för ett fungerande och välmående samhälle. Det förekommer industrier som historiskt hanterat klorerande lösningsmedel i framför allt Anderstorp. Dessa har en negativ påverkan på grund- och dricksvatten. Likväl förekommer transporter inom planområdet som medför en ökad andel föroreningar, vilka även kan spridas kort- och långväga. Risken finns, bland annat vid olyckor, att farliga och tunga transporter kan läcka ut föroreningar. I överlag behöver markförorenade utvecklingsområden hanteras i mån av att undvika långsiktiga risker vad gäller hälsa, sett till att mark samt grund- och ytvatten kan komma till att påverkas. Ett av Gislaveds kommuns ställningstaganden i planförslaget är att områden som är viktiga för dricksvattenförsörjning ska säkerställas.</p>
Skogsbruk	Naturmiljö	<p>Skogen är en naturresurs som bland annat bidrar med att dämpa buller, rena luft och vatten, reglera temperatur och infiltrera nederbörd. Likväl har skogsmark en förmåga att binda koldioxid och fungera som kolsänka. Skogen utgör habitat för växter, djur och andra organismer. Produkter från skogen såsom virke, bränsle, vilt, svamp och bär är alla exempel på försörjande ekosystemtjänster. Skogen levererar också möjlighet till rekreation och friluftsliv som genererar bättre hälsa och välbefinnande. En del skogsmark kommer att tas i anspråk genom fördjupningen av översiktsplanen, vilket har en negativ påverkan på skog som ekosystemtjänst. För att minska denna påverkan bör skogsnäringen så långt som möjligt skyddas för intrång.</p>
Jordbruk	Hushållning med naturresurser	<p>Jordbruksmark är en naturresurs som består med flera olika ekosystemtjänster. Ett jordbrukslandskap levererar både producerande tjänster i form av livsmedel och foder samt en möjlighet att uppleva kulturmiljöer kopplade till</p>

		jordbruket och möjlighet till rekreation. Planförslaget innebär ingen negativ påverkan på jordbruk, då utvecklingsinriktningen anger att ytor för jordbruksmark ska bevaras och utvecklas.
Jakt		Planförslaget har ingen särskild påverkan på jakt.
<i>Reglerande</i>		
Rening av luft	Luft	Planförslaget innebär en minskning av skogsmark, vilket gör att skogens rening av luft minskar något.
Klimatreglering/kolbindning	Vattenmiljö, naturmiljö och hushållning med naturresurser	Ytvattnet och våtmarker som finns inom planområdet som kan bidra till klimatreglering i tätorten bedöms inte påverkas av planförslaget. Genom att planförslaget innebär en viss minskning av skogsmark och våtmarker påverkas möjligheten att binda koldioxid i skogs- respektive våtmark negativt.
Rening av vatten	Vattenmiljö och naturmiljö	Genom att planförslaget innebär exploatering med hårdgjorda ytor, samt en viss minskning av skogs- och våtmarker kan rening av vatten påverkas negativt. Negativa effekter motverkas genom krav på dagvattenhantering (fördröjning / rening). Planförslaget bedöms ha en viss negativ påverkan på rening av vatten.
Pollinering		Genom att bevara samt förstärka gröna stråk i städerna, kan påverkan på pollinering vara liten negativ, obefintlig eller liten positiv.
Bullerdämpande	Buller	Skog är bullerdämpande. Planerad avverkning bedöms minska de bullerdämpande effekterna.
Erosionskontroll*		Planen antas inte påverka erosionskontrollen.
Temperaturreglering	Naturmiljö och hushållning med naturresurser	Skogen bidrar med reglering av temperatur. Eftersom planförslaget innebär en minskning av skogsmark, antas ekosystemtjänsten påverkas negativt.
<i>Kulturella</i>		
Rekreation/friluftsliv	Rekreation, friluftsliv samt stads- och landskapsbild	Planen kan delvis innebära en negativ påverkan på rekreation och friluftsliv i och med att oexploaterad mark tas i anspråk.

		Dock finns det fortsatt gott om utrymme för rekreation och friluftsliv inom planområdet.
Visuella upplevelser	Rekreation, friluftsliv samt stads- och landskapsbild	De visuella upplevelserna kan påverkas olika beroende på framtida utformning av exempelvis utredningsområde för verksamheter mellan Anderstorp och Gislaved. Detsamma gäller ytor i stadsmiljöerna, där det planeras ny byggnation.
Kulturarv	Kulturmiljö	Påverkan kan ske där omvandlingsområden innehåller kulturvärden. Dock bedöms inte planen medföra en negativ påverkan, utan det kan innebära en viss positiv effekt genom förbättrad tillgänglighet.
<i>Stödjande</i>		
Biologisk mångfald	Naturmiljö	Naturmiljön i odlingslandskapet utgör habitat för växter samt djur. Det fungerar även som spridningskorridor för många arter i landskapet. Till de stödjande tjänsterna räknas också fotosyntes, bildning av jordmån och biogeokemiska kretslopp, utan vilka jordbruk inte kan bedrivas. Reglerande ekosystemtjänster som exempelvis fördröjning av nederbörd, grundvattenbildning och koldioxidbindning tillhandahålls också i odlingslandskapet. Planen anses inte innebära några stora konsekvenser för biologisk mångfald. Planförslaget bedöms bidra till en tydligare grönstruktur och tydligare inriktning med prioritering av blå och gröna stråk, vilket är positivt för bibehållande av biologisk mångfald.
Habitat	Naturmiljö och vattenmiljö	Planen kan ha en liten negativ påverkan på habitat i och med att skogsmark / våtmarker tas i anspråk i varierande grad.

** Jorderosion innebär bortförel av jord med vind eller vatten. Viktiga faktorer som påverkar erosion är markegenskaper, lutning, vegetation och nederbörd. Negativa effekterna på ekosystemen av jorderosion finns både på platsen (förlorad bördighet), avkastningspotential och organiskt material, liksom utanför det lokala planet i framför allt vattenekosystem. Detta i sin tur kan påverka andra ekosystemtjänster.*

Åtgärdsförslag

Åtgärdsförslag kopplade till ekosystemtjänster presenteras översiktligt under respektive miljöavsnitt som hänvisas till i Tabell 2. De ställningstaganden som Gislaveds kommun angett i planförslaget bör

följas för att den negativa påverkan på ekosystemtjänsterna ska bli så liten som möjligt. Följande ställningstaganden som kan utvecklas och konkretiseras till ytterligare åtgärdsförslag har angetts:

- Kommunen vill säkerställa och utveckla friluftsområden så att också kultur- och naturvärden samt biologisk mångfald bibehålls eller förstärks.
- Grönytor i tätortsnära områden bör stärkas för ökad pollinering och biologisk mångfald. Kommunen verkar för att utveckla grönytor i tätortsnära områden i samband med projektering och skötsel av allmän plats.
- Vid utformning av grönytor ska multifunktionella ytor eftersträvas utifrån platsens och ekosystemets behov.
- I samband med förvaltning av kommunal mark, detaljplanering, lovprövning samt genomförande ska kommunen agera för att motverka värmeöar, i synnerhet i miljöer som berör särskilt utsatta riskgrupper.

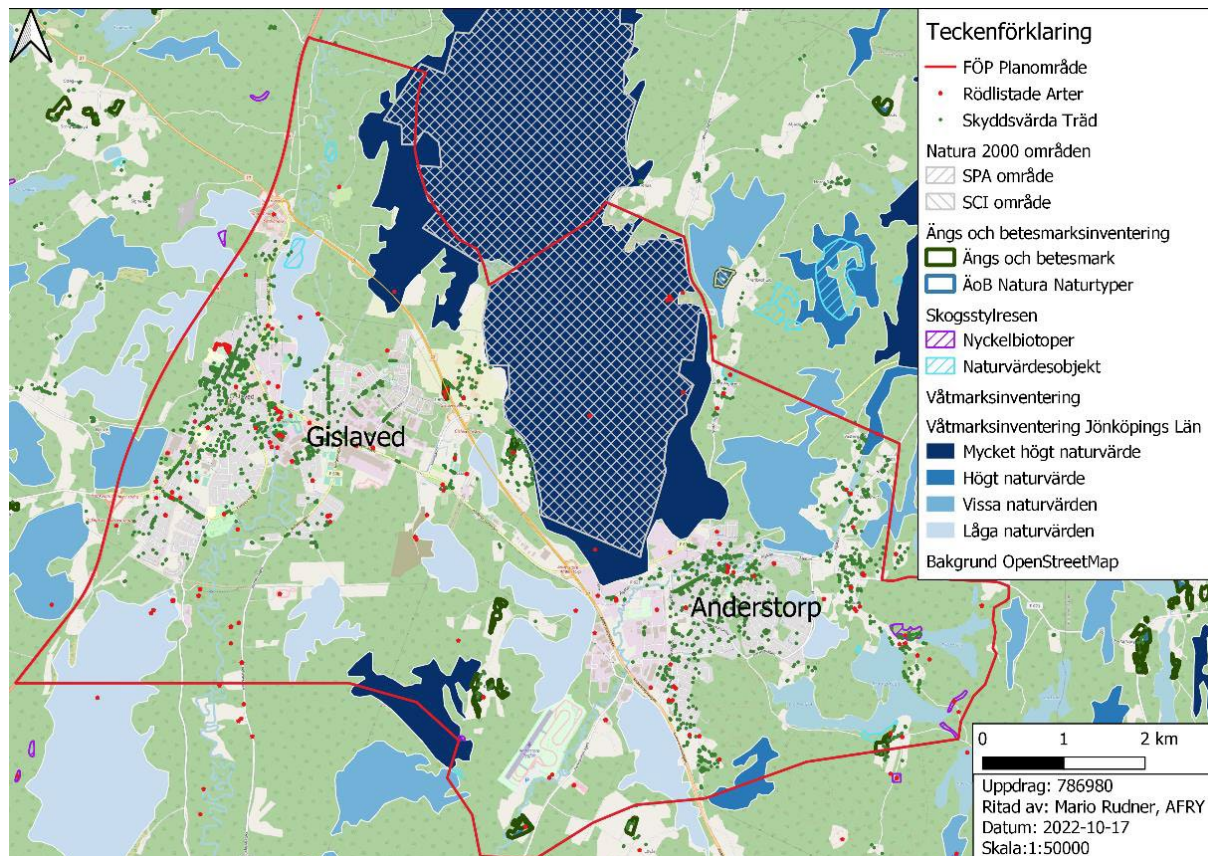
Naturmiljö

Förutsättningar

Planområdet är sedan tidigare exploaterat med två orter samt bostads- och verksamhetsområden. Utanför orterna utgörs planområdet till stor del av öppen våtmark som är delvis bevuxen med och omgiven av tall- och granskog. Inom planområdet förekommer även enstaka inslag av åkermark och övrig öppen mark, se Figur 12. Det förekommer dessutom skogsområden som har klassats med hög produktivitet och även ett flertal skogliga värden, såsom nyckelbiotoper. Nissan och Anderstorpsån, samt mindre vattendrag som rinner genom planområdet, är viktiga spridningskorridorer mellan de olika grönområdena som finns inom och i anslutning till planområdet.

Planområdets västra del utgörs till stor del av exploaterade urbana miljöer med speedwaybanan sydöst om Gislaved. De exploaterade miljöerna sträcker sig såväl söderut, parallellt med riksväg 26, samt österut längs med riksväg 27 i riktning mot Anderstorp i östra delen av planområdet. I den södra delen av planområdet, angränsande Anderstorp, finns en motorbana och privat flygplats. Planområdets centrala del utgörs av Anderstorps Store Mosse som har höga naturvärden.

Inom planområdet finns bland annat utpekade skogliga nyckelbiotoper (runt Fryebosjön) samt utpekade ängs- och betesmarker (bland annat söder om Anderstorps motorbana), se Figur 12. Skogarna är dessutom viktiga kolsänkor, eftersom vegetationen binder koldioxid och agerar som en klimatreglerande ekosystemtjänst. Även våtmarker bidrar med ett flertal ekosystemtjänster, bland annat som kolsänka, vilket särskilt gäller för torvbildande våtmarker som Anderstorps Store Mosse.

Figur 12. Karta med naturvärden som skyddsvärda träd, rödlistade arter, skogliga nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt samt resultat från ängs-, betesmark- och våtmarksinventeringen. Planområdet anges av röd markering.

Våtmarker

Landskapet möjliggör ett flertal våtmarker, vilka definieras som områden där vatten finns under en stor del av året. Vatten kan finnas såväl under, nära eller inom markytan och våtmarker kan vara överväxta av skog och övrig vegetation. Våtmarker är hydrologiskt känsliga områden som bidrar med bland annat viktiga fågelhabitat, medan grunda vattenområden och dammar är viktiga leklokaler för grodor och salamandrar. Inom planområdet finns ett antal våtmarker i enlighet med Länsstyrelsens våtmarksinventering och de innehåller olika naturvärdesklassningar, se Figur 12. Söder om Anderstorp har Skogsmossen klassats med högt naturvärde, medan Flymossen lokaliserad sydost om Gislaved och Anderstorps Store Mosse har klassats med mycket högt naturvärde. Utöver dessa, kan våtmarker med vissa eller låga naturvärden även hysa natur- och/eller kulturvärden och vara av lokal betydelse för biodiversitet. Söder om Gislaved finns dessutom en anlagd våtmark, Rastadamarna, i anslutning till reningsverket som huser ett rikt fågelliv.

Naturresevat och Natura 2000 – Anderstorps Store Mosse

Anderstorps Store Mosse är ett av Sveriges största och mest värdefulla myrmarksområden som sträcker sig över nästan 2 000 hektar. Det är även ett naturresevat och stora delar är utpekade som Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet. Anderstorps Store Mosse är ett myrkomplex med välvda mossar med små gölsystem, sluttande och breda kärrdrag, randskog och fastmarksholmar med äldre skog. Stora myrkomplex som detta har stor betydelse för bevarande av biologisk mångfald knuten till växt- och djurliv, framför allt fågelliv (Länsstyrelsen i Jönköpings län, 2006-04-02, reviderad 2016-12-12). Inom området förekommer flertal fåglar som trana, ljunpipare, grönbena, nattskärna med flera. Mellan 2010-2015 restaurerades Anderstorps Store Mosse, då det

tidigare avvattnades genom många diken. Detta gjordes bland annat genom att dämna diken och platta ut plintar för att skapa förutsättningar för levande och växande vitmossa.

Länsstyrelsen har sedan 2009 haft fastställda skyddsbestämmelser för naturreservatet Anderstorps Store Mosse i enlighet med miljöbalken (1998:808) 7 kap. 5 §.

Gröna stråk och kilar inom planområdet

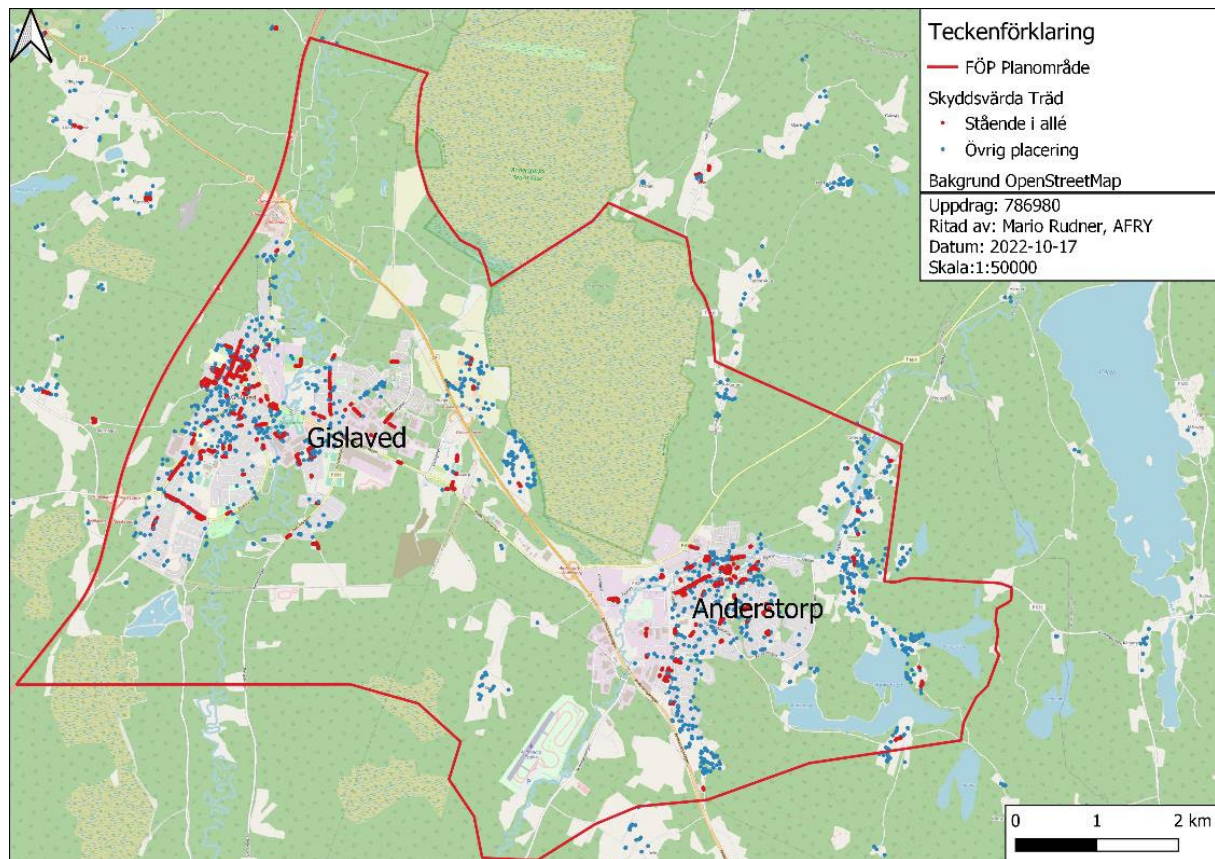
Gislaveds kommun har identifierat gröna stråk och kilar, vilka är sammanhängande naturmiljöer och viktiga förbindelser för de gröna sambanden både inom och utanför planområdet, se Figur 5 planförslagets utvecklingsinriktning. Dessutom har särskilt känsliga områden identifierats, vilka bland annat omfattar Nissan och dess närområde.

I västra delen av planområdet drar sig ett tall-, gran- och barrblandskogsområde med inslag av öppen våtmark söderut längs med riksväg 26. Anderstorps Stormosse är ytterligare en kil som ligger centralt inom planområdet och fortsätter norrut utanför plangränsen. Sydväst om riksväg 27 finns även en kil som bland annat omfattar Flymossen. I sydöstra delen av planområdet, söder om Svarvaretorpsjön och Bråarpasjön, har en kil identifierats som till största delen består av skogsmark med inslag av åkermark och våtmarker. Även den anlagda våtmarken vid Gislaveds reningsverk, som ansluter till Rastamossen, har identifierats som en viktig del i det grönblåa samband som kommunen vill uppnå.

Av central betydelse för det gröna sammanhanget, är de två vattendragen Nissan och Anderstorpsån som rinner genom planområdet. Nissan med omgivande skogsområde är en viktig spridningskorridor norr- och söderut genom planområdet samt mellan de gröna kilarna som identifierats. Nissan är även av särskild betydelse som grönområde/grönstråk i Gislaved, därför har stora delar planlagts sedan tidigare. Anderstorpsån har en liknande funktion i Anderstorp och an knyter till områden nordöst och söder om planområdet. Utöver vattendragen har viktiga samband mellan grönområden inom och utanför planområdet identifierats. Dessa redovisas i planförslagets utvecklingsinriktning.

Värdefulla/skyddsvärda träd

Gislaveds kommun genomförde en inventering av värdefulla träd i Gislaved och Anderstorp under 2011–2012, detta i samband med Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Inom planområdet har skyddsvärda träd rapporterats, bland annat särskilt stora ekar med omkrets över 500 centimeter som skulle klassas som jätteträd. Ett flertal träd står även i alléform, vilket medför att de kan omfattas generellt biotopskydd enligt 7 kap. 11 § miljöbalken.

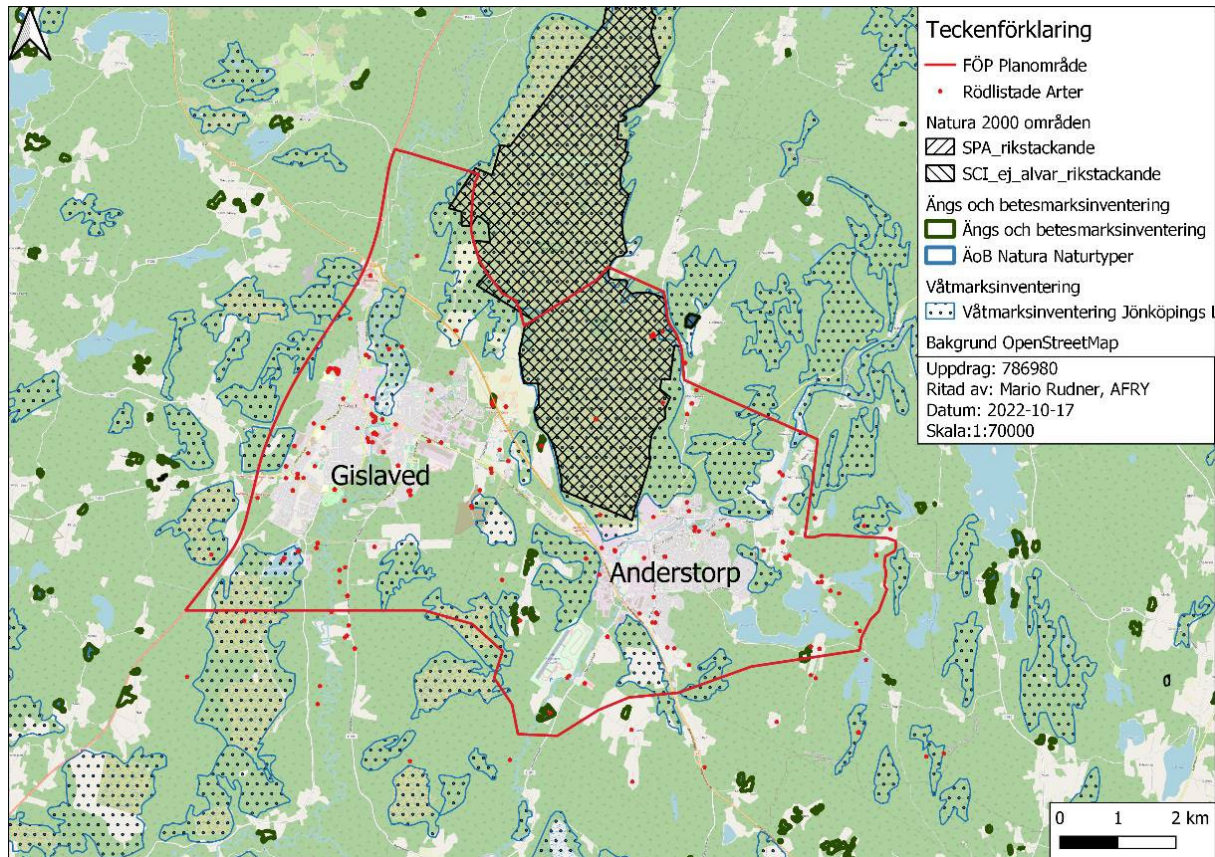

Figur 13. Skyddsvärda träd inom planområdet.

Skyddade och rödlistade arter

Skyddade arter är skyddade med stöd av olika nationella och internationella lagar. Rödlistan är en nationell sammanställning av samtliga svenska arter som förekommer och utgör bedömningsgrund för vilka arter som bör fridlysas. Rödlistan innebär ingen skydd av arter i sig, men anger hotgraden för respektive art. Artskyddsförordningen (2007:845) listar de arter som Sverige har ansvar för att se till att deras bevarandestatus når en gynnsam nivå genom att exempelvis skydda dess livsmiljöer och genom fridlysning av art. Nedan görs en sammanfattning av rödlistade arter inom och i anslutning till planområdet som rapporterades i den nationella databasen (ArtDatabanken) mellan 2000-2021.

Huvudsakligen har rödlistade fåglar rapporterats, vilka skyddas i enlighet med 4 och 6 §§ artskyddsförordningen, men även några växter, fiskar och en fjäril. Totalt var 120 rödlistade arter rapporterade, främst observerades i närheten av ytvatten och våtmarker. Bland de rapporterade arterna finns dels särskilt hotad ål (CR-akut hotad), ros Karl (EN-starkt hotad) och skogsalm (CR).

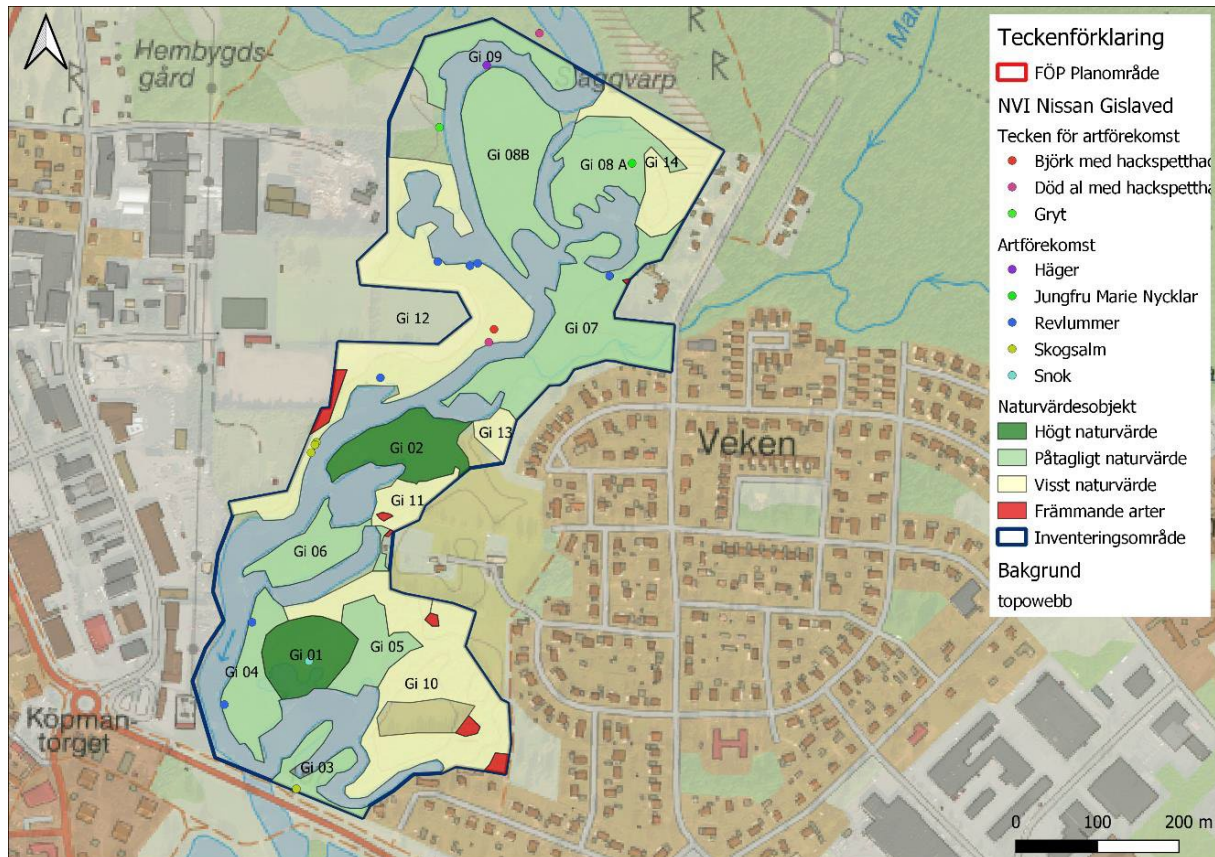
Figur 14. Rapporterade fynd av rödlistade arter runt Gislaved och Anderstorp.

Naturvärdesinventeringar

En naturvärdesinventering av närområdet kring Nissan i centrala Gislaved har genomförts inför upprättandet av den fördjupade översiktsplanen. Inventeringen redovisade flera naturvärdesobjekt med höga (NV-klass 2), påtagliga (NV-klass 3) och vissa naturvärden (NV-klass 4) samt områden med främmande och invasiva arter (NV-klass 5), se Figur 15. Naturvärden är främst knutna till Nissans svämzoner i kombination med äldre träd. De högsta naturvärdena återfanns framför allt i relativt ostörda och mindre tillgängliga skogsområden. Stora delar av inventeringsområdet skulle kunna klassas som lövsumpskog 9080 (Natura 2000), varför varsamhet om området rekommenderas.

Vidare har flera rödlistade och fridlysta arter påträffats, bland annat revlumner, groddjur, snok, gråhäger och hackspett. Delområden med höga naturvärden (objekt Gi 01 och Gi 02) är relativt opåverkade. Gi 01 är en mosse med lågkärr under bildning med en mindre ö med grövre träd, där bland annat skyddade arter (snok och groddjur) påträffats. Det andra objektet (Gi 02) är en naturlig almsumpskog med kolossrötter samt inslag av äldre träd med bohål och en väldigt hög naturlighet.

Inventering av Nissan gjordes inte, men en preliminär bedömning tyder på ett påtagligt naturvärde, vilket grundas i dålig konnektivitet i vattendraget, såväl upp- som nedströms. I inventeringen resoneras det dock kring att naturvärdesklassning möjligtvis kan höjas till klass 2, höga naturvärden, under beaktande av artförekomsten i Nissan, som omfattar skyddade och sällsynta kungsfiskare.

Figur 15. Naturvärdesklassning av Nissans närområde i centrala Gislaved © AFRY.

Konsekvenser

Planområdet omfattar naturmiljö som bedömts vara av högt värde, vilket genomförda inventeringar redovisar. Dels omfattas värdefulla våtmarker, ängs- och betesmarker, skogliga nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt samt natura 2000-området Anderstorps Store Mosse. Planförslaget medför bland annat att utvecklingsområdena för bostadsändamål möjliggör en förtätning inom orterna, medan befintliga såväl som nya industrier och andra verksamheter på lång sikt ska lokaliseras till ett utpekat utvecklingsområde för sådana ändamål mellan Gislaved och Anderstorp. Det här kan medföra en exploatering av nuvarande naturmiljöer.

I övrigt medger planförslaget dels en viss utökning av jordbruket och dels utvecklingsområden för bostads- och verksamhetsändamål både inom och i anslutning till befintliga orter. Detta innebär ianspråktagande av befintliga naturmiljöer, vilket kan medföra stora effekter i form av långsiktig förlust av dessa miljöer. Även utbyggnad av förbindelsen mellan riksväg 26 och Anderstorp genom en förlängning av väg 604, medför ianspråktagande av naturmiljöer med negativa effekter. Planförslaget omnämner och redovisar däremot betydelsen av de gröna korridorerna vilket tydliggör Gislaveds kommuns intention att bevara de gröna sambanden, samt de särskilt värdefulla och ekologiskt känsliga områdena. Ett upprättande av ett kommunalt naturreservat intill Nissan bedöms särskilt kunna medföra positiva effekter. Av Gislaveds kommuns ställningstaganden framgår:

- Kommunen kommer i fortsatt planering, projektering och skötsel verka för att utveckla och säkerställa ytor för viktiga samband vad det gäller strukturer för biologisk mångfald, dagvattenrening, skyfallshantering, undvikande att bilda värmeöar, luftrening, att dämpa buller samt för ökad rekreation.

- Grönytor i tätortsnära områden bör stärkas för ökad pollinering och biologisk mångfald. Kommunen verkar för att utveckla grönytor i tätortsnära områden i samband med projektering och skötsel av allmän plats.

Jämfört med nollalternativet medför ett utpekande av utvecklingsområden för verksamhetsändamål och fortsatt anslutning av väg 604 till riksväg 26 ingen ytterligare påverkan på naturmiljön, detta då det även föreslås i nollalternativet. Utpekade utvecklingsområde för förlängningen av väg 604 är däremot något större, detta för att säkerställa möjligheten till anpassningar i senare skede då ingen exakt vägdragning finns framtagen ännu. Utökad exploatering för bostadsändamål, sker till stor del på redan planlagda markområden, och har därmed till stor del pekats ut sedan tidigare och medför därmed inte heller en ytterligare påverkan jämfört med nollalternativet.

Omfattningen av LIS-områdena har minskat jämfört med tidigare planlagda markområden på grund av identifierade naturvärden, vilket medför en förbättring jämfört med nollalternativet.

Utvecklingsområden för bostadsändamål som inte förekommer i nollalternativet, exempelvis B9 Rödjan, kan medför ianspråktagande av befintliga naturmiljöer och bedöms därmed medföra måttliga effekter. Detta är varför den slutliga bedömningen för naturmiljön är att planförslaget kan medföra stora negativa konsekvenser, samt delvis positiva genom minskning av LIS-områden och möjlighet av ett ytterligare skyddat område i form av ett kommunalt naturreservat.

Våtmarker

Planförslaget medför delvis förlust av och ingrepp inom flera utpekade våtmarker. Det utpekade verksamhetsområdet mellan Gislaved och Anderstorp medför förlust av Gröne Mosse och stora delar av Stötabomossen. Den sistnämnda och Rastamossen påverkas även av förlängningen av väg 604. Utvecklingsområden för bostadsändamål runt Anderstorp kommer också att delvis medföra förlust av två stycken våtmarker med låga och vissa naturvärden enligt VMI. Ytterligare förlust av en våtmark med låga värden sker inom utvecklingsområdet för verksamhetsändamål längs med Reftelevägen. Även om dessa våtmarker har bedömts inneha låga/vissa naturvärden i VMI, kan dessa våtmarker tillhandhålla viktiga ekosystemtjänster som exempelvis habitat, vattenrening och fördröjning.

Våtmarker med mycket höga och höga naturvärden har till huvudsaklig del pekats ut som områden för natur- och friluftsliv, vilket medför att dessa kommer att värnas på grund av deras betydelse för natur- och friluftsliv vilket leder till en svag positiv effekt. Gislaveds kommun har dessutom avsikten att värna befintliga våtmarker vilket framgår av ställningstagandena.

Jämfört med nollalternativet är påverkan på våtmarker oförändrad med undantag av utveckling av de i planförslaget utpekade utvecklingsområden för bostadsändamål, exempelvis norr om Anderstorp. För våtmarker bedöms planförslaget därför kunna medföra såväl en liten negativ konsekvens som en positiv konsekvens under förutsättning att våtmarker faktiskt bevaras. Av Gislaveds kommuns ställningstaganden framgår följande om våtmarker:

- Kommunen ska värna om befintliga våtmarker. Där exploatering ändå förväntas ske ska kommunen verka för att harmonisera våtmarkers naturvärden genom att upprätthålla viktiga systemvärden.

Naturreservat och Natura 2000

Naturreservatet Anderstorps Store Mosse är av stor vikt i planförslaget och ska fortsatt bevaras. Det omnämns att Mossen ska undantas exploatering, men att en förbättrad tillgänglighet eftersträvas. Som nämnt i föregående kapitel om riksintressen, bedöms planförslaget medföra ringa till obetydliga konsekvenser för Natura 2000-området Anderstorps Store Mosse. Söder om Mossen har ett särskilt

grönområde pekats ut, där eventuella tillgänglighetsökande åtgärder kan genomföras utanför det skyddade naturområdet. Föreslagen utvecklingen för att öka tillgängligheten ska dock genomföras med stor hänsyn till de skyddade naturvärdena, och kräver en noggrann avvägning mellan ökad tillgänglighet och eventuell påverkan på Natura 2000-området. Åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka eller störa Natura 2000-områden är tillståndspliktiga, så en särskild tillståndsprövning enligt miljöbalken (1998:808) 7 kapitel 28 a§ kan behövas för dessa åtgärder.

Sammanfattande konsekvensbedömning
Värde: Högt
Påverkan/Effekt: Måttlig negativ, delvis positiv
Konsekvens: Stor negativ

Åtgärdsförslag

Behovet av naturvärdesinventering ska utredas i samband med detaljplanering och rekommenderas särskilt för exploateringsområden med bestånd av relativt opåverkade naturmiljöer, exempelvis det utpekade utvecklingsområdet för verksamhetsändamål längs Anderstorpsvägen. Men även för det utvecklingsområdet för bostadsändamål norr om Anderstorp. Hänsyn ska tas till förekomsten av rödlistade och skyddade arter samt områden som hyser naturvärden eller som kan vara av särskild betydelse som spridningskorridor mellan olika grön- och naturområden.

Vid utveckling i anslutning till Anderstorps Store Mosse måste en särskild och mycket noggrann avvägning ske mellan ökad tillgänglighet och eventuella möjliga negativa effekter för mossen. Det måste även utredas om åtgärderna kan omfattas av tillståndsplikten enligt miljöbalken (1998:808) 7 kap 28a § som kräver en noggrann miljöbedömning av planerade åtgärder. Värt att beakta är, likt det som omnämns i föregående kapitel om riksintressen, att den mänskliga rörelsen kan styras vid ett tillgängliggörande och det kan kräva en förändrad skötselplan. Hänsyn behöver tas till Anderstorps Store Mosse och ett tillgängliggörande ska inte ske på bekostnad av de allra känsligaste miljöerna.

Vattenmiljö (inklusive yt- och grundvatten)

I detta avsnitt redovisas vattenmiljöer inklusive utpekade vattenförekomster som förekommer inom planområdet samt miljöpåverkan som ett genomförande av planförslaget kan medföra. Avsnittet behandlar förutsättningar och påverkan på vattenmiljöer med fokus på vattenverksamhet och miljöernas kvalitet utifrån systemet med miljö kvalitetsnormer för kemisk och ekologisk status.

Vattnekosystemen bidrar till biodiversiteten i landskapet. God vattenkvalitet är en förutsättning för att höga värden dessutom ska förekomma. Ytvatten som finns inom planområdet bidrar med en rad ekosystemtjänster, försörjande (exempelvis livsmedel), kulturella (exempelvis rekreation), reglerande (exempelvis klimatreglering, upptagning och nedbrytning av näringsämnen) och stödjande (exempelvis upprätthållande av biodiversitet och konnektivitet av habitat). Välfungerande ekosystem är en viktig bas för ett robust och välfungerande samhälle och framför allt förmågan att kunna återgå till normalläge efter en kris. Naturliga vattenmiljöer kan normalt omhänderta och fördröja stora nederbörds mängder och därmed minska dess negativa effekter. Vattenmiljöer bidrar starkt till attraktionskraften för turism, rekreation och friluftsliv, men även utgöra grunden för företagande.

Inom EU-samarbetet antog alla medlemsländer 2000 ett ramdirektiv för vatten. Direktivet har implementerats i svensk lagstiftning genom vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660). Det arbete som rör förordningen kallas "vattenförvaltningen". Vissa ytvatten och grundvattenområden har beslutats utgöra så kallade vattenförekomster, vilka omfattas av miljö kvalitetsnormer som anger den miljö kvaliteten som ska uppnås eller råda i ytvattenförekomster normalt senast 2027 och delas upp

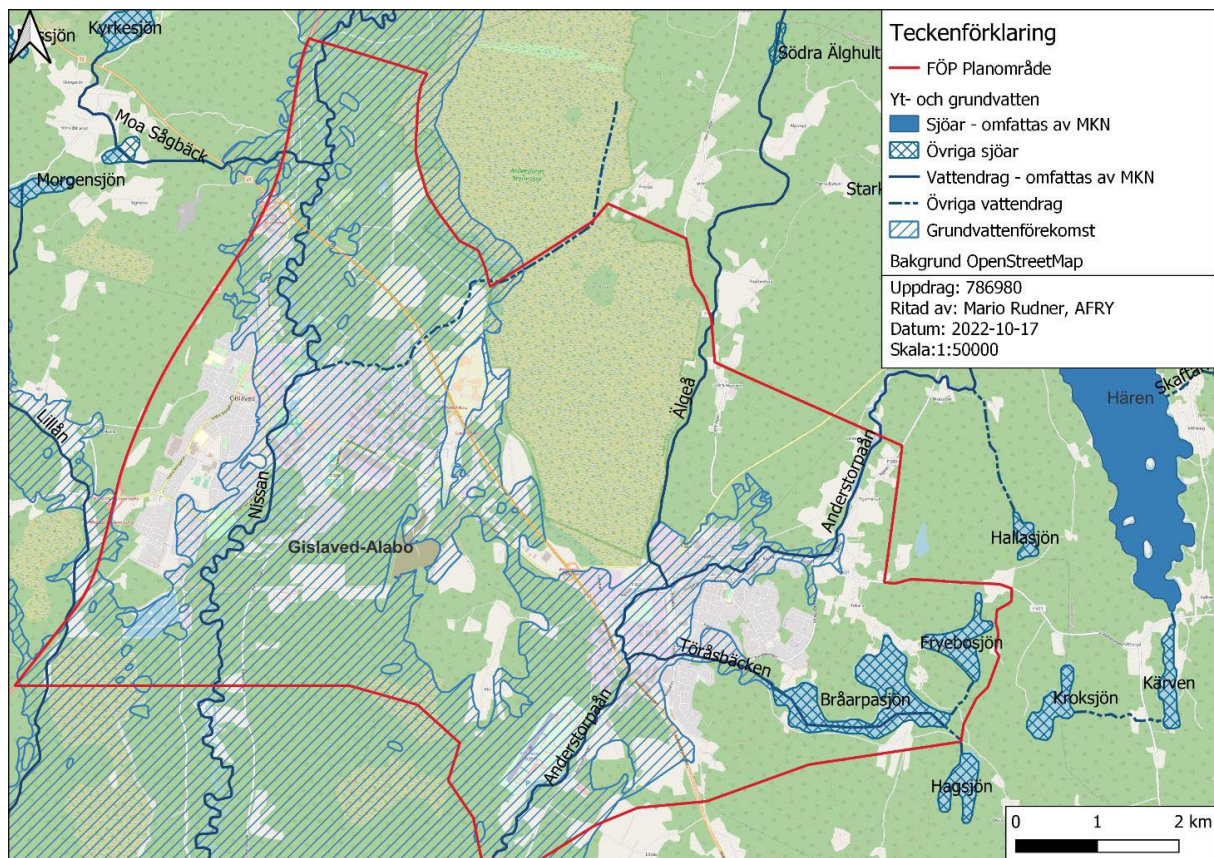
i ekologisk respektive kemisk status. För ytvattenförekomster gäller god kemisk status samt god eller hög ekologisk status som norm. I en del fall har vattenmyndigheterna beslutat om undantag med mindre skarpa krav eller förlängda tidsfrister, exempelvis för ytvatten som nyttjas för vattenkraft.

I databasen VISS (Vatten Informationssystem Sverige) finns information om miljö kvalitetsnormer samt ekologisk och kemisk status för respektive vattenförekomst. Vattenmyndigheten beslutar vart sjätte år om vilken status en vattenförekomst har. Som underlag till beslutet ligger Länsstyrelsens bedömningar utifrån befintliga miljödata. VISS innehåller även uppdaterade, men ännu inte fastställda statusbedömningar, som grundar sig på senare underlag. Dessa används som en indikation på aktuell statusbedömning. Statusbedömningarna har dock ännu inte genomgått processen för fastställelse.

Miljö kvalitetsnormer för vatten innebär att klassade vattendrag, sjöar och kustvatten ska erhålla god kvantitativ status samt en god kemisk ytvattenstatus. Åtgärder eller verksamheter som föranleder en försämring av den ekologiska statusen är inte tillåtna. Eventuella vattenverksamheter, det vill säga verksamheter som omfattas av 11 kap. miljöbalken (1998:808), till följd av planförslaget som kan försämrade eller äventyra möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormer får därmed inte tillåtas.

Förutsättningar

Planområdet präglas av två orter samt en öppen och igenväxt våtmark med inslag av skogs- och åkermark med två stora vattendrag samt ett flertal mindre ytvatten. Inom planområdet omfattas Lillån, Moa Sågbäck, Nissan, Anderstorpsån, Töråsbäcken och Älgeå av miljö kvalitetsnormer för vatten, se Figur 16. Dessutom finns grundvattenförekomsten Gislaved – Alabo som sträcker sig längs Nissan och Anderstorpsån. Bråarpasjön och Fryebosjön omfattas inte av miljö kvalitetsnormer.

Figur 16. Yt- och grundvatten runt Gislaved och Anderstorp.

Ytvatten

Följande ytvatten har klassats som vattenförekomster och omfattas av miljö kvalitetsnormer. Aktuell ekologisk status och kvalitetskrav framgår av Tabell 3. En beskrivning av respektive vattenförekomst följer därefter.

Tabell 3. Vattenförekomster med statusklassning inom planområdet (enligt förvaltningscykel 2 resp. förvaltningscykel 3).

EU ID	Ekologisk status	Kvalitetskrav och tidpunkt	Kemisk ytvattenstatus	Kvalitetskrav och tidpunkt
Lillån (SE635277-136133)	Måttlig	God 2027 / 2027	Uppnår inte god	God 2027
Moa Sågbäck (SE635811-136243)	Måttlig	God 2021 / 2027	Uppnår inte god	God 2021 / 2027
Nissan (SE635588-136427)	Måttlig	God 2021 / 2033*	Uppnår inte god	God 2021 / 2027
Anderstorpsån (SE634843-136627 och SE635505-137122)	Måttlig	God 2021 / 2033*	Uppnår inte god	God 2021 / 2027*
Töråsbäcken (SE634790-419442)	Måttlig	God 2027	Uppnår inte god	God 2027*
Älgeå (SE635691-136917)	Måttlig	God 2027	Uppnår inte god	God 2027

*Särskilda undantag gäller.

Lillån

Lillån är 12 kilometer och ett naturligt vattendrag som är påverkat av vandringshinder och försurning. Det är enbart en mindre sträcka av ån som rinner genom planområdet.

Moa Sågbäck

Moa Sågbäck är ett mindre vattendrag som avvattnar Kyrkesjön och Moasjön och mynnar ut i Nissan norr om Gislaved. Det är enbart en mindre mindre del av bäcken som ingår i planområdet. Bäcken är påverkad av försurning och har tidigare kalkats. Vidare har bäcken försämrade konnektivitet i form av vägtrummor i själva vattendraget samt nedströms i Nissan. Bäcken har bra lek- och uppväxtområden för öring, men öringbeståndet minskade senast, sannolikt i samband med torka.

Nissan

Nissan är ett naturligt meandrande vattendrag som är utpekat som särskilt värdefullt på grund av sitt meandrande lopp samt förekomst av de rödlistade arterna kungsfiskare (VU) och strandlumner (NT). Det finns ett flertal vattenkraftverk som utgör vandringshinder och påverkar Nissans konnektivitet, men inom aktuellt planområde förekommer enbart ett vattenkraftverk. Vidare är Nissan påverkat av reningsverket samt omkringliggande verksamhetsindustrier och förorenade områden.

Älgeå

Älgeån är ett nio kilometer långt vattendrag som delvis rinner genom Natura 2000-området Anderstorps Store Mosse. Vattendraget är påverkat genom försurning och av omkringliggande verksamhetsindustrier och förorenade områden.

Anderstorpsån

Anderstorpsån är kraftigt påverkad av kringliggande verksamhetsindustrier och förorenade områden samt vattenkraftverk vid Nennesholm och Möllefors som påverkar vattendragets konnektivitet. Likväl förekommer fördämningen Mofors. Det är stor risk för nickelförorening av vattendraget, även om nickelnivåer nu klassas med god status, då det finns många möjliga påverkanskällor i åns närområde samt att uppmätta halter varierat mycket historiskt.

Töråsbäcken

Töråsbäcken avvattnar Bråarpasjön, Fryebosjön och Hagsjön och mynnar i Anderstorpsån strax norr om riksväg 27. I aktuell förvaltningscykel har Töråsbäcken klassats som vattenförekomst. Bäckens ekologiska status är påverkad genom förändring av morfologi, vattenflöde och överskridande halter av koppar och zink. Dess dåliga kemiska status förklaras med överskridande halter av bly, kadmium, flouranten, PFOS och benso(a)pyrene, som sannolikt kommer från omkringliggande förorenade områden i samband med tidigare verksamheter, samt urban markanvändning. Vattenmyndigheten har därför beslutat om ett flertal undantag med senare målår och mindre stränga krav.

Övriga större ytvatten

Utöver de ovannämnda vattenförekomsterna finns ett flertal mindre ytvatten som bland annat avvattnar våtmarker och mynnar i Nissan eller Anderstorpsån. Bland de övriga större ytvatten finns Bråarpasjön, Fryebosjön och Kyrkebäcken söder om Anderstorp och Malmbäcken norr om Gislaved, som rinner från Anderstorps Store Mosse till Nissan. Vidare finns Rastamossens våtmark i anslutning till reningsverket söder om Gislaved, som utgör ett viktigt friluftsområde och fågellokal.

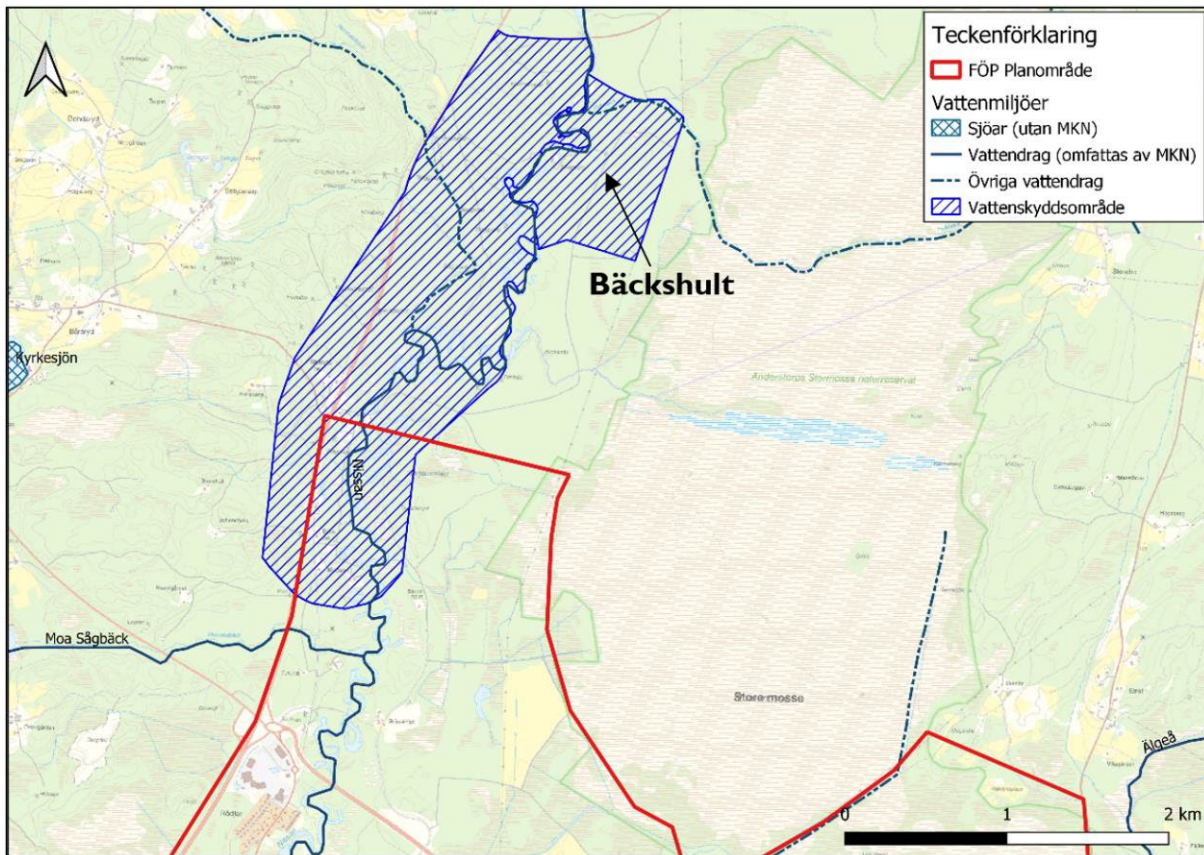
Gislaveds kommun avser att öka synligheten och tillgängligheten av vattenmiljöer inom planområdet med ett tydligare grönblikt samband. Detta gäller särskilt vid Nissan i Gislaved och Anderstorpsån i Anderstorp. De befintliga vattenmiljöerna samt deras tillhandahållna ekosystemtjänster, till exempel rekreation, förekommer i planförslagets utvecklingsinriktning genom utpekande av gröna korridorer längs Nissan och Anderstorpsån samt förtätning och omvandling av bebyggelse i centrala lägen. Det förväntas öka tillgängligheten till strandmiljöer, vara av nytta för biologisk mångfald samt omfatta långsiktiga lösningar avseende hantering av skyfall och översvämningar. Detta kan enligt Gislaveds kommun även medföra att strandskyddet delvis upphävs och/eller reduceras för att möjliggöra ovannämnd utveckling, till exempel för de utpekade LIS-områdena vid Bråarpasjön. I övrigt omges ytvatten till stor del av utpekade grönområden och områden för natur- och friluftsliv.

Grundvatten

Inom planområdet finns grundvattenförekomsten Gislaved – Alabo med en area av 133 km² som omfattar stora delar av planområdet, se Figur 16. Grundvattenförekomsten har klassats med god kemisk och god kvantitativ status och har ovanligt goda uttagsmöjligheter (över 125 liter/sekund) i den bättre delen av grundvattenmagasinet. Grundvatten nyttjas för dricksvattenproduktion åt flera vattenverk som producerar dricksvatten för Gislaved och Anderstorp samt omliggande orter. Därtill finns det ett flertal energi- och vattenbrunnar som nyttjar grundvattnet.

Vattenskyddsområde

Delar av grundvattenförekomsten skyddas av två vattenskyddsområden som ligger norr om Gislaved och delvis inom planområdet, se Figur 17.

Figur 17. Vattenskyddsområden norr om Gislaved som delvis omfattas av planområde.

Vattenskyddsområdet Båraryd och Slätteryd befinner sig inom norra delen av planområdet. Likväl ligger vattenskyddsområdet för Bäckshult i direkt anslutning till vattenskyddsområdet för Båraryd och Slätteryd, men utanför planområdet i Gnosjö kommun. Dessa vattenskyddsområden skyddar vattentäkter som försörjer Gislaved och Anderstorp med dricksvatten.

Vattenskyddsområdet Båraryd och Slätteryd förklarades som skyddat den 1 juli 2020 med syftet att långsiktigt säkra dricksvattentillgång i vattentäkter Båraryd och Slätteryd (Länsstyrelsen i Jönköpings län, 2020). Båraryd fungerar som huvudvattentäkt för Gislaved, Anderstorp och omkringliggande orter såsom Hestra och Reftele, medan Slätteryd är reservvattentäkt.

Konsekvenser

Yt- och grundvatten bedöms inneha höga värden, vilket grundas i vattnets betydelse som resurs samt på grund av vattenmiljöernas betydelse för de båda orternas identitet och deras präglade karaktär inom planområdet. Dessutom omfattar planområdet flera värdefulla vattenförekomster som Nissan vilken klassas som värdefull på grund av bestånd av skyddade och sällsynta arter.

Ytvatten

Samtliga ytvattenförekomster har bedömts med måttlig ekologisk status, vilket tillsammans med inte god kemisk status tyder på att vattenförekomsterna är kraftig påverkade. Planförslaget medför förtätning i närheten av de stora vattendragen och i förlängningen även delvis reducerade och upphävda strandskyddsområden. Även om Gislaveds kommuns avsikt är att det ska vara en hållbar förtätning med grönytor i anslutning till de stora vattendragen, kan det medföra negativ påverkan på enstaka kvalitetsfaktorer som ligger till grund för statusklassningar av vattenförekomsterna. De kvalitetsfaktorer som skulle kunna påverkas av planförslaget är bland annat ytvattens morfologiska tillstånd, varav särskilt vattendragens närområden och svämplaner kan påverkas i samband med

förtätningar nära vattendragen, samt den kemiska ytvattenstatusen på grund av föroreningar i tillrinnande dagvatten samt ifrån näraliggande förorenade områden.

Gislaveds kommun har vidare åtagit sig att ta hänsyn till kvalitetsfaktorerna och medge att påverkan på dels Nissan och Anderstorsån bör utredas och beaktas i en detaljplaneringsprocess, samt att vissa kvalitetsförbättrande åtgärder såsom dagvattenhantering bör vidtas i samband med åtgärder enligt planförslaget. Nuvarande statusklassningar av vattenförekomster har inarbetats i planförslaget och Gislaveds kommuns ställningstaganden förtydligar avsikten att arbeta med statusförbättrande åtgärder. Då flera ytvatten är stark påverkade av föroreningar bedöms saneringsåtgärder i samband med bland annat Bro till bro projektet i Anderstorp kunna medföra vis positiva effekt genom minskad miljögiftpåverkan. Anläggande av nya passager över vattenförekomster såsom förlängningen av väg 604 eller den nya cykelvägen norr om Gislaved, kan medföra en liten negativ påverkan. Utpekande av sammanhängande grönområden och områden för natur- och friluftsliv bedöms innebära positiva effekter för vattenmiljöer. Vid jämförelse med nollalternativet tillkommer den nya cykelpassagen och föreslagen förtätning i respektive ort, förlängning av väg 604 har varit utpekat sedan tidigare. Det utpekade utvecklingsområdet för väg 604 har dock breddats jämfört med nollalternativet vilket ger större möjlighet till miljöanpassningar av passager över Nissan.

Konsekvensen för ytvatten bedöms som måttligt negativ, även om viss positiva effekt kan uppstå som resultat av planförslaget. Vidare kan en någorlunda konflikt mellan statushöjande åtgärder i vattenförekomster och planerade åtgärder i ytvattens närområden uppstå.

Gislaveds kommun har gjort följande ställningstagande:

- Kommunen ska arbeta för att förbättra statusen på de vattenförekomster som inte uppfyller målen god ekologisk eller kemisk status. Töråsbäcken är ett särskilt fokusområde.

Vidare har Gislaveds kommun inarbetat icke-försämringskravet vid utvecklingsområden där åtgärder skulle kunna påverka vattenförekomster. Särskilda åtgärder inom vattenområden, såsom anläggning av nya broar, kan dessutom vara tillståndspliktig enligt 11 kap. miljöbalken (1998:808).

Grundvatten och vattenskyddsområden

Grundvattenförekomsten berör en stor del av planområdet och nyttjas för dricksvattenförsörjning av Gislaved och Anderstorp samt omliggande orter och bedöms därmed vara av högt värde. Skydd av grundvattnet i direkt närhet till vattentäkter säkerställs genom befintliga vattenskyddsområden.

Utpekande av stora områden för natur- och friluftsliv och grönområden kan medföra positiv effekt för grundvattnet, eftersom det säkerställer att naturlig infiltration och rening fortsatt kan ske inom tillrinningsområden för grundvattenförekomsten. I övrigt förväntas inga direkta effekter tillkomma på grundvattnet som resultat av planförslaget. Det är positivt att planförslaget omnämner att risken för påverkan av grundvattenkvalitet bör beaktas i planering, lovgivning och särskilt vid exploatering, samt att ställningstagandena förtydligar att grundvattenförekomsterna av regional betydelse ska ges prioritet vid avvägning mot andra intressen. Konsekvensen bedöms därmed som obetydligt till liten positiv. För vattenskyddsområden bedöms planförslaget medföra obetydliga konsekvenser jämfört med nollalternativet. Påverkan på grundvattnet, exempelvis genom avsänkning i samband med markarbeten, kan vara tillståndspliktig enligt 11 kap. miljöbalken (1998:808).

Sammanfattande konsekvensbedömning
<p><u>Ytvatten</u> Värde: Högt Effekt: Liten negativ Konsekvens: Måttlig negativ</p>

Grundvatten

Värde: Högt

Effekt: Obetydlig till liten positiv

Konsekvens: Obetydlig till liten positiv

Åtgärdsförslag

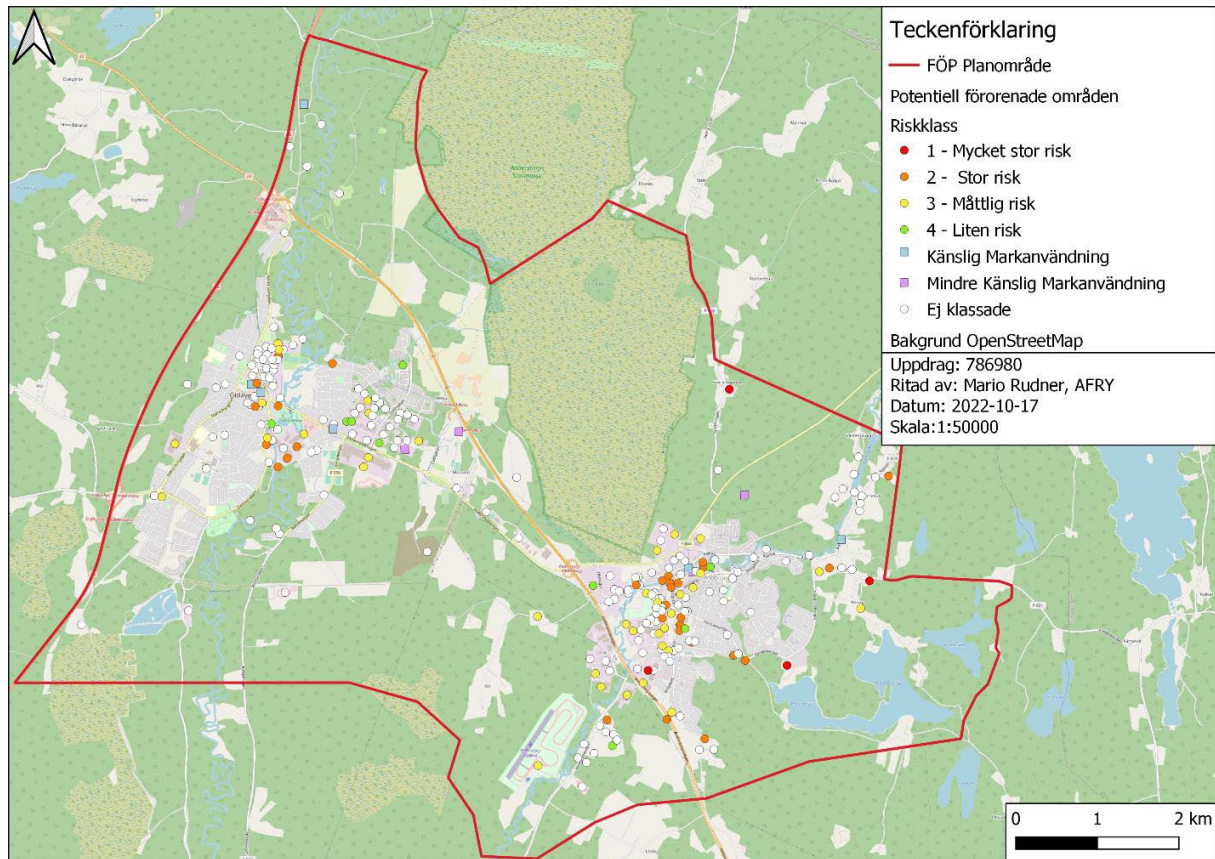
Anpassning av planerade passager, såsom förlängningen av väg 604 eller den nya cykelvägen norr om Gislaved, till befintliga miljöer bör göras för att minimera ingreppen i vattenmiljöer och omliggande naturmiljöer. Anpassningar genomförs förslagsvis i samband med detaljplaneringen av dessa och i samsyn med anmälan eller ansökan om tillstånd i enlighet med 11 kap. miljöbalken (1998:808).

Inarbetning av och anpassning till kvalitetsförbättrande åtgärder för respektive vattenförekomst bör genomföras i samband med planerade förtätningar och exploateringar i enlighet med planförslaget. Åtgärder inom strandskyddat område bör minimeras för att i största möjliga mån bevara de naturliga strandmiljöerna, men där ingrepp sker ska det inte ske på bekostnad av de allra högsta värdena.

Markmiljö

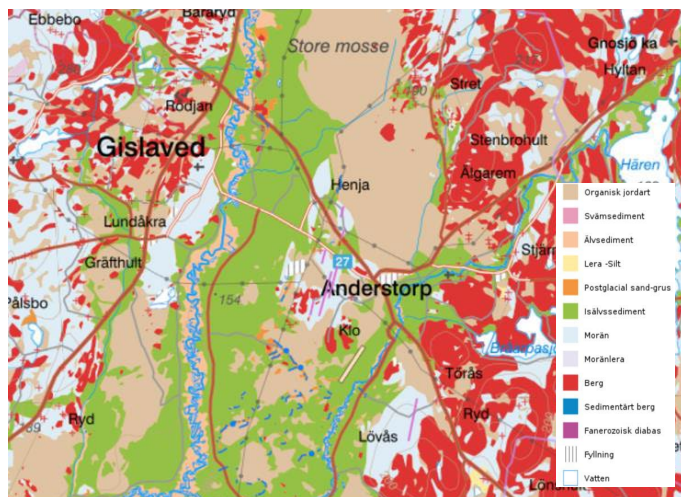
I det här avsnittet redovisas markmiljö inklusive förorenade områden. Förorenade områden avser områden där mark, grundvatten, ytvatten, sediment eller byggnader är förorenade, eller misstänks vara förorenade, av något miljö- eller hälsoskadligt ämne eller förening. Dessutom ska halterna av ämnet eller föreningen vara så höga att de kan innebära en risk för miljön och människors hälsa. Orsaken till föroreningarna kan oftast kopplas till tidigare industrier eller liknande verksamhet.

Länsstyrelsens EBH-databas för efterbehandling av förorenade områden, redovisar de områden som kan vara potentiellt förorenade inom planområdet. Potentiellt förorenade områden i Gislaved och Anderstorp har pekats ut och redovisas nedanför, se Figur 18. Riskklassningen utgörs av fyra stycken nivåer i klassificeringen; klass 1 (mycket stor), klass 2 (stor), klass 3 (måttlig) och klass 4 (liten). Utöver dessa nivåer finns även ej klassade, vilket omfattar alla de potentiellt förorenade områden som ännu inte tilldelats någon riskklass. Det handlar om ungefär 150-160 stycken som hittills är riskklassade, i jämförelse med ungefär 560 stycken objekt som ännu inte tilldelats någon riskklass.

Figur 18. Översiktbild över Gislaved och Anderstorp med potentiellt förorenade områden utpekade och riskklassade enligt EBH-databasen.

Förutsättningar

Figur 19. Jordartskarta som visar planområdets geologiska förutsättningar (SGU).

Enligt SGUs jordartskarta består geologin i de centrala delarna av Gislaved av morän. Österut mot Nissan övergår geologin till isålvssediment och i anslutning till Nissan övergår det till älvsediment. Mellan Gislaved och Anderstorp utgörs geologin av isålvssediment, som därefter övergår till en mer heterogen karaktär bestående av, förutom isålvssediment, även älvsediment och morän. De centrala delarna av Anderstorp utgörs till största delen av isålvssediment och berg. Det som är framträdande, är att planområdet innehar mycket hög genomsläpplighet och i förlängning innebär det här mycket stora spridningsförutsättningar avseende föroreningar.

Gislaved och Anderstorp har en varierad terräng och de båda orterna har lågpunkter som utgörs av Nissan respektive Anderstorpsån, vilka passerar genom respektive ort. Planområdets högpunkter är förekommande väster om Gislaved och öster om Anderstorp och utgörs av berg.

Inom Gislaved och Anderstorp finns ett stort antal potentiellt förorenade områden, vilka är kända sedan tidigare. Trots detta bör samtliga utvecklingsområden beaktas som potentiellt förorenade till dess att en miljöteknisk markundersökning genomförts i bland annat en detaljplanprocess. Inga miljötekniska markundersökning avseende förorenad mark har utförts i samband med framtagandet av den fördjupade översiktsplanen. Av Gislaveds kommuns ställningstaganden framgår följande om förorenad mark:

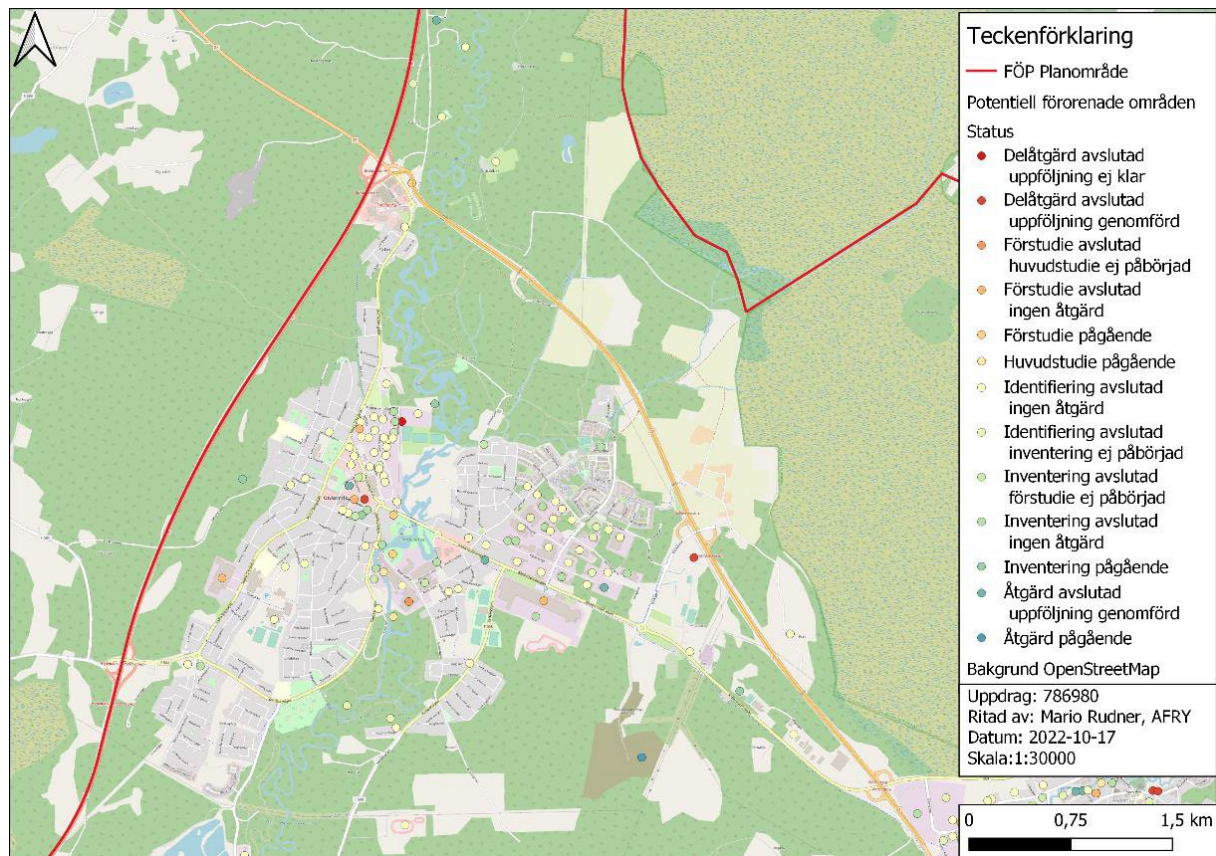
- Förorenade eller misstänkt förorenade områden ska utredas innan detaljplan antas eller bygglov ges, riskbedömning ska även göras av angränsande område utanför aktuell fastighet.
- Kommunen ska prioritera genomförande av skyddsåtgärder i översvåmningsområden där det förekommer omfattande risk av förstörelse av samhällsviktig verksamhet och infrastruktur, stabilitetsproblem för befintlig bebyggelse eller där markförorening förekommer, samt vid annan verksamhet som i lagstiftning eller förordning åläggs kommunen att skydda.
- Riskområden för markföroreningar som berörs av planförslagets utvecklingsförslag ska utöver risk ur miljö- och hälsosynpunkt, utgöra en prioriteringsgrund för vidare undersökning och vid behov sanering.
- Äldre avfallsdeponier ska undersökas och vid behov åtgärdas enligt gällande avfallsplan.

I det fall föroreningar påvisas i samband med en miljöteknisk markundersökning ska detta via upplysningsplikten enligt miljöbalken (1998:808) 10 kap. 11 § underrättas tillsynsmyndigheten. Innan ett arbete inom förorenade områden får utföras ska det anmälas till tillsynsmyndigheten enligt 28 § i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Gislaved

I enlighet med nuläget förekommer inga verksamheter i Gislaved med riskklass 1. Däremot finns det ett flertal befintliga industriverksamheter med riskklass 2. Merparten av industrierna med riskklass 2 har hanterat lösningsmedel och en inventering av dessa har påbörjats. För mer information om vilken status respektive potentiellt förorenat område har, se Figur 20.

Länsstyrelsen har lyft att Recticel (riskklass 3), Gislaved Folie (riskklass 2) och Gislaved Gummi (riskklass 2) som verksamheter är särskilt viktiga att hantera i bedömningen av förorenad mark. Tillsynsmyndigheten för samtliga tre, är dessutom Länsstyrelsen. Riskklassningarna för Recticel och Gislaveds Folie baseras på tillverkningen av plast (polyuretan) och Gislaveds Gummi har delgetts sin riskklassning baserat på hanteringen av halogenerade lösningsmedel.

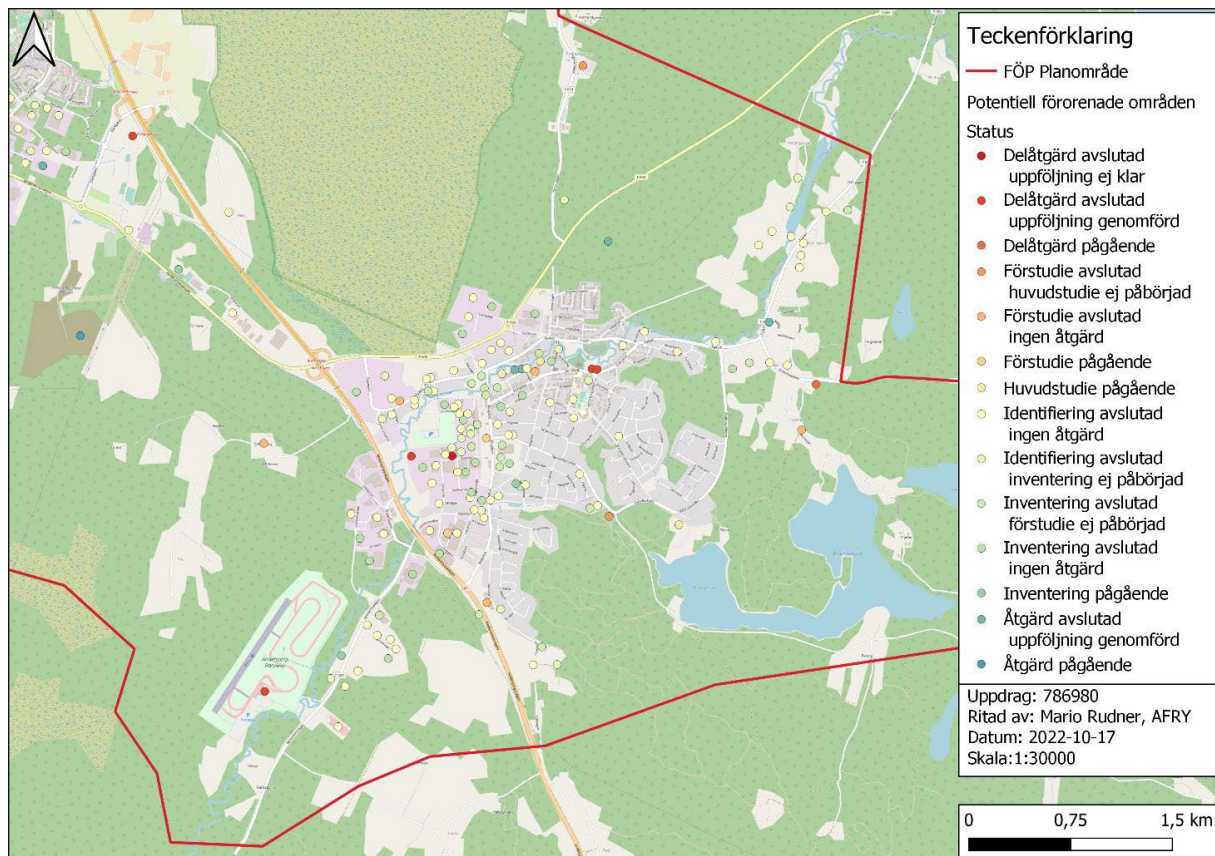

Figur 20. Översikt över potentiellt förorenade områden runt Gislaved inom planområdet och dess status vad gäller åtgärd.

Anderstorp

Enligt nuläget förekommer det fyra stycken industriverksamheter i Anderstorp med riskklass 1, vilket innebär mycket stor risk för föroreningar i mark och grundvatten. Samtliga har fått sin riskklassning baserat på att det är verkstadsindustri med halogenerade lösningsmedel. För den metallindustrin i Älgarem, som är en av de med riskklass 1, har en förstudie utförts. För den tillverkningsindustrin som finns i Tokarp, vilken även den har riskklass 1, har delåtgärder påbörjats på fastigheten. För industrin norr om Svarvaretorsjön pågår en huvudstudie på fastigheten och för verkstadsindustrin väster om Bragegatan pågår en förstudie. För mer information om vilken status respektive potentiellt förorenat område har, se Figur 21.

Det finns även ett flertal verksamhetsindustrier med riskklass 2. Merparten av dessa har fått sin riskklassning baserat på hantering av halogenerade lösningsmedel.

Figur 21. Översikt över potentiellt förorenade områden inom planområdet och dess status vad gäller åtgärd.

Konsekvenser

Planförslaget pekar ut en stor andel utvecklingsområden för bostads- och verksamhetsändamål som är potentiellt eller konstaterat förorenade, bland dessa finns C1-C6, O1, B1, B4, F2, V4 och V7. De flesta potentiellt förorenade områdena bedöms vara lokaliserade till befintliga verksamhetsindustrier och det är kring dessa som den största risken för föroreningar i mark och grundvatten förekommer. Föroreningar kopplade till stadsmiljön kan inte uteslutas även utanför kända verksamhetsområden. Många av verksamheterna i Anderstorp har använt halogenerade lösningsmedel i sin verksamhet. Även i Gislaved har detta varit förekommande.

Klorerade lösningsmedel, som tillhör de halogenerade lösningsmedlen, är skadliga för människors hälsa och framför allt vattenlevande organismer. Klorerade lösningsmedel kan påverka människors hälsa bland annat genom att det trängs in i byggnader eller hotar dricksvattentäkter. Likväl kan det hos en människa orsaka effekter på centrala nervsystemet eller nerver och njurar i väldigt hög koncentration. Samtidigt som det kan innebära kronisk toxicitet och vara cancerogent.

Då både Gislaved och framför allt Anderstorp är industritäta orter, och har varit det under många år, är förorenade områden en central utmaning i samband med exploatering. Detta då föroreningar inte är avgränsade till fastighetsgränser utan kan förekomma även på grannfastigheter som inte haft någon miljöstörande verksamhet. Däremot är en konsekvens med inventeringarna som gjorts med Mifo metodiken, att den metodiken är strikt fastighetsbaserad och att det inte finns något riktigt verktyg för att hantera de eventuella föroreningar som sprider sig utanför fastigheten. Därmed kan en konsekvens även betonas vara Mifo metodiken och att den kan ge en missvisande verklighetsbild där riskerna med bland annat klorerade kolväten underskattas, vilket innebär att subjektiv riskbedömning görs och inte objektiv. Med en objektiv riskbedömningsmetodik, kan det indikera ett annat resultat och i sedan tur innebära att riskklasserna ser annorlunda ut och att det eventuellt kan

finnas fler områden av riskklass 1 och riskklass 2. Inom planområdet kan föroreningar såsom metaller, petroleumprodukter, PAH, halogenerade lösningsmedel, PFAS och cyanid förekomma.

Konsekvenserna av planförslaget och nollalternativet bedöms snarlika, eftersom utvecklingsområdet för verksamhetsändamål mellan Gislaved och Anderstorp föreslås i båda alternativen, och befintliga verksamheter från stadskärnorna föreslås omlokaliseras till det nya verksamhetsområdet. Vid ändrad markanvändning på fastigheter som klassas som, eller misstänks vara förorenade, ska en miljöteknisk markundersökning genomföras i mån av att säkerställa markens lämplighet i relation till föreslagen ny markanvändning. Det här gäller exempelvis omvandlingsområden där äldre industriområden ska bli bostadsområden och annan mångfunktionell bebyggelse. Konsekvenserna av det här blir positiva vad gäller markmiljön, då förorenade områden kommer saneras för att klara kraven på föreslagen ny markanvändning. Detsamma gäller för verksamheterna som ligger inom potentiellt förorenat område och inom översvämningssområde för Nissan och Anderstorpsån. Vid sanering av dessa minskar risken för spridning av föroreningar till Nissan och Anderstorpsån i samband med översvämningar, detta då vatten kommer i direkt kontakt med förorenad mark som kan spridas vidare via vattnet. På sikt resulterar detta till en reducering av föroreningar i mark och grundvatten i de centrala delarna av båda orterna där mycket människor vistas. Vid sanering kan det däremot även innebära negativa konsekvenser ur ekonomisk synvinkel, då sanering ofta förknippas med att föroreningarna grävs ut.

Sammanfattande konsekvensbedömning
Värde: Lågt
Miljöeffekt: Liten positiv
Konsekvens: Liten positiv

Åtgärdsförslag

Vid exploatering av mark som bedöms kunna vara förorenad behöver en översiktlig miljöteknisk markundersökning genomföras i mån av att utreda föroreningsituationen inom utvecklingsområdet. Om ett utvecklingsområde klassas som förorenat ska området åtgärdas i så stor utsträckning att det inte utgör någon oacceptabel risk för människors hälsa eller miljön med hänsyn till föreslagen ny markanvändning. Inventering, utredning och vid behov åtgärd av markföroreningar behöver prioriteras i genomförandet och ska ske i dialog med bygg- och miljönämnden. Utredningarna av förorenade och misstänkt förorenade utvecklingsområden ska genomföras innan en detaljplan går upp till antagande eller någon lovgivning görs.

Riktvärdet för radon är 200 Bq/m³ luft för bostäder och arbetsplatser samt lokaler för allmänna ändamål. Radonhalter bör utredas vidare i respektive detaljplaneuppdrag, förslagsvis i samband med att en miljöteknisk markundersökning genomförs. Höga halter av radon kräver byggtekniska åtgärder och om en byggnation utförs radonsäkert innebär det bland annat att den även kan bli trisäker, förutsatt att tri återfinns i markluften.

Kulturmiljö

Förutsättningar

Gislaved och Anderstorp har en bebyggelse som huvudsakligen är relativt ung. Orternas stora expansion skedde under den senare delen av 1900-talet. Detta innebär att relativt få byggnader är 100 år eller äldre. Gislaveds kommun består av totalt fyra byggnadsminnen, varav ett (Nybron i Båraryd) ligger inom planområdet. Vidare finns flera byggnader med högt kulturhistoriskt värde.

En bebyggelseinventering genomfördes 2020 och det som pekats ut är allmänna respektive höga allmänna värden enligt plan- och bygglagen (2010:900) 8 kap. 17 §. Genomförd inventering har enbart omfattat byggnader som bedömts vara uppförda innan 1975.

Efter genomförd inventering kunde det konstateras att totalt, i de båda orterna, finns 216 byggnader som bedöms ha höga allmänna värden och 618 byggnader som bedöms ha allmänna värden. För byggnader med höga allmänna värden gäller särskilda varsamhetskrav enligt lag, liksom generella varsamhetskrav för allmänna värden. Ett varsamt utförande förutsätter att god kunskap införskaffas om såväl byggnadens värden och kvaliteter som dess brister och problem. Vidare konstaterades att följande områden bedömts som känsliga kulturmiljöområden:

- Gyllenfors bruksområde (gamla gummifabriken, bruksvillan med trädgård, gamla matsalen och kontoret, industrimuseet samt kraftstationen med resterna av flottningsrännan)
- Bebyggelse som exemplifierar Kooperativa förbundet (KF) epoken (bebyggelsen inom bruksområdet vid Gyllenfors, vattentornet, Recticels huvudbyggnad, kvarteret Linden, Folkets Hus samt Bil 70, nya gummifabriken utmed Anderstorpsvägen)
- Kyrkparken och Johan Orre i Gislaved
- Kommunhuset, kommunparken och Stortorget
- Hembygdsgården med byggnader i Gislaved
- Dalens bostadsområde med Dalenparken och den gamla järnvägsbron
- Gisleområdet med idrottsanläggningar i olika generationer, Glashuset och rester efter Gisleparken såsom Rosa villan, utescenen och parkområde.
- Konsertsalen och musikskolan i Gislaved
- Lundabostugan med gamla landsvägen och dess vägmärke
- Hembygdsgården i Anderstorp
- Stationen och magasinet i Anderstorp
- Den tillgängliga kulturmiljön kring gamla kyrkogården och den gamla industriplatsen (Mofors bruk) med ditflyttad industri (Linders Industri) i Anderstorp
- Industribyggnader inom Hagaområdet i Anderstorp
- Anderstorp raceway
- Henja by
- Stjärnehult (inklusive Möllefors med industrier)

Utifrån genomförd inventering har Gislaveds kommun gjort följande ställningstaganden:

- Inom utpekade känsliga kulturmiljöområden ska ny byggnation och anläggning komplettera befintlig bebyggelse och kulturmiljö på ett välanpassat sätt.
- Nissans och Moa Sågbäckes värde för naturvård samt Anderstorpåns kulturmiljövärde ska särskilt beaktas i planering och vid exploateringsåtgärder.
- Det tätortsnära kommunägda skogsbruket ska bedrivas med särskild hänsyn till rekreation, kulturmiljövärden, friluftsliv och biologisk mångfald.

Ett antal arkeologiska utredningar har genomförts i Gislaveds kommun, bland annat i anslutning till riksväg 27. Inom planområdet finns det 12 stycken kända fornlämningar i anslutning till Gislaved och fem stycken i anslutning till Anderstorp, se Figur 22 och Figur 23 för de bägge orterna. Utöver dessa återfinns ett antal möjliga fornlämningar samt övriga kulturhistoriska lämningar. Med några få undantag utgörs dessa lämningar av kolnings- och fångstgropar, men även boplatser finns angivna. Fornlämningarna är huvudsakligen koncentrerade utmed Nissan.

Fornlämningar är skyddade under kulturmiljölagens 2 kap. och det är därmed förbjudet att rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning utan tillstånd från

Länsstyrelsen. I samband med ianspråktagande av markområden för exploatering eller liknande kan Länsstyrelsen därav ställa krav på arkeologiska utredningar. Avsikten med en sådan utredning är att ta reda på om oregistrerade synliga fornlämningar eller under mark dolda fornlämningar kan beröras av föreslagen ny markanvändning. Länsstyrelsen gör bedömningen om en sådana utredning behövs i samband med exploatering enligt den fördjupade översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp.

Om en misstänkt okänd fornlämning påträffas, exempelvis i samband med en exploatering, ska allt omedelbart avbrytas och Länsstyrelsens kulturmiljöenhet kontaktas. Inga av planförslagets utpekade utvecklingsområden för verksamhets- och bostadsändamål eller infrastruktur berör riksintressen för kulturmiljövård.

Figur 22. Sammanställning av lämningar nära Gislaved (Riksantikvarieämbetet).

Figur 23. Sammanställning av lämningar nära Anderstorp (Riksantikvarieämbetet).

Konsekvenser

Inga byggnadsminnen kan antas påverkas av direkta åtgärder såsom exploatering till följd av planförslaget. Planförslaget medför förbättrade förutsättningar på kulturmiljön jämfört med nollalternativet vilket sammantaget ger en svagt positiv effekt. Genom tydliga ställningstaganden, att beakta identiteter och kulturmiljö vid fortsatt planarbete, värnar och lyfter planförslaget kulturmiljön på ett sätt som inte är fallet i nollalternativet. De direkta effekterna av ställningstagandena är att kulturmiljön kommer att lyftas fram och värderas vid handläggning av åtgärdsförslag och bygglov. De indirekta effekterna av det här är framför allt att landskapets rikedom på historiska miljöer bevaras, vilket kan berika upplevelsevärden vid rekreation och ge goda effekter även på hälsa och trivsel. Det kan i förlängningen även generera turism och vara positivt för besöksnäringen i Gislaveds kommun.

I samband med genomförandet av planförslaget är det möjligt att lämningar av olika kategorier, inklusive fornlämningar som är skyddade enligt kulturmiljölagen, kan komma att påverkas, vilket skulle innebära negativa effekter för kulturmiljön. Det är därför av särskilt betydelse att risk för påverkan undersöks i samband med detaljplanarbeten för utpekade utvecklingsområden. Den sammantagna bedömningen är att planförslaget medföra en liten negativ, samt svagt positiv, konsekvens med anledning av föreslagna exploateringar som kan riskera att påverka befintliga kulturmiljövärden och kommunens ställningstaganden om att dessa ska värnas.

Sammanfattande konsekvensbedömning
Värde: Måttligt
Effekt: Liten negativ till svagt positiv
Konsekvens: Liten negativ till svagt positiv

Åtgärdsförslag

Det bör i möjligaste mån undvikas att påverkan på fornlämningar sker till följd av ett genomförande av planförslaget. Tas hänsyn tidigt i planprocessen blir det enklare att undvika risk för påverkan och behov av framtida skyddsåtgärder. Finns det fornlämningar som riskerar att påverkas av arbeten till följd av tänkt exploatering, behöver tillstånd erhållas från Länsstyrelsen. I samband med framtagande av detaljplaner bör samråd genomföras med Länsstyrelsen för att fastställa hur frågan ska hanteras. I samband med samråd kan det exempelvis föreslås att kompletterande arkeologiska utredningar ska genomföras. Genom information på bland annat Gislaveds kommuns hemsida och bra skyltning på plats, kan värdefulla kulturmiljöer nyttjas och berika kommunens invånare samt öka intresset att ta hand om och värna dessa miljöer.

För att kunna göra korrekta bedömningar om kulturhistoriska värden och värdefulla kulturmiljöer, krävs att heltäckande underlag i form av bland annat kulturvärdesinventeringar och kartläggning av forn- och kulturlämningar tas fram i samband med varje planprocess.

Hushållning med naturresurser

Det här avsnittet behandlar planförslagens hantering av naturresurser. Det som belyses är jordbruk, skogsbruk, dricksvatten, vatten och avlopp samt resursanvändning/energi. Yt- och grundvatten behandlas i tidigare avsnitt om *Vattenmiljö* (inklusive yt- och grundvatten), våtmarksområden behandlas i avsnitt *Naturmiljö* och ekosystemtjänster behandlas i avsnittet *Ekosystemtjänster*.

Hur den fördjupade översiktsplanen styr föreslagen markanvändning med till exempel nya bostäder eller vägnät, ger direkt påverkan på den eller de naturresurser som berörs. Hushållning med naturresurser kan även vara av mer indirekta slag, där bland annat byggnation av ny infrastruktur kräver naturresurser i form av byggmaterial och bränsle för arbetsmaskiner med mera.

Förutsättningar

Det aktuella planområdet präglas i enlighet med nuläget av bebyggelse, jordbruksmark, skogsmark och naturliga vattenområden såsom sjöar, vattendrag och våtmarker.

Jordbruk

Ianspråktagande av jordbruksmark ska enligt miljöbalken (1998:808) 3 kap. 4 § undvikas. Exploatering får endast ske om marken behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse likt nedan angivna:

- Bostadsförsörjningsbehov.
- Lokalisering av bostäder och arbetsplatser nära varandra.
- Att skapa väl fungerande och lämpliga tekniska försörjningssystem.
- Säkerställa viktiga rekreativintressen.

Lokal jordbruksmark är dessutom en förutsättning för närproducerade livsmedel, vilket är en indirekt faktor för minskad användning av naturresurser såsom bränsle för transporter. Jordbrukslandskap som är småbrutna med naturbetesmarker, stenmurar, åkerholmar och andra småbiotoper utgör även gynnsamma miljöer för en rad olika arter. I anslutning till Gislaved bedrivs jordbruk och särskilt viktiga jordbruksområden förekommer i Henja och Hult, vilka är viktiga för matproduktion och även

är betydelsefulla rekreationsområden som ska skyddas. För mer information om jordbruksområden som ska skyddas, se Figur 5 och de bruna pilarna i planförslagets utvecklingsinriktning.

Skog

Skogsbruket är av nationell betydelse som i enlighet med miljöbalkens (1998:808) grundläggande hushållningsbestämmelser 3 kap. 4 § ska skyddas mot åtgärder som hindrar eller försvårar ett rationellt skogsbruk. Skogsbruket har både ekonomiska och ekologiska värden. I övrigt har även skogen sociala värden, då många använder skogen för rekreation och friluftsliv.

Skogslandskap finns både i Gislaved och Anderstorp, där barrskog är dominerande, men det finns även bestånd av lövskog. I anslutning till Gislaved bedrivs skogsbruk och i Anderstorp finns det flera utpekade områden med värdefulla lövskogsinslag. Det tätortsnära kommunägda skogsbruket ska bedrivas med särskild hänsyn till rekreation, friluftsliv och biologisk mångfald. Skogsmarken inom planområdet är av stor betydelse och en viktig plats för rekreation och upplevelser.

Dricksvatten/VA

Planområdet omfattar del av vattenskyddsområdet Båraryd och Slätteryd. Vattenskyddsområdet har som syfte att ge grundvattentäkten ett bra skydd för att långsiktigt säkra råvattnets kvantitet och kvalitet. Gislaveds kommun har det övergripande ansvaret för att anordna kommunal vatten- och avloppsförsörjning i ett större sammanhang om det finns behov med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Det regleras i lagen om allmänna vattentjänster (LAV), även kallat vattentjänstlagen. Där det saknas behov av kommunal vatten- och avloppsförsörjning ska försörjning ske genom enskilda anläggningar eller enskilda gemensamhetsanläggningar (samfällighet).

Resursanvändning

Planförslaget innebär utbyggnad och exploatering, vilket kräver användning av naturresurser i sig. Dels för anläggning och byggnadsarbeten, dels för drift och underhåll samt försörjning med el, värme, vatten och avlopp, transporter, service med mera. När ny bebyggelse anläggs i anslutning till befintlig infrastruktur, betyder det generellt sett en god hushållning med naturresurser, då det minskar behovet av nyanläggningar. Förtätning och exploatering i anslutning till befintlig service, infrastruktur och kollektivtrafik innebär även det ett effektivt nyttjande av de naturresurser som krävs för att bygga upp ett samhälle. Med infrastruktur menas bland annat vägar, el och fjärrvärme, digital infrastruktur samt vatten och avlopp.

Konsekvenser

Konsekvenserna för planförslaget jämfört med nollalternativet bedöms som likvärdiga, då en stor del av utvecklingsområdena och exploateringarna kommer att genomföras även i nollalternativet.

Jordbruksmarken i direkt angränsning till orterna och dess omland ska skyddas genom kommunalt planmonopol. Inget jordbruk ska riskera nedläggning på grund av exploatering, utan ska istället ges utrymme att utvecklas där så bedöms lämpligt. Jordbruksmarkens värde har ökat betydande under de senaste åren och för att klara kommande matförsörjning ska jordbruksmark skyddas och i största möjliga mån bevaras inom planområdet. I utvecklingsinriktningen har de större sammanhängande jordbruksområdena i Henja pekats ut, men även de mindre områdena är viktiga att bevara.

Tätortsnära skogsmark har stor betydelse för välbefinnandet, bland annat då det möjliggör skogspromenader med många former av upplevelser. Planförslaget medför att skogsområden kommer påverkas negativt i samband med ett genomförande, främst inom utvecklingsområdet för verksamhetsändamål mellan Gislaved och Anderstorp. Planförslaget bedöms därtill medföra en liten negativ effekt när det gäller naturresurser. Detta eftersom jordbruksmark inte hamnar i konflikt med planförslaget, samt att det skogsområdet som påverkas i samband med föreslagen utvecklingen av

utpekade bostads- och verksamhetsområden är begränsat. Resursanvändningen kan även antas minska med ett sammanhängande verksamhetsområde där det finns en gemensam infrastruktur såsom vatten och avlopp samt elnät, istället för mindre osammanhängande verksamhetsområden som är utspridda och i behov av att infrastrukturen dras långväga. En gemensam infrastruktur med ändamålsenlig avloppshantering ökar även skyddet av dricksvattenresurser. Gislaveds kommun har även pekat ut ett utvecklingsområde för att kunna vidareutveckla det kommunala reningsverket med anslutande rastadammarna söder om Gislaved.

Sammanfattande konsekvensbedömning
Värde: Lågt
Miljöeffekt: Liten negativ
Konsekvens: Liten negativ

Åtgärdsförslag

Området vid Henja och Hult föreslås behålla sin lantliga prägel och fortsätta utvecklas som jordbruksområde. Jordbruksmarken ska bevaras. Vid placering och utformning av ny bebyggelse ska det inte förekomma intrång i jordbruksmarken som kan begränsa jordbrukets utveckling. Bebyggelse bör inte tillkomma på brukningsvärd jordbruksmark. En rekommendation är dessutom att genomföra en utredning av brukningsvärd jordbruksmark i Gislaveds kommun för att få en grundsyn kring värdet av jordbruksmark, öka kunskapen om jordbruksmarkens värden och underlätta hanteringen av olika ärenden som berör jordbruksmark.

Skogsmark som är av betydelse för skogsnäringen ska så långt som möjligt skyddas mot intrång som påtagligt försvårar skogsnäringen. Det tätortsnära kommunägda skogsbruket ska bedrivas med särskild hänsyn till rekreation, friluftsliv och biologisk mångfald. Skogsmarken inom planområdet är och bör fortsatt beaktas som betydande samt som en viktig plats för rekreation och upplevelser.

I samband med en exploatering är det av stor vikt att tidigt tänka på gestaltningen och planera för att undvika flytt av massor i onödan. Vid tidig planering kan detta innebära färre transporter och mindre resursanvändning i form av att nya jordarter och berg tas till utvecklingsområdet. Med tidig planering finns även möjlighet att återanvända massor från andra utvecklingsområden med överskottsmassor, om dessa massor är tekniskt lämpade. Även här kan då nya råvaror minska och likaså transporter.

Buller

Förutsättningar

Buller, vibrationer och elektromagnetisk strålning har en negativ inverkan på människors hälsa. Långvarig exponering av buller från väg- och flygtrafik leder till ökad risk för hjärt- och kärlsjukdomar. Miljömålet God bebyggd miljö har fastställts med ett antal preciseringar som bland annat innefattar att främja hälsa och säkerhet samt att buller därmed ska undvikas. Miljökvalitetsnormer för buller infördes 2004 genom förordning (2004:675) om omgivningsbuller, normerna för omgivningsbuller innehåller inga tydliga gränsvärden utan är snarare en slags målsättningsnorm som har sitt ursprung från de krav på miljö kvaliteten som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Förordningen ställer krav på att Trafikverket och kommuner med mer än 100 000 invånare ska kartlägga buller och upprätta åtgärdsprogram vart femte år. Gislaveds kommun har betydligt färre än 100 000 invånare men även i mindre och medelstora kommuner ska strävan vara att begränsa buller.

Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggande består av bestämmelser om riktvärden för buller utomhus för spårtrafik, vägar och flygplatser. Trafikbullerförordningen riktvärden används vid planläggning, i ärenden om bygglov och förhandsbesked angående bostadsbyggnader.

Enligt 3 § bör inte buller från spårtrafik och vägar överskrida:

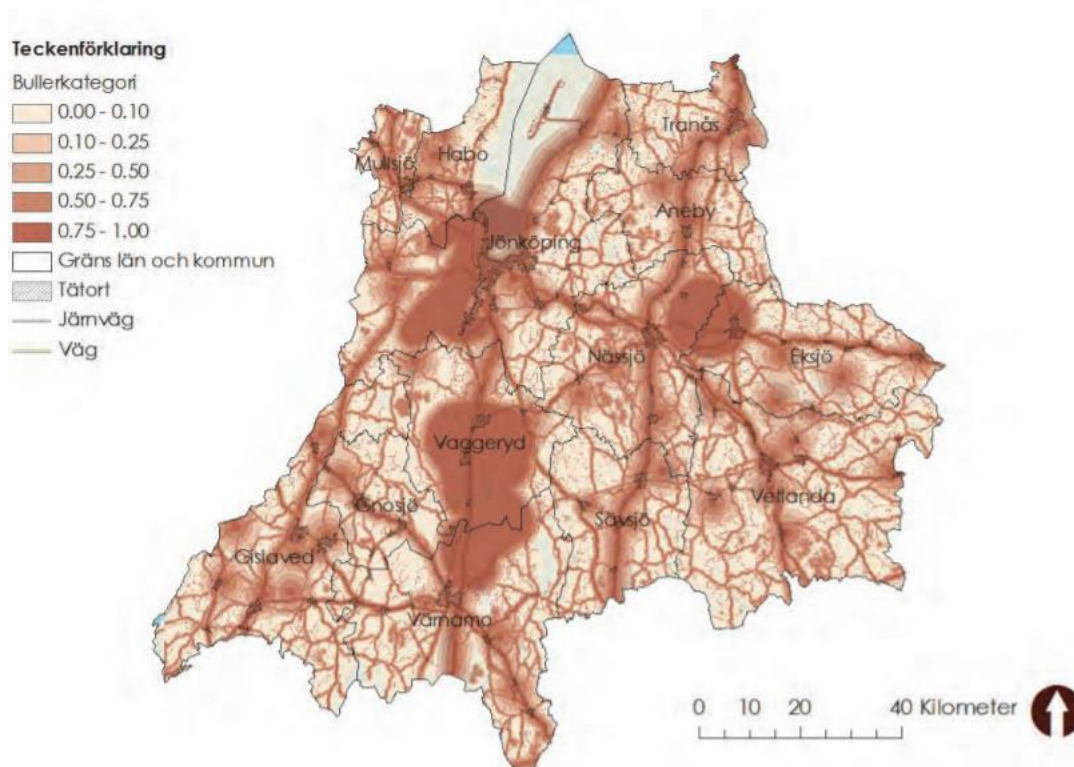
- 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad.
- 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.

Undantag får tillämpas för lägenheter mindre än 35 kvm (65 dBA) eller om en tyst sida kan anordnas.

Hänsyn ska tas till Trafikverkets riktlinjer (TDOK 2014:1021) om buller och vibrationer från trafik på väg och järnväg. Riktlinjerna ska främja att Trafikverket på ett enhetligt och kostnadseffektivt sätt uppfyller gällande lagkrav om skäliga skyddsåtgärder mot buller och vibrationer. För buller från byggplatser finns Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser (NFS 2004:15). Buller från byggnation och trafik får inte överskrida satta bullernivåer för temporärt och permanent buller.

Buller i bostäder

Länsstyrelsen i Jönköpings län har tagit fram en kartläggning som visar bullerkategorier inom länet. Av denna kartläggning framgår att Gislaved och Anderstorp har viss bullerpåverkan men att de inte tillhör länets mest bullerpåverkade orter, se Figur 24.

Figur 24. Förekomster av buller redovisade i olika nivåer i länet. Ytorna har beräknats i den GIS-modell som tagits fram. Minsta enheten är en hektar (Länsstyrelsen Jönköpings län).

Konsekvenser

Planförslaget bedöms inte medföra någon konflikt med bestämmelserna i förordningen om omgivningsbuller under förutsättning att åtgärder utreds och vidtas i detaljplaneskedet. All form av exploatering bidrar med ett visst tillskott av buller men störningar kan begränsas genom planering,

val av maskiner och arbetsmetoder samt vid behov, bullerdämpande åtgärder. För trafikrelaterat buller ska riktvärdena i trafikbullerförordningen (2015:216) tillämpas i samband med planläggning, i ärenden om bygglov och förhandsbesked angående bostadsbyggnader.

En viss ökning av buller kan ske i samband med en ökad trafikering av riksväg 27 i anslutning till det utpekade utvecklingsområdet för verksamhetsändamål mellan Gislaved och Anderstorp. Den här effekten är inte lika tydlig för nollalternativet. Likväl kan förlängningen av väg 604, mellan Anderstorp och riksväg 26, medföra en bullerökning. En utgångspunkt bör vara att det, i samband med att planförslaget genomförs, inte sker en försämring av de bullerkategorier som redovisas och att miljökonsekvensbeskrivning tas fram i de projekt som bedöms medföra en betydande miljöpåverkan.

Sammanfattande konsekvensbedömning
Värde: Måttligt
Effekt: Liten negativ
Konsekvens: Liten negativ

Åtgärdsförslag

Generellt gäller att bullersituationen behöver utredas närmare i ett detaljplaneskede. För att kunna bygga bostäder i utvecklingsområden där dygnsekvivalent nivå vid fasad överskrider riktvärdet ska hälften av bostadsrummen vara vända mot en sida med dygnsekvivalent nivå på som mest 55 dB(A) och maximal nivå nattetid på 70 dB(A). Det här kan uppnås med god planering där längre och högre byggnation planeras närmast trafikällan och lägre byggnation planeras därtill bakom. Den högre byggnationen skärmar på så vis av buller från trafiken. Om uteplatser ska anordnas, ska ekvivalent ljudnivå om 50 dB(A) och maximal ljudnivå om 70 dB(A) uppfyllas. Avsteg finns för maximal ljudnivå. Likväl ska det för skolor och förskolor vars delar av gården som är avsedd för lek, vila och pedagogisk verksamhet klara riktvärdet 50 dB(A) för ekvivalent ljudnivå och 70 dB(A) maximal ljudnivå.

Vegetation kan verka bullerdämpande, främst större skogspartier. Planförslaget medför en delvis begränsad exploatering av obebyggd mark och därmed inte någon omfattande avverkning av skog, vilket kan minska risken för ökade ljudnivåer inom planområdet. Om det framkommer att risk finns för att genomförandet av särskilda utvecklingsområden inom planförslaget kan medföra en ökning av bullernivåer, som kan vara skadliga för människa eller miljö, bör bullerdämpande åtgärder övervägas om orsaken till bullret inte kan elimineras. Ett urval av möjliga åtgärder är följande:

- Trafikreglering (hastighetsbegränsningar och trafikföreskrifter med mera)
- Bullerdämpande vägbeläggning
- Bullerskärm eller vall
- Vegetation

Luft

I det här avsnittet behandlas konsekvenser för luftkvalitet och luftkvalitetsnormer.

Förutsättningar

God luftkvalitet är viktigt för människors hälsa och miljö. Luftföroreningar kan vålla sjuklighet och förkorta livslängden hos människor samt bidra till bland annat växtskador, övergödning, försurning och klimatförändringar. Utsläppen till luft kommer främst från transporter, förbränning och industrier. Luftkvaliteten påverkas av utsläpp i landet och luftföroreningar från andra länder.

För luftkvalitet finns det olika riktvärden som bör efterföljas för att undvika konsekvenser för miljön och människans hälsa under bygg- och driftsskedena. Miljökvalitetsnormer för luft innefattar främst

gränsvärden för föroreningshalter som maximalt får finnas i utomhusluft utan att människor eller miljö tar skada. Miljökvalitetsnormer beskrivs i *Förordning om miljökvalitetsnormer för utomhusluft* (SFS 2010:477). De föroreningar som omfattas av förordningen är bensen, kväveoxider (NOx), nickel, partiklar (PM10/PM2,5), svaveldioxid, kolmonoxid, arsenik, kadmium, bens(a)pyren, marknära ozon och bly. Även det nationella miljömålet *frisk luft* syftar till att luften ska vara så ren att varken människor, växter eller kulturvärden tar skada. Gislaveds kommun ingår i samverkansområdet för luftkvalitetsmätningar i Jönköpings län, vars uppgift är att övervaka den regionala luftmiljön.

I tabellen nedan visas en sammanställning av miljökvalitetsnormer och nationella miljömål för kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM10). Siffran i parentes avser antal tillåtna överskridanden.

Tabell 4. Miljökvalitetsnormer och miljömål för kvävedioxid, PM10 och bensen.

Halt (µg/m ³) medelvärdestid			
	År	Dygn	Timme
NO ₂ MKN	40	60 (7)	90 (175)
NO ₂ miljömål	20	-	60 (175)
PM ₁₀ MKN	40	50 (35)	-
PM ₁₀ miljömål	15	30	-
Bensen MKN	5	-	-
Bensen miljömål	1	-	-

Inga aktuella mätningar av luftkvaliteten har genomförts inom planområdet under de senaste åren, men för senaste luftkvalitetskontroll för Jönköpings Län genomfördes modelleringar för finpartiklar (PM10), kvävedioxid (NO₂) samt bensen som omfattar planområdet. Modelleringen redovisade att samtliga halter underskrider miljökvalitetsnormer med goda marginaler, dock överskreds riktvärdet för bensen. För PM10 ligger det modellerade dygnsmedelvärdet (28) i närheten av gränsvärden för områden längs med Anderstorpsvägen i Gislaved.

Jämfört med de senaste luftkvalitetsmätningarna som genomfördes 2002 och 2014 avseende bensen, respektive kvävedioxid och svaveldioxid (SO₂), visade samtliga mätningar (frånsett mätning för bensen) halter under respektive gränsvärden för miljökvalitetsnormer och stämmer därmed med modelleringar. Avseende bensen visade senaste mätningen halter som överskrider miljömålet.

Gislaved har i en studiekartläggning av SMHI pekats ut som riskområde för överskridande av miljökvalitetsnormer för benso(a)pyren (identifiering av potentiella riskområden för höga halter av benso(a)pyren, meteorologi nr. 159). Studien är en kartläggning och screening av emissioner och halter av benso(a)pyren i Sverige. Ett övervägande bidrag till haltnivåerna av benso(a)pyren är emissioner från småskalig vedeldning och beräkningarna kan anses representera ett "worst-case"-scenario. Om det är haltnivåer som överskrider eller är nära att överskrida miljökvalitetsnormer rekommenderas, i ett första steg, att en noggrannare granskning eller inventering görs av indata som använts i beräkningarna, i synnerhet antalet eldstäder.

Både miljökvalitetsnormer och miljömålen utgår från och tar hänsyn till Världshälsoorganisationens rekommendationer, vilka nyligen uppdaterats kring vilka halter av föroreningar som är godtagbara utifrån hälsopåverkan. Ett huvudbudskap i de nya rekommendationerna är att varje minskning av halten av de viktigaste luftföroreningarna ger hälsovinster för befolkningen, även i områden med låga halter. De nya rekommendationerna är även skarpare än de tidigare, och kan leda till att både miljömålen och miljökvalitetsnormerna för luft kommer att skärpas framöver.

Inom planområdet finns en utbyggd infrastruktur med riksväg 26 och riksväg 27 som bidrar till utsläpp av bland annat finpartiklar, samt flera mindre vägnät som förbinder Gislaved och Anderstorp med varandra samt omkringliggande orter både inom och utanför kommungränserna. Dessutom finns det två motorsportbanor inom planområdet som bidrar till utsläpp.

Konsekvenser

God luftkvalitet är av stor betydelse för människors hälsa, varför luft har bedömts inneha höga värden. Förlängningen av väg 604, samt utpekande av ett mer sammanhängande utvecklingsområde för verksamhetsändamål kan medföra förändrade trafikflöden vilket kan påverka utsläppen av växthusgaser och luftföroreningar. En omlokalisering av verksamheter kan leda till en ökad trafikering av riksväg 27 och övriga tillfartsvägar vilket kan leda till lokala ökning av luftföroreningar inom verksamhetsområdet längs Anderstorpsvägen. Samtidigt genererar det här en minskad belastning av luftföroreningar inom de centrala delarna av både Gislaved och Anderstorp. De negativa effekterna i verksamhetsområdet kan i viss mån motverkas genom tillhandhållande av hållbara trafikmedel. Förlängning av väg 604 kan medföra förkortade resvägar, samt möjliga förbättrade förutsättningar för kollektivtrafiken vilket kan minska utsläppen av luftföroreningar.

Planförslaget medför dessutom en förbättring av förutsättningar för hållbart resande genom utbyggnad av gång- och cykelvägar med nya passager över Nissan och Anderstorpsån.

Jämfört med nollalternativet bedöms påverkan som obetydlig, då föreslaget verksamhetsområde samt förlängning av väg 604 även genomförs för nollalternativet. Konsekvens för luftmiljö bedöms därmed som obetydlig på kort sikt men långsiktigt som lite positiv genom förbättrade förutsättningar för hållbara trafikmedel.

Sammanfattande konsekvensbedömning
Värde: Högt
Effekt: Liten positiv
Konsekvens: Liten positiv

Åtgärdsförslag

I samband med det fortsatta planeringsarbetet inom planområdet bör följande hänsyn och vid behov åtgärder beaktas:

- Säkra anknypningar till och infrastruktur för förnybara transportmedel såsom laddningsstolpar, cykelparkering med mera.
- Säkra tillgänglig och attraktiv kollektivtrafik.
- Aktivt arbeta med parkeringstal som ett verktyg för att minska bilåkande.
- Fortsatt uppföljning och bevakning av luftmiljön, särskilt bör halterna av benso(a)pyren följas upp.
- Genom samverkansområdet för kontroll av luftkvalitet bör Gislaveds kommun genomföra modellberäkningar för att undersöka vilken påverkan planförslaget kan komma att få på luftkvaliteten.
- Reservera grönytor i lägen med höga halter av luftföroreningar som exempelvis i gaturum, och utforma dessa med särskild hänsyn till vegetation med ekosystemtjänster som gynnar god luftkvalitet.

Risk och säkerhet

Förutsättningar

Det här avsnittet behandlar konsekvenserna till följd av risker för människors hälsa och miljön. De risker som hanteras i denna miljökonsekvensbeskrivning utgörs främst av risker som förknippas med förutsättningar inom Gislaveds kommun. De aktiviteter som bedöms ge betydande miljöpåverkan är framför allt klimatrisker såväl som klimatanpassning i relation till översvämning, skyfall och skred. Men även dagvattenhantering, miljöfarlig verksamhet, förorenade områden och farligt gods. För mer information om aspekterna kring förorenad mark, hanteras det under avsnittet om Markmiljö. Även oväntade händelser relaterade till transport av farligt gods på väg eller järnväg beaktas.

Klimatförändringarna medför en ökad risk för stora regnmängder som dagvattensystemen inte klarar av att omhänderta. Ytterligare risker som är förknippade med klimatförändringarna är bland annat risker för människors hälsa vid värmeböljor.

Transporter av farligt gods

En olycka med farligt gods kan ge upphov till betydande risk för allmänhet som uppehåller sig i närheten. Vid bedömning av dessa risker tas hänsyn både till den så kallade individrisken, det vill säga risken för en individ som råkar uppehålla sig i närheten av olycksplatsen, och till samhällsrisken, där hänsyn också tas till om det kan antas vara många individer som uppehåller sig i närområdet.

I enlighet med Trafikverket ska planeringen inriktas på att dessa transporter sker trafiksäkert och inte i anslutning till tätbebyggda områden, vattentäkter, värdefulla naturområden och andra särskilt sårbara områden. Inom riskavstånd från farliga godsleder ska det således inte planeras för personintensiva verksamheter men hänsyn ska även tas till andra värden. Vidare anges att en generell utgångspunkt bör vara att kommunen säkerställer ett tillräckligt avstånd fritt från bebyggelse intill statliga vägar och järnvägar i detaljplaneskedet.

Inom planområdet klassas riksväg 26 och riksväg 27 som leder för farligt gods, varav riksväg 27 sträcker sig mellan Gislaved och Anderstorp. Via dessa sker transporter med farligt gods till befintliga verksamheter inom de båda orterna. Den fördjupade översiktsplanen omnämner följande ställningstagande, vilket bedöms ligga i linje med Trafikverkets rekommendationer:

- Vid planläggning i anslutning till led med farligt gods ska en riskbedömning göras.
- Eftersom transporter av drivmedel utgör en av de mer vanligt förekommande transporterna med farligt gods, verkar kommunen för att utlokalisera de centralt belägna tankstationerna, för drivmedel som kräver transport, till områden i närheten av riksväg 26 och 27.

Klimatanpassning

En av de stora utmaningarna för ett långsiktigt hållbart samhällsbyggande är att anpassa samhället till de klimatförändringar som väntas och minska den egna klimatpåverkan. Klimatfrågorna är en av många planeringsförutsättningar som Gislaveds kommun i enlighet med plan- och bygglagen (2010:900) ska ta hänsyn till vid planläggningen. Klimatförändringarna medför en ökad risk för stora regnmängder som dagvattensystemen inte klarar av att omhänderta. Ytterligare risker som är förknippade med klimatförändringarna är bland annat risker för människors hälsa vid värmeböljor. Strategisk klimatanpassning handlar dels om att planera vart en framtida exploatering kan ske på ett säkert vis, dels även att aspekter såsom vatten- och avloppsnät, el och väginfrastruktur bör belysas.

Under 2021 genomförde WSP en skyfallskartering för Gislaved och Anderstorp på uppdrag av Länsstyrelsen i Jönköpings län som en del i klimatanpassningsarbetet. Avsikten med den karteringen var att identifiera känsliga områden i samband med översvämningar. Förutsättningarna i karteringen

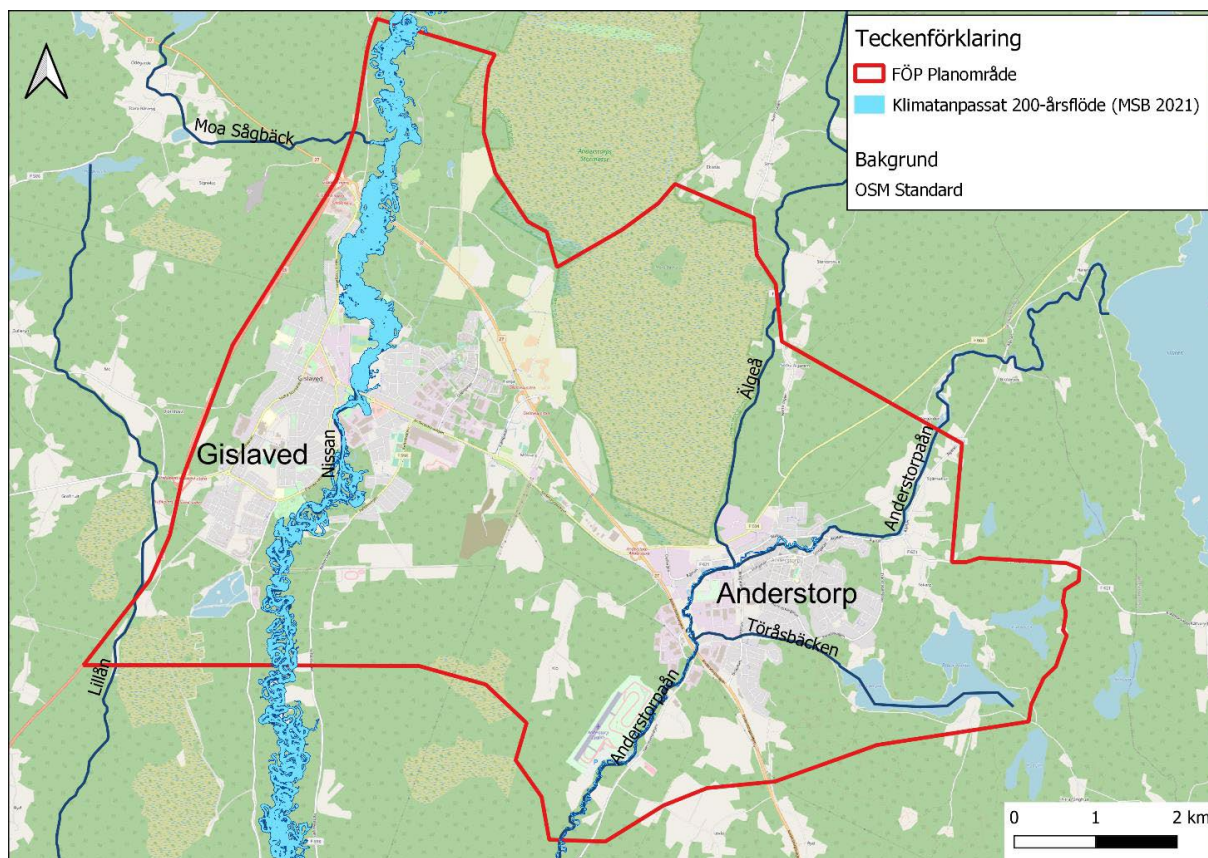
var att simulera effekter av ett 100-års regn med 10 timmars varaktighet. För att simulera framtida förändringar i nederbörd, applicerades en klimatfaktor. Hänsyn togs bland annat till topografin, befintligt hårdgjorda ytor och byggnader. En identifierad begränsning var att det topografiska underlaget för skyfallskarteringen inte inkluderade de senaste exploateringarna i de nordvästra delarna av Gislaved kring handelsområdet Smålandia. Skyfallskarteringen redovisade att följande områden förefaller utsatta:

- Norra Storgatan, Gislaved
- Danska vägen (västra delen), samt förskolan söder om denna
- Området Stortorget/Köpmantorget , Gislaved
- Område i norr kring den gamla banvallen, Gislaved
- GC-tunnlar (flera platser)
- Villaområdet Lövtigen/Stamgatan, Anderstorp
- Östra delen av Töråsbäcken, Anderstorp
- Området där Älgeå rinner under väg 604 och sedan vidare in i kulvert
- Lågpunkten mellan Industrigatan och Brogatan norr om Götgatan, Anderstorp

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tog 2019 fram en översiktlig översvämningsskartering för närområdet utmed Nissan, vilken reviderades under 2021. Av denna skartering framgår att betydande delar av Gislaved riskerar att bli påverkade av ett 100- eller 200-års regn med de förutsättningar som i dagsläget råder. I samband med skarteringen görs inga rekommendationer.

Figur 25. Klimatanpassade vattenflöden i Nissan vid ett 100- årsregn. Översvämningsskartering utmed Nissan inklusive biflödet Kilan, (MSB 2021).

Figur 26. Klimatanpassade vattenflöden i Nissan vid ett 200-årsregn. Översvämningskartering utmed Nissan inklusive biflödet Kilan, (MSB 2021).

Övriga Risker

Delar av planområdet omfattas av ett akksamhetsområde för skred och hög eroderbarhet, vilket framgår av SGIs översiktliga ras- och skredinventering. De områden som omfattas är lokaliserade intill Nissan och Anderstorsån. I enlighet med SGIs yttranden under samrådsprocess har Gislaveds kommun gjort följande ställningstagande som medge undersökningar inför eventuell exploatering:

- Kommunen ska prioritera genomförande av skyddsåtgärder i översvämningsområden där det förekommer omfattande risk av förstörelse av samhällsviktig verksamhet och infrastruktur, stabilitetsproblem för befintlig bebyggelse eller där markförorening förekommer, samt vid annan verksamhet som i lagstiftning eller förordning åläggs kommunen att skydda.

Konsekvenser

Det finns utvecklingsområden med förhöjda risker för framtida påverkan i samband med främst skyfall men även transport av farligt gods. Gällande direkta översvämningsrisker är dessa störst i anslutning till Nissan som rinner genom Gislaved men även Anderstorsån. Vid ett 100- eller 200-årsregn skulle konsekvenserna utifrån nuvarande förutsättningar bli omfattande för egendom i de båda orterna, risk finns även för att central infrastruktur för el, vatten och avlopp kraftigt skulle störas. En ytterligare risk är att markföroreningar skulle kunna lakas ut vid översvämnning vilket kan få långvarig effekt även utanför kommungränserna. Ett ökat antal bostäder och verksamheter inom de områden som riskerar att översvämmas skulle innebära att konsekvenserna kan bli mer omfattande.

Klimatanpassningarna som avses att genomföras i samband med föreslagen centrumutveckling kan dock mildra omnämnda konsekvenser. Konsekvenserna är likartade för nollalternativet, men det kan inte uteslutas att en fortsatt utbyggnad av exempelvis Smålandia skulle kunna öka känsligheten vid

större översvämningar. Även föreslagna utvecklingsområden för verksamhetsändamål kan påverka riskerna i anslutning till godstransporter, dock med en positiv effekt i och med att verksamheterna lokaliseras utanför de centrala delarna av de båda orterna.

Sammanfattande konsekvensbedömning
Värde: Högt
Effekt: Liten negativ
Konsekvens: Måttlig negativ

Åtgärdsförslag

I enlighet med genomförd skyfallskartering och de planerade åtgärder som fördjupningen av översiktsplanen presenterar, har följande ställningstaganden gjorts av Gislaveds kommun:

- Vid planering och projektering ska effekter av ett 100-årsregn med klimatfaktor och 100-års flöde beaktas.
- Kommunen tillämpar förebyggande reglering på kvartermark i detaljplaneläggning om så bedöms nödvändigt på grund av översvämningsproblematik nedströms aktuellt planområde.
- Kommunen ska verka för ett framtagande av ytterligare risk- och konsekvensanalyser som bland annat tar hänsyn till en kombinerad effekt av skyfall och höga flöden.
- Kommunen ska prioritera genomförande av skyddsåtgärder i översvämningsområden där det förekommer omfattande risk av förstörelse av samhällsviktig verksamhet och infrastruktur, stabilitetsproblem för befintlig bebyggelse eller där markförorening förekommer, samt vid annan verksamhet som i lagstiftning eller förordning åläggs kommunen att skydda.
- Kommunen kommer i fortsatt planering, projektering och skötsel verka för att utveckla och säkerställa ytor för viktiga samband vad det gäller strukturer för biologisk mångfald, dagvattenrening, skyfallshantering, undvikande att bilda värmeöar, luftrening, att dämpa buller samt för ökad rekreation.

Skyfallskarteringen redovisar även ett antal rekommendationer avseende möjliga utredningar eller aktiviteter, vilka bör beaktas i fortsatt arbete.

Rekreation, friluftsliv samt stads- och landskapsbild

I detta avsnitt behandlas planförslagets konsekvenser för rekreation, friluftsliv och landskapsbild.

Förutsättningar

Naturvårdsverket definierar friluftsliv som vistelse utomhus i natur- och kulturlandskap utan krav. Friluftaktiviteter omfattar därmed ett brett spektrum av aktiviteter, allt ifrån jakt till promenader, utflykter och annan utomhusvistelse i grönområden. Att kunna vistas ute i naturen har stor betydelse för hälsa och välbefinnande för människor i alla åldrar. Fysisk aktivitet är en förutsättning för en god hälsoutveckling fysiskt såväl som psykiskt, och utgör ett delmål inom Sveriges folkhälsomål. Det finns i Sverige, sedan 2012, tio mål för friluftspolitiken som bland annat innefattar tillgänglighet, tillgång till naturområden, samverkan, allemansrätten och friluftsliv för skola (2012/13:51).

Rekreation och friluftslivsvärden kan beskrivas ur två perspektiv: upplevelsevärde och tillgänglighet. Med upplevelsevärdet avses individens upplevelse av att vistas i ett rekreationsområde, det vill säga de kvaliteter som ett område har. Möjlig påverkan från ett nytt bostads- och verksamhetsområde eller en ny väg kan även minska värdet på upplevelsen av ett rekreationsområde genom exempelvis visuella störningar och bullerpåverkan. Med tillgänglighet avses måttet av barriärer, vilka kan vara fysiska såsom en väg som skär av och försvårar tillgängligheten till området, men det kan också vara

mentala barriärer såsom bristfällig information om att området finns, eller visuell påverkan som skapar upplevelse av en barriär. En bebyggelse eller en väg kan utgöra en barriär samt minska ett rekreationsområdes attraktivitet, och därmed även upplevelsevärdet.

Landskapets fysiska förutsättningar och människans visuella tolkning av dessa kallas landskapsbild. Landskapsbilden är starkt kopplad till både nutida och historisk markanvändning och till naturvärden i form av naturtyper, topografi och markegenskaper. Landskapsbilden kan alltså ses som en sammanfattning av alla komponenter i landskapet, såväl fysiska som upplevda. Även staden med sin struktur, estetik och rumsliga förhållanden är en av dessa komponenter. Landskapsbilden är ofta starkt identitetsskapande, både för boende och för de som är tillfälliga besökare.

Landskapet i Gislaveds kommun är varierat med olika karaktärsdrag. Norr om Gislaved finns stora höjdskillnader med berg och dalar där Isabergstornet är ett viktigt landmärke utanför planområdet. Det förekommer ett kuperat skogslandskap men även inslag av jordbruk, flackare våtmarkslandskap, skogbeklädda toppar och öppna jordbrukslandskap med holmar och våtmarker. Gislaved och Anderstorp ligger i den så kallade Nissadalen som sträcker sig genom hela kommunen och som är en viktig del för både landskapsbild samt rekreation och friluftsliv. Ån Nissan går i nordsydlig riktning genom Gislaved och har där en meandrande form, den bidrar med viktiga värden för friluftslivet delvis på grund av att det är en kanotled och det förekommer flera tilläggsplatser.

Gislaveds kommun består av 388 sjöar. Allt från Bolmen som är en större sjö till små gölar och tjärnar i skogslandskap. Det finns två, av kommunen skötta, badplatser i närheten av Anderstorp. Sjöarna är av värde för rekreation och friluftsliv och bidrar även till landskapsbilden. Utöver det är Gislaved och Anderstorp gamla industriorter och i båda orterna finns inslag av sådana industribyggnader, delvis med ett kulturhistoriskt värde. Som gamla industriorter innebär detta en identitet för orterna.

Cirka 12 kilometer norr om Gislaved och Anderstorp ligger Isaberg som är ett naturreservat sedan 1968. I enlighet med nuläget är Isaberg en viktig träffpunkt för friluftsliv och rekreation med pister för utförsåkning men också sommaraktiviteter som mountainbike, rodel och höghöjdsbana.

Inom planområdet finns flera sammanhängande gröna områden. Norr om Anderstorp finns Anderstorps Store Mosse som är ett utpekad riksintresse för friluftsliv och är ett av Sveriges mest värdefulla myrkomplex. I området finns flertalet vandringsleder som exempelvis Gislavedsleden, natur- och kulturstig Nissan, Nissanleden, Solsystemet samt Hälsans stig. I Anderstorp finns även vandringsleden Jonsborundan. Nordöst om Gislaved finns vandringsleden Anderstorps Store Mossestig. Elljusspår finns i södra delen av Gislaved och även sydöst om Anderstorp. Detta innebär att planområdet har ett rikt friluftsliv och det är viktigt att bibehålla dessa värden.

Konsekvenser

Påverkan på rekreation och landskapsbild omfattar främst åtgärder som kan ändra upplevelsevärden och tillgängligheten till natur- och kulturmiljöer, men också direkt fysisk påverkan som leder till att områden minskar eller försvinner permanent. Det kan handla om ianspråktagande av mark för ny bebyggelse och infrastruktur samt vad dessa sedan får för effekter för viktiga områden. Både direkta och indirekta konsekvenser kan uppstå som följd av en ändrad markanvändning.

Gällande landskapsbild väntas planförslaget medföra påverkan på stadsbilden i och med att befintliga verksamhetsindustrier kan komma att omlokaliseras från de centrala delarna av Gislaved respektive Anderstorp, till ett gemensamt utvecklingsområde för verksamhetsändamål mellan de båda orterna. Det kommer att påverka stadsbilden då centrala områden i Gislaved och Anderstorp får en ändrad markanvändning. Vid nybyggnation i orten kan stadens siluett påverkas beroende på byggnadernas utformning. En ändrad markanvändning bedöms som delvis positiv för landskapsbilden i och med att

de centrala markområdena kommer att kunna användas mer effektivt för bland annat bostads- och centrumändamål i stället för att bestå som yrkrävande verksamhetsindustrier. Det bör däremot tas i beaktande att de gamla industribyggnaderna kan ha ett kulturhistoriskt värde.

Det utpekade utvecklingsområdet för verksamhetsändamål mellan Gislaved och Anderstorp kan påverka landskapsbilden genom anläggande av nya byggnader för industriverksamheter. Detta markområde är delvis ett oexploaterat grön- och skogsområde men har inte, av Gislaved kommun eller av Länsstyrelsen, utpekats med något särskilt värde för rekreation och friluftsliv. Dock kan nya anläggningar bidra till minskad tillgång till ortsnära grönområde för befolkningen. Till skillnad från nollalternativet utpekats området mellan Anderstorp och Gislaved nu enbart som utvecklingsområde för verksamhetsändamål. I nollalternativet var området avsett för både bostäder och verksamheter. Det medför en risk i att detta utvecklingsområde blir en större barriär både inom landskapet och för friluftsliv i och med att det kan skapa otrygghet när människor, under vissa tider, inte rör sig inom ett område. Detta gör att den nya fördjupningen av översiktsplanen kan ha en något negativ konsekvens jämfört med nollalternativet i detta avseende.

Planförslaget innehåller flera sammanhängande områden för natur- och friluftsliv som både ska bevaras och där det är möjligt förstärkas. Det planeras även tillkommande förbindelser för gång- och cykeltrafik som är positivt för rekreation och friluftsliv. För landskapsbilden är det viktigt att tillkommande förbindelser anpassas till hur landskapet ser ut, detta för att inte skapa fysiska eller visuella barriärer med minskad tillgång till landskapet.

Gällande effekterna av den fördjupade översiktsplanen, antas de bli långsiktiga. Ett genomförande av planförslaget kommer antagligen bidra till positiva effekter i de tätbebyggda områdena när befintliga verksamhetsområden omvandlas till bland annat bostadsområden. Det kan leda till ökade värden för människor i de båda orterna. Planförslaget har dessutom en påverkan på upplevelsevärden och tillgänglighet till friluftsliv samt upplevelsevärden för landskapsbilden. Landskapsbilden och den upplevda tillgängligheten blir förändrad, speciellt gällande det utvecklingsområdet som går från att vara tänkt för bostäder och verksamheter till att nu enbart innehålla verksamheter. Planförslaget tar i stort hänsyn till att spara grönstrukturer och sammanhängande områden för natur- och friluftsliv. Särskilt i de centrala delarna av orterna och omvandlingsområden ska grönstrukturen utvecklas och det gröna sambandet förstärkas. Sammanfattningsvis bedöms planförslaget ha en liten negativ eller obetydlig påverkan på landskapsbild och friluftsliv.

Planförslaget bedöms ha en liten negativ konsekvens jämfört med nollalternativet för landskapsbild och friluftsliv, i och med utvecklingsområdet för verksamhetsändamål som numera är avsett för enbart verksamheter och därmed skapar en barriär i landskapet. Dock innebär planförslaget även positiva konsekvenser med bevarande av grönstrukturer, möjligheter till positiva värden i tätbebyggd miljö samt utveckling för gång- och cykeltrafik.

Sammanfattande konsekvensbedömning
Värde: Lågt
Effekt: Liten negativ
Konsekvens: Liten negativ

Åtgärdsförslag

För att minska de möjliga konsekvenserna på landskapsbilden är det viktigt att industribyggnader med kulturvärde i Gislaved och Anderstorp fortsatt kan bevaras även när en omvandling sker. En del av dessa byggnader utgör ett kulturhistoriskt värde. För att minska påverkan på landskapsbilden vid

ändrad markanvändning i de centrala delarna är det viktigt att beakta vilken karaktär stadsbilden har och anpassa eventuella nya byggnationer och utomhusgestaltning till den.

Vid etablering av verksamheter inom utvecklingsområdet mellan Gislaved och Anderstorp bör områdets befintliga karaktär beaktas för att se till att det blir en begränsad negativ påverkan på landskapsbilden. Det bör även säkerställas att eventuella rekreationsvärden bibehålls genom att undvika skapande av nya barriärer samt se till att övriga sammanhållna grönområden bevaras. För att minska påverkan på omgivningen bör bullerskydd sättas upp. Trädridåer bör behållas för att minska påverkan på landskapsbilden, minska buller och bibehålla så mycket av friluftslivet som möjligt.

Ur ett rekreations- och friluftslivsperspektiv bör människors tillgång till Nissan samt grönområden bibehållas. Om tillgänglighet till rekreationsområden påverkas kan ökad skyltning bidra till att den mentala barriären för att ta sig till och från rekreationsområdena minskar. För att säkra att påverkan på friluftsliv och landskapsbild blir så små som möjligt är en rekommendation att aktivt arbeta för att kunna ta hänsyn till befolkningens åsikter.

Människors hälsa och livskvalitet

Förutsättningar

En människas välmående är beroende av många faktorer och det finns även stora skillnader i vad individer uppfattar som god livskvalitet. Det är därför viktigt att vara lyhörd för befolkningens behov och åsikter samt att i målarbetet ge möjlighet att utveckla planområdet på ett sätt som ger alla en möjlighet att utvecklas utifrån sina behov. Gislaveds kommuns befolkningsutveckling i princip varit oförändrad jämfört med 1990. Medelåldern ligger strax över riksnittet, 42 år jämfört med 41,4 år. Andelen utlandsfödda är något högre, 24,5% jämfört med 19,7%. Medelinkomsten är något lägre, 27 067 kr jämfört med 28 700 kr. Sysselsättningen är dock något högre, 82,8% jämfört med 79,5%. Medellivslängden är 84,2 år för kvinnor och 80,44 år för män, vilket ligger mycket nära riksnittet på 84,3 respektive 80,6 år för män.

Stadsmiljöprogram

Ett stadsmiljöprogram antogs 2020 och innefattar Gislaved och Anderstorp samt Smålandsstenar. Syftet är att programmet ska bidra till att skapa en estetiskt tilltalande och funktionell stadsmiljö där färg, form och materialval skapar harmoni och ger invånare och besökare ökad livskvalitet.

Hållbarhetsanalys

Under 2020/21 genomfördes en hållbarhetsanalys som dels utgick från de aspekter som Citylab tagit fram för att bedöma hållbarhet i stadsbyggnadsprojekt, dels även FNs 17 globala mål för hållbar utveckling. Detta innebar att analysen genomfördes utifrån samtliga hållbarhetsaspekter: ekologiska, sociala och ekonomiska. Det gjordes sedan en bedömning av hur Gislaveds kommuns planer påverkar aspekterna, samt om det kan finnas några målkonflikter. Utöver en granskning av plandokument genomfördes en workshop med berörda medarbetare, detta för att förankra de slutsatser som tagits fram samt för att få nya uppslag. Som en del av analysen ingick en bedömning av vilka kopplingar som bedöms finnas mellan hållbarhetsaspekterna och de globala målen, samt om det är en direkt eller indirekt koppling. För en redovisning av vilka globala mål som bedömts ha direkta eller indirekta kopplingar, se Figur 27 och Figur 28.

Figur 27. Globala hållbarhetsmål med direkta kopplingar.

Figur 28. Globala hållbarhetsmål med indirekta kopplingar.

En sammanfattning av eventuella konflikter mellan olika aspekter har utförts. De mest betydande är:

- Konflikt mellan industriområden och bostadsområden.
- Fungerande kollektivtrafik i områden med gles befolkning.
- Baksidor av digitalisering.
- Alternativa uppvärmningssystem (vedeldning) kan ge lokal påverkan på luftmiljön.
- Artificiellt ljus bidrar med trygghet men kan störa nattlevande arter.
- Konflikter mellan exploatering och naturvärden.
- Järnvägsutbyggnad ger höga kostnader, tar eventuella resurser från annat.
- Nya initiativ inom förnybar energi omgärdas av omfattande lag och regelsystem som kan hindra utvecklingen.
- Bygga hållbart, kostnadseffektivt.
- Stadsutveckling måste ta hänsyn till klimatanpassning.
- Utveckling och exploatering kan bidra med ökat buller.
- Förorenade områden kan begränsa exploatering.
- Utbyggd infrastruktur kan påverka skyddsområden.

Följande aspekter har ingått i bedömningen, de som i den samlande bedömningen efter analysen och workshopen bedömdes som mest prioriterade är fetmarkerade:

- **Klimatanpassning**
- **Funktioner**
- **Platser**
- **Bebyggelsestruktur**
- **Vatten**
- **Blå- och grönstråk (klimatanpassning)**
- Transporter
- Kulturmiljöer
- Lärmiljö
- Ljus
- Digital samhällsbyggnad
- Energi
- Materialflöden
- Ljud

- Lokal försörjning
- Produkter

Den slutliga rekommendationen är att slutsatserna som görs i analysen och workshopen bör ingå i en helhetsbedömning av konsekvenser och åtgärdsförslag i samband med framtagandet av detaljplaner och andra planrelaterade dokument.

Konsekvenser

Konsekvenserna för människors hälsa och livskvalitet bedöms som relativt små. Planområdet är i huvudsak redan präglad av de befintliga orterna och de förutsättningar dessa ger för hälsa och livskvalitet och planförslaget eller nollalternativets genomförande kommer inte innebära någon betydande ändring av detta. Konsekvenserna för planförslaget jämfört med nollalternativet bedöms som i stort likvärdiga, då exempelvis utbyggnaden av utvecklingsområdet för verksamhetsändamål kommer genomföras även om inte planförslaget fått laga kraft. Hållbarhetsanalysen som utgör en del av planförslaget bedöms dock medföra ett bredare perspektiv jämfört med nollalternativet. Detta bedöms innebära möjligheter att utveckla dessa aspekter i positiv riktning.

Sammanfattande konsekvensbedömning
Värde: Lågt Effekter: Liten positiv Konsekvens: Liten positiv

Åtgärdsförslag

I samband med det fortsatta planarbetet bör hänsyn tas till de slutsatser som tagits i samband med hållbarhetsanalysen så att de sociala aspekterna av hållbarhet kan värderas och värnas i relation till övriga värden. Antaget stadsmiljöprogram ska även det beaktas.

Sociala och samhällsekonomiska aspekter

Förutsättningar

Det här avsnittet berör sociala och samhällsekonomiska aspekter till följd av den fördjupade översiktsplanen och potentiell påverkan på dessa. Detta har inte bedömts vara en betydande miljöaspekt men redovisas ändå kortfattat.

Barnkonsekvensanalys

En barnkonsekvensanalys genomfördes av AFRY under 2021. Verktuget används inom samhällsplanering för att kartlägga barns och ungas rörelser, behov och uppfattningar om närområdet. Barnkonsekvensanalysens syfte är att undersöka hur barn och unga kan påverkas av en planerad samhällsutveckling samt säkerställa att hänsyn tas till deras rättigheter inom planeringen och beslutsfattandet. Den genomförda barnkonsekvensanalysen utgick från Gislaveds kommuns planeringsprinciper samt de planeringsinriktningar som redovisats.

Blandad bebyggelse

En av Gislaveds kommuns fem planeringsprinciper handlar om vikten av blandad bebyggelse för att få en attraktiv stad som ger trygghet och en levande stadsdel under dygnets alla timmar. Detta kan även förhindra att barriärer skapas som gör människor ovilliga att röra sig genom vissa områden.

I den fördjupade översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp omnämns att en blandad bebyggelse av bostäder, grönområden, varierat utbud av service och arbetsplatser skapar förutsättningar för en blandning av människor och möten dem emellan. Det kan också handla om en blandning gällande

variation av hustyper, upplåtelseformer och arkitektur. En blandning av bebyggelse medför liv och rörelse inom och mellan orterna, vilket leder till hållbara och trygga livsmiljöer.

Ställningstaganden som gjorts i relation till det här i den fördjupade översiktsplanen är:

- Kommunen ska tillgodose behovet av ändamålsenliga lokaler för omsorg i väl lämpade lägen utifrån tillgång till transportinfrastruktur och närhet till bostäder, primärvård, kollektivtrafik och grönområden.
- Kommunen ska tillgodose behovet av ändamålsenliga lokaler för fritid och kultur i väl lämpade lägen utifrån tillgång till transportinfrastruktur och närhet till bostäder, kommersiell service, kollektivtrafik och friluftsliv.
- Kommunen ska tillgodose behovet av ändamålsenliga lokaler för utbildning i väl lämpade lägen utifrån tillgång till transportinfrastruktur och närhet till bostäder, kollektivtrafik och grönområden.
- Lokalisering av tillkommande kommersiella verksamheter centralt ska endast tillåtas inom följande stråk:
 - centrumbildning utmed Storgatan/Brogatan i Anderstorp,
 - tillkommande centrumbildning i kommande förlängning av Stationsallén
 - inom och intill Vision 2040 området
 - centrumbildning utmed Södra Storgatan,
 - centrumbildning kring Citytorget,
 - centrumbildning utmed Köpmansgatan samt
 - centrumbildning utmed Anderstorpsvägen (Bruksmagasinet)

De kommersiella verksamheterna ska syfta till att levandegöra orten, inte ersätta ovannämnda lokaliseringars funktion.

Konsekvenser

Följande befintliga ekonomiska värden anses kunna påverkas positivt i samband med genomförandet av planförslaget och de åtaganden som gjorts:

- Befolkningstillväxt och medföljande ökning av skatteintäkter.
- Ökat antal verksamheter.
- Förbättringar av kommunal service.
- Ökad möjlighet till försörjning av fler medborgare.
- Tydlighet i vilken riktning kommunen önskar att utvecklingen av orterna ska gå.

En utbyggnad i enlighet med det som anges i planförslaget kommer att innebära ett ökat behov av arbetskraft i samband med byggfasen. Även efter genomförandet av planförslaget kommer den ökade ekonomiska aktiviteten inom planområdet sannolikt att bidra till en ökning av arbetstillfällen. Barnkonsekvensanalysen som en del i planunderlaget lyfter frågan om barn och ungas situation och behov på ett sätt som inte förekommer i nollalternativet. Planförslaget redovisar hur den framtida exploateringen inom och mellan orterna avses genomföras, detta ger en tydlighet i den framtida karaktären för de båda orterna och hur de kan bindas samman.

Sammanfattande konsekvensbedömning
Värde: Måttligt
Effekt: Liten positiv
Konsekvens: Liten positiv

Åtgärdsförslag

I samband med barnkonsekvensanalysen togs följande rekommendationer fram för att stärka barn och ungas förutsättningar:

- Utveckla den egna och den gemensamma identiteten.
- Stärk barns identifiering med sina livsmiljöer.
- Öka andelen delade resurser mellan samhällena.
- Skapa fler mötesplatser för barn och unga.
- Förbättra barns livsmiljöer genom att flytta tung industri och relaterad trafik till mer perifera områden.
- Utveckla kollektivtrafiken och gång- och cykelvägar mellan samhällena.

Här nedan följer en utvecklad beskrivning av vad rekommendationerna kan innebära för strategier:

- Arbeta strategiskt så att det skapas en ny gemensam identitet och attraktivitet genom samplaneringsområdet. Skapa funktioner och platser som gör att människor möts. Mötesplatser behövs även för att minska den rådande segregationen och tidigt bemöta orternas utmaningar med social hållbarhet.
- Arbeta med att utjämna social ojämlikhet inom planområdet. Alla delar i samhället bör kopplas till varandra eftersom en naturlig genomströmning av människor som rör sig mellan bostadsområden och orternas olika delar ökar den upplevda tryggheten. Ett bostadsområdes isolering kan exempelvis brytas genom tillskott av kompletterande bebyggelse utefter kommunikationsstråk.
- Rättvis möjlighet att nyttja samhällets utemiljöer är mycket viktig utifrån barnperspektiv. Trafiken är den största faktorn som begränsar barnens möjlighet till att självständigt röra sig i sin närmiljö. AFRYs bedömning är att den framtida planeringen tydligt måste ha inriktningen begränsa biltrafik till förmån för barns möjligheter att ta del av hela planområdet.

Andra aspekter som berör rättvis tillgång till samhällets utemiljöer är bland annat att det skapas aktivitetsytor och verksamheter som riktar sig till barn och unga, liksom att de platser som är riktade inte endast vänder sig till vissa inom målgruppen som exempelvis idrottsintresserade pojkar.

I samband med kommande detaljplanearbeten behöver hänsyn tas till planeringsprinciperna och de värden som kan påverkas samt de eventuella konflikter som kan förekomma mellan olika aspekter.

3. Kumulativa effekter

Kumulativa effekter uppstår när flera olika effekter samverkar med varandra. Kumulativa effekter inom planområdet kan även vara sådana miljöeffekter som verksamheter och planer, tillsammans med planförslaget, bedöms bidra till. Det kan innebära påverkan från projekt som utförs inom ramen för andra planer, andra tillståndsgivna verksamheter av olika slag samt övriga verksamheter och aktiviteter som exempelvis bidrar till ändrad markanvändning. Exempelvis kan ett vattendrag bli påverkat både av utsläpp till vatten från en verksamhetsindustri och av ökad tillrinning av dagvatten eftersom oexploaterad mark tas i anspråk för bostadsändamål. De sammantagna effekterna och konsekvenserna kan bli större och/eller skilja sig från det fall där endast en av dessa verksamheter hade förekommit. Med dagens aktuella klimatförändringar är det viktigt att ta hänsyn till kumulativa effekter i planer och program för att exempelvis planera för grön infrastruktur, möjligheten att ta hand om stora mängder vatten eller bristen på vatten.

Miljöeffekter vars konsekvenser i dagsläget bedöms som små kan i kombination med andra effekter ge en mer betydande miljöpåverkan. Med ökat antal människor och verksamheter totalt i kommunen

eller inom vissa områden, ökar också belastningen på naturmiljön samt ger ökat behov av resurser så som vatten och energi. Med det kommer också ökade utsläpp till både luft och vatten. Både direkta utsläpp genom det som sker inom kommunen och indirekta genom de varor som produceras någon annan stans och levereras till kommunen. Beroende på vilka verksamheter som etablerar sig inom det utpekade utvecklingsområdet för verksamhetsändamål, finns det risk för kumulativa effekter. Dels från planförslaget tillsammans med verksamheterna, dels från de olika verksamheterna tillsammans med gamla och nya verksamheter. Det är därför viktigt att hänsyn tas till detta i tillståndsprovningen för framtida verksamheter inom det planerade utvecklingsområdet.

En kumulativ effekt kan även vara att värdefulla biotoper försvinner i samband med skogsavverkning, det kan leda till att återstående biotoper blir mer känsliga för påverkan från exempelvis nybyggnation. Nedan listas ett antal sakområden där risk för kumulativa effekter har identifierats för planförslaget. Dessa har inte kvantifierats. För framtida plan- och programarbeten är det viktigt att ta hänsyn till de kumulativa effekterna.

<p>Exploatering</p>	<p><i>Påverkan på ytvatten</i> Exempel: Ökad tillförsel av näringsämnen inom området kan ihop med andra flöden skapa en ökad belastning nedströms.</p> <p><i>Påverkan på naturmiljö</i> Exempel: Klimatförändringar i kombination med planförslagets störningar på naturmiljön kan ge ökad negativ påverkan på naturvärden och arter inom området. Exempel: Översvämningsproblematik förvärras om fler bostäder och verksamheter lokaliseras i områden som riskerar att utsättas för översvämning</p>
<p>Trafik</p>	<p><i>Buller</i> Exempel: Befintlig bullerpåverkan från vägtrafik, industrier och andra bullrande aktiviteter kan leda till att området blir mer känsligt för ytterligare bullerstörning.</p> <p><i>Luft</i> Exempel: Ökad belastning av vägtrafik tillsammans med eventuell ökning av verksamheter inom planområdet som orsakar utsläpp till luft kan ge kumulativ effekt i form av försämrade luftkvalitet.</p> <p><i>Hållbart resande</i> Exempel: Möjligheter att genom en god planering av kollektivtrafik öka kollektivt resande vilket i sin tur har positiva effekter på flera andra områden.</p>

4. Uppföljning och övervakning

Enligt miljöbalken (1998:808) 6 kap. ska miljökonsekvensbeskrivningen innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Miljöuppföljning av planförslaget ska kontinuerligt förekomma i de fortsatta planeringsprocesserna, såsom detaljplanering och tillhörande underlagsutredningar. Uppföljningen bör även ske inom Gislaved kommuns miljöarbete och den

miljöövervakning som bedrivs. Gislaveds kommuns miljöövervakning bör göras tillgänglig för bland annat planavdelningen för att underlätta samverkan däremellan.

Gislaveds kommun bör bevaka sitt miljömålsarbete och säkerställa att det fortsatta planeringsarbetet för Gislaved och Anderstorp ligger i linje med detta. Särskilt fokus bör vara på uppföljningen av de aspekter som bedömts som betydande:

- Riksintressen och skyddade områden.
- Naturmiljö.
- Vattenmiljö (inkl. ytvatten, grundvatten, dagvatten).
- Markmiljö (inkl. förorenade områden).
- Hushållning med naturresurser.
- Landskapsbild och stadsbild.
- Buller.
- Klimatförändringar (inkl. skyfall och översvämningar, torka).
- Ekosystemtjänster.
- Risk och säkerhet (inkl. klimatförändringar/översvämning, skred, farliga verksamheter så som flyg, motorsport, miljöfarlig verksamhet, farligt gods).
- Människors hälsa.

5. Hållbarhetsmål och Miljökvalitetsmål

Globala hållbarhetsmål

Den 25 september 2015 hölls FNs toppmöte då världens stats- och regeringschefer antog 17 globala hållbarhetsmål och Agenda 2030 för att arbeta för en hållbar och rättvis utveckling världen över. Målen integrerar sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter som är de tre dimensionerna av hållbar utveckling. Planförslaget bedöms kunna påverka följande av de globala målen:

- God hälsa och välbefinnande
- Hållbar energi för alla
- Hållbar industri, innovationer och infrastruktur
- Hållbara städer och samhällen
- Hållbar konsumtion och produktion
- Bekämpa klimatförändringarna
- Ekosystem och biologisk mångfald

I hållbarhetsanalysen, som beskrivs i avsnittet *Människors hälsa och livskvalitet*, redovisas hur de globala målen och planens påverkan på dessa har bedömts.

Nationella miljökvalitetsmål

Riksdagen har antagit 16 nationella miljökvalitetsmål. Målen syftar till att främja människors hälsa, värna den biologiska mångfalden, bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga, trygga en god hushållning av naturresurser samt ta tillvara natur- och kulturmiljön. Generationsmålet anger inriktningen på den samhällsomställning som behöver ske i en generation för att miljökvalitetsmålet ska uppnås. Etappmålen är sedan steg på vägen för att nå generationsmålet samt ett eller flera miljökvalitetsmål. De nationella miljömålen skyddande ozonskikt, storslagen fjällmiljö, hav i balans samt levande kust och skärgård bedöms inte relevanta för planområdet och ingår därmed inte i bedömningen av planförslaget. De nationella miljökvalitetsmålen som bedöms vara aktuella i fråga om eventuell påverkan för uppfyllande är:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Tabell 5. Bedömningsförklaring.

	Varken bidrar till eller hindrar måluppfyllnad.
	Bidrar till ökad måluppfyllnad.
	Hindrar måluppfyllnad.

Tabell 6. Jämförelse mellan planförslag och nollalternativ gällande påverkan på miljö kvalitetsmål på lokal nivå.

Nationella miljömål	Planförslag	Nollalternativ	Sammanfattning av bedömning
Begränsad klimatpåverkan			Planförslag: Risk för negativ påverkan till följd av klimatpåverkande aktiviteter och konsumtion. Samtidigt möjligheter för invånarna att leva en tillvaro med ett minskat klimatavtryck till följd av möjligheterna som en utbyggnad av bostäder och verksamheter med tydliga ställningstaganden ger. Nollalternativ: Påverkan är att betrakta som likartad men ställningstagande inom området saknas vilket ger en liten negativ påverkan.
Bara naturlig försurning			Planförslag: Källor till försurning är småskalig förbränning av fossila bränslen samt fordonstrafik. Bidraget till följd av planförslaget bedöms vara begränsat. Nollalternativ: Omfattningen bedöms vara samma som för planförslaget.
Frisk luft			Planförslag: Risk för något försämrad luftkvalitet och därmed ett negativt bidrag till måluppfyllnad. Detta på grund av ökad trafik samt förbränning av fossila bränslen huvudsakligen från trafik. Förbättrade möjligheter till kollektivtrafik och gång- och cykeltrafik, vilket bidrar positivt till måluppfyllnad. Nollalternativ: Omfattning bedöms vara samma som för planförslaget.
Giftfri miljö			Planförslag: Tillkommande material från byggnader riskerar att medföra spridning av giftiga ämnen i byggfas, driftsfas samt vid rivning. Markföroreningar

			finns inom området som riskerar att spridas vid schakt och exploatering. Nollalternativ: Inga skillnader mot planförslaget.
Säker strålmiljö			Planförslag: Källor till elektromagnetisk strålning förekommer inom planområdet. Vid efterlevnad av strålningsmyndighetens rekommendationer så bedöms måluppfyllnaden inte påverkas för säker strålmiljö. Nollalternativ: Inga skillnader mot planförslaget
Ingen övergödning			Planförslag: I planförslaget, till skillnad från nollalternativet, finns särskild utpekade områden för jordbruk, vilket kan öka övergödningen något jämfört med nollalternativet. Avloppsvatten kommer att hanteras i modernt avloppsreningsverk. I planförslaget utpekas ett område för utveckling av reningsverket / våtmark i anslutning till reningsverket, vilket innebär en positiv effekt. Nollalternativ: Nollalternativet skiljer sig inte betydande mot planförslaget bortsett från avsaknad av tydligt utpekade områden för jordbruksmark och ytor för reningsverket.
Levande sjöar och vattendrag			Planförslag: Minskning av LIS-områdenas yta på grund av identifierade naturvärden. Tydliga ställningstagande avseende statushöjande åtgärder för vattenförekomster, samt hänsynstagande vid utformning av passager över och exploatering av ytor nära vattendrag, samt hantering (fördröjning / rening) av dagvatten bidrar sammantaget till måluppfyllnad. Exploatering av strandområden intill ytvatten samt en ökad andel hårdgjorda ytor motverkar måluppfyllnad. Nollalternativ: I stort sett samma som planförslaget, men större ej naturanpassade LIS-områden och inga ställningstaganden, vilket ger en negativa påverkan.
Grundvatten av god kvalitet			Planförslag: Planen bidrar varken negativt eller positivt till uppfyllandet av målet grundvatten av god kvalitet. Nollalternativ: Inga skillnader mot planförslaget.
Myllrande våtmarker			Planförslag: Ställningstagandet om att värna befintliga våtmarker, samt att undanta Anderstorps Store Mosse från exploatering bidrar positivt till måluppfyllelse. Tillgänglighetsökande åtgärder i anslutning till Anderstorps Store Mosse kan öka mossens värde som friluftslivsområde men medför även risk för en viss negativ påverkan. Nollalternativ: Saknar ställningstagande om att värna våtmarker och undantag från exploatering av Anderstorps Store Mosse, vilket ger en negativ påverkan.
Levande skogar			Planförslag: Utpekandet av många grönområden ger ett positivt bidrag till uppfyllande av målet liksom ställningstaganden om utveckling av områden och strukturer med biologisk mångfald. Nollalternativ: Tydliga ställningstaganden saknas, i övrigt inga skillnader.
God bebyggd miljö			Planförslag: Enligt planeringsprinciperna skall bebyggelse vara inkluderande och blandad samt ge möjlighet till god tillgång till offentliga transporter. Nollalternativ: Liknande principer återfinns i tidigare planunderlag men inte lika långtgående.
Ett rikt växt- och djurliv			Planförslag: Planförslaget innebär inte att några utpekade områden med höga naturvärden tas i direkt anspråk. Dock finns risk för påverkan av

			<p>känsliga våtmarker till följd av utpekade utrednings-/utvecklingsområden i planförslaget som inte är lika uttalat i nollalternativet.</p> <p>Nollalternativ: Påverkan är likartad men nollalternativet bedöms innebära mindre risk för påverkan på våtmarker.</p>
--	--	--	---

Gislaveds kommuns miljömål

Gislaveds kommun utgår från Agenda 2030 i sitt miljömålsarbete. Dessa mål för hållbar utveckling sammanfattas nedan:

- Ingen fattigdom
- Ingen hunger
- Hälsa och välbefinnande
- God utbildning för alla
- Jämställdhet
- Rent vatten och sanitet för alla
- Hållbar energi för alla
- Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Hållbar industri, innovationer och näringsliv
- Minskad ojämlikhet
- Hållbara städer och samhällen
- Hållbar konsumtion och produktion
- Bekämpa klimatförändringarna
- Hav och Marina resurser
- Ekosystem och biologisk mångfald
- Fredliga och inkluderande samhällen
- Genomförande och partnerskap

I hållbarhetsanalysen, vars slutsatser beskrivs i avsnittet *Människor hälsa och livskvalitet*, utgjorde utvecklingsmålen bedömningsgrunder.

6. Sammanfattande slutsatser och bedömning

Konsekvensbedömningen av respektive miljöaspekt har bland annat gjorts utifrån olika geografiska nivåperspektiv. De geografiska nivåerna som behandlas är lokal, regional och nationell nivå. Samtliga konsekvensbedömningar har gjorts utan hänsyn till föreslagna åtgärdsförslag.

Planförslaget riskerar att ge stor negativ påverkan på naturmiljön om inte avhjälpande åtgärder genomförs. Planområdet är huvudsakligen redan påverkat av mänskliga aktiviteter och föreslagna skyddsåtgärder bedöms minska de negativa effekter som kan uppstå. Påverkan som planförslaget medför innebär viss negativ konsekvens för den biologiska mångfalden inom planområdet samt en risk för att viktiga ekosystemtjänster påverkas. Bedömningen är vidare att den fördjupade översiktsplanen kan medföra risk för måttlig negativ konsekvens för ett antal miljöaspekter vid planförslagets genomförande. Främst gäller detta riksintressen, strandskydd samt risk och säkerhet.

Samtliga konsekvenser som bedömts som måttliga eller stora är begränsade till lokal nivå, med undantag för naturmiljö där påverkan bedöms vara både lokal och regional. För aspekterna rekreation, friluftsliv och stad- och landskapsbild, hushållning med naturresurser, samt buller bedöms planförslaget medföra liten negativ konsekvens. För kulturmiljö bedöms att såväl en liten negativ

samt svagt positiv konsekvens kan uppstå till följd av den fördjupade översiktsplanen. Planförslaget bedöms även bidra med positiva konsekvenser, främst ur sociala och ekonomiska perspektiv. Aspekterna markmiljö, hälsa och livskvalitet samt sociala och samhällsekonomiska aspekter bedöms ge små positiva konsekvenser, där planförslaget ger möjligheter till god samhällsutveckling.

Jämfört med nollalternativet innebär planförslaget en liten skillnad gällande exploatering av byggnader, verksamheter och infrastruktur. Därför är även konsekvenserna i de flesta fall likartade. Planförslaget innehåller dock tydligare ställningstaganden för framtida exploatering och utveckling jämfört med nollalternativet. En exploatering som baseras på ställningstaganden och effektmål med en hållbar vision skapar förutsättningar för att främja regionala hållbarhetsmål, där samhället kan bidra med hållbara och innovativa lösningar för bland annat trafik och infrastruktur.

Vid förändring av planförslaget eller antagande av de åtgärdsförslag som presenteras i den här miljökonsekvensbeskrivningen kan konsekvensbedömningarna komma att ändras.

Tabell 7. Sammanfattande konsekvensbedömning av samtliga miljöaspekter som behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen. Detaljer redovisas i Kapitel 2.

Aspekt	Konsekvensbedömning
<i>Riksintressen</i>	Obetydlig - måttlig negativ
<i>Skyddad natur</i>	Obetydlig
<i>Strandskydd</i>	Obetydlig - måttlig negativ
Ekosystemtjänster	Se avsnittet Ekosystemtjänster, sidan 35
Naturmiljö	Stor negativ
Vattenmiljö	
<i>Ytvatten</i>	Måttlig negativ
<i>Grundvatten</i>	Obetydlig - liten positiv
Markmiljö	Liten positiv
Kulturmiljö	Liten negativ - svagt positiv
Hushållning med naturresurser	Liten negativ
Buller	Liten negativ
Luft	Liten positiv
Risk och säkerhet	Måttlig negativ
Rekreation, friluftsliv och stad- och landskapsbild	Liten negativ
Hälsa, livskvalitet	Liten positiv
Sociala och samhällsekonomiska aspekter	Liten positiv

Referenser

- Gislaveds kommun. (2021-07-05). *Gislaveds kommun*. Hämtat från Gislaveds våtmark: <https://gislaved.se/bygga-bo-och-miljo/parker-och-natur/naturomraden-naturreseptat/gislaveds-vatmark>
- Gislaveds kommun. (2021-05-07). *Gislaveds kommun*. Hämtat från Anderstrops Store Mosse, Naturreseptat: <https://gislaved.se/bygga-bo-och-miljo/parker-och-natur/naturomraden-naturreseptat/anderstrops-Store-Mosse-naturreseptat>
- Länsstyrelsen i Jönköpings Län. (2006-04-02, rev 2016-12-12). *Bevarandeplan för Natura 2000-område Anderstorp Store Mosse*.
- Länsstyrelsen i Jönköpings Län. (2020-06-11). *Beslut om vattenskyddsområde Båraryd och Slätteryd i Gislaveds kommun*. Hämtat från <https://docplayer.se/212350560-Beslut-om-vattenskyddsomrade-bararyd-och-slatteryd-i-gislaveds-kommun.html>
- Naturvårdsverket. (u.d.). *Sveriges Miljömål* Hämtat från: sverigesmiljomal.se
- Naturvårdsverket (2017-09). *Riktvärden för buller på skolgård från väg- och spårtrafik*. Hämtat från <https://www.naturvardsverket.se/globalassets/vagledning/buller/vagledning-riktvarden-buller-skolgard-2017-08-28.pdf>
- Naturvårdsverket. (2018-07). *Riktvärden för buller från vägar och järnvägar vid nybyggnationer*. Hämtat från <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Buller/Om-den-strategiska-bullerkartlaggningen/>
- Naturvårdsverket. (2018-05-08). *Sveriges Miljömål*. Hämtat från <http://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/god-bebyggd->
- Naturvårdsverket. (2019). *Stöd i miljöarbetet*. Hämtat från Kumulativa effekter: <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Miljobedomningar/Strategisk-miljobedomning/Miljoaspekter-i-miljobedomning/Kumulativa-effekter/>
- Naturvårdsverket. (2019). *Så mår miljön*. Hämtat från Våtmark: <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Vatten/Vatmark/>
- SGU. (2019a). *Skredrisken påverkas av landhöjning, klimatförändringar och mänsklig aktivitet*. Hämtat från SGU.
- SGU. (2019b). *Erosion*. Hämtat från SGU.
- Skogsstyrelsen. (2019). *Vädledning för hänsyn till fåglar*. Hämtat från: <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/lag-och-tillsyn/artskydd/vagledning-for-hansyn-till-faglar/tjader-vagledning-hansyn2.pdf>
- SLU ArtDatabanken. (2020a). *Vad är en naturvårdsart*. Hämtat från: <https://www.artdatabanken.se/arter-och-natur/biologisk-mangfald/naturvardsarter/>
- SLU ArtDatabanken. (2020b). *Våtmarker*. Hämtat från <https://www.artdatabanken.se/arter-och-natur/naturtyper/vatmarker/>
- Svenskt Vatten. (2020). www.svenskvatten.se.
- SWECO. (2020-06-21). *Luftkvalitetskontroll Jönköpings Län 2020*. Hämtat från: <https://www.smalandsluft.se/Filer/LVF%20Jonkoping%20dokument/Rapporter/Rapportering%20av%20modellberakning%20-%20Jonkopings%20Lan%202019.pdf>
- Trafikverket. (2019). *Riksintressekartor*. Hämtat från Tittskåp riksintressen: <https://riksintressenkartor.trafikverket.se/>

Fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp

Särskilt utlåtande
Maj 2024

Innehåll

Inledning.....	3
Granskning.....	3
Vad är ett särskilt utlåtande?	3
Inkomna granskningsyttranden.....	4
Statliga och regionala myndigheter	4
<i>Länsstyrelsen</i>	4
<i>Trafikverket</i>	7
<i>Region Jönköpings län</i>	7
<i>Skogsstyrelsen</i>	8
<i>Lantmäteriet</i>	8
<i>Luftfartsverket</i>	9
<i>Svenska kraftnät</i>	9
Nämnder och bolag	9
<i>Utbildningsnämnden</i>	9
<i>Socialnämnden</i>	10
<i>Bygg- och miljönämnden</i>	11
<i>Samhällsutvecklingsnämnden</i>	11
<i>SÅM</i>	11
Grannkommuner	12
<i>Ljungby kommun</i>	12
<i>Tranemo kommun</i>	12
<i>Svenljunga kommun</i>	13
<i>Hylte kommun</i>	13
<i>Värnamo kommun</i>	13
<i>Jönköpings kommun</i>	14
<i>Gnosjö kommun</i>	14
<i>Vaggeryd kommun</i>	14
Föreningar, organisationer och företag	15
<i>E.ON</i>	15
<i>Vattenfall Eldistribution</i>	15
Privatpersoner	15
<i>Privatperson 1</i>	15

Inledning

Förslag till fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp har tagits fram i enlighet med plan- och bygglagen 3 kap. (2010:900). Kommunstyrelsen i Gislaveds kommun beslutade den 28 februari 2024 § 36 att ställa ut förslaget på förnyad granskning.

Sedan granskningen som genomfördes under 2023 har förslag till fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp tagits upp till beslut om antagande och hanterats av kommunstyrelsen i juni och augusti 2023, där planförslaget blev återremitterat till samhällsutvecklingsförvaltningen. Förslaget till fördjupad översiktsplan anger kommunens långsiktiga viljeinriktning för en hållbar mark- och vattenanvändning inom Gislaved och Anderstorp och har sedan återremissen bearbetats.

Granskning

Granskning av förslaget till fördjupning av översiktsplan pågick under perioden 7 mars – 18 april 2024. Granskningsförslaget bestod av ett planförslag med en utvecklingsinriktningskarta, en mark- och vattenanvändningskarta samt en karta för riksintressen och andra värden. Därutöver bestod granskningsförslaget även av en miljökonsekvensbeskrivning, en barnkonsekvensanalys och ett särskilt utlåtande. Samtliga planhandlingar har varit tillgängliga på biblioteket i Gislaved och Anderstorp, via kommunens hemsida samt receptionen i kommunhuset. Eventuella synpunkter har gått att lämna skriftligen, antingen via e-post eller post.

En kungörelse gjordes på kommunens anslagstavla samt i lokaltidningen Värnamo Nyheter, därutöver utannonserades det även som en nyhet på kommunens hemsida.

Vad är ett särskilt utlåtande?

I ett särskilt utlåtande ska alla de synpunkter som inkommit under granskningsperioden sammanställas och redovisas. Kommunen bemöter samtliga synpunkter och redogör för eventuella ändringar som de medfört. Det särskilda utlåtandet ska bifogas övriga planhandlingar vid antagande.

Under granskningen inkom 23 yttranden, vilka finns sammanställda i detta särskilda utlåtande. Det särskilda utlåtandet består av en sammanfattning av de inkomna yttrandena, samtliga yttranden finns i sin helhet att läsa i Gislaveds kommuns diarium (KS 2020/117).

Inkomna granskningsyttranden

Statliga och regionala myndigheter

Länsstyrelsen

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
<p>Gislaveds kommun har under granskningstiden översänt rubricerad översiktsplan till Länsstyrelsen enligt 3 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL). Översiktsplanen har tidigare varit på granskning och Länsstyrelsen lämnade 2023-03-24 ett granskningsyttrande.</p> <p>Detta yttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § PBL. Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens granskningsgrunder som är riksintressen, miljö kvalitetsnormer, redovisning av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, mellankommunal samordning och bebyggelsens lämplighet i förhållande till hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämning eller erosion. Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför läggas till planen när den antagits.</p> <p>Sedan översiktsplanen var på granskning första gången har översiktsplanens uppbyggnad ändrats. Det finns inte längre någon digital version av översiktsplanen. Det har inneburit att mark- och vattenanvändningskartan och kartan med riksintressen och andra värden är svårare att läsa och att visst relevant planeringsunderlag saknas. Mark- och vattenanvändningskartan saknar exempelvis de namn på utvecklingsområdena som återfinns i planbeskrivningen. Det saknas också några av de underlag som omnämns i planbeskrivningen och som fanns med i tidigare granskning av översiktsplanen. Svårigheten att tyda kartunderlaget har inneburit att synpunkterna är fler än vid tidigare granskning.</p> <p>Riksintresse Nedan görs kommentarer kring några specifika riksintressen. Länsstyrelsen bedömer i övrigt att riksintressena behandlats på ett tillfredsställande sätt i översiktsplanen.</p>	<p>Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.</p> <p>Noteras. Länsstyrelsens yttrande i sin helhet biläggs de kommande antagandehandlingarna.</p> <p>Det digitala kartverktyget av denna fördjupning av översiktsplan, vilken omnämns i yttrandet, var tänkt för externt bruk. På grund av en del tillgänglighetsbegränsningar försvårades dess användning. Det underlag som vidare omnämns i yttrandet var inte en del av planförslaget, utan en digital sammanställning av kartunderlag som bestod av bland annat äldre utredningar. Dessa gjordes tillgängliga i samband med det digitala kartverktyget, men finns i planförslaget numera enbart skriftligt omnämnda. Däremot finns samtliga kartunderlag fortfarande tillgängliga för internt bruk och används inom planläggning och lovgivning. Vid intresse och/eller önskemål gällande omnämnt kartunderlag, kan det göras tillgängligt vid eventuell förfrågan.</p> <p>Riksintresse Noteras.</p>

Kommunikationer

Det saknas ett tydligt ställningstagande kring hur riksintresse för kommunikationer ska tillgodoses i planeringen och vilken eventuell påverkan översiktsplanen kan komma att få på riksintressena väg 26 och väg 27. Särskild hänsyn behöver tas till riksintressena vid efterföljande planering inom de utvecklingsområden som ligger i direkt anslutning till väg 26 och 27, exempelvis område V1, V2, V3 och V10.

Naturvård

Sedan översiktsplanen skickades ut på en förnyad granskning har Naturvårdsverket fattat beslut om en ny avgränsning av riksintresset för Nissan nedströms Nissansjöarna. Oavsett avgränsningen kvarstår riksintressets värden. Länsstyrelsen anser att kommunens ställningstagande om att exploatering genom bebyggelse, schaktning, utfyllnad eller andra åtgärder inom riksintresset inte får medföra påtaglig skada på riksintressets värden är bra. Även om riksintressets avgränsning har förändrats kan en exploatering inom område C2, O1 och B1 komma att påverka riksintresset, i synnerhet med tanke på att områdena också ligger inom akksamhetsområde för ras, skred och erosion. Påverkan på riksintresset behöver utredas i efterföljande planering.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer för luft och vatten behandlas på ett tillräckligt sätt i översiktsplanen.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Fördjupningen berör två LIS-områden, utpekade i den kommuntäckande översiktsplanen. Länsstyrelsen har inga invändningar mot LIS-områdena.

Mellankommunal samordning

Planförslaget innehåller inga förslag som föranleder Länsstyrelsen att ställa särskilda krav på mellankommunal samordning.

Hälsa och säkerhet**Farligt gods**

I kartan Riksintressen och andra värden redovisas en zon som omfattar 150 meter från rekommenderad transportled för farligt gods

Kommunikationer

Noteras. De utvecklingsområden som omnämns i yttrandet har ett antal hänsynstaganden vilka fortsatt behöver beaktas, varav angränsande riksintressen är ett sådant. Eventuell påverkan på riksintressen för kommunikationer ska rutinenligt utredas och säkerställas i kommande planläggning och lovgivning.

Naturvård

Noteras. Gislaveds kommun ställer sig positiv till den nya avgränsningen som Naturvårdsverket beslutat för Nissan nedströms Nissansjöarna. De utvecklingsområden som omnämns i yttrandet har ett antal hänsynstaganden vilka fortsatt behöver beaktas, varav angränsande riksintressen är ett sådant. Eventuell påverkan på riksintressen för naturvård ska rutinenligt utredas och säkerställas i kommande planläggning och lovgivning.

Miljö kvalitetsnormer

Noteras.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Noteras.

Mellankommunal samordning

Noteras.

Hälsa och säkerhet**Farligt gods**

Gislaveds kommun instämmer i att farligt gods kan transporteras på vägar som inte utgör en rekommenderad transportled för farligt gods. I

vilket är bra. Länsstyrelsen anser att det kan finnas anledning att genomföra riskbedömningar trots att vägen inte är en rekommenderad transportled eftersom farligt gods kan transporteras även på andra vägar exempelvis till och från en industriverksamhet. Detta behöver beaktas i efterföljande planering.

Farlig verksamhet

I mark- och vattenanvändningskartan anges områden för Sammanhängande bostadsområde, Ändrad användning. Ett av områdena omfattar en Sevesoanläggning av högre kravnivå. Det saknas en beskrivning av det aktuella området i planbeskrivningen och det anges därför inte vilka förutsättningar som finns eller vilka hänsynstaganden som behöver göras vid en förändring av markanvändningen. Länsstyrelsen anser att det är olämpligt att komplettera med ytterligare bostadsbebyggelse i anslutning till verksamheten. Länsstyrelsens uppfattning är att en utveckling enligt översiktsplanen förutsätter en omlokalisering av befintlig verksamhet.

Förorenade områden

I översiktsplanen finns ställningstagande om att förorenade och misstänkt förorenade områden ska utredas innan detaljplaner antas vilket är bra. I de fall där föroreningar behöver hanteras i detaljplaner är Länsstyrelsens utgångspunkt att eventuella åtgärder med fördel genomförs innan planen antas för att markens lämplighet ska vara säkerställd. Om föroreningen är av mindre karaktär samt väl utredd och avgränsad kan den säkerställas genom planbestämmelser. I övrigt innehåller översiktsplanen tillräckliga ställningstaganden för hantering av förorenade områden.

Översvämning

De ställningstaganden som görs i översiktsplanen angående översvämning kan uppfattas som att en lokalisering alltid är möjlig så länge riskreducerande åtgärder utreds. Länsstyrelsen anser att det i vissa fall inte är lämpligt att lokalisera ny bebyggelse inom ett område med risk för översvämning. Det kan handla om viss samhällsviktig verksamhet. Flera områden exempelvis C2, O1, B1, B2, B8, B16 i Gislaved och C4, C5, C6 och B9 i Anderstorp ligger inom områden med risk för

de fall det eventuellt blir aktuellt att genomföra riskbedömningar gällande det här, ska det rutinenligt utredas och säkerställas i kommande planläggning och lovgivning.

Farlig verksamhet

Noteras. I det fall det blir aktuellt att genomföra en omlokalisering av den Sevesoanläggning som omnämns i yttrandet, ska utvecklingsområdet rutinenligt utredas och säkerställas i kommande planläggning och lovgivning. Gislaveds kommun ska i övrigt verka för att flytta verksamheter som inte är förenliga med närliggande framtida utveckling av blandad bebyggelse till annat verksamhetsområde, vilket omnämns i ett av planförslagets ställningstaganden. Konkreta förutsättningar och hänsynstaganden kommer att utredas och redovisas vid en eventuell framtida utveckling.

Förorenade områden

Gislaveds kommun anser att frågan om förorenade och misstänkt förorenade områden är högst aktuell, särskilt utifrån lämplighet. Därigenom förstår Gislaveds kommun att det för Länsstyrelsen är önskvärt att eventuella åtgärder genomförs innan en detaljplan antas, men det kommer behöva förbli en avvägning i att genomföra det enligt det önskvärda eller i samband med ett genomförande av detaljplan. Miljötekniska markundersökningar ska för övrigt rutinenligt utredas och säkerställas i kommande planläggning och lovgivning.

Översvämning

Gislaveds kommun instämmer i att det i somliga fall kan vara olämplig att lokalisera bland annat viss samhällsviktig verksamhet inom ett möjligt översvämningssområde. Däremot kommer inte Gislaveds kommun neka och/eller begränsa en möjlig lokalisering inom ett utvecklingsområde i denna fördjupning av översiktsplan, eventuell översvämningssrisk för olika flödessituationer ska rutinenligt utredas och säkerställas i kommande planläggning och lovgivning. Planförslaget redovisar de utvecklingsområden

<p>översvämning. Att utveckla dessa områden kommer att ställa krav på kommunen i detaljplaneskedet. Ett helhetsgrepp behöver också tas kring översvämningsrisken vid efterföljande planering längs Anderstorpån så att eventuella riskreducerande åtgärder inte påverkar flödena nedströms negativt.</p> <p>Ras och skred Inom planområdet finns aktsamhetsområden för skred i finkornig jordart enligt SGI:s skredinventering, både längs Nissan och Anderstorpån. Det saknas underlag som redovisar dessa aktsamhetsområden. Inom flera av utvecklingsområdena nämns risken för ras, skred och erosion vilket är bra. Det saknas dock tydliga ställningstaganden för hur risken ska omhändertas i efterföljande planering.</p>	<p>som bedöms kunna vara lämpliga för ändrad och/eller utvecklad markanvändning, eventuell utveckling inom ett särskilt utvecklingsområde kommer enbart ske efter prövning och om det bedöms lämpligt för bland annat bebyggelse.</p> <p>Ras och skred Planförslaget kompletteras redaktionellt under avsnitt 4.1.1 om förtätning och omvandling med en skrivelse om att <i>”risk för ras, skred och erosion finns i en större utsträckning inom vissa utvecklingsområden som angränsar till vattendrag och detta är ett hänsynstagande som fortsatt behöver beaktas vid eventuell planläggning och lovgivning”</i>. Gislaveds kommun bedömer att denna ändring inte är en väsentlig ändring eftersom det är en redaktionell textkomplettering. Geotekniska utredningar ska för övrigt rutinenligt utredas och säkerställas i kommande planläggning och lovgivning. I de fall det blir aktuellt att genomföra riskbedömningar gällande ras, skred och erosion, ska det ingå i utredningsförfrågan.</p>
---	---

Trafikverket

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
Trafikverket har inte några synpunkter på den utställda översiktsplanen.	Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.

Region Jönköpings län

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
<p>Förslaget till fördjupning av översiktsplan samråddes under våren 2022 och har varit utställt för granskning under 2023. Under tidigare samråd och granskning lyfte Region Jönköpings län framför allt följande punkter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • behoven av mer specifika analyser av kommunens förutsättningar, • att planförslaget gärna kan kompletteras med ett tydligare regionalt och mellankommunalt perspektiv, 	Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.

<ul style="list-style-type: none"> • utmaningen i att skapa en attraktiv koppling mellan Gislaved och Anderstorp, • vikten av att nya exploateringar utanför tätort ges förutsättningar för hållbara transporter, • att en framtida förlängning av väg 604 mellan Rv 27 och Rv 26 sydost om Gislaved kräver prioritering i regional transportplan. <p>Region Jönköpings län anser att förslaget har förbättrats i de delar där Region Jönköpings län hade synpunkter.</p>	
--	--

Skogsstyrelsen

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
<p>Planförslaget har det innehåll som förväntas och följer Boverkets modell för översiktsplanering. Det har en relativt bra struktur och kartan innehåller den information som behövs för att läsaren ska kunna fördjupa sig i olika teman.</p> <p>Det som möjligen saknas är en strategi för det ökade intresset för etablering av solenergianläggningar. Efterfrågan på mark för exploatering avseende solenergi har ökat betydligt under de senaste två åren och kan på sikt få viss betydelse för tillgången på virke till skogsindustrin och råvara för biobränsle. Exploatering av skogsmark för solcellsanläggningar har även en betydande påverkan på skogens miljö- och rekreationsvärden.</p> <p>Skogsstyrelsen har 2022 yttrat sig avseende översiktsplanen i samband med att Länsstyrelsen remitterat ärendet till Skogsstyrelsen. Vi står fortfarande fast vid de synpunkter som framgår av vårt tidigare yttrande och hänvisar till detta.</p>	<p>Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.</p> <p>Gislaveds kommun tackar för Skogsstyrelsens yttrande och instämmer i att etablering av solcellsanläggningar är en aktuell energifråga. Däremot är den strategi som omnämns i yttrandet någonting som behöver hanteras på en kommunövergripande nivå, och inte i en fördjupning av översiktsplan. Planförslaget omnämner för övrigt i avsnitt 3.10.1 om energi att det förekommer anläggningar som genererar solenergi inom det avgränsade planområdet, därutöver framgår det i Gislaveds kommuns miljömål att hållbar energi för alla är ett mål för att kunna uppnå hållbar utveckling.</p>

Lantmäteriet

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
<p>Lantmäteriet har av nedanstående skäl inte granskat den aktuella översiktsplanen och lämnar därför inga synpunkter.</p>	<p>Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan</p>

Lantmäterimyndigheten har ingen lagstadgad skyldighet att granska översiktsplaner och dessa berör normalt sett endast indirekt Lantmäteriets kommande arbete. Många av de ställningstaganden som beskrivs i översiktsplaner kommer i och för sig att innebära förändringar i fastighetsindelningen eller att fastighetsanknutna rättigheter (servitut, ledningsrätter, gemensamhetsanläggningar etcetera) kommer att bildas eller ombildas. Omfattningen av dessa behov kommer dock att konkretiseras i senare skeden, till exempel då områden detaljplanläggs.	för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.
---	---

Luftfartsverket

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
LFVs tidigare yttrande D-2023-317864 kvarstår.	Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.

Svenska kraftnät

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende. Vi har i dagsläget inga anläggningar eller intressen som berörs i det aktuella området och har därför inga synpunkter på rubricerad remiss.	Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.

Nämnder och bolag

Utbildningsnämnden

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
Utbildningsnämnden beslutar att tillstyrka förslag till fördjupning av översiktsplan (FÖP) för Gislaved och Anderstorp, daterad januari 2024.	Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.
Publikhall Utvecklingsinriktningen behandlar ett nytt besöksmål för föreningslivet och skolverksamheten i form av en ny publikhall som föreslås att anläggas i ett utredningsområde som ligger centralt i	Publikhall I granskningsförslaget till ny fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp markeras omnämnt utvecklingsområde ut som mångfunktionell bebyggelse, med möjlighet till publikhall. Omnämnt utvecklingsområde är

<p>Anderstorp vid stationen. Området ligger cirka 15 minuters gångväg från Åsensskolan och Ekensskolan. Hänsyn måste tas till gångavstånd och tidsåtgång för eleverna som ska ha sin idrottsundervisning i den nya publikhallen. En bedömning och utredning bör göras av möjligheten att ha kvar nuvarande idrottshall vid Åsensskolan för skolornas idrottsundervisning.</p>	<p>därutöver ett pågående detaljplaneuppdrag och hanteras separat utanför framtagandet av en ny fördjupning av översiktsplan.</p>
---	---

Socialnämnden

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
<p>Socialnämnden ställer sig bakom förslag till fördjupad översiktsplan för Gislaved och Anderstorp som helhet. Dock har socialnämnden några synpunkter som nämnden anser är viktiga att belysa.</p> <p>I planförslaget framgår det att en av framtidsutmaningarna är segregation. I Gislaveds kommun handlar det bland annat om socioekonomiska skillnader. Inom planområdet och då främst inom delar av Gislaveds tätort är dessa skillnader större jämfört med övriga områden inom planområdet. Planförslaget lyfter fram vad som kan göras för att minska dessa skillnader och framförallt utifrån perspektiven såsom integration, delaktighet, jämlikhet, och jämställdhet. Ett sätt är att skapa målpunkter och mötesplatser, som leder till att skapa förutsättningar för möten mellan människor och att aktiviteter kan uppstå.</p> <p>Socialnämnden ser dock att planförslaget inte tillräckligt belyser vad som kan göras för att öka integrationen inom Gislaveds tätort och då främst hur man kan knyta samman olika socioekonomiska områden som exempelvis Gislaveds centrum med de områdena som är belägna väster om centrum. Genom att planera för mötesplatser och målpunkter inom detta område kan det skapas förutsättningar för att öka integrationen. Som exempel på målpunkter skulle hållplatser för kollektivtrafiken vara en del. Genom att skapa målpunkter mellan olika områden kommer fler människor röra sig i dessa områden, vilket i sin tur kan öka känslan av trygghet och skapa förutsättningar för integration.</p>	<p>Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.</p> <p>Noteras.</p> <p>Noteras. Denna fördjupning av översiktsplan är fokuserad till mark- och vattenanvändning, pågående såväl som framtida. Vid framtida utveckling av särskilda utvecklingsområden görs bedömningar inom ett detaljplaneuppdrag om hur föreslagen utveckling kan påverka flera olika ämnesområden, däribland integration. Inom befintlig bebyggelse, eller i samhället som stort, finns många olika sätt att arbeta med integration, men det faller inte in under framtagande av ny fördjupning av översiktsplan utan behöver hanteras som separata uppdrag.</p>

<p>En annan aspekt av sociala värden är utveckla friluftslivet och skapa exempelvis vandringsleder och andra promenadstråk så att de blir tillgängliga för alla och då även för exempelvis personer med funktionsnedsättningar. Men också viktigt ur ett folkhälsoperspektiv. Trygghet är också en viktig aspekt som lyfts fram i planförslaget. Där utvecklingen av allmänna platser, offentliga anläggningar och dess närmiljöer utformas på ett sätt som skapar förutsättningar för trygghet och gör dessa platser tillgängliga. Det är viktigt att arbeta med olika trygghetsskapande åtgärder för att bland annat öka upplevelsen av trygghet och därmed kan bidra till att minimera risken för brottsliga aktiviteter.</p> <p>Slutligen på vilket sätt har exempelvis utfallet av den målgruppsanalysen om ungdomar och unga vuxnas syn på hur vi kan utveckla kommunen för att de vill leva och bo i kommunen vägts in i planförslaget? Finns det lärdomar i denna analys eller andra analyser och rapporter som skulle kunna vara adekvata underlag i arbetet med en fördjupad översiktsplan?</p>	<p>Noteras. Tillgänglighets- och trygghetsaspekten som särskilt omnämns i yttrandet är någonting som rutinenligt ska utredas och säkerställas i kommande planläggning och lovgivning.</p> <p>Målgruppsanalysen som omnämns i yttrandet är framtagen separat och i ett slutskede av planförslagens arbetsprocess, varför analysen inte har varit ett direkt underlag till denna fördjupning av översiktsplan. Mycket som redovisas i målgruppsanalysen samstämmer däremot med vad planförslaget omnämner och föreslår avseende Gislaveds och Anderstorps framtida samhällsutveckling.</p>
---	--

Bygg- och miljönämnden

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
Bygg- och miljönämnden anser att granskningshandlingen i sin helhet är en mycket väl utförd produkt och ser fram emot att kunna tillämpa den vid framtida lovgivning och miljöärenden.	Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.

Samhällsutvecklingsnämnden

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
Samhällsutvecklingsnämnden beslutar att inte lämna någon erinran på planförslaget.	Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.

SÅM

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
	Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan

<p>Avsnitt 3.10.2 Text i granskningshandling behöver revideras för att passa dagens lagstiftning, särskilt angående återvinningsstationer. Stycket nedan önskas inskrivet istället i fördjupningen av översiktsplanen.</p> <p><i>Insamling och materialåtervinning av kommunalt avfall i Gislaveds kommun ansvarar kommunalförbundet SÅM för. Det sker genom fastighetsnära insamling av kommunalt avfall. I Gislaved finns en återvinningscentral där kommunalt avfall kan lämnas för sortering och bearbetning för vidare återvinning. Insamling av förpackningar och tidningar/returpapper sker fastighetsnära, på återvinningscentralen och på återvinningsstationer. Det finns det fem obemannade stationer i Anderstorp och fyra i Gislaved. Kommunen vill även driva på utvecklingen av funktioner för minskat bortskaffande av material som kan återanvändas. Det skulle till exempel kunna vara en kretsloppspark i anslutning till Mossarps återvinningscentral.</i></p>	<p>för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.</p> <p>Avsnitt 3.10.2 Gislaveds kommun tackar för SÅMs yttrande och avsnitt 3.10.2 om avfall korrigeras i enlighet med den skrivelse som framgår i yttrandet. Gislaveds kommun bedömer att denna ändring inte är en väsentlig ändring eftersom det är en redaktionell textkorrigerings.</p>
---	---

Grannkommuner

Ljungby kommun

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
Tack för detta förslag och möjlighet att yttra oss! Ljungby kommun avstår dock ifrån att lämna yttrande.	Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.

Tranemo kommun

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
<p>Tranemo kommun ser med glädje hur våran grannkommun utvecklas och stöttar erat arbete med Gislaved och Anderstorp.</p> <p>Riksväg 27 är en viktig transportlänk mellan Tranemo och Gislaved kommun. Vi håller med om att framkomlighet, säkerhet och standard är av stort intresse på denna väg.</p>	<p>Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.</p> <p>Gislaveds kommun tackar för Tranemo kommuns yttrande och instämmer i att vatten inte har några administrativa gränser och att riksväg 27 är en fortsatt viktig transportlänk</p>

<p>Framkomligheten gäller inte bara bil- och godstrafik, utan också kollektivtrafik. Kollektivtrafik över länsgränsen är i dagsläget bristfällig och Tranemo kommun ser att det finns mycket att vinna på att denna förbättras. Att kommunerna samarbetar i utvecklingen av väg 27 är både kort- och långsiktigt viktigt. Goda förbindelser utökar studie- och arbetsmarknaderna för båda kommunerna. Vi ser att den bristande gränsöverskridande kollektivtrafiken bör lyftas i planen.</p> <p>Vattenfrågor är något som nästan alltid berör flera kommuner och det behöver vara låga trösklar vid samarbete kring dem. Miljökvalitetsnormer kan inte uppnås vid enskild detaljplanering och behöver ha ett helhetstänk där alla berörda kommuner samarbetar. Vi står positiva till er hantering av vattenfrågorna i planen.</p>	<p>som kräver mellankommunalt samarbete på kort- och lång sikt. Planförslaget belyser behovet av ökad kollektivtrafik i stort genom planeringsprincipen hållbart resande.</p>
---	---

Svenljunga kommun

<p>Yttrande</p> <p>Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att inte lämna några synpunkter.</p>	<p>Gislaveds kommuns bemötande</p> <p>Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.</p>
--	--

Hylte kommun

<p>Yttrande</p> <p>Hylte kommun har tagit del av handlingarna till Granskningsförslag 2024 - Fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp och har inget att erinra.</p>	<p>Gislaveds kommuns bemötande</p> <p>Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.</p>
--	--

Värnamo kommun

<p>Yttrande</p> <p>Värnamo kommun har mottagit förnyad granskningsremiss gällande "Fördjupning av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp" och har inget att erinra på planförslaget.</p>	<p>Gislaveds kommuns bemötande</p> <p>Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.</p>
--	--

Jönköpings kommun

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
<p>Stadsbyggnadskontoret har inga synpunkter på fördjupad översiktsplan för Gislaved och Anderstorp. Vi ser positivt på Gislaveds kommuns ambitioner att stärka bostads- och arbetsmarknaden i regionen där en viktig mellankommunal fråga i framtiden blir att ytterligare stärka pendlingsmöjligheterna. Vi önskar er lycka till i det fortsatta arbetet.</p>	<p>Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.</p>

Gnosjö kommun

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
<p>Gnosjö kommun tillstyrker den markanvändning som föreslås i den fördjupade översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp. Satsningen på centrumfunktioner och bostäder kommer att vara fördelaktig för tätorternas framtida utveckling. Ökad tillgänglighet till parker och åstränder blir en positiv faktor för invånare och besökare. Intentionen att omvandla de centrala delarna av tätorterna kommer sannolikt att kunna nås om planen genomförs.</p> <p>Planförslaget har inte någon direkt inverkan på Gnosjö kommun, utöver det faktum att goda bebyggda miljöer i närbelägna orter är gynnsamt också för grannkommunerna, eftersom regionens attraktivitet i stort då kan öka.</p> <p>Det bilagda dokumentet "BKA FÖP Gislaved Anderstorp" lämnar en del att önska. Dokumentet analyserar inte de konsekvenser som ett plangenomförande skulle kunna få för barn. I övrigt verkar planhandlingarna vara bra genomarbetade.</p>	<p>Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.</p>

Vaggeryd kommun

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
<p>Vaggeryds kommun har inga synpunkter på det framtagna granskningsförslaget av Granskningsförslag 2024, Fördjupad översiktsplan för Gislaved och Anderstorp.</p>	<p>Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.</p>

Föreningar, organisationer och företag

E.ON

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
E.ON Energidistribution AB (E.ON) har tagit del av inkomna handlingar i ovan rubricerat ärende och har inga ytterligare synpunkter.	Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.

Vattenfall Eldistribution

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
<p>Vattenfall Eldistribution (Vattenfall) har tagit del av granskning för fördjupning av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp.</p> <p>Det finns flera regionnätsledningar (130- och 40-kV) med tillhörande stationer inom området. Flytt och förändringar av regionnätet är tidskrävande och kostsamt. Eventuell flytt och förändringar av befintliga elanläggningar utförs av Vattenfall men bekostas av exploitören.</p> <p>Vid framtida detaljplansplanering och bygglov m.m. i närheten av Vattenfalls anläggningar och fastigheter är det viktigt att kontakta Vattenfall. Skicka remisser till följande mejladress: registratur.eldistribution@vattenfall.com</p>	Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.

Privatpersoner

Privatperson 1

Yttrande	Gislaveds kommuns bemötande
<p>Det är bra att FÖP:en för Gislaved och Anderstorp uppdateras. Då denna ligger till grund för vidare fördjupning i detaljplaner är det viktigt att den innehåller tydliga och ambitiösa mål. Jag anser att detta saknas inom områdena hållbarhet, natur och miljö.</p> <p>Av planen och den bifogade miljökonsekvensbeskrivningen drar jag slutsatsen att planen har även en begränsad negativ påverkan på hållbarhet, natur och miljö. De föreslagna åtgärds punkterna syftar endast till att minimera negativ påverkan.</p>	<p>Gislaveds kommun har tagit del av inlämnat yttrande avseende fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp, granskningsförslag 2024.</p> <p>Denna fördjupning av översiktsplan anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och är ett vägledande planeringsdokument i enlighet med plan- och bygglagen (2010:900) 3 kap. 2 §. Den är däremot inte juridiskt bindande. Eftersom denna fördjupning av översiktsplan är ett strategiskt dokument, belyser tillhörande miljökonsekvensbeskrivning tänkbara effekter och därigenom tänkbara åtgärder enligt kända förutsättningar. Varken effekterna eller åtgärderna som omnämns är konkreta och/eller</p>

<p>Enligt min mening är detta inte tillräckligt långtgående. Vi står redan inför effekterna av klimatförändringarna och det kommer bara att bli värre. Detta har en stor inverkan på hur vi kan forma framtiden. Därför bör kommunen se till att FÖP:en faktiskt har en positiv inverkan på hållbarhet, natur och miljö. Detta saknas för närvarande i förslaget.</p> <p>Vidare är det oklart för mig i vilken utsträckning FÖP:en är i linje med kommunens egen hållbarhetsarbete, hållbarhetsambitioner för Jönköpings län, nationella hållbarhetsmål samt hållbarhetskrav från EU.</p>	<p>beslutade, utan ska utgöra vägledning inför kommande planläggning och lovgivning.</p> <p>Gislaveds kommun instämmer därutöver i att klimatförändringarna är en högst aktuell fråga, vilket omnämns i planförslaget. Däremot kan någonting som i dagsläget uppfattas inneha en positiv inverkan på hållbarhet, natur och miljö, i ett framtida läge istället ha negativ inverkan. Av den här anledningen ska planförslaget vara styrande och vägleda olika efterföljande beslutstaganden, men inte begränsa möjligheten för andra framtida åtgärder. Klimatförändringar i form av till exempel varierande men kraftigare nederbörd eller en ökad andel värmeöar, beaktas därmed i bland annat kommande planläggningar. Planförslaget uppmuntrar till det med de ställningstaganden som redovisas under avsnitt 4.2.</p> <p>Gislaveds kommuns hållbarhetsstrategi är framtagen i linje med de nationella målen. Inom all samhällsplanering förekommer däremot intressekonflikter, som ofta kräver särskilda avvägningar, och det finns en svårighet i att påvisa avvägningarna inom en fördjupning av översiktsplan med en geografisk avgränsning som inte är kommunövergripande. För övrigt är Länsstyrelsen i Jönköpings län såväl som Region Jönköpings län remissinstanser och bevakar frågor som dessa i framtagandeprocessen av detta planförslag, men även i framtida planläggning och lovgivning.</p>
---	--

Övriga ändringar inför antagande

Utöver ovan inkomna yttranden och redovisade bemötanden, har nedanstående ändringar gjorts. Sakinnehållet i förslag till fördjupning av översiktsplan för Gislaved och Anderstorp anses inte ha påverkats på grund av dessa ändringar.

- Planbeskrivningen har genomgått redaktionella och språkliga ändringar såsom stavfel, meningsuppbyggnader och grammatiska felskrivningar. Gislaveds kommun bedömer att ingen av dessa avser en väsentlig ändring eftersom det är redaktionella kompletteringar och/eller korrigeringar som inte påverkar planförslagets avgränsning.

Fördjupning av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp

Inledning

Gislaveds kommun har under granskningstiden översänt rubricerad översiktsplan till Länsstyrelsen enligt 3 kap. 14 § plan- och bygglagen (PBL). Översiktsplanen har tidigare varit på granskning och Länsstyrelsen lämnade 2023-03-24 ett granskningsyttrande.

Detta yttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § PBL. Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens granskningsgrunder som är riksintressen, miljökvalitetsnormer, redovisning av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, mellankommunal samordning och bebyggelsens lämplighet i förhållande till hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämning eller erosion. Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför läggas till planen när den antagits.

Sedan översiktsplanen var på granskning första gången har översiktsplanens uppbyggnad ändrats. Det finns inte längre någon digital version av översiktsplanen. Det har inneburit att mark- och vattenanvändningskartan och kartan med riksintressen och andra värden är svårare att läsa och att visst relevant planeringsunderlag saknas. Mark- och vattenanvändningskartan saknar exempelvis de namn på utvecklingsområdena som återfinns i planbeskrivningen. Det saknas också några av de underlag som omnämns i planbeskrivningen och som fanns med i tidigare granskning av översiktsplanen. Svårigheten att tyda kartunderlaget har inneburit att synpunkterna är fler än vid tidigare granskning.

Riksintresse

Nedan görs kommentarer kring några specifika riksintressen. Länsstyrelsen bedömer i övrigt att riksintressena behandlats på ett tillfredsställande sätt i översiktsplanen.

Kommunikationer

Det saknas ett tydligt ställningstagande kring hur riksintresse för kommunikationer ska tillgodoses i planeringen och vilken eventuell påverkan översiktsplanen kan komma att få på riksintressena väg 26 och väg 27. Särskild hänsyn behöver tas till riksintressena vid efterföljande planering inom de utvecklingsområden som ligger i direkt anslutning till väg 26 och 27, exempelvis område V1, V2, V3 och V10.

Naturvård

Sedan översiktsplanen skickades ut på en förnyad granskning har Naturvårdsverket fattat beslut om en ny avgränsning av riksintresset för Nissan nedströms Nissansjöarna. Oavsett avgränsningen kvarstår riksintressets värden. Länsstyrelsen anser att kommunens ställningstagande om att exploatering genom bebyggelse, schaktning, utfyllnad eller andra åtgärder inom riksintresset inte får medföra påtaglig skada på riksintressets värden är bra. Även om riksintressets avgränsning har förändrats kan en exploatering inom område C2, O1 och B1 komma att påverka riksintresset, i synnerhet med tanke på att områdena också ligger inom aktsamhetsområde för ras, skred och erosion. Påverkan på riksintresset behöver utredas i efterföljande planering.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer för luft och vatten behandlas på ett tillräckligt sätt i översiktsplanen.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Fördjupningen berör två LIS-områden, utpekade i den kommuntäckande översiktsplanen. Länsstyrelsen har inga invändningar mot LIS-områdena.

Mellankommunal samordning

Planförslaget innehåller inga förslag som föranleder Länsstyrelsen att ställa särskilda krav på mellankommunal samordning.

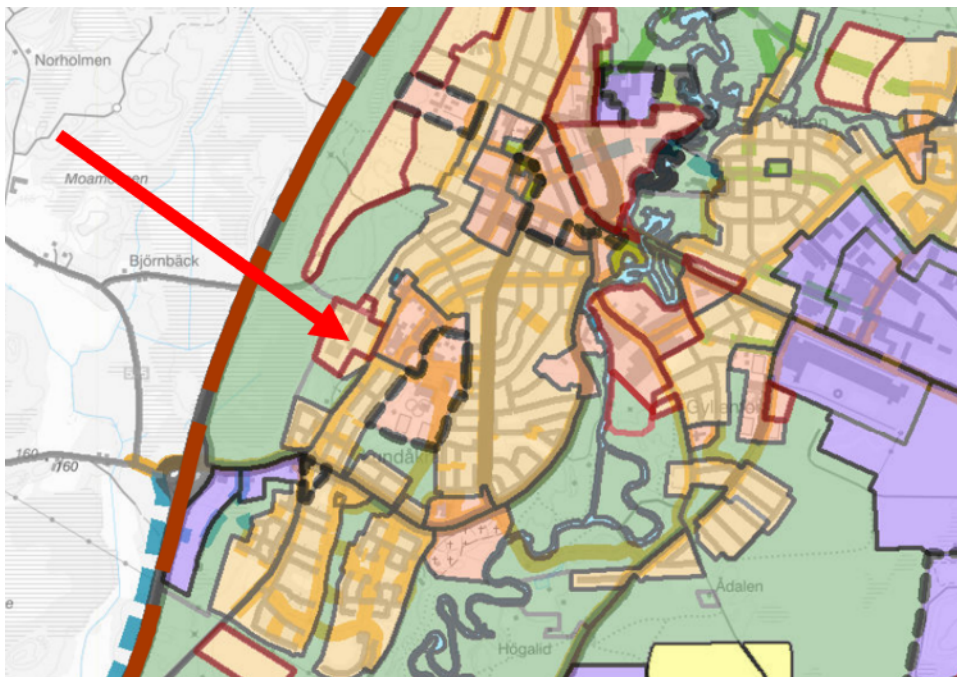
Hälsa och säkerhet

Farligt gods

I kartan Riksintressen och andra värden redovisas en zon som omfattar 150 meter från rekommenderad transportled för farligt gods vilket är bra. Länsstyrelsen anser att det kan finnas anledning att genomföra riskbedömningar trots att vägen inte är en rekommenderad transportled eftersom farligt gods kan transporteras även på andra vägar exempelvis till och från en industriverksamhet. Detta behöver beaktas i efterföljande planering.

Farlig verksamhet

I mark- och vattenanvändningskartan anges områden för Sammanhängande bostadsområde, Ändrad användning. Ett av områdena (markerat med pil på bilden nedan) omfattar en Sevesoanläggning av högre kravnivå. Det saknas en beskrivning av det aktuella området i planbeskrivningen och det anges därför inte vilka förutsättningar som finns eller vilka hänsynstaganden som behöver göras vid en förändring av markanvändningen. Länsstyrelsen anser att det är olämpligt att komplettera med ytterligare bostadsbebyggelse i anslutning till verksamheten. Länsstyrelsens uppfattning är att en utveckling enligt översiktsplanen förutsätter en omlokalisering av befintlig verksamhet.

Utdrag ut mark- och vattenanvändningskartan

Förorenade områden

I översiktsplanen finns ställningstagande om att förorenade och misstänkt förorenade områden ska utredas innan detaljplaner antas vilket är bra. I de fall där föroreningar behöver hanteras i detaljplaner är Länsstyrelsens utgångspunkt att eventuella åtgärder med fördel genomförs innan planen antas för att markens lämplighet ska vara säkerställd. Om föroreningen är av mindre karaktär samt väl utredd och avgränsad kan den säkerställas genom planbestämmelser.

I övrigt innehåller översiktsplanen tillräckliga ställningstaganden för hantering av förorenade områden.

Översvämning

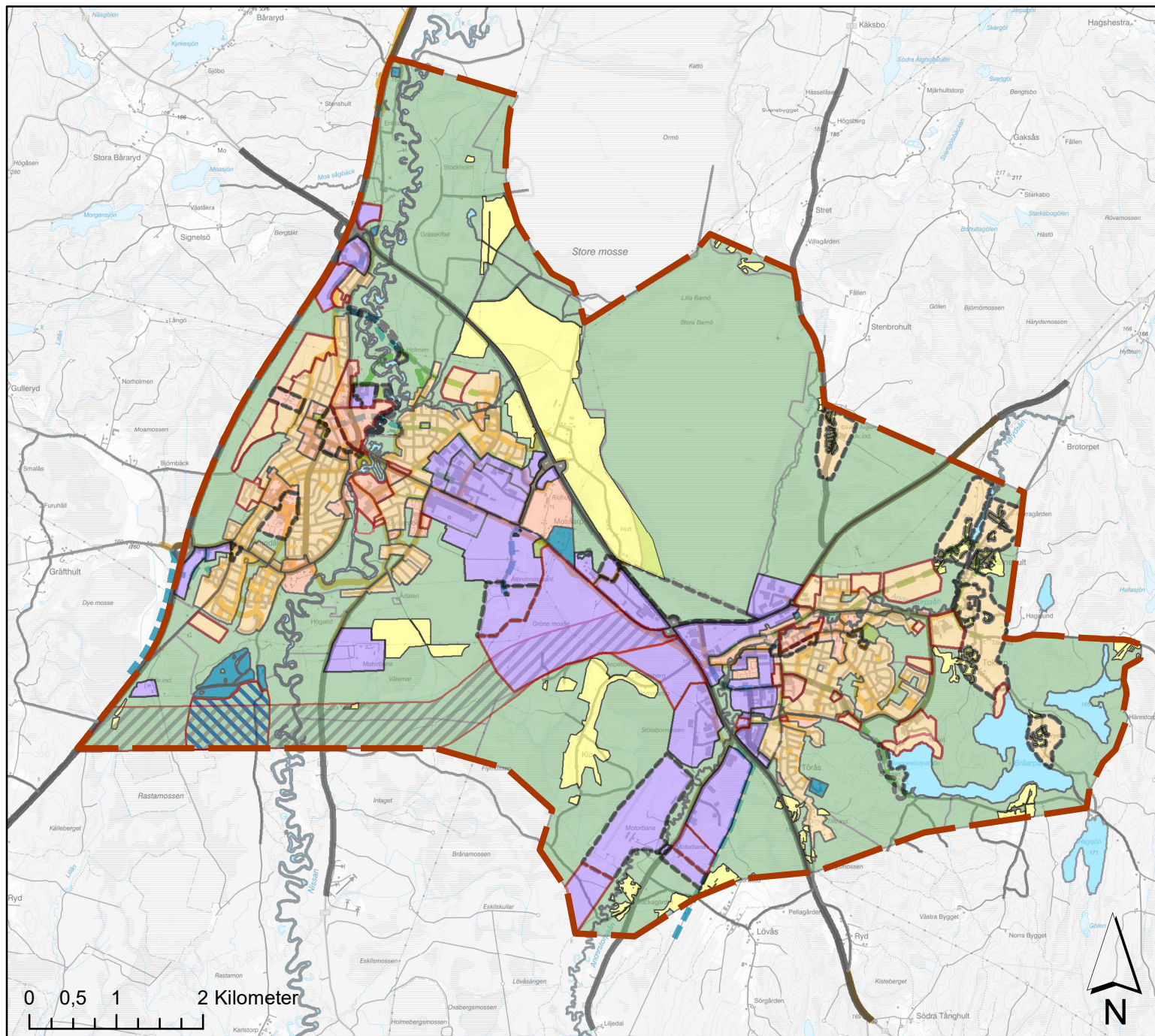
De ställningstaganden som görs i översiktsplanen angående översvämning kan uppfattas som att en lokalisering alltid är möjlig så länge riskreducerande åtgärder utreds. Länsstyrelsen anser att det i vissa fall inte är lämpligt att lokalisera ny bebyggelse inom ett område med risk för översvämning. Det kan handla om viss samhällsviktig verksamhet. Flera områden exempelvis C2, O1, B1, B2, B8, B16 i Gislaved och C4, C5, C6 och B9 i Anderstorp ligger inom områden med risk för översvämning. Att utveckla dessa områden kommer att ställa krav på kommunen i detaljplaneskedet. Ett helhetsgrepp behöver också tas kring översvämningsrisken vid efterföljande planering längs Anderstorpaån så att eventuella riskreducerande åtgärder inte påverkar flödena nedströms negativt.

Ras och skred

Inom planområdet finns akksamhetsområden för skred i finkornig jordart enligt SGI:s skredinventering, både längs Nissan och Anderstorpaån. Det saknas underlag som redovisar dessa akksamhetsområden. Inom flera av utvecklingsområdena nämns risken för ras, skred och erosion vilket är bra. Det saknas dock tydliga ställningstaganden för hur risken ska omhändertas i efterföljande planering.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av avdelningschef Emma Willaredt med samhällsplanerare Karin von Zweigbergk som föredragande. I den slutliga handläggningen har samhällsplanerare Clara Gyllström och enhetschef Hanna Ekner medverkat.

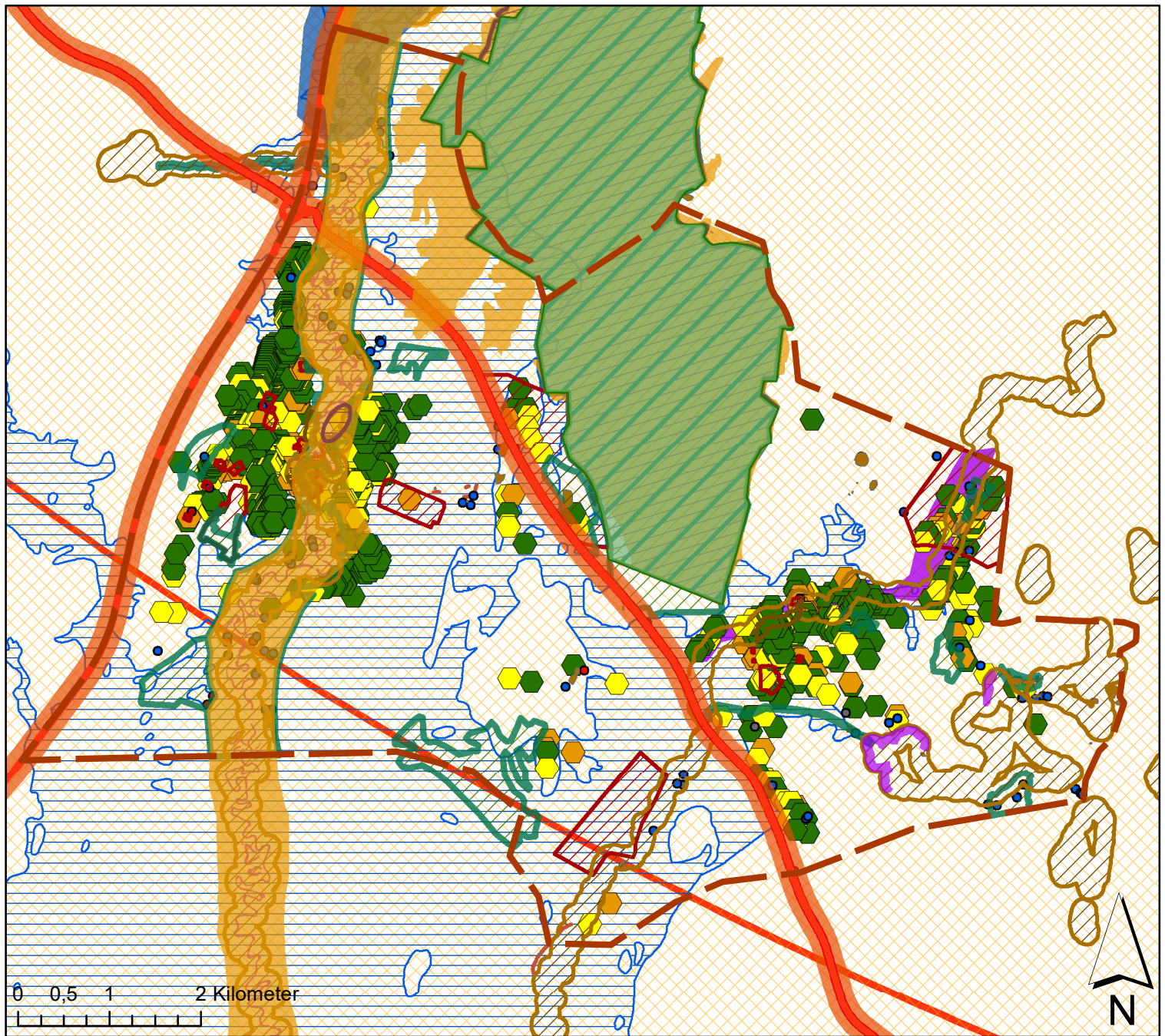

Teckenförklaring

	Planområde		Tekniska anläggning, Ändrad användning		Huvudgata utvecklad
	Mångfunktionell bebyggelse, Ändrad användning		Tekniska anläggning, Utvecklad		Huvudgata pågående
	Mångfunktionell bebyggelse, Utvecklad		Tekniska anläggning, Pågående		Lokalgata ändrad
	Mångfunktionell bebyggelse, Pågående		Jordbruksmark, Pågående		Lokalgata utvecklad
	Sammanhängande bostadsbebyggelse, Ändrad användning		Grönområde och park, Ändrad användning		Lokalgata pågående
	Sammanhängande bostadsbebyggelse, Utvecklad		Grönområde och park, Utvecklad		Mindre väg pågående
	Sammanhängande bostadsbebyggelse, Pågående		Grönområde och park, Pågående		Väg pågående
	Verksamheter och industri, Ändrad användning		Natur och friluftsliv, Ändrad användning		Enskild väg pågående
	Verksamheter och industri, Utvecklad		Natur och friluftsliv, Utvecklad		Cykelväg ändrad
	Verksamheter och industri, Pågående		Natur och friluftsliv, Pågående		Cykelväg utvecklad
	Transportinfrastruktur, Ändrad användning		Vatten, Pågående		Cykelväg pågående
	Transportinfrastruktur, Utvecklad		Utvecklad		
	Transportinfrastruktur, Pågående		Huvudgata ändrad		

Fördjupning av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp

Mark- och vattenanvändning
Antagandehandling januari 2024

Teckenförklaring

- Planområde
- Natura 2000 - Art- och habitatdirektivet SCI
- Natura 2000 - Fågeldirektivet, SPA
- Naturreservat
- Utredningsområde för naturreservat
- Riksintresse för naturvård
- Riksintresse för kommunikationer - Vägar
- Bufferzon väg 26 och 27
- Farligt gods 150 m zon
- Vattenskyddsområden
- LIS-område
- Strandskydd
- Utredningsområde för ändrat strandskydd

- Ekologiskt känsliga områden
- Kulturmiljövård - Kommunens ställningstagande
- Kulturmiljövården_ytor

Fornlämningar_punkter

- Bedömning**
- Fornlämning
 - Möjlig fornlämning
 - Övrig kulturhistorisk lämning
 - Ej kulturhistorisk lämning
 - Ingen antikvarisk bedömning
 - Övrig kulturhistorisk lämning

Kulturmiljö och Kulturhistoriskinventering 2021

Gradering

- Allmänt bebyggelsevärde (PBL 8:17)
- Byggnadsminnen (KML 3 kap)
- Högt allmänt bebyggelsevärde (PBL 8:17)
- Särskilt värdefull bebyggelse (PBL 8:13)
- Särskilt värdefulla vatten
- Grundvattenförekomst
- Riksintresse för totalförsvarets - Influensområde för lufttrum
- Riksintresse för kommunikation - MSA-område

Fördjupning av översiktsplanen för Gislaved och Anderstorp
Riksintressen och andra värden
Antagandehandling januari 2024